

Liahona

Te mau a'oraa no te amuiraa rahi

Ua paraparau na hui mana
faatere rahi Gavarret,
Godoy, Martinez e
Wong na roto i to
ratou iho reo

Te Mesia i rotopu i te feia lepera, na J. Kirk Richards

Na roto ia Iesu Mesia, « Ua faaorahia te matapo, ua haere te pirioi, ua faaroo te turi, ua tamāhia te lepera, ua faati'ahia tei pohe, e ua parauhia te parau oaoa i te taata rii » (Mataio 11:5).

TUHAA PURERAA NO TE PO'IPO'I MAHANA MAA

- 4 Maeva i te amuiraa
Peresideni Thomas S. Monson
- 6 Te tumu no to tatou ti'aturiraa
Peresideni Boyd K. Packer
- 9 Te fariu ti'a ra oe i hea ?
Elder Lynn G. Robbins
- 12 Te oro'a mo'a—e faaapīraa no te varua
Cheryl A. Esplin
- 14 Faaora i roto i te tahoē
Elder Chi Hong (Sam) Wong
- 16 Ti'amā e a muri noa'tu, no te haa no ratou iho
Elder D. Todd Christofferson
- 20 Te fariiraa i te hoē iteraa papū no te maramarama e te parau mau
Peresideni Dieter F. Uchtdorf

TUHAA PURERAA NO TE AVATEA MAHANA MAA

- 24 Te patururaa i te feia faatere o te Ekalesia
Peresideni Henry B. Eyring
- 25 Te hereraa ia vetahi ē e te oraraa i roto i te taa-ē-raa
Elder Dallin H. Oaks
- 28 Iosepha Semita
Elder Neil L. Andersen
- 32 Te mau metua : Te mau orometua haapīi evanelia matamua roa no ta ratou mau tamarīi
Tad R. Callister
- 34 Haafatata i te terono o te Atua ma te ti'aturi
Elder Jorg Klebingat
- 37 E te Fatu, e pee atu vau ia oe
Elder Eduardo Gavarret
- 40 E ere anei tatou paatoa e mau taata tao'a ore ra ?
Elder Jeffrey R. Holland
- 43 Te iteraa i te hau vai maoro e te paturaa i te mau utuafare mure ore
Elder L. Tom Perry

TUHAA PURERAA A TE AUTAHU'ARAA

- 46 Ma'iti ma te paari
Elder Quentin L. Cook
- 50 I itea taua mau mea nei ia'u iho
Elder Craig C. Christensen

- 53 Te ture no te haapaeraa maa : e hopoi'a na te taata iho ia atuatu i te feia veve e tei nava'i ore
Episekopo Dean M. Davies
- 56 « E te Fatu, o vau anei ? »
Peresideni Dieter F. Uchtdorf
- 59 Te Autahu'araa faaineine
Peresideni Henry B. Eyring
- 67 Arata'ihia i te fare ma te hau
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA NO TE PO'IPO'I SABATI

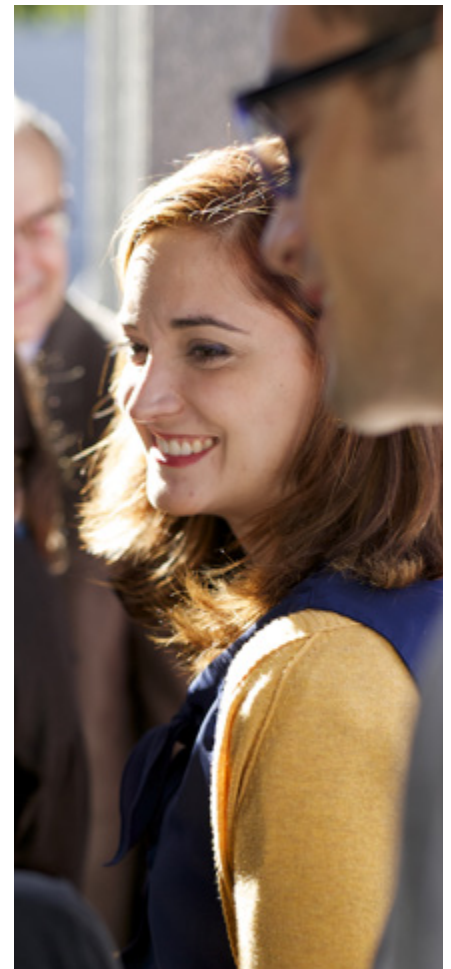
- 70 Heheuraa tamau
Peresideni Henry B. Eyring
- 74 Te patururaa i te mau peropheta
Elder Russell M. Nelson
- 77 Ia ora mai te au i te mau parau a te mau peropheta
Carol F. McConkie
- 80 Te ora mure ore—ia ite i to tatou Metua i te Ao ra e i Ta'na Tamaiti, Iesu Mesia
Elder Robert D. Hales
- 83 Te oro'a mo'a e te Taraehara
Elder James J. Hamula
- 86 Haamana'o maitai i te e'a i haerehia e to avae
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA NO TE AVATEA SABATI

- 89 A faaea i roto i te pahi e a tape'a maitai !
Elder M. Russell Ballard
- 92 A faariro i te faaohiparaa i te faaroo ei ohipa matamua roa no outou
Elder Richard G. Scott
- 96 E faanahoraa ta te Fatu no tatou !
Elder Carlos A. Godoy
- 99 Te buka
Elder Allan F. Packer
- 102 Ta tatou iho utuuturaa i te taata
Elder Hugo E. Martinez
- 104 Eicha e rave tapetepete i te mau mea mo'a
Elder Larry S. Kacher
- 107 Haere mai, a hi'o
Elder David A. Bednar
- 110 Tae atu i te taime e farerei faahou ai tatou
Peresideni Thomas S. Monson

TUHAA PURERAA RAHI A TE MAU VAHINE

- 111 Faaineinehia ma te rave'a aore i itea na
Linda K. Burton
- 114 Tamahine rave fafauraa na te Atua
Jean A. Stevens
- 117 Faa'ite i to outou maramarama
Neill F. Marriott
- 120 Te oraraa i te evanelia ma te oaoa
Peresideni Dieter F. Uchtdorf
- 64 Te mau hui mana faatere rahi o Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei
- 124 Faahoraraa no te mau aamu o te amuiraa
- 125 Te mau parau apī o te Ekalesia

Haapotoraa no te 184raa o te amuiraa rahi afa matahiti

MAHANA MAA PO'IPO'I, 4 NO ATOPA 2014, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson.
Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring.
Pure matamua : Bonnie L. Oscarson.
Pure hopea : Elder Bradley D. Foster.
Himene na te pūpū himene no te Fare menemene ; Mack Wilberg e Ryan Murphy, arata'i himene ; Richard Elliott e Andrew Unsworth, faata'i hamonia : « Te Hiti Mai Nei te Mahana », *Te mau himene*, n° 1 ; « E te Mau Nunaa e », *Te mau himene*, n° 4, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia ; « Beautiful Zion, Built Above », *Hymns*, n° 44, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia ; « Aratai Mai, E Iehova », *Te mau himene*, n° 40 ; « Te reo o te Faaora ta'u e faaroo », DeFord, faanahohia e Murphy, aita i haapararehia ; « From All That Dwell below the Skies », *Hymns*, n° 90, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia.

MAHANA MAA AVATEA, 4 NO ATOPA 2014, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson.
Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf.
Pure matamua : Elder Wilford W. Andersen.
Pure hopea : Elder Edward Dube.
Himene na te hoê pūpū himene tei roto te mau melo no te tuhaa fenua no Tooele, Grantsville e Stansbury Park, Utah ; Hollie Bevan, arata'i himene ; Linda Margetts, faata'i hamonia : « Arise, O God, and Shine », *Hymns*, n° 265, faanahohia e Wilberg, haapararehia e Oxford ; « Ua Ite Au te Ora Nei To'u Fatu », *Te mau himene*, n° 69, faanahohia e Huff, aita i haapararehia ; « E te Faaora o Iseraela », *Te mau himene*, n° 6 ; « Ei Ia'u Nei, e te Fatu », *Te mau himene*, n° 91, faanahohia e Gates, haapararehia e Jackman.

MAHANA MAA AHIAHI, 4 NO ATOPA 2014, TUHAA PURERAA A TE AUTAHU'ARAA

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson.
Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring.
Pure matamua : Elder Bruce A. Carlson.
Pure hopea : Elder James B. Martino.
Himene na te hoê pūpū himene a te autahu'araa no te Pū Haapiipiraa Misionare no Provo, Utah ; Ryan Eggett e Elmo Keck, arata'i himene ; Clay Christiansen, faata'i hamonia : « Rise Up, O Men of God », *Hymns*, n° 324, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia ; Pehe rau misionare : « I Hope They Call Me on a Mission », *Children's Songbook*, 169 ; « I Will Be Valiant », *Children's Songbook*, 162 ; « We'll Bring the World His Truth », *Children's Songbook*, 172 ; « Called to Serve », *Children's Songbook*, 174, faanahohia e Evans e Eggett, aita i haapararehia ; « Maururu Matou, E te Atua », *Te mau himene*, n° 10 ; « E te Mau

Tavini o te Atua », *Te mau himene*, n° 195, faanahohia e Spiel, aita i haapararehia.

SABATI PO'IPO'I, 5 NO ATOPA 2014, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson.
Arata'ihia : Peresideni Dieter F. Uchtdorf.
Pure matamua : Elder Don R. Clarke.
Pure hopea : Rosemary M. Wixom.
Himene na te pūpū himene no te Fare menemene ; Mack Wilberg, arata'i himene ; Andrew Unsworth e Clay Christiansen, faata'i hamonia : « Sing Praise to Him », *Hymns*, n° 70 ; « Arue i te Fatu ma te Aau Himene », *Te mau himene*, n° 34 ; « Auê te Taata i Parau ia Iehova », *Te mau himene*, n° 16, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia ; « Haere Mai e Himene », *Te mau himene*, n° 25 ; « Softly and Tenderly », Thompson, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia ; « Auê te Paari », *Te mau himene*, n° 41, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia.

AVATEA SABATI, 5 NO ATOPA 2014, TUHAA PURERAA RAHI

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson.
Arata'ihia : Peresideni Henry B. Eyring.
Pure matamua : Elder David F. Evans.
Pure hopea : John S. Tanner.
Himene na te pūpū himene no te Fare Menemene ; Mack Wilberg e Ryan Murphy, arata'i himene ; Bonnie Goodliffe e Linda Margetts, faata'i hamonia : « Lo, the Mighty God Appearing ! » *Hymns*, n° 55, faanahohia e Murphy, aita i haapararehia ; « Tai'o Mai na i to Mau Maitai », *Te mau himene*, n° 147 ; « E Tamarii Au na te Atua ra », *Te mau himene*, n° 185, faanahohia e Murphy, aita i haapararehia ; « We Ever Pray for Thee », *Hymns*, n° 23, faanahohia e Wilberg, aita i haapararehia.

MAHANA MAA AHIAHI 27 NO SETEPA 2014, TUHAA PURERAA RAHI NA TE MAU VAHINE

Peresidenihia : Peresideni Thomas S. Monson.
Arata'ihia : Rosemary M. Wixom.
Pure matamua : Dorah Mkhabela.
Pure hopea : Amy Caroline White.
Himene na te hoê pūpū himene tei roto te mau tamahine no te Paraimere, te Feia Api Tamahine e te mau tuahine no te Sotaiete Tauturu no te mau tīti iho no te mau tuhaa fenua no Magna, Salt Lake Hunter e Taylorsville, Utah ; Erin Pike Tall, arata'i himene ; Linda Margetts, faata'i hamonia : « On This Day of Joy and Gladness », *Hymns*, n° 64, faanahohia e Tall e Margetts, aita i haapararehia ; « Oh j'aime voir le temple », *Chants pour les enfants*, 95, himenehia e te hoê pūpū himene tamarii i Seoul, Korea, faanahohia e Zabriskie, aita i haapararehia ; Pehe rau : « Ua ite au e ua

here to'u Faaora ia'u », Bell e Creamer ; « Ua ite Au te Ora Nei To'u Fatu », *Te mau himene*, n° 69, faanahohia e Tall e Margetts, aita i haapararehia ; « E Tamarii Au na te Atua ra », *Te mau himene*, 185, faanahohia e Zabriskie, aita i haapararehia ; « Let Zion in Her Beauty Rise », *Hymns*, n° 41, faanahohia e Ward, aita i haapararehia.

E ROAA TE MAU A'ORAA O TE AMUIRAA

No te farii i te mau a'oraa o te amuiraa rahi i ni'a i te Itenati na roto e rave rahi reo, a haere atu i ni'a ia conference.lds.org e a ma'iti i te reo. E roaa atoa te mau a'oraa i ni'a te faanahoraa afa'ifa'i no te vaira buka evanelia. Ia tai'ohia e ono hepetoma i muri mai i te amuiraa, e roaa ia te mau haruharuraa faaroo i te mau pū opereraa. Te vai ra te parau haamaramaramaraa no ni'a i te faanahoraa e tano no te taata humana no te fana'o i te amuiraa rahi, tei ni'a ia disability.lds.org.

TE MAU PARAU PORO'I NO TE HAAPIIRAA UTUAFARE E TE HAHAERERAA A TE MAU TUAHINE

No te mau parau poro'i no te haapiiraa utuafare e te haharereraa a te mau tuahine, a ma'iti i te hoê a'oraa e tano maitai i te hinaaro o te mau taata ta outou e hahere ra.

I NI'A I TE TAPO'I

I mua : Hoho'a na Nathaniel Ray Edwards.
I muri : Hoho'a na Leslie Nilsson.

HOGO'A NO TE AMUIRAA

Te tahi taime i te amuiraa rahi i Roto Miti, ua patahia na Welden C. Andersen, Cody Bell, Janae Bingham, Randy Collier, Weston Colton, Craig Dimond, Nathaniel Ray Edwards, Ashlee Larsen, August Miller, Brian Nicholson, Leslie Nilsson, Matthew Reier, Christina Smith, e naron Warner ; i Alexandria, Virginia, Marite, na Chance Hammock ; i Verona, Wisconsin, Marite, na Jenifer Ann Lee ; i Peachtree Corners, Georgia, Marite, na David Winters ; i San Lorenzo, Paraguay, na Rebeca Ríos Benites ; i Saipan, te mau motu no Mariana Apato'a, na Del Benson ; i Cuahtémoc, Mehico, na Niltza Beatriz Santillan Castillo ; i Sobral, Brazil, na Wesley Dias ; i Las Piñas, Philippines, na Daniel Sanchez Labajo Jr. ; i Waterford, Ireland, na Eymard Martin ; i Canoas, Brazil, na Michael Morris Jr. ; i Bariloche, Argentina, na Josué Peña ; e i Cape Town, South Africa, na Samantha Scales.

NOVEMA 2014 BUKA 16 NO. 4**LIAHONA 10991 895**

Ve'a haamanahia na te ao taatua nei a te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei

Te Peresideniraa Matamua : Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo :

Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen

Papa'i ve'a faatere : Craig A. Cardon

Feia tauturu e haamaramama : Mervyn B. Arnold, Christoffel Golden, Larry R. Lawrence, Jame B. Martino, Joseph W. Sitati

Faatere no te mau ve'a : David T. Warner

Ti'a faatere no te tururaa utuafare e te melo : Vincent A. Vaughn

Ti'a faatere no te mau ve'a a te Ekalesia :

Allan R. Loyborg

Faatere ohipa : Garff Cannon

Faatere no te mau papa'iraa : R. Val Johnson

Tauturu papa'i ve'a faatere rahi : Ryan Carr

Tauturu no te ohipa haaparareraa : Lisa C. López

Pūpū papa'i ve'a : Susan Barrett, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flittow, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Mindi Anne Leavitt, Michael R. Morris, Sally Johnson Odekirk, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Paul VanDenBerghe, Marissa Widdison

Faatere no te mau hoho'a : J. Scott Knudsen

Faatere i te mau Ohipa Peniraa : Tadd R. Peterson

Pūpū ihi tauhaa nihi : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, Marie M. Bentley C. Kimball Bott, Thomas Child, Nate Gines, Colleen Hinckley, Eric P. Johnson, Susan Logfren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Taata faaua i te faturaa mana'o : Collette Nebeker Aune

Faatere no te hamaniraa : Jane Ann Peters

Pūpū ohipa hamaniraa : Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Katie Duncan, Bryan W. Gygi, Denise Kirby, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty

Auraa e te mau ve'a : Jeff L. Martin

Faatere no te nene'iraa : Craig K. Sedgwick

Faatere no te opereraa : Stephen R. Christiansen

No te mau tapa'oraa e te mau moni hoo i rapae au i te Fenua Marite e Canada, a farerei i te faatere no ta outou Pū hooaraa buka aore rā te faatere no te paroita aore rā amaa.

A hapono i te mau api parau e te mau aniraa na ni'a i te itenati i te liahona.lds.org ; na roto i te imere i te liahona@ldschurch.org ; e aore rā, na roto i te rata i te *Liahona*, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

Ua nenehina te *Liahona* (te hoê parau no te Buka a Moromona, oia hoi, « aveia » aore rā « arata'i ») na roto i te mau reo Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Tinito, Croatia, Czech, Danemata, Holane, Paratane, Estonia, Fiji, Finnillane, Farani, Purutia, Heleni, Hindi, Hungarian, Icelania, Indonesia, Italia, Tapone, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasy, Marshallese, Mongolia, Norwetia, Polane, Potiti, Romania, Russia, Samoa, Slovenia, Swahili, Paniora, Tuete, Tagalog, Tahiti, Thai, Tonga, Ukraina, Urdu, e Anami. (Te rahiraa taime e nenehina ai tei te huru ia o te reo)

© 2014 na Intellectual Reserve, Inc. Faturaa paruruhi.

Nene'ihia i te Mau Hau Amui no Marite.

E nehenehe te mau papa'iraa e te mau hoho'a i roto i te *Liahona* ia tapithia no te faaohiparaa i roto i te Ekalesia aore rā i te utuafare eiaha rā no te hoo. Eita te mau hoho'a e nehenehe e tapithia mai te mea te vai nei te mau haaviraa i roto i te reni faaiteraa no te hoho'a. E tia i te mau aniraa no te parau faturaa ia faataehia i te Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150, USA ; e-mail: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada

November 2014 Vol. 16 No. 4. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521 4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

FAAHORORAA TAATA A'O

Andersen, Neil L., 28
Ballard, M. Russell, 89
Bednar, David A., 107
Burton, Linda K., 111
Callister, Tad R., 32
Christensen, Craig C., 50
Christofferson, D. Todd, 16
Cook, Quentin L., 46
Davies, Dean M., 53
Esplin, Cheryl A., 12
Eyring, Henry B., 24, 59, 70
Gavarret, Eduardo, 37
Godoy, Carlos A., 96
Hales, Robert D., 80
Hamula, James J., 83
Holland, Jeffrey R., 40
Kacher, Larry S., 104
Klebingat, Jörg, 34
Marriott, Neill F., 117
Martinez, Hugo E., 102
McConkie, Carol F., 77
Monson, Thomas S., 4, 67, 86, 110
Nelson, Russell M., 74
Oaks, Dallin H., 25
Packer, Allan F., 99
Packer, Boyd K., 6
Perry, L. Tom, 43
Robbins, Lynn G., 9
Scott, Richard G., 92
Stevens, Jean A., 114
Uchtdorf, Dieter F., 20, 56, 120
Wong, Chi Hong (Sam), 14

FAAHORORAA TUMU PARAU

Aamu utuafare, 99
Amuiraa rahi, 4, 110
Apooraa (te mau), 14
Aroha, 6, 16
Ati, 89, 110
Autahu'araa, 67
Autahu'araa a Aaronaa, 53, 59
Bapetizoraa, 114
Faaetaetaraa tino, 34
Faafariuraa, 37, 56, 104
Faahemaraa, 67, 86
Faaho'i-faahou-raa mai, 28
Faaineineraa, 59, 111
Faaipoiporaa, 46, 114
Faaitoitoraa, 14
Faanahonahoraa o te Ekalesia, 74
Faanahoraa no te faaoraraa, 16, 86, 96
Faaoreraa hapa, 6, 12, 34
Faarava'iraa ia'na iho, 53
Faaroo, 14, 50, 77, 92
Faatereraa, 74
Faaturaraa, 25
Faauseraa (te mau), 120
Fafauraa (te mau), 114
Feaaraa, 104
Haamaitairaa patereareha (te mau), 96
Haapaeraa maa, 40, 53
Haapa'o, 34, 37, 86, 111
Haapiiraa, 32
Haehaa, 56
Hamani maitai, marù, 25, 110
Heheuraa, 70, 77, 111
Here, 25, 80, 102, 120
Hiero (te mau), 4, 111, 114, 117
Hi'oraa, 32, 67, 86, 104
Hi'oraa atea, 56, 96
Hoêraa, 14, 80
Hopoi'a, tiaauraa, 16
Huru parau-ti'a, 67
Iesu Mesia, 6, 9, 12, 14, 16, 20, 25, 37, 43, 46, 67, 77, 80, 83, 86, 92, 102, 107, 117

Iosepha Semita, 6, 9, 28, 50, 53, 70, 80, 96
Iteraa papû, 6, 20, 28, 50, 80, 104
Itoito, 9
Maramarama, 20, 117
Mârôraa, 25
Ohipa hiero, 92, 99
Ohipa misionare, 4, 37, 107
Ohipa totauturu, 40, 53
Opuaraa, fa, 46
Oro'a mo'a, 12, 83
Paari, 46
Parau mau, 20, 25, 107
Parau-ti'a, 46, 67
Parau-ti'a, parau faautu'a, 16
Peropheta (te mau), 9, 70, 74, 77, 89
Puai pae varua, 34
Pure, 20, 32, 40, 92
Pureraa pô utuafare, 92
Taivaraa, 9, 89
Taraehara, 6, 12, 16, 34, 83, 92, 107, 117
Tatarahaparaa, 16, 34
Tauu, 34, 56
Taviniraa, 53, 59, 102, 110, 120
Te Atua te Metua, 20, 34, 80, 120
Te'ote'o, 56
Ti'a'iraa, Ti'aturiraa, 6
Ti'amâraa ia ma'iti, 16, 46, 86, 92, 96, 104
Ti'araa metua tane, 43
Ti'araa metua vahine, 43
Ti'araa pipi, 40, 46, 56, 86, 102, 110
Tuatapapa i te papa'iraa mo'a, 20, 50, 89, 92
Umeraa a te hoa, 9
Utuaafare, 32, 43, 92, 99, 117
Varua Maitai, 70, 80, 104

Na te peresideni Thomas S. Monson

Maeva i te amuiraa

A faaroo ai tatou, ia putapu to tatou aau e ia rahi atu â to tatou faaroo.

To'u mau taea'e e to'u mau tuahine, ua anaanatae vau i te fariiraa ia outou i teie amuiraa rahi na te ao atoa nei. Ua haaputupu amui tatou na te mau vahi atoa na te ao nei no te faaroo e no te haapii ho'i mai roto mai i te mau taea'e e te mau tuahine ta tatou i paturu ei hui mana faatere e ei faatere rahi o te Ekalesia. Ua imi ratou i te tauturu a te ra'i no te poro'i e vauvau atu, e ua tae mai te faaûruraa no te mea e parau mai.

O teie amuiraa te 90raa o te matahiti ua haapurorohia te amuiraa rahi na roto i te radio. I te amuiraa rahi no atopa 1924, ua haapurorohia te mau tuhaa pureraa na roto i te radio no te taima matamua, mea na roto i te pû radio KSL a te Ekalesia i tera tau. O teie atoa amuiraa te 65raa o te matahiti a haapurorohia ai te amuiraa na roto i te afata teata. I te amuiraa rahi no atopa 1949, ua haapuroro-matamua-hia te mau tuhaa pureraa na roto i te afata teata i Roto Miti na roto i te pû teata KSL.

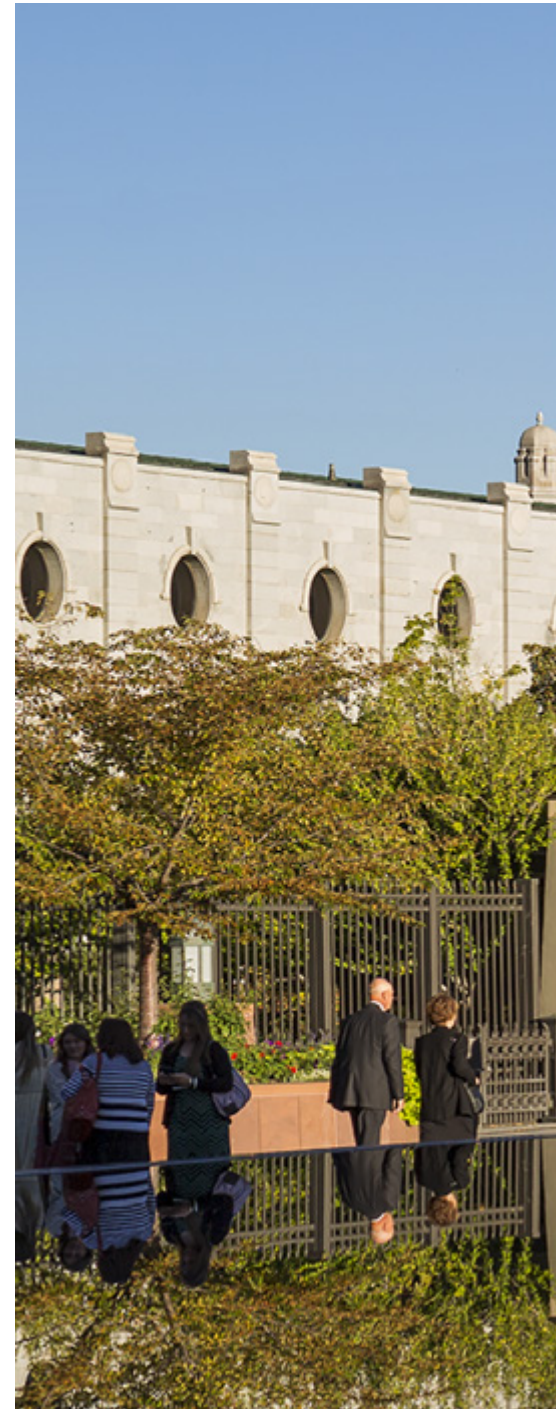
Te ite nei tatou i te mau haamaitairaa no te mau rave'a apî i te faati'araa e rave rahi milioni melo o te Ekalesia ia mata'ita'i e ia faaroo i te amuiraa rahi. E haapurorohia te mau tuhaa pureraa o teie hopea hepetoma na roto i te afata teata, te radio, te niuniu,

te pee'utari e te Itenati, i ni'a atoa i te mau matini afa'ifa'i.

I roto i na ava'e e ono i ma'iri, mai ta tatou fareireira hopea, ua haamo'ahia te hoê hiero apî e ua haamo'a-faahou-hia te tahi. I te ava'e no me, ua haamo'a te peresideni Dieter F. Uchtdorf i te hiero no Fort Lauderdale Florida. Ua faatupuhia te hoê pô faariiraa i te mahana na mua'tu te haamo'araa. I te mahana no muri iho, i te sabati 4 no me, ua haamo'ahia te hiero i roto e toru tuhaa pureraa.

E piti hepetoma i ma'iri a'enei, na'u ia te haamaitairaa no te haamo'a-faahou-raa i te hiero no Ogden Utah, tei haamo'a-matamua-hia i te matahiti 1972 e te peresideni Joseph Fielding Smith. Ua faatupuhia te hoê pô faariiraa i te mahana na mua'tu te haamo'a-faahou-raa, e ua rahi roa te feia apî i amui mai e no reira ua tatuhaahia ratou, e e mea taa ê teie e mea taa ê te tahi. E 16 000 feia apî i te taatoaraa tei amui mai. Ua ravehia te mau pureraa haamo'araa i te mahana no muri iho, e rave rahi hui mana faatere tei tae mai, e te mau faatere no te mau pupu tauturu, e te peresideni hiero e to'na na tauturu e ta ratou vahine.

Te tamau noa nei ta tatou paturaa hiero ma te puai. I te ava'e i muri nei,

e haamo'ahia te hiero no Phoenix Arizona, e i te matahiti i muri nei, i te matahiti 2015, te opua nei matou e haamo'a e aore râ e haamo'a faahou e pae a'e hiero, peneia'e e rahi atu â, tei te huru te faaotiraa.

Mai ta'u i faaara'tu i te ava'e eperera ra, ia oti te mau hiero atoa tei faaahia i te patuhia e i te haamo'ahia, ua 170 atura ia hiero matara ta tatou na te ao atoa nei. No te mea te tutonu nei

te mau tautooraa i ni'a i te faaotiraa i te mau hiero tei faaarahia a'enei, eita matou e faaara'tu i te tahi hiero apî i teie taimē. Ia itehia râ te hinaaro e te vahi ananahi, e faaarahia'tu ia te mau hiero apî.

Te tamau noa nei te Ekalesia i te tupu i te rahi. Ua hau tatou i te 15 milioni ti'ahapa i teie nei, pautuutu maitai e te rahi noa ra te numera. Te haere noa ra ta tatou tautooraa misionare

i mua ma te taupupu ore. Ua hau i te 88 000 misionare e tavini ra, o te faa'ite ra i te poro'i o te evanelia i to te ao atoa nei. Te haapapû faahou atu nei matou e, e hopoi'a na te autahu'araa te ohipa misionare, e te faaitoito nei matou i te feia apî tamaroa ti'amâ atoa ia tavini. Ua mauruuru roa matou i te feia apî tamahine e tavini nei. Ua riro ratou ei tautururaa rahi, noa'tu e ere ratou i raro a'e i te faaueraa

ia tavini mai te feia apî tamaroa.

I teie nei, te ani manihini nei au ia outou ia faaroo maitai i te mau taea'e e te mau tuahine e paraparau mai i teie mahana e ananahi i roto i ta tatou mau tuhaa amuiraa. Ua farii te mau taata atoa tei anihia ia paraparau i teie hopoi'a rahi. A faaroo ai tatou, ia putapu to tatou aau e ia rahi atu â to tatou faaroo. O ta'u ia pure haehaa i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na te peresideni Boyd K. Packer

Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te tumu no to tatou ti'aturiraa

E ere te iteraa papū no ni'a i te ti'aturiraa i te faaoraraa i te hoê mea e nehenehe e faitohia e aore râ e tai'ohia. O Iesu Mesia te puna no taua ti'aturiraa ra.

Arave rahi matahiti i ma'iri a'enei, ua haere maua te tuahine Packer i te haapiiraa tuatoru Oxford University. Te imi ra maua i te parau no te hitu o to'u tupuna tane. Ua farii maitai mai te upoo faatere no Christ College, te Taote ra Poppelwell ia maua, e ua ani i te taata putu parau tahito ia afa'i mai i te mau parau. I reira, i te matahiti 1583, ua ite maua i te i'oa o to'u tupuna, o Ioane Packer.

Te matahiti no muri iho, ua ho'i maua i Oxford no te horo'a'tu i te hoê nene'iraa nehenehe mau no te mau papa'iraa mo'a i te piha vairaa buka no Christ College. Mai te huru ra e, ua huru ê rii te Taote Poppelwell i teie ohipa. Ua mana'o paha oia e, e ere maua i te keresetiano. Ua tuô a'era oia i te omonie no te farii i teie nau buka.

Hou vau a tuu ai i teie mau papa'iraa mo'a i roto i te rima o te omonie, ua iriti au i te api faahoraraa no te faa'ite ia'na i te hoê tumu parau : e 18 api, e papa'iraa nehenehe mau, e reni hoê noa area, o te tapura nei i te mau faahoraraa no te tumu parau « Iesu Mesia ». O te hoê o te mau puturaraa faahoraraa hope roa a'e te ravehia no ni'a i te tumu parau o te Faaora,

i roto i te tuaaai o te ao—te hoê iteraa papū no roto mai i na Faufaa Tahito e Faufaa Apî, te Buka a Moromona, Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau e te Poe Tao'a Rahi.

« Noa'tu te huru oe e haere na roto i teie mau faahoraraa », ua parau vau ia'na, « mai te hoê pae i te tahi, mai ni'a e raro, mai tera buka i tera buka, mai tera tumu parau i tera tumu parau—e ite oe ua riro ratou ei ite tamau e te tu'ati noa no te natura hanahana o te misioni a te Fatu ra Iesu Mesia—To'na fanauraahia, To'na oraraa, Ta'na mau haapiiraa, To'na Faasatauroraahia, To'na Ti'a-faahou- raa e Ta'na Taraehara ».

I muri mai i to'u faa'iteraa'tu i teie omonie te tahi o te mau haapiiraa a te Faaora, mai te huru ra e, ua tau i te mata'i, e ua arata'i atura oia ia maua na roto i teie vahi, e ua faa'ite roa mai i te hoê heruraa repo apî tei hohora mai i te tahi papa'i no te tau o te ati Roma.

I roto i teie mau faahoraraa, te vai nei teie no roto mai i te Buka a Moromona : Te Tahi Faahou Ite no Iesu Mesia : « Te a'o nei tatou i te parau a te Mesia, e te tohu nei ho'i tatou i te Mesia, e te papa'i nei ho'i

tatou i ta tatou mau tohu, ia ite ta-tou mau tamarii i te tumu e hi'ohia'tu e ratou no te matararaa i ta ratou mau hara » (2 Nephi 25:26).

Na roto i Ta'na iho mau parau, ua na ô te Faaora, « O vau te e'a, e te parau mau, e te ora, aore roa e taata e tae i te Metua ra, maori râ ei ia'u » (Ioane 14:6).

E i roto i te Buka a Moromona, te parau nei Oia : « Inaha, o vau tei haapa'ohia mai te tumu mai â o teie nei ao e faaora i to'u feia. Inaha, o vau o Iesu Mesia... No'u nei e roaa'i i te mau taata atoa, o ratou te faaroo i to'u i'oa, te maramarama e a muri noa'tu ; e e riro ratou ei tamarii tamaroa e ei tamarii tamahine na'u » (Etera 3:14).

E rave rahi, rave rahi atu â faahoraraa i roto i te mau buka papa'iraa mo'a o te faa'ite ra i te ti'araa hanahana o Iesu Mesia ei Taraehara no te feia atoa tei fanauhia e o te riro i te fanauhia i te tahuti nei.

Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia, ua faaorahia tatou paatoa i te Hi'araa o te taata nei, tei tupu i te taime a rave ai Adamu raua Eva i te hotu i opanihia i roto i te ô i Edene, mai tai'ohia i roto i te 1 Korinetia : « Mai te taata i hope i te pohe ia Adamu, e hope atoa i te faa-orahia e te Mesia » (1 Korinetia 15:22).

Te haapii nei te Buka a Moromona, « E mea maitai ho'i ia, ia faati'ahia te hoê taraehara... e ore ia, ia pohe mau te taata atoa e ti'a'i : oia ia, ua etaeta te taata atoa ra ; oia ia ua hi'a te taata atoa ra, e ua mo'e ratou, e ia pohe ratou e ti'a'i, maori râ na roto i te taraehara... ei tusia faito ore e te mure ore » (Alama 34:9–10).

E ere paha to tatou oraraa i te oraraa maitai roa, e te vai nei te mau faa-utu'araa no ta tatou mau hape, hou a'e râ tatou a pou mai ai i te fenua nei, ua farii tatou ia auraro i Ta'na mau ture e ia farii i te faa'uturaa no te ofatiraa i teie mau ture.

« Ua rave paatoa ho'i i te hara e ua ere i te haamaitai a te Atua ra.

« I ti'a noa hia mai ia e to'na ra aroha mau, i te ora e vai i te Mesia ra ia Iesu » (Roma 3:23–24).

Ua rave faaoti te Faaora i te Taraehara, tei horo'a mai i te hoê rave'a no tatou ia riro mâ. O Iesu

Mesia te Mesia tei ti'a-faahou-mai. Te haamori e te farii nei tatou Ia'na, no te mauui Ta'na i mamae no tatou paatoa e no te mauui Ta'na i faaoromai no tatou tata'itahi, i roto i te ô i Gesetemane e i ni'a atoa ho'i i te satauro. Ua amo Oia i te reira ma te haehaa rahi e ma te maramarama mure ore no To'na ti'araa hanahana e Ta'na hopoi'a.

Ratou te tatarahapa e te faaru'e i te hara, e ite mai ia ratou e, te vai toro noa ra To'na rima aroha. Ratou te faaroo e te pee i Ta'na mau parau e te mau parau a Ta'na mau tavini ma'itihia, e ite mai ia ratou i te hau e te maramarama noa'tu tei roto ratou i te mamae o te aau e te oto. Te faahopearaa o To'na tusia, o te faaoraraa ia ia tatou mai te mau ohipa o te hara, ia tumâhia te mana'o hara o te mau taata atoa e ia putapu mai i te ti'aturiraa.

Ahani aita Oia i rave i te Taraehara, eita ia e faaoraraa. Ua riro atura ia teie ao ei ao fifi ia parahi ahani eita roa e nehenehe e faaorehia ta tatou mau hape, ahani eita roa e nehenehe ia

tatou ia tamâhia no te haere i mua.

Aita te aau aroha e te aroha o Iesu Mesia i ta'oti'ahia i te feia i hara, no te hoê mea i ravehia e aore râ te mea i ore i ravehia, te vai atoa nei râ te parau fafau no te hau a muri noa'tu i te mau taata atoa e farii e e pee Ia'na e i Ta'na mau haapiiraa. O To'na aau aroha te raau faaora mana hope, no te taata hara ore atoa ho'i tei pèpè.

Aita i maoro a'enei, ua farii au i te hoê rata a te hoê vahine tei faati'a mai i te mamae rahi i roto i to'na oraraa. E hape rahi, ta'na i ore faataa mai, tei ravehia i ni'a ia'na. Ua fa'i mai oia e, i tafifi noa na oia i te mana'o maramara rahi. E i roto i to'na riri, ua tuô oia i roto ia'na, « O vai ia te aufau no teie hape rahi ». I tera taime oto rahi e te uiuiraa rahi, ua papa'i mai oia e, ua tae vave mai i roto i to'na aau te hoê pahonora : « Ua aufau a'ena te tahi ».

Ia ore tatou e apo mai i te mea ta te tusia a te Faaora e nehenehe e rave no tatou, e riro tatou i te haere na roto i te oraraa ma te amo noa i

te mana'o tatarahapa no te mau mea hape ta tatou i rave e no te mau taata ta tatou i haamauiui. E nehenehe teie mana'o ahoaho e apee nei i te mau hape ia horoihia. Ia imi tatou ia maramarama i Ta'na Taraehara, e roaa mai ia tatou te hoê faatura rahi no te Fatu Iesu Mesia, no Ta'na taviniraa i te fenua nei e no Ta'na misioni hanahana ei Faaora no tatou.

Ua faati'a-faahou-hia Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei no te afa'i na te ao atoa nei i te ite no te oraraa e no te mau haapiiraa a te Faaora. Te haapurorohia nei teie amuiraa rahi i roto e 94 reo na ni'a i te pee'utari i roto e 102 fenua, e e roaa atoa te reira na ni'a i te Itenati i te mau fenua atoa tei reira te Ekalesia. Ua hau i te 3 000 tîti ta tatou. Ua hau te 88 000 feia i roto i ta tatou nuu misionare rave tamau, e ua hau te 15 mirioni melo i roto i te Ekalesia. E faa'iteraa papû teie mau numera no teie « ofa'i i ootihia no roto mai i te mou'a ma te rima ore » o te tamau

Saipan, te mau motu no Mariana Apató'erau

noa nei i te tere, e tae noa'tu e « î ai te ao nei » (PH&PF 65:2).

Noa'tu râ te rahi o teie faanahoraa o te Ekalesia e aore râ te mirioni melo e tomo mai nei i to tatou nei pae, noa'tu te rahiraa fenua e nunaa e tomo nei ta tatou mau misionare e aore râ te rahiraa reo ta tatou e paraparau nei, te manuiraa mau o te evanelia a Iesu Mesia, e faitohia ia i ni'a i te puai pae varua o te mau melo tata'itahi. Titauhia te puai no te mana'o papû e vai ra i roto i te aau o te mau pipî haapa'o tata'itahi a te Mesia.

E ere te iteraa papû no ni'a i te ti'aturiraa i te faaoraraa i te hoê mea e nehenehe e faitohia e aore râ e tai'ohia. O Iesu Mesia te puna no taua ti'aturiraa ra.

Te imi nei tatou ia haapuai i te iteraa papû o te feia apî e te feia paari, o te taata faaipoipo e te taata faaipoipo ore. Titauhia ia tatou ia haapii i te evanelia a Iesu Mesia i te mau taata e te mau vahine e te mau tamarii, noa'tu te nunaa e te fenua, te taata tao'a e tei vëvë. Ua hinaaro tatou i te taata faafariu apî e i te rahiraa o ratou e mau huaai no te mau pionie. Titauhia ia tatou ia haere e imi ia ratou tei

haere ê no te tauturu ia ratou ia ho'i mai i roto i te nana. Ua hinaaro tatou i te paari, i te mana'o e i te puai pae varua o te taata tata'itahi. Ua riro te melo tata'itahi o teie Ekalesia, te taata tata'itahi, ei tuhaa faufaa rahi no te tino o te Ekalesia.

« Mai te tino ho'i hoê nei, e rave rahi to'na melo, e te mau melo atoa no taua tino hoê ra, rahi noâ ratou hoê â ia tino, oia'toa ho'i te tino o te Mesia.

« I bapetizohia ho'i tatou e te Varua hoê i roto i te tino hoê ra...

« E ere ho'i te tino nei i te melo hoê, e rave rahi râ » (1 Korinetia 12:12-14).

Ua riro te mau melo tata'itahi ei iteraa papû no te oraraa e te mau haapiiraa a Iesu Mesia. Tei roto tatou i te tama'i e te mau puai a te enemi, e hinaarohia te taata tata'itahi e te taata atoa i rotopu ia tatou mai te peu ua hinaaro tatou ia manuia i roto i teie ohipa ta te Faaora i faataa na tatou.

E mana'o paha outou, « E aha ta'u e nehenehe e rave ? O vau ana'e ho'i ».

Papû maitai ua mana'o atoa Iosepha Semita mai te reira te huru i te tahi taime. Ua ti'a hanahana mai oia, ua haamata râ ei tamaroa 14 matahiti

e teie uiraa : « Te hea ekalesia ta'u e tomo atu ? » (hi'o Iosepha Semita-Aamu 1:10). Ua tupu noa te faaroo e te iteraa papû o Iosepha i te rahi mai tei ti'a i ta tatou iho ia tupu, « te parau i ni'a i te parau, te haapiiraa i ni'a i te haapiiraa, te hoê maa vahi iti i o nei, e te hoê maa vahi iti i te tahi vahi » (2 Nephi 28:30; hi'o atoa PH&PF 128:21). Ua tuturi Iosepha i raro no te pure, e auê te mau mea faahiahia i tae mai ei faahopearaa no teie pure e no te Orama Matamua.

Ei hoê o te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, te horo'a'tu nei au i to'u iteraa papû no te Fatu ra Iesu Mesia. Te ora nei Oia. O Oia to tatou Taraehara e to tatou Faaora. « Na roto i te Taraehara a te Mesia e ti'a ai i te taata atoa ia faaorahia » (Te mau Hiro'a Faaroo 1:3). Te peresideni nei Oia i ni'a i ta'na Ekalesia. E ere Oia i te taata ê no Ta'na mau tavini. A haere noa ai tatou i mua ma teie ti'aturiraa hau, e parahi mai To'na Varua i roto ia tatou. Aita e hopea no To'na mana ia haamaitai e ia arata'i i te oraraa o te feia e imi i te parau mau e te parau ti'a. Te horo'a'tu nei au i to'u iteraa papû No'na, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Lynn G. Robbins
No te peresideniraa o te Hitu Ahuru

Te fariu ti'a ra oe i hea ?

*Te ohipa tamataraa ia au mai te taata na mua i te Atua,
o te faatahuriraa ia i na ture rahi, te matamua e te piti.*

« **T**e fariu ti'a ra oe i hea ? », ua maere e ua tapitapi roa to'u mana'o i teie uiraa a te peresideni Boyd K. Packer a tere ai maua no ta'u tonoraa matamua ei Hitu Ahuru. No te taa ore no te aha teie uiraa, ua painu roa vau. Ua parau faahou a'era oia, « Eita te hoê Hitu Ahuru e ti'a no te taata i mua i te peropheta, e ti'a râ oia no te peropheta i mua i te taata. Eiaha roa e haamo'e i hea oe e fariu ti'a'tu ! » Ua riro te reira ei haapiiraa mana rahi.

Te ohipa tamataraa ia au mai te taata na mua i te Atua, o te faatahuriraa ia i *na ture rahi, te matamua e te piti* (hi'o Mataio 22:37–39). E haamo'eraa te reira ia tatou i hea e fariu ti'a'tu. Teie râ, ua hape a'enei tatou paatoa no te mata'u i te taata. I roto i te Isaia te faaara ra te Fatu ia tatou, « Eiaha outou e mata'u i te faaino i te taata nei » (Isaia 51:7 ; hi'o atoa 2 Nephi 8:7). I roto i te orama a Lehi, ua puta mai teie mata'u no te *tâhitohitoraa* no ô mai i tera fare rahi e te aano, e ua mo'e roa'tura i te feia e rave rahi i hea e fariu ti'a'tu e ua faaru'e a'era i te tumu raau ma te « haamâ » (hi'o 1 Nephi 8:25–28).

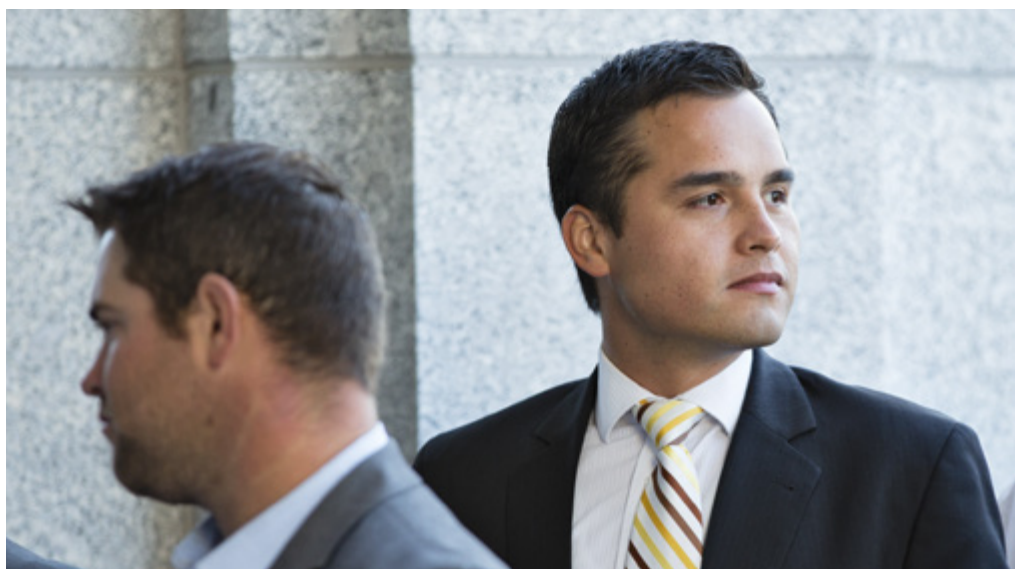
Te tamata nei teie *umeraa* a te hoa ia tau i te huru o te taata, e tae noa'tu ta'na mau peu, na roto i te faatupuraa

i te hirahira (culpabilité) i te inoinoraa mai te tahi taata. Te imi nei tatou ia ora ma te faatura noa i te feia e faatoro nei i te rima i ni'a ia tatou, are'a ia faahema to tatou mata'u i te taata ia turu i te hara, e « fifi » ia te reira ia au i te Maseli (hi'o Maseli 29:25). E nehenehe teie fifi ia faariro-roa-hia ei 'aainu no te paru i to tatou pae aroha ia faati'a e aore râ ia paturu roa i te hoê mea ta te Atua i faahapa. No te taata faaroo tapete-pete, e nehenehe te reira ia riro ei ofa'i

turoriraa. Ei hi'oraa, te amo nei te tahi mau misionare apî i teie mata'u i te taata i roto i te 'aua misioni e e ma'iri ratou i te faa'ite i te huru haapa'o ore rahi o te hoê hoa misionare i to ratou peresideni misioni no te mea aita ratou i hinaaro ia inoino mai teie hoa misionare haapa'o ore. E rave te taata te mau faaotiraa paari na roto i te haama-na'oraa i te anairaa ti'a o na ture rahi matamua, te matamua e te piti (hi'o Mataio 22:37–39). I te taima e haro'aro'a teie nau misionare papû ore e, i mua i te Atua ratou i te ti'a'tu eiaha râ i mua i to ratou hoa, e rahi mai ia to ratou itoito no te *huri i te avei'a*.

I to'na matahiti apî ra 22, ua mo'e atoa ia Iosepha Semita i hea e fariu ti'a'tu a ani onono ai oia i mua i te Fatu ia faati'a ia Martin Harris ra ia rave i na api 116 tei papa'ihia. Ua hinaaro paha Iosepha ia faa'ite atu i to'na mauruuru ia Martin no to'na patururaa mai. Ua ite tatou e, i hinaaro noa na Iosepha ia rahi atu â te mau taata ite mata roa i teie ohipa no te ti'a i piha'i iho ia'na i mua i te mau parau hape e te mau haavareraa teimaha tei haapararehia no ni'a ia'na.

Noa'tu e aha te mana'o o Iosepha, e noa'tu e nehenehe te reira ia hi'ohia ei mea tano, aita te Fatu i farii i te reira e ua faahapa ti'a Oia ia'na : « E inaha, eaha ra oe i te haapa'o ore pinepine noa... e ua haapa'o noa ho'i i te mau mârôraa a te taata nei. No te mea, inaha ra, e ere i te mea ti'a ia

rahi a'e to oe *ri'ari'a* i te taata nei i to mata'u i te Atua » (PH&PF 3:6-7 ; reta tei faahuru-ê-hia). Na teie ohipa teimaha i faahaamana'o ia Iosepha e a muri noa'tu, i hea e fariu ti'a'tu.

I te taima e imi te hoê taata ia *ora to'na hoho'a* i mua i te taata, e hiti-ma'ue oia e *mo'e to'na hoho'a* i mua i te Atua. Ia mana'o tatou e, e au mai te Atua i te hoê taata o te turu nei i te haapa'o ore a te taata, e ere roa'tu te reira i te faaea-noa-raa i ropu, o te aau piti râ, e te *hoho'a piti* e te tamataraa ia « faaroo i te fatu toopiti » (Mataio 6:24 ; 3 Nephi 13:24).

E parau mau, titauhia te itoito no te faaruru i te mau ati tera râ, te tapa'o mau no te itoito, o te upoti'araa ia i te mata'u i te taata. Ei hi'oraa, ua tauturu te mau pure a Daniela ia'na ia ti'a'tu i mua i te mau liona, te mea râ i faariro ia'na ei taata aau liona, o te pato'iraa ia i te arii Dariu (hi'o Daniela 6). Ua riro teie huru itoito ei horo'a na te Varua i te *taata mata'u i te Atua* e o tei pure. Ua horo'a atoa te mau pure a te ariivahine Esetera i te itoito i no te haereraa i mua i ta'na tane, te arii Ahasueru, ua ite ho'i oia i te utu'a pohe e nehenehe e topa i ni'a ia'na (hi'o Esetera 4:8-16).

E ere te itoito i te hoê noa viretu tumu, mai ta C. S. Lewis i parau : « Te itoito... o te hi'opo'araa ia i te mau viretu atoa i te taima tamataraa... I aroha noa na Pilato e tae roa i te taima ua riro te reira ei ohipa atâta ». ¹ Ua oto te arii Heroda i te aniraahia ia tapuhia te upoo o Ioane Bapetizo, ua hinaaro râ oia ia au mai « te mau manihini ra na'na » (Mataio 14:9). Ua ineine roa te arii Noa i te tuu ia Abinadi, are'a no te umeraa o to'na mau hoa, te mau tahu'a iino, ua feaa a'era oia (hi'o Mosia 17:11-12). Aita te arii Saula i haapa'o i te parau a te Fatu e ua tape'a mai i te tao'a o te tama'i no to'na « mata'u i te mau taata ra, e ua faaroo i ta ratou parau » (1 Samuela 15:24). No te tamârû i te orurehau a te nunaa Iseraela i raro i te mou'a Sinai, ua tarai Aarona i te hoê kafa auro, e ua mo'e ia'na i hea e fariu ti'a'tu. (hi'o Exodo 32). E rave rahi feia haavâ i roto i te Faufaa Apî tei « faaroo... [i te Fatu], no te mata'u râ i te mau

Pharisea ra i ore i mau faa'ite hua ai, o te hurihia ratou i rapae i te sunago ra. E mea maitai ho'i ia ratou ta te taata haamaitai i ta te Atua ra haamaitai » (Ioane 12:42-43). Ua î roa te mau papa'iraa mo'a i te mau hi'oraa mai teie te huru.

I teie nei, e faaroo mai i te tahi mau hi'oraa faaûru :

- A tahi, Moromona : « Inaha, te parau atu nei au ma te mata'u ore, i roaa ho'i ia'u te mana no ô mai i te Atua ra ; aore ho'i o'u e mata'u i ta te taata e rave mai ia'u nei ; na te aroha rahi ho'i e iriti ê atu i te mata'u » (Moroni 8:16 ; reta tei faahuru-ê-hia).
- Nephi : « E teie nei, e ore au e papa'i i te mau mea ia haamau-ruuru i to te ao nei ; te mau mea râ e haamauuru i te Atua e te mau taata ho'i e ore e haapa'o i te mau peu o te tino nei » (1 Nephi 6:5).
- Te tapena Moroni : « Inaha, o Moroni ia vau, to outou raatira rahi. Aore au i imi ia rave i te mana no'u iho, ia faaore râ i te reira. Aore au i titau i te tura o teie nei ao, i te hanahana râ o to'u Atua, e te ti'amâ, e te maitai ho'i o to'u ra hau » (Alama 60:36).

E itoito rahi ho'i to Moroni i te haamana'oraa i hea e fariu ti'a'tu e ua parauhia no'na, « Ahiri te taata atoa i ora na, e te ora nei, e e ora a muri atu mai ia Moroni ra te huru, inaha, ua aueue ê na te mana o hade e a muri noa'tu, e e ore ho'i to te

diabolo e mana i ni'a i te aau o te tamarii a te taata nei » (Alama 48:17).

Ua topa noa te mau peropheta na roto i te mau tau i raro a'e i te tahitohitoraa. No te aha ? Ia au i te mau papa'iraa mo'a, no te mea « te mana'o ra te feia hara e, e mea faahapa ia te parau mau, no te mea na te reira e haaputapû ia ratou i to ratou aau » (1 Nephi 16:2), e aore râ mai ta te peresideni Harold B. Lee i parau, « E apaapa te manu i tote ! » ² Ta ratou tahitohitoraa, ia hi'o-maitai-hia, o te mana'o hara ia e tamata nei i te faahau i to ratou iho mana'o, mai ia Korihora te huru, tei parau i te hopea, « i ite atoa na vau e, te vai ra te Atua » (Alama 30:52). Ua papû roa ho'i Korihora i roto i ta'na mau parau haavare e ua ti'aturi roa oia i ta'na iho haavareraa (hi'o Alama 30:53).

E faahapa noa te taata tahitohito i te mau peropheta no te oreraa e ora i te 21raa o te tenetere e aore râ no te riro-raa ei taata paieti hape. E tamata ratou i te faaitoito e aore râ i te tura'i roa i te Ekalesia ia faatopa i te mau faature-raa a te Atua i te faito o ta ratou peu tano ore, o ta Elder Neal A. Maxwell i parau, « o te arata'i i te haapopouraa ia'na iho, eiaha râ i te haamaitairaa ia'na iho e i te tatarahaparaa ». ³ Ua riro te faatoparaa i te mau faatureraa a te Fatu i te faito o te peu tano ore a te hoê sotaiete ei taivaraa. E rave rahi ekalesia i rotopu i te mau ati Nephi, e piti tenetere i muri iho i te haereraa mai te Faaora ia ratou ra, tei « faaha-ahaa » i te haapiiraa tumu, ia tipeehia te faahitiraa a Elder Holland. ⁴

A faaroo ai outou i teie mau irava i roto i te 4 Nephi, a hi'o na i te tu'atiraa i to tatou nei anotau : « E ia ma'iri na matahiti e piti hanere e hoê ahuru aore e rave rahi te mau ekalesia tei fenua ; e, e rave rahi te mau ekalesia tei mana'o e ua itea te Mesia ia ratou, ua faaru'e râ ratou i te mau parau rarahi a ta'na evanelia ra, e te farii ra ratou i te mau huru parau ino atoa, e te horo'a ra ratou i te mea mo'a i te feia au ore, o tei tapeahia i te parau faaue ra » (4 Nephi 1:27).

E « Déjà vu » te reira i teie mau mahana hopea nei ! Te vai nei te tahi mau melo aita e ite ra te topa ra ratou

i roto i taua fifi nei e te tura'i nei ratou ia fariihia te peu tumu e te hiro'a « o to ratou ra mau metua » (PH&PF 93:39) o te tu'ati ore nei i te peu tumu o te evanelia. E te vai atoa ra te tahi, ua haavare e ua faahape ia ratou iho, e ua taparu e ua ani i te mau episekopo ia faatopa i te faatureraa no te parau faati'a o te hiero, te faati'araa no te haapiiraa e aore râ no te haereraa i te misioni. E ere i te mea ohie ia riro ei episekopo i raro a'e i teie huru umeraa. Atira noa'tu, mai ta te Faaora i tamâ i te hiero no te paruru i to'na mo'araa (hi'o Ioane 2:15–16), ua piihia te mau episekopo i teie mahana ia paruru itoito i te faatureraa no te hiero. Ua parau te Faaora, « E faa'ite atu vau ia'u iho i ta'u mau taata na roto i te aroha... mai te mea e haapa'o ta'u mau taata i ta'u mau faaueraa, e ia ore ho'i ia haaviivii i teie fare mo'a nei » (PH&PF 110:7–8).

Ua fariu ti'a noa te Faaora, to tatou Hi'oraa rahi, i ni'a i To'na Metua. Ua here e ua tavini Oia i To'na taata tupu ma te parau e, « Aita vau i hinaaro i ta te taata haamaitai » (Ioane 5:41). Ua hinaaro Oia i te mau taata Ta'na i haapii ia pee mai Ia'na, aita râ Oia i titau i ta ratou arueraa. A rave ai Oia i te hoê ohipa aroha, mai te faaoraraa i te ma'i, e faatae Oia i teie horo'a ma te aniraa « eiaha roa oe e faa'ite i te

taata » (Mataio 8:4 ; Mareko 7:36 ; Luka 5:14 ; 8:56). Te hoê tumu, no te aperaa ia i te roo tei pee noa Ia'na noa'tu Ta'na tautooraa ia ape i te reira (hi'o Mataio 4:24). Ua faahapa Oia i te mau Pharisea no to ratou raveraa i te ohipa maitai ia ite-noa-hia ratou e te taata (hi'o Mataio 6:5).

Ua riro te Faaora, te taata maitai roa a'e tei ora a'enei, ei taata mata'u ore roa. I roto i To'na oraraa, ua faaruru Oia e rave rahi taata faahapa aita râ ho'i i fati raro a'e i te tahitohitoraa no ratou. O Oia ana'e te taata tei ore roa'tu haamo'e i hea e fariu ti'a'tu : « *Aore ho'i au i faaea* e te rave i te mea e mauruuru ai [te Metua] » (Ioane 8:29 ; reta tei faahuru-ê-hia) e « Aita ho'i au i imi i to'u iho hinaaro, o te hinaaro râ o te Metua o tei tono mai ia'u nei ra » (Ioane 5:30).

Mai te 3 Nephi 11 e tae atu i te 3 Nephi 28, ua faa'ohipa te Faaora i te parau *Metua* e 150 a'e taima, ei haapapûraa i mua i te mau ati Nephi e, te ti'a ra Oia no To'na Metua. E mai te pene 14 i te 17 no Ioane, te faahiti nei te Faaora i te parau o te Metua e 50 a'e taima. I roto i te mau mea atoa, ua riro Oia ei pipi maitai roa na To'na Metua. Ua maitai roa ho'i Oia ei ti'a no To'na Metua, e ua riro atura te iteraa i te Faaora ei iteraa i te Metua. Tei hi'o i te Tamaiti ua hi'o ia i te Metua (hi'o

Ioane 14:9). Tei faaroo i te Tamaiti ua faaroo ia i te Metua (hi'o Ioane 5:36). Ua riro roa mai, to'na natura, ei mea eita e nehenehe e faataa i to To'na Metua. Ua hoê Oia e To'na metua (hi'o Ioane 17:21–22). Ua ite maitai roa Oia i hea e fariu ti'a'tu.

Ia haapuui mai To'na hi'oraa faaûru ia tatou i mua i te mau herepata no te faanavenaveraa no rapae e te faaahaaharaa no roto. Ia horo'a mai te reira ia tatou i te itoito ia ore roa tatou ia otohe e ia mitimiti ho'i i te avae o te haamata'uraa. Ia faaûru te reira ia tatou ia haere e ia rave i te maitai ma te imi ore ia itehia mai e te taata e ia ore e « titau... i te mau faaturaraa o te taata » (PH&PF 121:35). E ia tauturu mai To'na hi'oraa aita e faaauraa ia haamana'o tatou *e aha* te « ture matamua... e te hau i te rahi » (Mataio 22:38). Ia ani mai vetahi ia fariihia ratou, e te faati'o ra ratou i te mau faaueraa a te Atua, ia haamana'o noa tatou e, e pipi tatou no vai, e i hea e fariu ti'a'tu, o ta'u ia pure i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. C. S. Lewis, *The Screwtape Letters*, rev. ed. (1982), 137–38.
2. Harold B. Lee, in *Mine Errand from the Lord: Selections from the Sermons and Writings of Boyd K. Packer* (2008), 356.
3. Neal A. Maxwell, « Repentance », *Ensign*, Novema 1991, 32.
4. Jeffrey R. Holland, « The Call to Be Christlike », *Liahona*, Tiunu 2014, 35.

Na Cheryl A. Esplin

Tauturu piti i roto i te peresideniraa rahi o te Paraimere

Te oro'a mo'a—e faaapîraa no te varua

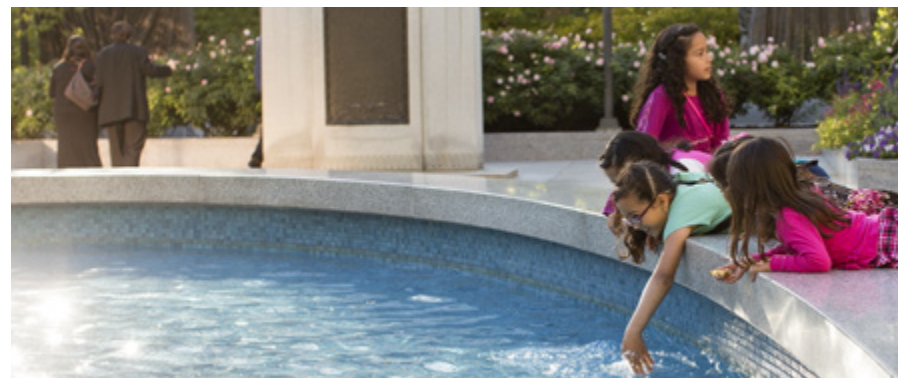
E faaora e e faaapî te Varua i to tatou varua. Teie te haamaitairaa tei parau-fafau-hia mai i roto i te oro'a mo'a, oia ho'i, « ia vai noa to'na varua i roto ia [tatou]. »

Uani mai te hoê pupu feia apî tamahine ia'u i te hoê taime, « E aha te mea ua hinaaro oe ia ite i to oe apîraa mai ia matou » Mai te mea e pahono atu vau i teie nei, e tuu vau i teie mana'o : « Ahani e mea apî au mai ia outou, e hinaaro vau ia ite papû roa i te auraa o te oro'a mo'a, hau atu i ta'u i ite na. E hinaaro vau ia ite papû roa mai te huru ta Elder Jeffrey R. Holland i faa'ite. Ua parau oia, « Te hoê o te aniraa manihini taamuhia i te oro'a mo'a, o te faairoraa ia i te reira ei hoê ohipa pae varua mau, ei hoê hoêraa mo'a, ei hoê faaapîraa no te varua ».¹

Nahea te oro'a mo'a e riro ai ei « hoê ohipa pae varua mau, ei hoê

hoêraa mo'a, ei hoê faaapîraa no te varua » i te mau hepetoma atoa ?

E riro mai te oro'a ei ohipa haapuui i te pae varua ia faaroo ana'e tatou i te mau pure no te oro'a mo'a e ia fafau faahou tatou i ta tatou mau fafauaraa. No te raveraa i te reira, e mea titauhia ia tatou ia rave i te i'oa o Iesu Mesia i ni'a ia tatou.² No ni'a i te reira euheraa, ua haapii mai te peresideni Henry B. Eyring : « Te auraa ra, e feruri tatou mai te mea No'na tatou. E horo'a tatou ia'na i te tuhaa matamua no to tatou oraraa. E hinaaro tatou i te mau mea ta'na i hinaaro aita râ i te mau mea ta tatou i hinaaro aore râ ta te ao e a'o nei ia tatou ia hinaaro ».³

Ia rave ana'e tatou i te oro'a mo'a, e fafau ato'a tatou ia « haamana'o â [ia Iesu Mesia] e a muri noa'tu ».⁴ I te ru'i na mua i to'na faasatauroraahia, ua haaputupu te Mesia i ta'na mau aposetolo i piha'i iho ia'na e ua haamau i te oro'a mo'a. Ua vavahi ihora i te pane, e ua haamaitai ihora, na ô a'era, « a rave, a amu ; o ta'u tino teie e horo'ahia na outou nei e na reira outou ei haamana'oraa ia'u ».⁵ E oti a'era te reira, rave ihora Oia i te au'a uaina, haamaitai ihora, e horo'a'tura i Ta'na ra mau aposetolo ia inu ratou ra, e na ô atu ra, « Ei haamana'oraa teie i to'u toto... i haamanihia no te taata e rave rahi tei ti'aturi i to'u nei i'oa ».⁶

I rotopu i te mau ati Nephi, e faahou â i te Faaho'i-faahou-raa-hia mai ta'na Ekalesia i te mau mahana hope'a nei, ua parau faahou Oia ia amu tatou i te oro'a mo'a ei haamana'oraa Ia'na.⁷

A rave ai tatou i te oro'a mo'a, te faa'ite papû nei tatou i mua i te Atua e, e haamana'o noa tatou i Ta'na Tamati e a muri noa'tu, eiaha noa i te taime poto no te oro'a mo'a. Te auraa ra, e ma'imi tamau noa tatou i te hi'oraa o te Faaora e Ta'na mau haapiiraa no te arata'i i to tatou mau mana'o, ta tatou mau ma'itiraa e mau ohipa.⁸

Te faahaamana'o ato'a nei te pure o te oro'a mo'a ia tatou ia « haapao maitai i ta'na mau faaue ».⁹

Ua parau Iesu, « Ua hinaaro outou ia'u ra, e haapa'o i ta'u parau ».¹⁰ E horo'a te oro'a mo'a ia tatou i te rave'a no te hi'opo'araa i to tatou iho huru e i te rave'a no te faafariu i to tatou aau e hinaaro i te Atua. E faatae mai te haapa'oraa i te mau faauerua i te mana o te evanelia i roto i to tatou oraraa e te hau rahi a'e e te varua rahi a'e.

E horo'a te oro'a mo'a i te hoê taime ia ora i te mau mea pae varua a feruri ai tatou i te mana faaora e te mana faati'a a te Faaora na roto i to'na Taraehara. Aita i maoro roa a'enei ua haapii te hoê faatere no te feia apî tamahine no ni'a i te puai ta tatou e faarii a faaitoito ai tatou i te raveraa i te oro'a mo'a ma te feruri hohonu i ni'a i te reira. No te rave-faaoti-raa i te hoê titauraa i roto i te buka Faahaereraa Ia'u i mua, ua faaoti oia i te opuaraa ia

faatumu i ni'a i te mau ta'o o te mau himene e te mau pure o te oro'a mo'a.

I te mau hepetoma ato'a, e hi'opo'a oia ia'na iho i te taime o te oro'a mo'a. Ua haamana'o oia i te mau hapehape ta'na i rave, e ua fafau oia ia haamaitai faahou â ia'na i te hepetoma i muri mai. Ua maururu oia i te mea e, ua nehe-nehe ia'na ia faatitiaifaro i teie mau mea e ia vai mâ noa. A haamana'o ai oia i teie mau mea i orahia mai nei e ana, ua parau oia, « Te rohi ra vau i ni'a i te tuhaa tatarahaparaa o te Taraehara ».

I te hoê sabati, i muri iho to'na hi'opo'araa ia'na iho, ua haamata oia i te pe'apea e te faarumaruma i to'na ferurua. Ua ite oia e, te rave na ni'a iho noa nei oia i taua mau hapehape iti nei, te hepetoma i muri i te tahi. I reira ua tae mai ia'na i te mana'o e, ua faatea oia i te hoê tuhaa rahi o te Taraehara—Te mana faati'a o Iesu. Ua haamo'e oia i te mau taime ato'a to te Faaora tautururaa ia'na ia riro mai te au ta'na e ti'a ia riro e ia tavini hou atu i to'na puai

Ua mau te reira i roto i to'na mana'o, e ua feruri faahou oia i te hepetoma i ma'iri. Ua parau oia : « Ua mapiha te mana'o oaoa na roto i to'u mihi i to'u iteraa e, ua horo'a mai Oia ia'u e rave rahi mau rave'a e mau aravihi. Ua ite au ma te maururu i to'u aravihi ia taa i te hinaaro o ta'u tamarii i te taime e ere i te mea ohie ia taa maitai mai. Te haamana'o nei au i te hoê mahana ua mana'o vau eita ta'u e nehenehe e rave faahou i te tahi atu ohipa e ua roaa râ ia'u ia tauturu i te hoê hoa na roto i te tahi mau parau faaitoito. Ua faa'ite au i te faaoroma'i i roto i te hoê ohipa e haamahiti i te tahi pae o to'u huru ».

Ua puohu oia ma te parau e : « A haamaururu ai au i te Atua no te mana faati'a a te Faaora i roto i to'u oraraa, ua ite mai au i te mana'o ananatae rahi atu no te ohipa tatarahaparaa o ta'u i rave noa na e ua hi'o vau i te hepetoma no muri iho ma te ti'aturi tei faaapihia ».

Ua haapii Elder Melvin J. Ballard nahea te oro'a mo'a e nehenehe ai e riro ei mea faaora e te tamâ. Ua parau oia :

« O vai i rotopu ia tatou o tei ore i haapêpê i to'na varua na roto i te

hoê parau, te hoê mana'o e te hoê ohipa mai te hoê sabati tae atu i te tahi sabati. Te rave nei tatou i te mau ohipa o ta tatou e tatarahapa nei e o ta tatou e hinaaro nei ia faaorehia mai... Te rave'a no te faaoreraa i te hapa... o te tatarahaparaa ia i ta tatou mau hara, ma te haere e farerei i te mau taata o ta tatou i faatupu i te hara aore râ te ofatiraa te ture, ia roaa mai ta ratou faaoreraa hapa, ei reira e haere atu ai i te iri amuraa no te oro'a, e mai te mea ua tatarahapa ti'a tatou e ua tuu tatou ia tatou i roto i te vairaa tano, e faaorehia ia ta tatou hara e e tae mai te faaoraraa pae varua i to tatou varua...

« Te faa'ite papû nei au e », ua parau o Elder Ballard, « te vai nei te hoê varua i roto i te faatereraa o te oro'a mo'a o te haamahanahana i te varua mai te upoo e tae roa'tu i te avae ; e ite outou i te pêpê o te varua i te faaorahia, e tei teimaha i te haamâmâhia. E tae mai te tamahanahana e te oaoa i roto i te varua parau ti'a e te varua tei hinaaro mau ia amu i teie maa varua ».¹¹

E nehenehe to tatou varua pêpê e faaorahia e e faaapihia eiaha noa no te mea te faahaamana'o nei te pane e te pape i te faatusiarua o te Faaora i To'na tino e toto, no te mea atoa râ, te faahaamana'o nei teie mau tapa'o ia tatou e, e riro a muri noa'tu Oia ei « pane ora »¹² e ei « pape ora »¹³ no tatou.

I muri iho i to'na faatereraa i te oro'a mo'a i te mau ati Nephi, ua parau Iesu :

« O te amu i teie nei pane, ua amu ia ta'u tino no to'na varua, e o te inu

i teie nei uaina, ua inu ia i to'u ra toto na to'na varua, e e ore roa to'na varua e poia e e poiha, e vai pa'ia noa râ ia.

« E faaoti a'era te tiaa ra i te amu e te inu hoi, inaha, ua â a'era ratou I te Varua ».¹⁴

Na roto i teie mau parau, te haapii nei Iesu e, e faaora e e faaapê te Varua i to tatou varua. Teie te haamaitairaa tei parau-fafau-hia mai i roto i te oro'a mo'a, oia ho'i, « ia vai noa to'na varua i roto ia [tatou] ».¹⁵

Ia rave ana'e au i te oro'a mo'a, e feruri au i te tahi mau taime i te hoê hoho'a peni no te Faaora tei ti'a faahou mai e To'na na rima toro, mai te mea ra e, ua ineine Oia ia farii ia tatou i roto i To'na here tauahi. Ua here au i te reira peni. Ia feruri ana'e au i te reira i te taime no te opereraa oro'a, e mâmâ to'u varua e mai te huru ra te faaroo ra vau i te mau parau a te Faaora : « Inaha, ua faatorohia'tu to'u rima aroha ia outou, e o te haere mai nei, o ta'u ia e ite mai ; e maitai to te haere mai ia'u ra ».¹⁶

Te ti'a nei te Autahu'araa a Aarona ei mono no te Fatu a faaineine ai, a haamaitai ai e a opere ai ratou i te oro'a mo'a. Ia faatoro mai te ti'a no te autahu'araa i to'na rima no te opere i te mau tapa'o mo'a, mai te huru ra e, o te Faaora Iho e faatoro mai nei i To'na rima aroha, ma te ani manihia ia tatou tata'itahi ia rave i teie mau ô tao'a rahi no te here tei roaa mai na roto i Ta'na tusia taraehara—te mau

ô no te tatarahapa, te faoreraa hara, te tamahanaharaa e te ti'aturiraa.¹⁷

Rahi noa'tu to tatou feruri-hohonu-
raa i te auraa o te oro'a mo'a, rahi
noa'toa'tu to'na riroraa ei mea mo'a e te
auraa rahi no tatou. Teie ta te hoê me-
tua tane ruhiruhia 96 matahiti i faahiti
i ta'na tamaiti aniraa mai, « papa, no te
aha oe e haere ai i te pureraa ? Aita oe
e ite nei, aita oe e faaroo nei, e mea fifi
no oe ia haere. No te aha oe e haere ai
i te pureraa ? » Ua pahono teie metua
tane, « No te oro'a mo'a. Te haere nei
au no te rave i te oro'a mo'a ».

Ia haere mai tatou tata'itahi i te pu-
reraa oro'a ma te faaineine ia tatou no
te farii i te « hoê ohipa pae varua mau,
[te] hoê hoêraa mo'a, [te] hoê faaapîraa
no te varua ».¹⁸

Ua ite au te ora nei to tatou Metua
i te Ao ra e to tatou Faaora. Ua
mauruuru vau no te rave'a ta te oro'a
mo'a e horo'a mai nei no te putapu
i to Raua here e no te farii i te Varua.
I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant : The Messianic Message of the Book of Mormon* (1997), 283.
2. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
3. Henry B. Eyring, « That We May Be One », *Ensign*, Me 1998, 67.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77, 79.
5. Joseph Smith Translation, Mataiao 26:22 (in Matthew 26:26, nota raro c, and i roto i te Bible appendix).
6. Joseph Smith Translation, Mataiao 26:24 (i roto i te Bible appendix) ; hi'o atoa Mataiao 26:26–28 ; Mareko 14:22–24 ; Luka 22:15–20.
7. Hi'o 3 Nephi 18:7, 11 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:75.
8. Hi'o « How Do I Keep My Covenant to Always Remember the Savior ? » *Come, Follow Me* Sunday School curriculum ; lds.org/youth/learn/ss/ordinances-covenants/remember ; *Mau Maite i te Faaroo : Hoê faahororaa no te Evanelia* (2004), 140–42.
9. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
10. Ioane 14:15.
11. Melvin J. Ballard, in Melvin R. Ballard, *Melvin J. Ballard : Crusader for Righteousness* (1966), 132–33.
12. Ioane 6:48.
13. Ioane 4:10.
14. 3 Nephi 20:8–9.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77.
16. 3 Nephi 9:14.
17. Te haamauruuru nei au ia Ann Madsen no to'na mau mana'o no ni'a i teie haapiiraa.
18. Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant*, 283.

Na Elder Chi Hong (Sam) Wong
No te Hitu Ahuru

Faaora i roto i te tahoê

No te tauturu i te Faaora, titauhia ia tatou ia rave amui i te ohipa ma te tahoê e ma te au maite. E mea faufaa te taata hoê, te mau ti'araa atoa, e te mau piiraa atoa.

Pinepine tatou i te faaroo i te perei-
sideni Thomas S. Monson ia parau
e, « A haere e faaora ».¹ Te haama-
na'o nei au i te hoê aamu i roto i te
Faufaa Apî. Ua riro te reira ei faaho-
ho'araa maitai roa no te huru e ti'a i te
mau melo e te mau misionare ia rave
amui i te ohipa ma te tahoê, na roto
i te mau apooraa paroisa, no te haere
e faaora. E itehia te reira aamu i roto
i te Mareko 2:1–5. Te mana'o nei au e,
te mau iteraa ta Iesu i faaohipa no te
haapii ia tatou i te tahi mau haapiiraa
tumu e aore râ, i te tahi mau parau
tumu, e mea faaûru mau ia e te ohie
ia maramarama.

Te hoê o te mau taata i roto i teie
aamu, e taata hapepa ia, e taata teie
eita e nehenehe e haere ma te tauturu-
ore-hia. Ta'na noa e nehenehe e rave

maori râ, te faaearaa i te fare e te
tia'iraa ia tauturuhia mai.

E nehenehe atoa te reira e tupu
i to tatou nei anotau. E maha taata e
rave ra i te hoê ohipa i faauehia mai
e to ratou episekopo ia hahaere i
to'na fare, i te hoê taata tei roohia i te
hapepa. Fatata roa e nehenehe ta'u e
feruri e, hoê o ratou no roto mai i te
Sotaiete Tauturu, hoê no roto mai i te
pupu peresibutero, hoê no roto mai
i te Autahu'araa a Aarona, e, te maha,
eiaha râ te hopea, hoê misionare rave
tamau. I roto i te apooraa paroisa ho-
pea i tupu a'enei, ia hope te tau'araa
parau no te ni'a i te mau fifi i roto i te
paroisa, ua horo'a a'era te episekopo i
te ohipa haere « faaora ». Teie na taata
e maha, ua faauehia ratou ia tauturu
i te taata tei roohia i te hapepa. Eita

ta ratou e nehenehe e tia'i ia haere mai oia i te pureraa na roto ia'na iho. Titauhia ia ratou ia haere i to'na fare no te hahaere ia'na. Titauhia ia ratou ia haere e imi ia'na, e no reira ua haere ratou. E hopoihia mai te reira taata ia Iesu ra.

« E te hopoi maira e toomaha pue taata i te hoê hapepa » (Mareko 2:3).

Area râ, ua î roa te piha i te taata. Eita ta ratou e nehenehe e tomo i roto na te uputa. Ua papû ia'u e, ua tamata noa ratou te mau rave'a atoa, aita râ ratou i ô. Aita i tupu maite te ohipa mai tei mana'ohia. Ua tupu te tahi mau fifi i roto i ta ratou ohipa « faaoraraa ». Aita râ ratou i faaru'e. Aita ratou i faaru'e i te taata hapepa i te pae uputa. Ua paraparau a'era ratou e nahea râ—nahea e ti'a ai ia ratou ia hopoi i teie taata ia Iesu Mesia ra no te faaora. No ratou nei, e ere roa'tu i te ohipa teimaha te tautururaa ia Iesu Mesia i roto i te faaoraraa i te varua. Ua faaoti a'era ratou i te hoê faanahoraa—e ere i te faanahoraa ohie, noa'tu râ, ua faaohipa ratou i te reira.

« E aore a'era ratou i fatata mai i piha'i iho ia'na i te rahi o te taata, ua iriti a'era ratou i te tapo'i i te vahie tei reira Iesu, e oti a'era i te iritihia, tuu atura i taua hapepa ra i raro ma te roi atoa ta'na e taoto ra » (Mareko 2:4).

Ua hopoi atura ratou ia'na i ni'a i te tapo'i fare. I to'u mana'o, aita paha

e e'a na rapae no ratou no te ta'uma, e no reira e taime roa roa ia no te faata'umaraa i te taata tata'itahi i ni'a i te tapo'i fare. Ia'u i mana'o, teie paha te ohipa i tupu : ua ta'uma na mua te taure'are'a no roto mai i ta'na paroisa. No to'na apî e te puai atoa, e nehenehe e parau e, e ere i te mea fifi no'na. Na to'na hoa hahaere no roto mai i te pupu peresibutero e te misionare rave tamau, rahi maitai e te pautuutu maitai, i faaitoito ia pa'epa'e ia'na na raro a'e mai. Na te tuahine ia no te Sotaiere Tauturu e faahaamana'o ia ratou ia haapa'o maitai e faaitoito ia ratou. Ei reira te mau tane e tatara ai i te tapo'i fare a faaitoito noa ai te tuahine i teie taata ma'i e a tia'i noa ai oia ia faaorahia oia—ia nehenehe ia'na ia haere faahou e ia ti'amâ.

I roto i teie ohipa faaoraraa, ua titauhia i te taata tata'itahi ia rave amui i te ohipa. I te taime hopea mau, e titauhia ia faaau maite i te ohipa no te tuu mai i te taata hapepa na ni'a mai i te tapo'i fare. Titauhia i na taata e maha rave i te ohipa ma te tahoê e te au maite. Eiaha te amahamaharaa ia tupu i rotopu i na taata e maha. Titauhia ia ratou ia tuu i teie taata i raro i te hoê â taime. Mai te mea e, e tuu vitiviti a'e te hoê taata i te taura i na taata ê atu e toru, e marua ia te taata ma'i i rapae i to'na ro'i. Eita ta'na e nehenehe e tape'a ia'na iho no to'na paruparu.

No te tauturu i te Faaora, titauhia ia tatou ia rave amui i te ohipa ma te tahoê e te au maite. E mea faufaa te mau taata atoa, te mau ti'araa e te mau piiraa atoa. E mea ti'a ia tatou ia tahoê i roto i to tatou Fatu ia Iesu Mesia.

I te pae hopea, ua tuuhia maira te taata hapepa i mua ia Iesu. « E ite atura Iesu i to ratou faaroo, ua parau atura i taua hapepa ra, e tau tamaiti, ua faaorehia ta oe hara » (Mareko 2:5). Ua faa'ite Iesu i te aau aroha ia'na e ua faaora ia'na—eiaha i te tino noa i te varua atoa râ : « E tau tamaiti, ua faaorehia ta oe hara ». E ere anei te reira i te mea nehenehe ? Aita anei tatou e hinaaro ia tupu atoa te reira i ni'a ia tatou paatoa ? Papû roa e, e hinaaro vau.

Ua ite anei tatou i te hoê taata i roto i to tatou oraraa ua roohia i te hapepa i te pae varua, hoê taata eita e nehenehe e ho'i mai i te pureraa na roto noa ia'na iho ? Hoê anei o ta tatou mau tamarii, hoê anei o to tatou na metua, hoê hoa faaipoipo, e aore râ, hoê hoa.

Na roto i te rahiraa misionare rave tamau i teie nei e vai ra i roto i te mau paroisa tata'itahi, e riro ia ei faaotiraa paari ia faaohipa maitai a'e te mau episekopo e te mau peresideni amaa i ta ratou mau apooraa paroisa e apooraa amaa. E nehenehe te episekopo ia ani i te melo tata'itahi o te apooraa paioisa ia haere mai e te hoê tapura i'oa no te mau taata e ti'a ia tauturuhia. E faaroo

maite te episekopo i te mau mana'o e i reira e horo'a ai i te faaueraa.

Ua riro te mau misionare rave tamau ei rave'a tauturu rahi no te mau paroisa i roto i teie ohipa faoraraa. E mea ap'i ratou e te i ho'i i te puai. E mea au na ratou te tapura i'oa taata no te rave i te ohipa i piha'i iho ia ratou. E mea au na ratou ia rave i te ohipa i piha'i iho i te mau melo o te paroisa. Ua ite ratou e, e mau rave'a maitai roa te reira no ta ratou ohipa imiraa. E hinaaro rahi to ratou ia patu i te basileia o te Fatu. Ua ite pap'u ratou e, e riro mai ratou mai te Mesia te huru a rave ai ratou i teie mau ohipa faoraraa.

Ei opaniraa, te hinaaro nei au e faa'ite atu ia outou i te tahi â faufaa mo'e tei itehia i roto i teie aamu no te papa'iraa mo'a. Tei roto i te irava 5: « E ite atura Iesu i *to ratou* faaroo » (reta tei faahuru-ê-hia). Aita vau i haru i te reira na mua a'enei—*to ratou* faaroo. E nehenehe atoa to tatou faaroo amui e tauturu i te ora maitai o vetahi ê.

O vai teie mau taata ta Iesu e parau nei? E nehenehe e parau e, o na taata ia e maha tei amo i te taata hapepa, te taata hapepa iho, te mau taata tei pure no'na e te mau taata atoa tei tae mai i reira no te faaroo i te pororaa a Iesu ma te anaatae marû noa i roto i to ratou aau ia tupu te semeio. E nehenehe atoa e parau e, o te hoê hoa faaipoipo, hoê metua, hoê tamaiti e aore râ, hoê tamahine, hoê misionare, hoê peresideni pupu autahu'araa, hoê peresideni Sotaiete Tauturu, hoê episekopo, e hoê hoa i te atea ê roa. E nehenehe tatou paatoa e tauturu i te tahi e te tahi. E mea ti'a ia tatou ia rave itoito i te faoraraa i te feia i roto i te fifi.

Te faa'ite pap'u nei au e, e Atua no te mau semeio Iesu Mesia. Ua here Iesu Mesia ia tatou paatoa e e mana To'na no te faora e no te rapaau i te tino e te varua. Mai te mea e, e tauturu tatou Ia'na i roto i Ta'na ohipa faoraraa i te varua, e faora-atoa-hia tatou na roto i taua ohipa ra. Te faa'ite pap'u nei au i te reira na roto i To'na i'oa mo'a, o Iesu Mesia, amene. ■

NOTA

1. Hi'o, ei hi'oraa, Thomas S. Monson, « Ta tatou hopoi'a ia faora », *Liahona*, Atopa 2013, 5.

Na Elder D. Todd Christofferson

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Ti'amâ e a muri noa'tu, no te haa no ratou iho

Te hinaaro o te Atua maori râ ia riro tatou ei mau tane e ei mau vahine ti'amâ ia tae'ahia ia tatou to tatou faito puai hopea i te pae tino e i te pae varua.

I roto i te ha'utiraa teata taata ora a William Shakespeare, *The Life of King Henry V*, te vai ra hoê taime ha'utiraa i te pô i roto i te puhaparaa o te mau fa'ehau peretane i Agincourt na mua noa a'e i ta ratou aroraa i te nuu fa'ehau farani. I roto i te marehurehu e ma te huna i to'na hoho'a mata, ua orihaere te arii Henry na rotopu i te mau fa'ehau ma te ite-ore-hia. Ua paraparau oia ia ratou, ma te tamata i te faito i te morare o to'na nuu iti, e no te mea ho'i e, aita ratou e ite ra o vai oia, ua faa'ite ratou i to ratou mana'o mau. I roto i te tau'araa parau, ua paraparau ratou no ni'a i te iteraa e, tei ia vai ra te hopoi'a no te ohipa e tupu i ni'a i te mau taata i roto i te aroraa—te arii e aore râ, te fa'ehau tata'itahi.

I te hoê taime ua parau te arii Henry, « Te feruri nei au e, e rahi a'e to'u oaoa ia pohe i roto i te nuu a te arii i te pohe i te tahi atu vahi ; e mea tano ho'i ta'na aroraa ».

Te pahono ra o Michael Williams e, « Ua hau atu te reira i ta tatou i ite ».

Ua farii to'na mau hoa, « E, e ua hau atu te reira i te ti'a ia tatou ia ite ; no te mea ua nava'i noa te iteraa tatou e, e mau taata tatou no te arii : mai te

mea e, ua hape ta'na ohipa, eita tatou e faahapahia no te reira, no te mea, ua haapa'o noa tatou i ta'na parau ».

Te parau faahou ra Williams, « Mai te mea e, e ohipa hape, te arii ana'e te faahapahia no te mau mea atoa i ravehia ».

Ma te maere ore, aita te arii Henry i farii i te reira, « Te hopoi'a o te huiraatira, tei ni'a i te arii ; to te varua taata râ, tei ni'a ia'na iho ».¹

Aita o Shakespeare e tamata nei i te faatitiaifaro i teie tau'araa parau i roto i te ha'utiraa teata taata ora, e noa'tu te huru o te reira tau'araa parau, e tamau noa te reira tau'araa parau e tae roa mai i to tatou iho nei tau—te i vai ra te hopoi'a no te ohipa e tupu i roto i to tatou oraraa ?

Ia fifi te hoê mea, te vai ra tera huru to te taata ia faahapa ia vetahi ê e aore râ, i te Atua. I te tahi taime, e feruri te taata e aore râ, te mau pupu taata e, e ti'araa to ratou no te tamata i te faauta i te hopoi'a no to ratou maitai i ni'a iho i te tahi atu mau taata e aore râ, i ni'a iho i te hau fenua. I te pae varua, te feruri nei te tahi mau taata e, aita i titauhia i te tane e te vahine ia tutava no to ratou iho parau ti'a—no te mea

ua here e e faora te Atua ia tatou « mai te au i to tatou vairaa ».

Tera râ, ua opua te Atua e, e ti'a i Ta'na mau tamarii ia rohi ia au i te ti'amâraa morare Ta'na i horo'a mai ia ratou, « ia ti'a i te taata atoa ia faautu'ahia no ta'na iho mau hara ia tae i te mahana haavâraa ra ».² O Ta'na faanahoraa e To'na hinaaro ia ha'uti tatou i te ti'araa rahi no te raveraa i te faaotiraa i roto i to tatou iho oraraa. Eita te Atua e ora i to tatou oraraa e aore râ e faatere ia tatou mai te huru ra e pepe hurio tatou, mai ta Lucifero ho'i i tuu mai te mana'o. Eita atoa Ta'na mau peropheta e farii ia riro ei taata « hutihuti pepe hurio » ei mono i te Atua. Ua parau Brigham Young : « Aita vau e hinaaro i te tahi noa'tu Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i ni'a i te fenua nei, e aore râ i ni'a te ra'i, ia au mau i te ohipa ta'u e rave, maori râ ia faatupu te Varua a te Fatu Iesu Mesia, te varua heheuraa, i te reira i roto ia ratou. Ua hinaaro vau ia ratou ia ite no ratou iho e ia maramarama no ratou iho ».³

E no reira, eita te Atua e faora mai ia tatou « mai te au i to tatou vairaa », a tahi, no te mea « mai te au i to tatou vairaa » e mea viivii tatou, e « aore ho'i te mea viivii e parahi... i mua ia'na ; na roto ho'i i te reo o Adamu, o Taata Mo'a to'na i'oa ; e te i'oa o ta'na Fanau Tahī, te Tamaiti a te Taata [Mo'a] ».⁴ E a piti, eita te Atua e haa no te faariro ia tatou ei hoê mea aita tatou i ma'iti ia riro na roto i ta tatou mau ohipa. Oia mau, ua here Oia ia tatou, e no te mea ua here Oia ia tatou, eita Oia e faahepo e e faaru'e ia tatou. Aita, e tau-turu mai râ Oia ma te arata'i ia tatou. Oia mau, te faa'iteraa papû no te here o te Atua, o Ta'na ia mau faauerua.

E ti'a ia tatou (e te oaoa mau nei ho'i tatou) i te faanahonahoraa i haamauhia e te Atua e ti'a ai ia tatou ia rave i ta mau ma'itiraa, ia haa no tatou iho ma te ite atoa mai i te mau faahopearaa, e aore râ mai ta te mau papa'iraa mo'a e parau nei, ia « tamata [tatou] i te maramara, ia ti'a ia [tatou] ia ite i te faufaa rahi o te maitai ».⁵ E mauruuru tatou e a muri noa'tu i te mea e, ua upooti'a te Taraehara o te Faora i ni'a i te hara matamua, i ti'a ai ia tatou ia

fanauhia mai i roto i teie nei ao ma te ore e faautu'ahia no te hara a Adamu.⁶ Na roto i te reira faaoraraa i te hi'araa, ua haamata tatou i te oraraa nei ma te hara ore i mua i te Atua e « ua riro... ei mea ti'amâ e a muri noa'tu, i te ite i te maitai e te ino ; ia rave [tatou] i tei au i to [tatou iho] hinaaro, e ia ore [tatou] ia ravehia ».⁷ E nehenehe ta tatou e ma'iti i te huru taata ua hinaaro tatou ia riro, e na roto i te tauturu a te Atua, e nehenehe roa ho'i tatou e riro mai mai Ia'na te huru.⁸

E iriti te evanelia a Iesu Mesia i te e'a e tae ai tatou i te faito i titauhia ia tatou ia tapae. Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia e To'na aroha, e nehenehe to tatou mau manui-ore-raa i te ora-maitai-roa-raa e i te ora-tamau-noa-raa i te ture turetiera i te tahuti nei ia tumâhia, e e faati'ahia tatou ia faahotu i te huru o te Mesia. Te titau nei râ te parau faautu'a, eiaha te hoê o teie mau mea ia tupu ma te ore tatou e hinaaro e e rohi papû. Te reira ihoa to'na raveraa mai te tau e te tau. Te tumu mau tatou i tae mai ai i ni'a i te fenua nei, no te ma'itiraa ia ta tatou

tata'itahi i rave no te amui atu i roto i te faanahoraa a to tatou Metua.⁹ No reira, e ere roa'tu te faaoraraa i te faahopearaa no te tahi haapeuraa na te Atua, e aore râ te hoê ohipa e tupu na roto ana'e i te hinaaro o to te ra'i.¹⁰

Te parau faautu'a e hiro'a faufaa rahi ia no te Atua. E nehenehe ta tatou e faatupu i te faaroo i te Atua no te mea e nehenehe e ti'aturi papû Ia'na. Te haapii mai nei te mau papa'iraa mo'a ia tatou e, « E ore roa te Atua e taahi na ni'a i te mau e'a afaro ore, e ore atoa ho'i oia e fariu atu i te pae atau e a ore râ i te pae aui, e ore roa atoa ho'i oia e faahuru-ê nei i te mea ta'na i parau ra, no reira e mea afaro noa to'na e'a, e e mea mure ore to'na haerea »¹¹ e « E ore te Atua e haapa'o i te huru o te taata ».¹² Te turu'i nei tatou i ni'a i te maitai hanahana o te parau faautu'a no te faaroo, no te ti'aturi e no te tia'iraa.

Tera râ, ei faahopearaa no te riroraa ei mea parau ti'a hope roa, te vai ra te tahi mau mea eita te Atua e nehenehe e rave. Eita Ta'na e nehenehe e faaoti noa mai Ta'na e hinaaro ia faora i te

te faaroo hindou e aore râ, ua hape te faaroo katorika e aore râ, e mea hape ia tomo i roto i te faaroo episekopo—te feruri nei au e, tei te huru noa o te mea ta oe e ti'aturi... Aita vau e mana'o nei e, te vai ra te ti'a e te hape ». ²¹ Te tahi faahou, ia uihia oia no ni'a i te tumu o to'na mau ti'aturiraa pae faaroo, ua pahono oia e : « O vau iho—tera mau te faanahoraa. Ta'u e parau nei, nahea e ti'a ai ia vai te hoê mana i ni'a'tu i te mea ta oe e ti'aturi ? » ²²

No te mau taata e ti'aturi nei e, e nehenehe te mau mea atoa e riro ei parau mau, e au ia te faa'iteraa i te parau mau papû tei haamauhia no to te ao atoa nei, mai te hoê faaheporaa—« Aita e nehenehe e faahepo ia'u ia ti'aturi e parau mau te hoê mea aita vau e au ». Tera râ, aita te reira e tau i te parau mau. Eiaha no te mea aita te hoê taata e au i te ture no te toparaa, aita ia o'na e topa i raro ia ou'a oia na ni'a mai i te hoê mato tarere. Mai te reira atoa no te ture mure ore e no te parau faautu'a. Eita e noaa te ti'amâraa na roto i te pato'iraa i te reira, na roto râ i te faaohiparaa i te reira. E faatumu atoa te Atua i To'na iho mana i ni'a i te reira. Ahiri e, aita ihoa e parau mau tei haamauhia e o te ore e tauui, aita ia hoê auraa to te horo'a no te ti'amâraa ia ma'iti, i te mea e, eita roa'tu ia ta tatou e nehenehe e opua e e hinaaro i te mau faaheporaa o ta tatou mau ohipa. Mai ta Lehi i parau : « E mai te mea e parau mai oe e, aore e ture, e parau atoa oe e, aore e hara. E mai te mea e parau oe e, aore e hara, e parau atoa oe, aore e parau-tia. E aore e parau-tia, aore atoa e oaoa. E aore e parau-tia e te oaoa ho'i, aore atoa e utua e te ati ho'i. E aore teie nei mau mea, aore atoa e Atua. E aore e Atua, aore atoa tâua e te fenua ho'i ; no reira aore te hoê mea i hamanihia'i, ia ohipa, e ia ohipahia ; no reira ia ore te mau mea atoa e ti'a'i ». ²³

No te mau mea no te pae tino e no te pae varua, ua riro ia te haapa'oraa tatou ia tatou iho ei horo'a no ô mai i te Atua ra, e ia ore ana'e te reira, e ore ia e ti'a ia tatou ia faatupu i to tatou faito puai hopea ei mau tamahine e ei mau maiti na te Atua. E riro mai

tahi pae e ia haamou i te tahi pae. Eita Ta'na e nehenehe e « hi'o noa'tu i ni'a i te hara ma te faati'a i te reira ». ¹³ Eita Ta'na e nehenehe e faati'a i te aroha ia eiâ i te parau faautu'a. ¹⁴

To te Atua haamauraa i te parau o te aroha, e tapa'o faa'ite papû ia no To'na parau ti'a. No To'na parau ti'a i haamau ai Oia i te rave'a e ti'a ai i te aroha ia rave i ta'na tuhaa faufaa rahi i roto i to tatou haerea mure ore. No reira i teie nei, « te faati'a noa ra te parau ti'a i ta'na ihora, e te rave noa ra te aroha i ta'na ihora ». ¹⁵

Ua ite tatou e, na « te mau ati e te pohe ho'i no'na o tei ore roa i rave i te hara ra, o ta [Te Atua] i mauruuru roa ra... te toto no [Ta'na] Tamaiti nei o tei haamanihia ra » ¹⁶ e faati'a i te mau titauraa a te parau ti'a, e faa'ite i te aroha, e e te faaora ia tatou. ¹⁷ Area râ, « aita'tu â rave'a o te au i te parau ti'a ra e tupu ai te rave'a faaora, maori râ, na roto i ta te taata tatarahapa ». ¹⁸ Na te titauraa e te rave'a o te tatarahapa e faati'a i te aroha ia rave i ta'na ohipa ma te ore e taataahi i te parau ti'a.

Aita te Mesia i pohe no te faaora i te taata ma te faataa-ore-raa, no te pupu râ i te tatarahapa. Te turu'i nei tatou i ni'a « i te maitai no'na, no Tei Puai ia faaora » ¹⁹ i roto i te ohipa no te tatarahaparaa, te ohipa râ no te tatarahaparaa, o te hinaaro ia o te taata iho ia tau. E no reira, na roto i te farioraa i te tatarahaparaa ei titauraa no te farii i te horo'a no te aroha, ua faati'a te Atua ia tape'a tatou i te hopoi'a no tatou iho. E auraro e e paturu te

tatarahapa i to tatou ti'amâraa morare : « E ti'a'i i te aroha i te faaore i te mau titauraa a te parau faautua, e i te haaati i te taata i te rima o te ora, e vaiihohia râ te taata i ore i faaroo e tae noa'tu i te tatarahapa ra ia faautuahia oia e ia titau-hua-hia ia'na i ta te ture e hope roa a'e ; no reira, e faatupuhia'i te rave'a rahi e te mure ore, o te faaora ia'na ana'e o tei faaroo e tae noa'tu i te tatarahapa ». ²⁰

E ohipa ê te oreraa e maramarama i te parau faautu'a e te aroha o te Atua ; e ohipa ê atoa ho'i te hunaraa i te vai-mau-raa e aore râ, te puai hope o te Atua, tera râ, te faaheporaa o te reira na mea e piti, e mea iti a'e—e i te tahi taime iti roa ino—i to tatou faito puai hope e te hanahana. Te hoê Atua aita e tuu i te titauraa, ua tanea noa ia i te hoê Atua aita e vai ra. Hoê ao aita e Atua, aita e Atua ora no te faati'a i te mau ture morare no te faatere e no te haamaitai i Ta'na mau tamarii, e au atoa ia mai te hoê ao aita e parau mau e aore râ, aita e parau ti'a. E ao ia i reira te hi'o-pae-raa (relativisme) morare e faatere arii roa nei.

Te auraa o te parau, hi'o-pae-raa, maori râ, o te taata tata'itahi to'na iho mana faatere teitei a'e. Oia mau, e ere o ratou noa te huna i te Atua te pee i tera huru mana'o. Te vai ra te taata e ti'aturi nei i te Atua tera râ te tamau noa ra ratou i te ti'aturi e, na ratou iho, ratou noa iho e faaoti e aha te maitai e e aha te ino. Teie te parau a te hoê tauré'are'a : Aita vau e mana'o nei e, e nehenehe ta'u e parau e, ua hape

ia te tiaauraa ia tatou iho ei mana e ei hopoi'a o te titauhia ia tatou ia paruru tamau maite ; i aro-noa-hia na te reira mai te tau na mua'utu i te hamaniraa o te ao nei. E mea ti'a ia tatou ia paruru i te tiaauraa i mua i te mau taata e te mau faanahoraa o te hinaaro (i te tahi taime ma te mana'o maitai) e faairi ia tatou ei mea ti'amâ ore. E e mea ti'a ia tatou ia paruru i te reira i mua i to tatou iho mau hinaaro ia haapae i te ohipa e titauhia no te faahotu i te mau taleni, te mau aravihi e te huru Mesia.

Te faati'ahia ra te aamu no te hoê taata aita e hinaaro e rave i te ohipa. Ua hinaaro oia ia aupuruhia oia i roto i to'na mau hinaaro paatoa. I roto i to'na feruriraa, e mea ti'a i te Ekalesia e aore râ, i te hau fenua, e aore râ, ia raua toopiti, ia faaamu ia'na, no te mea ua aufau oia i ta'na mau tute e ta'na mau tufaa ahuru. Aita ta'na hoê a'e maa no te amu tera râ, ua pato'i oia ia rave i te ohipa no te faaamu ia'na iho. No to ratou pe'ape'a e te au ore, ua faaoti a'era te feia i tamata i te tauturu ia'na e, mai te mea e, aita oia e hinaaro ia faaha'uti noa a'e i to'na manimani rima no te faaora ia'na iho, e mea tano a'e ia e afa'i ia'na i ni'a i te tanuraa ma'i e vaiho ai e a pohe atu ai. I roto i te tere no te haere i te

tanuraa ma'i, na ô a'era te hoê taata e, « Eita ta tatou e nehenehe e na reira. Te vai ra ta'u te tahi tô popaa, e nehenehe ta'u e horo'a na'na ».

No reira, ua faataa'tura ratou i teie taata, e ua ui maira oia e, « Ua tatarahia te paa ? »

Pahono atura ratou e, « Aita »

Na ô mai nei oia e, « A tere noa ia ».

Te hinaaro o te Atua maori râ ia riro tatou ei mau tane e ei mau vahine ti'amâ ia tae'ahia ia tatou to tatou faito puai hopea i te pae tino e i te pae varua, ia ti'amâ ho'i tatou i te mau oti'a haamâ o te oraraa veve e i te ruuruuraa o te hara, ia ti'a ia tatou ia oaoa i to tatou iho tura e te ti'amâraa, ia ineine tatou i roto i te mau mea atoa no te apiti atu Ia'na i roto i To'na basileia tiretiera.

Aita vau e ti'aturi nei i teie mana'o hape e, e nehenehe te reira e ravehia na roto noa i ta tatou ana'e tautooraa e aita Ta'na tauturu rahi e te tamau. « Ua ite ho'i tatou e, no roto i te aroha e ora'i tatou, hope noa'utu to tatou itoito atoa ».²⁴ E titau-roa-hia ia tatou ia rave faaoti i te tahi rii a'e ohipa e aore râ maitai hou te Atua e tauturu mai ai—e nehenehe te tauturu hana-hana ia tae mai ia tatou i te mau hora atoa o te mau mahana atoa, noa'utu te

vahi tei reira tatou i ni'a i te e'a no te haapa'o. Ua ite râ vau e, i ô atu i te hinaaroraa i Ta'na tauturu, e mea ti'a ia tatou ia rave tatou iho, ia tatarahapa, e ia ma'iti i te Atua ia ti'a la'na ia ohipa i roto i to tatou oraraa mai te au i te parau faautu'a e te ti'amâraa morare. Te taparu nei au ia amo noa a'e tatou i te hopoi'a e ia haere e rave i te ohipa, ia roaa ho'i i te Atua te hoê mea no te tauturu ia tatou.

Te faa'ite nei au e, te ora nei te Atua te Metua, Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia, to tatou Ora, e tei piha'i iho te Varua Maitai ia tatou. Aita e mana'o tapetepete no ta ratou tauturu ia tatou, e e mea mure ore to Ratou ti'araa no te rave i te reira. « A ara, a ti'a [tatou] i ni'a i te repo ra... ia tupu te mau faufaa ta te Metua mure ore i fafau mai ia [tatou] ».²⁵ Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. William Shakespeare, *The Life of King Henry V*, ha'uti 4, tuhaa 1, reni 127–29, 131–37, 183–85.
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 101:78.
3. Brigham Young, « Sermon », *Deseret News*, 31 no atopa 1855, 267 ; faahitihia i roto Terry Givens and Fiona Givens, *The Crucible of Doubt: Reflections on the Quest for Faith* (2014), 63.
4. Mose 6:57.
5. Mose 6:55.
6. Hi'o Te mau Hiro'a Faaroo 1:2 ; hi'o atoa 2 Nephi 2:25 ; Mose 6:53–56.
7. 2 Nephi 2:26 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 93:38.
8. Hi'o 3 Nephi 12:48 ; 27:27 ; hi'o atoa Roma 8:16–17 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:37–38.
9. Hi'o Apokalupo 12:7–9 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 29:36–38 ; Mose 4:3–4.
10. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 93:29–31.
11. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 3:2.
12. Te Ohipa 10:34.
13. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 1:31.
14. Hi'o Alama 42:25.
15. Alama 42:24.
16. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:4.
17. Hi'o Mosia 15:9.
18. Alama 42:13 ; reta tei faahuru-ê-hia.
19. 2 Nephi 31:19.
20. Alama 34:16.
21. I roto Christian Smith, *Souls in Transition: The Religious and Spiritual Lives of Emerging Adults* (2009), 156.
22. I roto Smith, *Souls in Transition*, 156.
23. 2 Nephi 2:13.
24. 2 Nephi 25:23.
25. Moroni 10:31.

Bariloche, Ra-parata (Argentine)

Na te peresideni Dieter F. Uchtdorf
Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua

Te fariiraa i te hoê iteraa papû no te maramarama e te parau mau

Eita to toutou iho iteraa papû no te maramarama e te parau mau e haamaitai noa ia outou e to outou huaai i te tahuti nei, e apee atoa râ te reira ia outou i roto i te mure ore.

Ei pairati manureva, e rave rahi roa hora ta'u i rere na ni'a i te mau fenua e te mau moana na roto i te poiri o te po. A hi'o ai au i te reva o te po na roto mai i te piha pairatiraa,

te E'a û (Voie Lactée) ihoa râ, ua maere pinepine au i te aano e te atea o te mau hamaniiraa a te Atua—ta te irava e parau nei « te mau ao aore e hope ia tai'ohia ».¹

A hanere matahiti noa paha to te rahiraa o te mau tahu'a ihi feti'a (astro-nome) i mana'o e, o te E'a û noa te pu'e paraneta o te ao nui.² Ua mana'o ratou e, te mau mea atoa i ô atu i to tatou pu'e paraneta, o te aore ano ia, te aore hopea ore—e vahi aita hoê a'e mea, e vahi to'eto'e e e vahi aita e feti'a, aita e maramarama e e aita e ora.

E a maitai noa mai ai te mau hi'o feti'a (téléscope)—te mau hi'o feti'a atoa te nehenehe e faareva i roto i te reva atea roa—ua haamata te mau tahu'a ihi feti'a i te haru mai i te hoê parau mau maere, fatata eita e nehenehe e haro'aro'a : ua rahi roa ino te ao nui i ta te hoê noa a'e taata i feruri, ua î te ra'i i te mau pu'e paraneta aita

e nehenehe e tai'o, i te atea ê roa ia tatou mai te mana'o-ore-hia, e hanere e hanere miria feti'a i reira.³

I roto noa i te hoê tau poto, ua tau i a muri noa'tu to tatou maramaramaa i te ao nui.

I teie nei, e ti'a ia tatou ia hi'o i teie mau pu'e paraneta atea.⁴

Ua ite tatou tei ô ratou.

I ô noa na ratou no te hoê tau maoro roa.

Teie râ, hou te taata a fana'o ai i teie mau mauhaa puai maitai no te haapûtahi i te maramarama i roto i te ra'i ia itehia mai teie mau pu'e paraneta, aita ia tatou i ti'aturi a'e e te vai ra teie huru mea.

Aita te aano o te ao nui i tau i ta'ue noa, o to tatou râ aravihi ia hi'o e ia maramarama i teie parau mau tei tau roa ino. E no teie maramarama rahi a'e, ua tuuhia te taata nei i mua i te mau hi'oraa hanahana tei ore i mana'ohia a'enei e tatou.

E mea paari no tatou ia ti'aturi i te mea aita tatou e ite

Ahani ua ti'a ia outou ia ho'i i roto i te tau no te paraparau i te mau taata i ora a tauasini e aore râ a hanere matahiti i teie nei. A feruri na i te tamataraa i te faataa'tu ia ratou te tahi o te mau rave'a apî o ta tatou e tau'a ore nei i teie nei. Ei hi'oraa, e aha ta teie mau taata e mana'o ia tatou ahani ua faati'a atu tatou i te aamu no ni'a i te manureva « jumbo jet », te umu « micro-ondes », te mau matini afa'ifa'i, ei vairaa no te mau buka, e te mau video no ta tatou mau mootua o te nehenehe e faa'ite atu i e milioni e milioni taata na te ao taatoa nei ?

E ti'aturi mai paha te tahi ia tatou. Te rahiraa râ, e faaoo mai ia ia tatou, e pato'i mai e aore râ e imi mai paha ia haamamû e aore râ ia taparahi ia tatou. E tamata vetahi i te faa'ohipa i te feruriraa, te mana'o e te mau ohipa ua ite ratou no te faa'ite mai e, ua hahi ê tatou, e mea maamaa e aore râ e mea ri'ari'a. E faahapa mai paha ratou ia tatou i te tamataraa i te arata'i-ê-raa i te taata.

Papû râ, ua hape roa teie mau taata. E mana'o tano paha to ratou e te hinaaro mau. Ua papû roa paha ratou

la hi'o vau i te reva o te pô na roto mai i te piha pairatiraa, e maere pinepine au i te aano e te atea o te mau hamaniiraa a te Atua.

i te tanoraa o to ratou mana'o. Eita ihoa râ e roaa ia ratou i te ite papû roa mai no te mea aita â ratou i farii i te taatoaraa o te maramarama o te parau mau.

Te parau fafau no te maramarama

E au e, te huru te reira o te taata ia mana'o e, ua tano tatou noa'tu ua hape. E mai te peu te reira ihoa, e aha pai ia ta tatou e nehenehe e tia'i? Teie anei tei faataahia no tatou, ia paenu haere tatou na ni'a i te hoê moana o te mau parau pato'i haere noa ra, e ua iri i ni'a i te hoê pa'epa'e ta tatou i patepate mai roto mai i to tatou iho mau mana'o.

E nehenehe anei ia ite i te parau mau?

Te fa o ta'u poro'i, o te pororaa ia i teie poro'i oaoa e, ua horo'a mai te Atua Iho—o Iehova Sabaota ra tei ite i te mau parau mau atoa—i Ta'na mau tamarii i te parau fafau e, e nehenehe ta ratou ia ite i te parau mau no ratou iho.

A feruri maitai na i te rahi o teie parau fafau :

E paraparau te Atua Mure Ore e te Manahope, te Hamani o teie ao nui rahi, i te feia e haafatata'tu Ia'na ma te hinaaro mau e te mana'o papû.

E paraparau Oia ia ratou na roto i te mau moemoea, te mau orama, te mau mana'o i te feruriraa e i te aau.

E paraparau mai Oia na roto i te hoê rave'a eita tatou e hape atu e o te hau atu i ta te taata i ite. E horo'a mai Oia ia ratou i te arata'iraa hanahana e te mau pahonora no to ratou iho oraraa.

E papû roa, e riro te tahi i te faaroo mai ma te parau e, eita te hoê mea mai te reira e nehenehe e tupu, e mai te peu noa'tu e Atua, e ohipa maitai a'e Ta'na ia rave i te faarooraa e te pahonora i te pure a te hoê taata.

E faaroo mai râ i ta'u parau : te mana'ona'o nei te Atua ia outou. E riro Oia i te faaroo e i te pahono i ta outou iho mau uiraa. E tae mai ihoa te pahonora i ta outou mau pure na roto i Ta'na iho rave'a e i To'na iho taime, e no reira, titauhia ia haapii mai outou ia faaroo i To'na reo. Ua hinaaro te Atua ia ite mai outou i to outou e'a ho'iraa

Ia'na ra, e o te Faaora ho'i te e'a.⁵ Ua hinaaro te Atua ia outou ia haapii mai no ni'a i Ta'na Tamaiti, Iesu Mesia, e ia ite outou i te hau e te oaoa rahi e tae mai no te peeraa i te e'a o te ti'araa pîpî hanahana.

E to'u mau hoa here, te vai ra te hoê ohipa huru afaro, ma te hoê haa-papûraa no ô mai i te Atua, tei itehia i roto i te hoê buka papa'iraa mo'a tahito, o te roaa i te tane atoa, te vahine e te tamarii tei hinaaro ia tamata i te reira :

A tahi, e ti'a ia outou ia imi i te parau a te Atua. Te auraa ra, e tai'o i te mau papa'iraa mo'a e tuatapapa i te mau parau a te mau peropheta tahito e i to tatou nei anotau no ni'a i te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai—eiaha râ ma te mana'o feaa e te vahavaha, ma te hinaaro mau râ ia itehia mai te parau mau. A feruri maite i te mau mana'o e tae mai e a faaineine i to outou feruriraa no te farii i te parau mau.⁶ « Oia ia, aita'tu i ti'a ia outou, maori râ o te hinaaro i te faaroo ; ia tupu â taua hinaaro i roto

ia outou... e ti'a'i ia outou i te farii i te tufaa o [te parau a te Atua] ».⁷

A piti, e ti'a ia outou ia hi'o, ia feruri maite, ia tamata i te ti'aturi ma te mata'u ore,⁸ e ia haamauruuru i te aroha rahi o te Fatu i Ta'na mau tamarii mai te tau o Adamu e tae roa mai i to tatou nei tau, e ua horo'a mai Oia i te mau peropheta, te mau ite e te mau heheu parau no te arata'i i Ta'na Ekalesia e no te tauturu ia tatou ia ite i te e'a ho'iraa Ia'na.

A toru, e ti'a ia outou ia ani i to outou Metua i te Ao ra, na roto i te i'oa o Ta'na Tamaiti, Iesu Mesia, ia faa'ite mai ia outou i te parau mau no ni'a i Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. A ani ma te hinaaro mau e te mana'o papû, ma te faaroo i te Mesia.⁹

Te vai atoa ra te *taahiraa maha*, ta te Faaora i horo'a mai : « O tei hinaaro maite i te haapa'o i to [te Atua] hinaaro, e ite ia i ta'u e haapii nei e na te Atua, e na'u iho ».¹⁰ Oia ho'i, ia tamata outou i te fafa i te parau mau o te mau parau tumu o te evanelia, titauhia ia

outou ia ora i te reira na mua roa. A tamata i te haapiiraa tumu e te mau haapiiraa a te Ekalesia i roto i to outou iho oraraa. A na reira ma te hinaaro mau e te faaroo tuutuu ore i te Atua.

Ia rave outou i teie mau mea, e parau fafau te roaa mai ia outou no ô mai i te Atua—te ruuruuhia i Ta'na parau¹¹—e faa'ite mai Oia i te parau mau ia outou na roto i te mana o te Varua Maitai. E horo'a mai Oia ia outou i te maramarama rahi atu o te riro i te tauturu ia outou ia hi'o na roto i te poiri ma te farii i te mau hi'oraa hanahana e te mana'o-ore-hia, ta te mata tahuti i ore haro'aro'a.

E parau mai paha te tahi mau taata e, e mea paari roa teie mau taahiraa e aore râ aita e faufaa te tautooraa. Te tuu nei râ vau i te mana'o e, o teie iteraa papû no te evanelia e no te Ekalesia te ohipa faufaa roa a'e o ta outou e nehenehe e apî mai i roto i teie oraraa. Eita te reira e haamaitai e e arata'i noa ia outou i te roaraa o teie oraraa ; e riro atoa râ te reira i te faaoti afaro roa i te huru o to outou oraraa i roto i te mure ore.

E maramaramahia te mau mea o te Varua na roto ana'e i te Varua

I tafifi noa na te mau aivanaa ia maramarama i te aano o te ao nui, e aua'e râ te mau mauihaa i maitai mai no te haapûtahi i te maramarama rahi a'e, ua ti'a ihora ia ratou ia maramarama i te hoê parau mau papû a'e.

Ua haapii te aposetolo Paulo i te hoê parau tumu apee i teie ite pae varua. « E ore râ te taata e haapa'o i ta te tino ra, e farii mai i ta te Varua o te Atua ra », ta'na ia i papa'i i to Korinetia, « e mea maamaa ia ia'na, e ore ho'i oia e ite i te reira, no te mea, i imihia te reira e te Varua ». ¹²

Oia ho'i, ia hinaaro outou ia ite mai i te parau mau pae varua, e ti'a ia outou ia faa'ohipa i te mau mauihaa tano. Eita ta outou e nehenehe e maramarama i te parau mau pae varua na roto i te mauihaa tei ite ore i te reira.

Ua parau mai te Fatu i to tatou nei anotau, « O tei no o mai na i te Atua ra e maramarama ia, e e tamau noa ho'i i ta te Atua ra, e farii mai â oia i te maramarama ; e e tupu te maramarama i te anaanaraa e tae noa'tu i te mahana mau ra ». ¹³

Rahi noa'tu tatou i te faaopa i to tatou aau e mana'o i ni'a i te Atua, rahi noa'toa'tu te maramarama o te ra'i i te topata i ni'a i to tatou varua. E i te mau taime atoa e imi tatou i teie maramarama ma te hinaaro e te mana'o papû, te faa'ite ra ia tatou i te Atua i to tatou vai-ineine-raa no te farii i te maramarama rahi atu â. E te mau mea i riro na ei mea mohimohi, poiri e te atea, e riro marû mai ia ei mea papû, anaana e te mâtauhia e tatou.

Hoê â atoa, ia tatara tatou ia tatou iho mai te maramarama o te evanelia, e haamata to tatou iho maramarama i te mohimohi—e ere paha i roto i te

hoê mahana e aore râ hepetoma, e mohimohi marû noa mai râ te reira— e tae roa i te taime e hi'o tatou i muri, aita tatou i taa faahou no te aha tatou i ti'aturi a'enei e parau mau te evanelia. E riro roa'toa paha to tatou ite ei ohipa maamaa no tatou i te mea e, te mea papû na mua a'e, ua riro mai ia ei mea papû ore e te mohimohi e te atea roa.

No te reira Paulo i onono ai i te parau e, e mea maamaa te poro'i o te evanelia i te feia e pohe, « are'a [i te feia] i faaorahia nei, o te mana ia o te Atua ». ¹⁴

Aita e hi'opo'araa « Litmus »

E vahi Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei no te mau taata e te iteraa papû rau. Te vai ra te mau melo o te Ekalesia, e iteraa papû mau o te ama anaana nei i roto ia ratou. Te vai ra vetahi, te tutava noa nei ia ite mai no ratou iho. E vahi te Ekalesia no te taatoaraa ia haere amui mai, noa'tu te iti e aore râ te rahi o to tatou iteraa papû. Aita vau i faaroo a'enei no te hoê tapa'o i ni'a i te mau fare pureraa o te parau nei, « Ia ra'ehia to outou iteraa papû i teie faito rahi e tomo mai ai ».

E ere te Ekalesia no te taata maitai roa, no te taatoaraa râ o te « haere mai i te Mesia ia maitai roa... Ia'na ». ¹⁵ Te Ekalesia, no te mau taata ia mai ia outou e mai ia'u nei. E vahi te Ekalesia no te farii-poupou-raa e te aupururaa, eiaha râ no te faataaraa e te vahavaharaa. E vahi te reira no te toro i te rima no te faaitoito, faateitei e paturu i te tahi e te tahi a imi noa ai te taata tata'i-tahi i te parau mau hanahana.

I te hopea, e feia ratere ana'e tatou e imi nei i te maramarama o te Atua a tere ai tatou i ni'a i te e'a no te ti'araa pîpî. Aita tatou e faahapa nei i te tahi no te faito maramarama e vai ra e aore râ e vai ore ra i roto ia'na, aita, e faamu atu râ tatou ma te faaitoito atoa i te maramarama atoa, ia rahi te reira i te papû e te anaana e te mau.

Te hoê parau fafau i te taatoaraa

E fa'i na tatou e, pinepine roa, e ere te fariiraa i te hoê iteraa papû i te hoê ohipa hoê minuti, hoê hora e aore râ hoê mahana. E ere te hoê noa taime

atira'tu ai. Te ohipa no te haaputuraa i te maramarama pae varua, e imiraa ia o te oraraa taatoa.

Eita paha to outou iteraa papû no ni'a i te Tamaiti ora a te Atua e te Ekalesia tei faaho'i-faahou-hia mai, Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, e tae vave mai ia au i to outou hinaaro, te parau fafau atu nei râ vau ia outou e : mai te peu e rave outou i ta outou tuhaa, e tae mai te reira.

E e riro mai te reira ei mea hanahana.

Te horo'a atu nei au i to'u iho iteraa papû e, e faa'ite te parau mau pae varua i to outou aau ma te hopoi mai i te maramarama i to outou varua. E faa'ite mai te reira ia outou i te ite mâ e te poupou faahiahia e te hau o te ra'i. Ua tupu te reira i ni'a ia'u iho nei na roto i te mana o te Varua Maitai.

Mai ta te mau papa'iraa mo'a tahito i parau fafau mai, e riro te parahiraa haaputapu o te Varua o te Atua i te faahimene ia outou i te reo haamaitai o te aroha faaora,¹⁶ i te faahi'o i to outou mata i ni'a i te ra'i e i te faateitei i to outou reo ei arueraa i te Atua Teitei Hope, to outou Haapûraa, to outou Tia'iraa, to outou Paruru, to outou Metua. Ua parau fafau mai te Faaora e, ia imi outou e ite mai ho'i outou.¹⁷

Te faa'ite papû nei au e parau mau teie. Ia imi outou i te parau mau a te Atua, o te mea mohimohi paha i teie nei, e te papû ore e te atea, e riro mai te reira i te heheu-marû-hia mai, e e teatea mai e e haafatata mai i to outou aau na roto i te maramarama o te aroha o te Atua. E heheuhia mai ia outou te mau hi'oraa pae varua hanahana, e te mana'o-ore-hia i te mata o te taata nei.

O to'u nei iteraa papû e, e nehe-nehe teie maramarama pae varua ia ra'ehia i te mau tamarii atoa a te Atua. E haamaramarama te reira i to outou feruriraa, e ma te afa'i mai i te rave'a faaora i to outou aau e te oaoa i to outou mau mahana. E au mau hoa here, eiaha na e faataime i te imiraa e te haapuiraa i to outou iho iteraa papû no te ohipa hanahana a te Atua, oia ho'i te ohipa no te maramarama e te parau mau.

Eita to toutou iho iteraa papû no te maramarama e te parau mau e haamaitai noa ia outou e to outou huaai i te tahuti nei, e apee atoa râ te reira ia outou i roto i te mure ore, i roto i te mau ao aore e hopea. O teie to'u iteraa papû e te vaiiho nei au ia outou i ta'u haamaitairaa, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mose 1:33.
2. Hi'o Marcia Bartusiak, *The Day We Found the Universe* (2009), xii. E mea maere mau no'u i te mea e, e mea ti'aturi mau tatou i ta tatou i faaoti. I te tahi mau taima, ua rahi roa to tatou ti'aturiraa e e mana'o roa tatou e, tei ia tatou nei te parau mau atoa e vai ra. Te tahi hi'oraa : « Simon Newcomb, te aivanaa paari a'e i roto i te ohipa ihi fetia Marite i te hopea o te ahuru ma iva tenetere, ua parau oia i te hoê avariraa o te hoê fare mata'ita'iraa fetia i te matahiti 1887 e, 'ia au i te ihi feti'a... e au e te haafatata vitiviti nei tatou i te mau oti'a o te ite... Te faahopearaa, te ohipa rahi i rotopu i te mau tahu'a ihi feti'a, e ere roa ia te imiraa i te mau mea api, o te faataaraa ia

i te mea i ite-a'ena-hia' » (Bartusiak, xv).

3. E mea faahiahia ia feruri ia Mose 1:33, 35 i mua i teie ite « api ». Ua heheuhia mai te buka a Mose i roto i te Poe Tao'a Rahi i te peropheta Iosepha Semita i te ava'e tiunwin 1830, fatata hoê tenetere na mua a'e Edwin Hubble i faaara no ni'a i to'na iteraa i te mau pu'e paraneta i te atea roa.
4. Hi'o, ei hi'oraa, the Hubble Heritage Image Gallery i ni'a ia heritage.stsci.edu/gallery/gallery.html.
5. Hi'o Ioane 14:6.
6. Hi'o 3 Nephi 17:3.
7. Alama 32:27.
8. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 67:3.
9. Hi'o Moroni 10:3-5.
10. Ioane 7:17 ; hi'o atoa Salamo 25:14 ; Ioane 3:21.
11. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 82:10.
12. 1 Korinetia 2:14.
13. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:24.
14. 1 Korinetia 1:18.
15. Moroni 10:32 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:59.
16. Hi'o Alama 5:26.
17. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:63.

Vauvauhia mai e te peresideni Henry B. Eyring
Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

Te patururaa i te feia faatere o te Ekalesia

Te anihia nei e ia paturu tatou ia Thomas Spencer Monson ei peropheta, ei hi'o e ei heheu parau e ei Peresideni no te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei ; ia Henry Bennion Eyring ei Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua ; e ia Dieter Friedrich Uchtdorf ei Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua.

Te feia e farii nei, a faa'ite mai te reira.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vaira, a faa'ite mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou ia Boyd Kenneth Packer ei Peresideni no te Pūpū no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo e te mau melo i muri nei no taua pūpū ra : Boyd K. Packer, L. Tom Perry, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, e Neil L. Andersen.

Te feia e farii nei, a faa'ite mai te reira.

Te pato'i nei, a faa'ite atoa mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou na tauturu i roto i te Peresideniraa Matamua e na Ahuru ma Piti Aposetolo ei mau peropheta, ei mau hi'o e ei mau heheu parau.

Te feia atoa e farii nei, a faa'ite mai te reira.

Te feia e pato'i nei, mai te mea te vaira, a na reira atoa mai.

Te anihia nei e ia haamauruuru tatou ma te haapopou no ta raua taviniraa faahiahia i na Elder Carlos H. Amado e William R. Walker ei melo no te pūpū matamua o te Hitu Ahuru e ia faataahia ei hui mana faatere rahi hope.

Te feia e hinaaro e amui mai ia matou i roto i te faaiteraa i te mauuruu rahi ia raua no ta raua ohipa maitai, ia faaite mai te reira.

Ua haamauruuruhia na Elder Arayik V. Minasyan e Gvido Senkans ei Hitu Ahuru Area. Te anihia nei e ia faa'ite tatou ia raua i te tapa'o haamauruuru no ta raua taviniraa.

Te feia e farii nei, a faa'ite mai.

Te anihia nei e ia paturu tatou i te tahi atu mau hui mana faatere rahi, mau Hitu Ahuru Area, e te mau peresideniraa rahi o te mau pūpū tauturu e haa nei i teie nei.

Te feia e farii nei, a faaite mai te reira.

Te pato'i nei, a na reira atoa mai.

Mauuruu ia outou e te mau taea'e e te mau tuahine, no to outou faaroo e ta outou mau pure no matou. ■

Na Elder Dallin H. Oaks

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te hereraa ia vetahi ê e te oraraa i roto i te taa-ê-raa

Ei feia pee i te Mesia, e ti'a ia tatou ia ora ma te hau i piha'i iho i tera mau taata o te ore e tu'ati nei te mana'o i ni'a i ta tatou mau faufaa e aore râ, o te ore e farii nei i te mau haapiiraa niu o te reira.

I.

I te mau mahana hopea o Ta'na ohipa i te tahuti nei, ua horo'a Iesu i Ta'na mau pīpī i te mea Ta'na i parau ra e, « te parau apī » (Ioane 13:34). E toru taimē te faahitiraahia, e mea ohie roa taua faaueraa ra, tera râ, e mea etaeta : « E aroha outou ia outou iho, mai ia'u e aroha'tu ia outou na » (Ioane 15:12 ; hi'o atoa irava 17). Ua riro te haapiiraa ia aroha outou ia outou iho ei tumu rahi no te haapiiraa i roto i te ohipa a te Faora. Te piti o te ture rahi « e aroha'tu oe i to taata tupu, mai to aroha ia oe iho na » (Mataio 22:39). Ua haapii atoa Iesu e, « E aroha'tu i to outou mau enemi » (Mataio 5:44). Tera râ, te faaueraa ia aroha ia vetahi ê mai Ia'na i aroha i Ta'na nana, no Ta'na mau pīpī—e no tatou—ua riro ia ei titauroa taa ê roa. « Tera râ » ua haapii mai te peresideni Thomas S. Monson ia tatou i te ava'e eperera i ma'iri a'enei, « te here, o te mana'o tumu ia o te evanelia, e o Iesu

Mesia to tatou Hi'oraa. Ua riro To'na oraraa ei faufaa tumu no te here ».¹

No te aha e mea fifi ia here te tahi i te tahi mai te Mesia te huru ? E mea fifi no te mea, ua titauhia ia tatou ia ora i rotopu i te feia aita to ratou ti'aturiraa, ta ratou mau faufaa e te mau titauroa no te fafaueraa i tu'ati i ta tatou. I roto i Ta'na pure rahi no te taparuraa, tei pūpūhia na mua noa a'e i To'na faasa-tauro-raa-hia, ua pure Iesu no te mau

taata tei pee Ia'na : « Ua tuu atu vau i ta oe parau ia ratou, e te riri nei to te ao nei ia ratou, no te mea e ere ratou i to teie nei ao, mai ia'u nei ho'i e ere i to teie nei ao ra » (Ioane 17:14). I muri iho, taparu atura oia i te Metua, « Aore au i pure ia oe e ia hopoi ê atu oe ia ratou i teie nei ao, ia tia'i mai râ oe ia ratou eiaha ei ino » (irava 15).

Ua titauhia ia tatou ia ora i roto i te ao nei eiaha râ ia riro no te ao nei. Ua titauhia ia tatou ia ora i roto i te ao nei no te mea, mai ta Iesu i haapii mai i roto i te hoê parabole, e au To'na basileia « i te faahopue », inaha ho'i, ta'na ohipa o te haamaraa ia i te taatoaraa na roto i ta'na faaūruraa (hi'o Luka 13:21 ; Mataio 13:33 ; hi'o atoa 1 Korinetia 5:6–8). Eita e ti'a i te feia e pee Ia'na ia rave i te reira mai te mea e parahi noa ratou i piha'i iho i te feia tei tu'ati noa te mau ti'aturiraa e te mau peu i ta ratou. Tera râ, ua haapii atoa mai te Faora e, mai te mea e, ua here tatou Ia'na, e haapa'o ia tatou i Ta'na mau faaueraa (hi'o Ioane 14:15).

II.

Te vai ra i roto i te evanelia e rave rahi haapiiraa no ni'a i te haapa'oraa i te mau faaueraa a ora noa ai i rotopu i te feia e ti'aturiraa e e peu taa ê ta ratou. E haapiiraa tumu te haapiiraa no ni'a i te mârô. A ite ai te Mesia tei ti'a faahou i te ati Nephi i te mârôraa i ni'a i te huru no te bapetizoraa, ua horo'a'tura Oia i te mau arata'iraa maramarama no ni'a i te huru no te raveraa i teie oro'a. I muri iho, ua haapii atura Oia i teie parau tumu rahi :

« Eiaha ei mârô i rotopu ia outou mai tei tupu a'enei ; eiaha atoa ei

mârô i rotopu ia outou i ta'u mau ture mai tei tupu a'enei.

« Oia mau ho'i, ta'u e parau atu ia outou na, o tei roto ia'na te varua mârô ra, e ere oia i ta'u, no te diabolô râ, o te metua oia no te mârô, e ua faaitoito oia i te aa'u no te taata e mârô ai te tahi i te tahi ma te riri.

« Inaha, teie... ta'u ture, ia faaru'e-hia te reira » (3 Nephi 11:28–30 ; reta tei faahuru-ê-hia).

Aita te Faaora i faaara noa i te parau no te mârô i te feia aita i haapa'o i te faaueraa no ni'a i te bapetizoraa. Ua opani oia i te mau taata atoa ia mârô. Tae noa'tu i te mau taata tei haapa'o i te mau faaueraa, eiaha atoa ratou e faaitoito i te aa'u o te taata e mârô ai te tahi i te tahi ma te riri. Te « metua no te mârô » o te diabolô ia ; o te Faaora te Arii o te hau.

Te haapii atoa ra te Bibilia e « na te feia paari e faaho'i i taua ino ra » (Maseli 29:8). Ua haapii te mau aposetolo i tahito ra e, e titau tatou « i te parau hau » (Roma 14:19) e « ia [parau] maite i te parau mau ma te aroha » (Ephesia 4:15), « E ore ho'i te riri o te taata nei e faatupu i te parau ti'a a te Atua » (Iakobo 1:20). I roto i te heheuraa no teie anotau ua faaue mai te Fatu e, ia faa'itehia te parau maitai o te evanelia i faaho'ihia mai i « te taata atoa i to'na ra taata tupu, na roto i te marû e te haehaa » (PH&PF 38:41), « ma te haehaa'toa... mai te faaino ore ia ratou o tei faaino mai ra » (PH&PF 19:30).

III.

Noa'tu e, te tamata ra tatou ia riro ei taata marû e ia haaapae i te mârô, eiaha tatou e faaino e aore râ, e faatarapape i ta tatou fafauraa no te parau mau ta tatou e maramarama nei. Eiaha tatou e haafaufaa ore i to tatou mau ti'araa e aore râ, i ta tatou mau faufaa. Te faairi nei te evanelia a Iesu Mesia e te mau fafauraa ta tatou i rave ia tatou ei mau taata tata'u i roto i te tata'uraa mure ore i rotopu i te parau mau e te hape. Aita e faito ropu i roto i taua tata'uraa ra.

Ua faa'ite mai te Faaora i te e'a i te taima a pato'ito'i mai ai To'na mau enemi Ia'na no ni'a i te vahine faaturi tei « rave-mau-hia ra » (Ioane 8:4). I te faahaamâhia ra ratou i to ratou iho haavare, haere ê atura te feia faahapa, e vaiiho mai nei ia Iesu ana'e e taua vahine ra. Ua faa'ite Oia i te maitai i ni'a ia'na na roto i te oreraa e faahapa ia'na i taua taima ra. Tera râ, ua haapii papû atoa'tu Oia ia'na « eiaha ia hara faahou » (Ioane 8:11). E mea titauhia te aroha ma te marû, tera râ, e ti'araa papû i roto i te parau mau to te hoê tata-ata pee i te Mesia, mai te Fatu te huru.

IV.

Mai te Faaora, i te tahi taima, e farestere atoa te mau taata e pee Ia'na i te tahitohitoraa a te feia peu iino, ia vai mau ratou i ni'a i te taa-ê-raa i rotopu i te maitai e te ino mai ta ratou i ite, i te tahi taima e parauhia ratou e taata paieti hape (bigot) e aore râ e taata

paieti ino (fanatique). E rave rahi faufaa e peu i roto i te ao e haafifi nei i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. I mua roa o te reira mau peu o te faati'amâraa ia i te faaipoiporaa te tane e te tane, te vahine e te vahine, i roto i te mau tuhaa fenua e te mau mataeinaa e rave rahi i Marite nei, e i Canada e i roto i te mau fenua e rave rahi i te ao nei. Te ora atoa nei tatou i rotopu i te tahi pae o te ore roa'tu e ti'aturi nei i te parau no te faaipoiporaa. Te tahi pae aita e ti'aturi nei i te parau no te fanauraa i te tamarii. Te tahi pae te pato'i nei i te parau no te opaniraa i te mau hoho'a faufau e aore râ, i te mau raau taero. Te tahi atu hi'oraa—te matarohia e te rahiraa o te feia ti'aturi—o te taffiraa ia ia ora i piha'i iho i te hoê hoa faaipoipo e aore râ, te hoê melo no te utuafare ti'aturi ore i te Atua, e aore râ, ia apiti e te mau hoa ohipa ti'aturi ore i te Atua.

I te mau vahi haamo'ahia, mai te mau hiero, te mau fare haamoriraa, e to tatou iho mau fare, e ti'a ia tatou ia haapii i te parau mau e i te mau faaueraa ma te maramarama e ma te papû, mai ta tatou i haroaroa na roto mai i te faanahoraa o te faaoraraa tei heheuhia i roto i te evanelia i faaho'ihia mai. E ua paruruhia te reira mana to tatou na roto i te ture o te ti'amâraa o te parau e o te faaroo, e na te ture atoa o te oraraa omo'e o te taata iho, o te auraro-atoa-hia nei i roto i te mau fenua aore e parururaa mana.

I mua i te huiraatira, te mau mea ta te feia ti'aturi Atua e parau e e rave, e faatupu mai te reira i te tahi atu mau mana'ona'oraa. Ua riro te ture no te haapa'oraa i to'na iho faaroo ei paruru no te mau ohipa e ravehia ra i mua i te huiraatira, tera râ, e mea titauhia te tahi mau faatureraa no te faaau i tera e tera mau ti'aturiraa e tera e tera mau peu. E nehenehe te ture e opani i te peu tei itehia e, e mea hape e aore râ, aita e ti'a ia farii, mai te tapihooraa i te peu taоторaa te tane e te vahine, te hamani-ino-raa e aore râ, te peu haamata'uraa, noa'tu e, na te feia ti'aturi u'ana i rave, i te i'oa o te faaroo. Te vai ra te tahi mau peu e ere i te mea fifi roa, noa'tu e, e ere i te mea ti'a i te hi'oraa a te tahi o te feia ti'aturi, e titauhia râ ia faaoroma'i i te reira, mai te mea e, mai ta te hoê peropheta no te Buka a Moromona i parau ra, ua haamanahia te reira na « te parau a te mau taata » (Mosia 29:26).

No te mau a'oraa i mua i te taata, e ti'a ia tatou paatoa ia pee i te mau haapiiraa evanelia, ia here i to tatou taata tupu e ia haapae i te mârô. Ia riro te feia e pee i te Mesia ei mau hi'oraa no te peu maitai i mua i te taata. E here tatou i te mau taata atoa, e ia riro tatou ei feia faaroo maitai, e ia auraro i to ratou mau ti'aturiraa. Noa'tu e, aita tatou e farii, eiaha tatou ia riro ei feia au ore. Eiaha to tatou mau ti'araa e ta tatou mau parau no ni'a i te mau parau tumu papû ore ia riro ei mârô-raa. E faa'ite tatou i te paari i roto i te haamaramaramaraa e te faaearaa i ni'a i to tatou mana'o e te faaohiparaa i to tatou mana faaûru. A na reira ai tatou, te ani atu nei matou, eiaha vetahi ê ia inoino i to tatou mau ti'aturiraa papû i te pae faaroo, e eiaha atoa ia inoino i to tatou ti'amâraa ia haapa'o i ta tatou faaroo. Te faaitoito atu nei matou ia tatou paatoa ia haapa'o i te ture rahi a te Faaora : « E te mau mea atoa ta outou i hinaaro ia vetahi ê ra, e na reira atoa'tu outou ia ratou » (Mataio 7:12).

Mai te mea e, aita to tatou mau mana'o e faarihia, e farii tatou i te reira ma te maitai, e ia faa'ite i te peu maitai i ni'a i to tatou mau taata pato'ito'i. I roto i te mau huru ohipa atoa, ia riro tatou ei feia mana'o maitai i ni'a i te mau

taata atoa, ma te pato'i i te mau huru hamani-ino-raa atoa, mai te hamani-ino-raa no ni'a i te huru o te taata, te faito o te taata, te ti'aturiraa faaroo e aore râ, te ti'aturi-ore-raa, e te mau taa-ê-raa i roto i te parau no te apeniraa.

V.

Ua paraparau atu vau no ni'a i te mau parau tumu rarahi. I teie nei, e paraparau atu vau no ni'a i te huru o te faaohiparaa i te reira mau parau tumu i roto i te mau vahi e rave rahi, i reira ho'i e titauhia ai ia haapa'o-maitai-hia'tu â te mau haapiiraa a te Faaora.

E haamata vau na ni'a i te mea ta to tatou mau tamarii na'ina'i e haapii nei i roto i ta ratou mau ohipa ha'uti. E mea pinepine roa te mau taata e ere te Momoni i Utaha nei tei inoino e tei feruri e, aita ratou i tau'ahia e te tahi mau melo to tatou o te ore e faati'a i ta ratou mau tamarii ia faahoa i te mau tamarii o te tahi atu mau faaroo. Oia mau, e nehenehe ta tatou e haapii i ta tatou mau tamarii i te mau faufaa e i te mau peu maitai, ma te ore e ani ia ratou ia faaatea ia ratou, e aore râ, ia faa'ite i te faatura ore i te taata peu taa ê.

E rave rahi orometua haapii i roto i te ekalesia e i roto i te fare haapiiraa tei amuamu i te huru o te tahi mau feia apî i ni'a i te tahi e te tahi, tae roa'tu i te feia apî no te Ekalesia. Te faauerua ia here te tahi i te tahi, e mea papû maitai e tei roto atoa ia te parau no te here e te auraro i te pae no te faaroo, i te pae atoa no te ti'araa taata,

te ta'ere, e te tereraa o te oraraa faufaa. Te titau nei matou i te feia apî atoa ia haapae i te peu faatupu pe'ape'a, te faaino, e aore râ, te parau e te peu o te haamauuiui ia vetahi ê. Ua riro teie mau mea atoa ei ofatiraa i te faauerua a te Faaora ia here te tahi i te tahi.

Ua haapii mai te Faaora e, te mârô e mauhaa ia na te diabololo. E mea papû maitai e, te pato'i ra te reira i te mau parau e te mau peu matarohia o te politita. E mea faufaa to tera e tera arata'iraa politita i roto i te politita, tera râ, eiaha te arata'iraa politita e faatupu i te faainoraa i te hoê taata, inaha, e faa-tero te reira i te tereraa o te faatereraa, e e faautu'a ho'i i te feia i roto. E ti'a ia tatou paatoa ia haamou roa i te mau parau faaino, e ia rave i te peu maitai ia taa ê ana'e tera e tera mana'o.

Te vahi faufaa roa a'e no te faaore i te mârô e no te haamâtau i te auraro i te mau taa-ê-raa, tei roto ia i to tatou fare e i roto i to tatou mau auraa utua-fare. Eita e nehenehe e ape i te mau taa-ê-raa—te tahi pae e mea ha'iha'i roa e te tahi pae e mea rarahi. No ni'a i te mau taa-ê-raa rarahi, e parau na tatou e, tei roto te hoê melo o te utua-fare i te oraraa amui. E faatupu mai te reira i te titoraa o na piti tumu parau faufaa rahi—to tatou here i te melo o te utua-fare e to tatou haapa'o i te mau faauerua. Ia pee tatou i te hi'oraa o te Faaora, e nehenehe ta tatou e faa'ite i te aroha ma te vai aueue ore noa i roto i te parau mau, na roto i te faaru'eraa i te mau ohipa o te faaohie e aore râ, o te tapiri i te mata i mua i te mau mea ta tatou i ite e, e mea hape.

E faaoti au na roto i te tahi atu hi'oraa o te hoê auraa utua-fare. I roto i te hoê amuiraa tîti i Midwest fatata 10 matahiti i teie nei, ua farerei au i te hoê tuahine tei parau mai ia'u e, 12 matahiti i teie nei to ta'na tane melo ore apee-noa-raa mai ia'na i te pureraa, aita â râ oia i tomo mai i roto i te Ekalesia. E aha te ti'a ia'na ia rave, ta'na ia aniraa. Ua a'o atu vau ia'na ia tamau noa i te rave i te mau ohipa maitai atoa e ia faaoroma'i e ia faa'ite noa i te maitai i ni'a i ta'na tane.

Fatata hoê ava'e i muri a'e, ua papa'i mai oia i teie mau parau : « I mana'o noa na vau e, ua riro na matahiti hoê

12 ei faa'iteraa maitai no te faaoroma'i, tera râ, aita vau i ite e, ua faa'ite anei au i te maitai. No reira, ua faaohipa itoito vau i te reira no te hoê ava'e te maoro, e ua bapetizohia oia ».

E puai rahi to te maitai, i roto ihoa râ i te utuafare. Te na ô faahou ra ta'na rata e, « Te tamata nei au ia maitai roa'tu i teie nei no te mea, te faaineine nei maua i te hoê taatiraa hiero i teie matahiti ! »

E ono matahiti i muri a'e ua papa'i mai oia ia'u i te tahi atu rata : « No pii-noa-hia iho nei ta'u tane e ua faataahia ei episekopo [no ta matou paroisa] ».²

VI.

I roto i te mau autaatiraa e i te mau huru e rave rahi o te oraraa, e titauhia ia tatou ia ora e tera e tera taa-ê-raa. Mai te mea e, e mea faufaa, eiaha tatou e huna e aore râ, e faaru'e i to tatou nei taa-ê-raa, oia mau, ei feia pee i te Mesia, e ti'a ia tatou ia ora ma te hau i pihai iho i tera mau taata o te ore e tu'ati nei te mana'o i ni'a i ta tatou mau faufaa e aore râ, o te ore e farii nei i te mau haapiiraa niu no te reira. Te tuu nei te faanahoraa no te faaoraraa a te Metua, ta tatou i ite na roto i te heheuraa, ia tatou i roto i te oraraa tahuti nei i reira e titauhia ai ia tatou ia haapa'o i Ta'na mau fauueraa. O te hereraa atoa ho'i i to tatou mau taata tupu no tera e tera ta'ere, e tera e tera ti'aturiraa, mai Ia'na i aroha mai ia tatou nei. Mai ta te hoê peropheta no te Buka a Moromona i haapii mai, ia haere tatou i mua, ma te « here i te Atua e te taata atoa » (2 Nephi 31:20).

Noa'tu e, e mea fifi mau ia ora i roto i te arepurepuraa e haati nei ia tatou, e mea papû e, ta tatou titauraa rahi roa a'e, o te faaueraa ia a te Faaora ia aroha te tahi i te tahi mai Ia'na i aroha mai ia tatou. Te pure nei au ia maramarama tatou i te reira e ia imi i te rave'a ia haapa'o i te reira i roto i to tatou mau auraa atoa e ta tatou mau ohipa atoa, na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « Te here—te tumu o te evanelia », *Liahona*, Me 2014, 91.
2. Rata tei papa'ihia ia Dallin H. Oaks, 23 no tennare 2006, e 30 no atopa 2012.

Na Elder Neil L. Andersen

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Iosepha Semita

Ua ma'iti Iesu Mesia i te hoê taata mo'a, te hoê taata parau-ti'a, no te arata'i i te Faaho'i-faahou-raa mai i te iraa o Ta'na evanelia. Ua ma'iti Oia ia Iosepha Semita.

I to'na farerei-matamua-raa i te peropheta Ioseph Semita i te 17raa o to'na matahiti, ua pii te hoê melahi ia Iosepha ma to'na i'oa e ua parau atu ia'na e, e ve'a oia, o Moroni, tei tonohia mai mua mai i te aro o te Atua e ohipa ta te Atua na'na ia rave. A feruri na e aha râ te mana'o o Iosepha a parau ai te melahi ia'na « e itehia to'na ra i'oa no te maitai e no te ino i rotopu i te mau fenua, te mau opu, e te mau reo atoa ».¹ Peneia'e no te hitimahuta i roto i te mata o Iosepha Semita i tapiti ai Moroni i te parau e, e parauhia te mea maitai e te mea ino atoa no ni'a ia'na i rotopu i te mau taata atoa.²

Ua tae marû noa mai te mau mea maitai no ni'a ia Iosepha Semita ; te mau parau ino râ ua haamata oioi ia te reira. Ua papa'i Iosepha : « E mea maere roa i te mea e tamaiti itea-orehia e ua riro ia oia... ei taata rahi i tupu ai... te varua hamani ino puai roa e te varua faahapa i ni'a ia'na ».³

A tupu noa'i te here no Iosepha Semita i te rahi, ua tupu atoa ho'i te au ore no'na. I te 38 o to'na matahiti, ua taparahi-pohe-hia oia e te hoê pūpū e 150 taata tei peni i to ratou mau ho'ho'a mata.⁴ Noa'tu ua hope ta'ue noa te oraraa o te Peropheta, te haamata noa ra te parau maitai e te ino no ni'a ia Iosepha.

E ti'a anei ia tatou ia maere i te mau mea ino tei parauhia no'na ? Ua parauhia te aposetolo Paulo ei taata aoaoa e te maamaa.⁵ Ua parauhia to tatou Faaora here, te Tamaiti a te Atua, ei taata aamu e te inu uaina e tei ūruhia e te demoni.⁶

Ua parau te Fatu ia Iosepha no ni'a i to'na hopearaa :

« E ui mai to te mau hopea no te ao nei i to oe i'oa, e e parau amuamu hoi te feia maamaa ia oe, e e faatupu o hade i te riri rahi ia oe ;

A titau noa'i te feia mâ i te aau... te feia paari... e te feia taiata ore hoi, i te mau haamaitairaa i te mau taime atoa i raro a'e i to oe rima ra ».⁷

No te aha te Fatu i faati'a'i i te parau ino ia apee atoa mai i te parau maitai ? Hoê tumu maori râ, na teie pato'iraa i te mau mea a te Atua e faatuu i te turi o te feia imi i raro no te imi i te pahonoraa.⁸

O Iosepha Semita te peropheta no te Faaho'i-faahou-raa mai. Ua haamata ta'na ohipa varua i te fâraa mai te Metua e te Tamaiti, ma te peehia e te mau fâraa e rave rahi o te mau ve'a no te ra'i mai. Ua riro oia ei mauhaa i roto i te rima o te Atua no te faahaereraa mai i te papa'iraa mo'a, te haapiiraa tumu tei mo'e na, e te faaho'i-faahou-raa mai o te autahu'araa. E titau te

faufaa rahi o te ohipa a Iosepha i te tahi mea hau atu i te feruriraa noa ; e titau te reira ia tatou ia « ani i te Atua »⁹ tatou, mai ia Iosepha. E ti'a i te mau uiraa varua ia farii i te mau pahonoraa varua no ô mai i te Atua.

E rave rahi o te feia pato'i i te ohipa no te Faaho'i-faahou-raa mai o te ore roa e ti'aturi nei e, te paraparau nei te mau ve'a no te ra'i i te taata i te fenua nei. Te parau nei ratou e eita roa e nehenehe i te mau api auro ia horo'ahia mai e te hoê melahi e ia iritihia e te mana o te Atua. No taua ti'aturi ore ra i pato'i oioi ai ratou i te iteraa papû a Iosepha, e te vahi oto, te tutava nei te tahi i te haafaufaa ore i te oraraa o te Peropheta ma te parau i te parau haavare no ni'a i to'na huru taata.

E oto ihoa ra tatou ia otohe ana'e te hoê taata i to'na iteraa papu, o ona ho'i tei faahanahana ia Iosepha i te hoê taime e tei faahapa i te Peropheta i muri iho.¹⁰

Ua parau Elder Neal A. Maxwell i te hoê taime, e « Te tuatapaparaa i te aamu o te Ekalesia na roto i te mata o te feia taiva, ua riro ia te reira « mai te uiuiraa ia Iuda no te taa i te huru o Iesu. E faarahi noa te feia taiva i te parau no ratou iho eiaha râ no ni'a i te faanahoraa ta ratou i faaru'e atu ».¹¹

Ua parau Iesu, « E faaora'tu i tei tuhi mai ia outou... e pure hoi i te feia i parau ino mai e tei hamani ino ia outou ».¹² E horo'a na i te maitai i te feia e faahapa nei ia Iosepha Semita, a ite ai tatou i roto i to tatou iho aau e peropheta oia na te Atua ma te farii atoa i te tamahanahanaraa e ua tohuhia teie mau mea atoa e Moroni.

Nahea e ti'a ai ia tatou ia pahono i te hoê taata e imi mau nei i te parau mau e o te pe'ape'a nei i te mau parau ino ta'na e faaroo e aore râ e tai'o no ni'a i te peropheta Iosepha Semita ? Parau papû, e farii tamau noa tatou i te mau uiraa parau ti'a e te mau.

No te mau uiraa no ni'a i te huru o Iosepha, e nehenehe ta tatou e faa'ite i te mau parau a te tauasini taata tei mâtai maitai ia'na e tei horo'a i to ratou ora no te ohipa ta'na i tauturu i te haamau. Ua parau o John Taylor, tei pupuhia e maha taime e te mau taata ino tei taparahi pohe ia Iosepha :

« Te faa'ite papû nei au i mua i te Atua, te mau melahi, e i te mau taata e, e taata maitai [o Iosepha], e te tura, e te viivii ore... [e] to'na huru i te vahi taata ore e i te vahi taata, e ore ia e ti'a ia faainohia—e ua ora oia e ua pohe ei taata mau no te Atua ».¹³

E nehenehe ta tatou e faahaamana'o i te taata e imi mau nei i te parau mau e eita te haamaramaramaraa i ni'a i te itenati e « titi'a » i te parau mau. E ere te tahi mau haamaramaramaraa, noa'tu to ratou huru papû, i te parau mau.

E rave rahi mau matahiti a'enei ua tai'o vau i te hoê papa'iraa i roto i te ve'a *Time* tei faa'ite i te iteraahia te hoê rata, tei mana'ohia e ua papa'ihia e Martin Harris tei ore i tu'ati i te aamu o Iosepha Semita no te iteraahia te mau papaa parau no te Buka a Moromona.¹⁴

Ua faaru'e te tahi mau melo i te Ekalesia no taua parau ra.¹⁵

Te mea oto, ua faaru'e o'io'i noa ratou. I te mau ava'e i muri mai ua ite te mau aivanaa (e ua faa'ite te taata haavare) e, te rata e haavareraa mau ia.¹⁶ E taahia e e uiui paha outou i te mea ta outou e faaroo i te parau apî, eiaha râ outou e feaa i te iteraa papû o te mau peropheta a te Atua.

E nehenehe ta tatou e faahaamana'o i te taata imi e noa'tu e parau mau, e nehenehe te tahi mau parau no ni'a ia Iosepha i te iritihia e i te faaohipahia i rapae atu i to'na vairaa mau.

Ua faahoho'a mai Elder Russell M. Nelson i teie hi'oraa. Ua parau oia : « Te tavini ra vau ei aivanaa no te faatereraa hau no te Fenua Marite i te Pû no te Hi'opo'araa Ma'i i Atlanta, Georgia. I te hoê taime a tia'i ai au i te hoê pereoo uira no te uta ia'u i te tauraa manureva i te hoperaa ta matou mau apooraa, ua taravarava vau i ni'a i te matie ma te fana'o maitai i te mahanahana o te mahana hou a ho'i atu ai i te... to'eto'e no Utaha... I muri iho ua farii au i roto i te vehi rata te hoê hoho'a tei patahia e te hoê taata tei faaohipa i te hoê pata hoho'a na te atea, o te faa'ite ra i to'u taime faafaearaa i ni'a i te matie. I raro a'e i te hoho'a te hoê ia papa'iraa, « Aivanaa a te Hau i te Pû Hi'opo'araa » E mea ti'a te hoho'a, e mea ti'a te papa'iraa, ua faaohipahia râ te parau mau no te faa'ite i te hoê hi'oraa hape ».¹⁷ Eita tatou e faaru'e i te tahi mea ta tatou i te parau mau no te tahi mea aita â tatou i taa maitai.

E nehenehe ia tatou ia faahaamana'o i te taata imi e ere ana'e o Iosepha ta te mau melahi i farerei.

Ua papa'i te mau ite no te Buka a Moromona, « Te faa'ite atu nei matou ma te mau parau mau e, i fa maira te hoê melahi a te Atua no te ra'i mai e... ua ite matou i taua mau api ra ».¹⁸ E nehenehe ta tatou e faahiti atoa i te tahi atu mau taata.¹⁹

E ti'a i te taata e imi mau nei ia hi'o i te parareraa o te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai ei hotu no te ohipa a te Fatu na roto i te Peropheta.

Te vai nei i teie nei hau atu i te 29 000 amuiraa e 88 000 misionare e haapii nei i te evanelia na te ao atoa nei. E rave rahi milioni Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei e tutava nei i te pee ia Iesu Mesia, i te ora i te hoê oraraa maitai, i te atuatu i te feia veve, e i te horo'a i to ratou taime e ta ratou mau taleni no te tautururaa ia vetahi ê.

Ua parau Iesu :

« E ore e tia i te raau maitai ia faahotu mai i te huero ino, e ore atoa i te raau ino e faahotu mai i te huero maitai...

« ... E ite hoi outou ia ratou i ta ratou i faahotu mai ».²⁰

E mea papu maitai teie nei mau tatararaa, eiaha râ te taata imi ia ti'aturi

A haapapû i te faaafaro i to outou iho tapo'i hutiraa mata'i ia vai ineine outou no te tauturu ia ratou o te imi nei i te parau mau.

noa i ni'a i te reira no te faaoti i ta'na ma'imiraa i te parau mau.

E ti'a i te taata faaroo tata'itahi ia farii i te hoê haapapûraa varua no te misioni hanahana e te huru o te peropheta Iosepha Semita. E mea mau teie no te mau u'i atoa. E ti'a i te mau uiraa varua ia farii i te mau pahonora a varua no ô mai i te Atua ra.

Tei te pae hitiaa o te râ iho nei au o te Fenua Marite e ua paraparau mai te hoê misionare tahito ia'u no te hoê hoa tei hinaaro i te faaru'e i te Ekalesia no te mau parau ta'na i farii no ni'a i te peropheta Iosepha Semita. Ua aparau raua e rave rahi mau taime, e e au ra te feaa atoa nei teie misionare tahito i muri mai i teie mau aparauraa.

Noa'tu e ua ti'aturi au e e nehe-nehe ia'na ia haapuai i to'na hoa, ua pe'ape'a vau no to'na iteraa papû. E au mau taea'e e au mau tuahine, e ho-ro'a'tu vau i te hoê parau faaararaa ia outou : eita outou e riro ei tautururaa rahi no vetahi ê mai te mea e ere to outou iho faaroo i te mea papû.

Tau hebedoma i ma'iri a'enei ua rave au i te hoê manureva no te tere atu i Amerika Apato'a. Ua faahaere te ihi reva i to matou mata i ni'a i te hoê video no ni'a i te parururaa. Ua faarahia matou e « Eita te reira e tupu, ia taui râ te faito mata'i i roto i te manureva, e matara mai ia te mau tapo'i i ni'a'e i to outou mau parahiraa, e marua mai ia te mau hutiraa mata'i.

Mai te mea e tupu te reira, a toro atu te rima no te huti mai i te hoê tapo'i hutiraa mata'i. A tuu te reira i ni'a i to outou iho e te vaha. A faahee atu te tape'a uaua na ni'a'e i to outou upo'o e a faatano te tapo'i hutiraa mata'i mai te mea e hinaarohia. I muri iho, teie faaararaa : « A haapapû i te faaafaro i to outou iho tapo'i hutiraa mata'i hou a tauturu atu ai ia vetahi ê ».

E rahi noa'tu â te mau mea ino e parauhia no ni'a i te peropheta Iosepha Semita a nuu atu ai tatou i te Tae-piti-raa mai o te Faaora. Eita te mau faahitiraa parau tano ore e te mau haavareraa e iti mai. Te vai nei te mau melo no te utuafare e te mau hoa o te hinaaro i ta outou tautururaa. Teie ia te taime no te faaafaro i to outou iho hutiraa mata'i varua ia ineine outou no te tauturu i te mau taata e imi ra i te parau mau.²¹

E tae mai te hoê iteraa papû no ni'a i te peropheta Iosepha Semita ia tatou tata'itahi na roto i te mau rave'a taa ê atoa. E tae mai te reira a tururi ai outou no te pure, ma te ani i te Atua ia haapapû mai e e peropheta mau oia. E tae mai te reira a tai'o ai outou i te aamu o te peropheta no ni'a i te Orama Matamua. E nehenehe te hoê iteraa papû e tae mai i roto i to outou aau a tai'o faahou ai outou i te Buka a Moromona. E tae mai te reira a faa'ite ai outou i to outou iho iteraa papû no ni'a i te Peropheta aore râ a ti'a ai outou i roto i te hiero e a ite ai outou e ua faaho'ihia mai i ni'a i te fenua nei te mana taatiraa mo'a na roto ia

Iosepha Semita.²² Ma te faaroo e te hinaaro mau e haapuaihia ia to outou iteraa papû no ni'a i te peropheta Iosepha Semita. E faarari tamau mai paha te mau popo pape e rave rahi tei na te hiti mai, i tera e tera taime, eiaha râ, eiaha roa'tu te reira ia tinai i ta outou auahi ama o te faaroo.

Na te feia apî e faaroo mai nei i teie mahana, e aore râ o te tai'o mai i te mau mahana i muri nei, te horo'a atu nei au i te hoê tauraa papû maitai : Ia noaa ia outou te hoê iteraa papû no outou iho no ni'a i te peropheta Iosepha Semita. Ia tauturu to outou reo i te faatupu i te mau parau tohu a Moroni ia parau i te parau maitai no ni'a i te Peropheta. Teie na mana'o e piti : A tahi a imi i te mau irava i roto i te Buka a Moromona ta outou i mana'o e i ite e e parau mau roa. E a faa'ite atu te reira i muri iho i to te utuafare e i te mau hoa i roto i te pureraa pō utuafare, haapiiraa evanelia, e ta outou mau piha haapiiraa a te Feia Apî Tamaroa e Feia Apî Tamahine, ma te faa'ite e ua riro Iosepha ei mauhaa i roto i te rima o te Atua. I muri iho, a tai'o i te iteraa papû o te peropheta Iosepha Semita i roto i te Poe Tao'a Rahi aore râ i roto i teie buka iti, e 158 reo i teie nei. E nehenehe ta outou e ite i te reira i ni'a i te itenati i ni'a ia LDS.org aore râ i te mau misionare ra. Teie to Iosepha iho iteraa papû no te mea tei tupu mai. A tai'o pinepine i te reira. A feruri ia haruharu i te iteraa papû o Iosepha Semita na roto i to outou iho reo, a

Te iteraa papû o te peropheta Iosepha Semita, na roto e 158 reo i teie nei.

faaroo tamau i te reira, e a faa'ite atu te reira i te mau hoa. Na te faarooaraa i te iteraa papû o te Peropheta na roto i to outou iho reo e tauturu i te faahaere mai i te iteraa ta outou e tutava ra.

Te vai nei i mua nei te mau mahana faahiahia e te maere. Ua parau te peresideni Thomas S. Monson : « E tamau noa teie ohipa rahi... i te haere i mua, ma te tau i ma te haamaitai i te mau oraraa... Aore roa e puai i te ao taatoa nei e nehenehe e tape'a i te ohipa a te Atua. E haere noa teie ohipa i mua, noa'tu te mau mea e tupu mai ».²³

Te horo'a'tu nei au ia outou to'u iteraa papû e o Iesu te Mesia, to tatou Faaora e Taraehara. Ua ma'iti Oia i te hoê taata mo'a, te hoê taata parau-ti'a, no te arata'i i te Faaho'i-faahou-raa mai i te iraa o Ta'na evanelia. Ua ma'iti Oia ia Iosepha Semita.

Te faa'ite nei au e e taata parau-ti'a e te viivii ore o Iosepha Semita, e pîpî oia na te Fatu o Iesu Mesia. Ua fâ mai te Atua te Metua e Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia ia'na. Ua iriti oia i te Buka a Moromona na roto i te horo'a e te mana o te Atua.

I roto i ta tatou sotaiete i ô mai i te paruru o te pohe, e taa maitai mai tatou i te piiraa mo'a e te misioni hana-hana a te peropheta Iosepha Semita. Eita e maoro roa, e ite faahou ia outou e o vau nei e e rave rahi atu â « milioni taata i te 'Taea'e Iosepha' ».²⁴ I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Iosepha Semita—Aamu 1:33.
2. Hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:29–46.
3. Iosepha Semita—Aamu 1:23.
4. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 135:1.
5. Hi'o Te Ohipa 26:24.
6. Hi'o Mataio 11:19 ; Ioane 10:20.
7. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 122:1–2.
8. Ua parau te peresideni Dieter F. Uchtdorf : « A feâa na mua roa i ta outou mau feâaraa hou a feâa ai outou i to outou faaroo. Eiaha roa'tu tatou e faati'a i te feâa ia tape'a ia tatou e ia faatea ê atu ia tatou i te here, te hau e te mau horo'a no te ra'i e noaa na roto i te faaroo i te Fatu ia Iesu Mesia » (« Come, Join with Us », *Liahona*, Novema 2013, 23). Ua parau o Elder Jeffrey R. Holland : « E ohipa teie na te Atua o te tupu noa nei, e itehia te mau faa'iteraa e te mau haamaitairaa no teie ohipa na te mau vahi atoa, no reira eiaha e haape'ape'a rahi mai te mea e e tupu mai te fifi i tera

taime e tera taime, o te tia ia hi'opo'ahia, ia taahia, e ia faaafarohia. E tupu mai ihoa te reira. *I roto i teie Ekalesia, e mea faufaa a'e te mau mea ta tatou i ite i te mau mea tei ore i itehia e tatou »* (« E te Fatu, Te ti'aturi nei au », *Liahona*, Me 2013, 94).

9. Iakobo 1:5 ; hi'o atoa Iosepha Semita—Aamu 1:11–13.
10. Ua haamana'o Daniel Tyler : « Ua [hahaere] maua te Taea'e Isaac Behunin i te Peropheta i to'na ra fare. Ua riro To'na mau hamani-ino-raa-hia ei tau'araa parau. Ua faahiti pinepine oia i te mau parau hape, papu ore e te ti'a ore tei faahithia e te mau taata taiva... Ua parau atoa oia no ni'a i te rahiraa o te feia faatere tei harû ia'na i te taime a tape'a hia ai oia, e nahea to ratou tauraa i te taime a matau maita'i ai ratou ia'na...

« Ua parau te Taea'e Behunin : 'Mai te mea e faaru'e vau i teie Ekalesia, eita ia vau e rave mai ta taua mau taata ra i rave : E haere ia vau i te hoê vahi atea roa e aita roa'tu hoê a'e parau i faaroo hia'e no ni'a i te haapa'oraa Momoni, e parahi au i reira, e aore roa e taata e ite e ua ite au i te tahi mea no ni'a i taua haapa'oraa ra.

« Ua pahono oi'oi noa ihora [Iosepha] : 'E te taea'e Behunin, aita oe i ite e aha ra ta oe e rave. E mea papû roa ua mana'o teie nei mau taata mai ta oe i mana'o. Hou oe i tomo mai ai i roto i teie nei Ekalesia ua ti'a oe i ropu i te ino e te maitai... I to oe amuiraa mai i teie nei Ekalesia ua ma'iti oe i te tavini i te Atua. I to oe na reira raa ua faaru'e ia oe i te vahi ropu, e eita roa e nehenehe ia oe ia hoi atu i reira. Ia faaru'e noa'tu oe i te Fatu ta oe i ma'iti i te tavini, e mea na roto ia i te raveraa a te diabolo, e e pee ia oe i ta'na faaueraa e e riro mai oe e tavini no'na » (i roto *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Iosepha Semita* [2007], 369).

11. Neal A. Maxwell, « All Hell Is Moved » (Brigham Young University devotional, 8 no novema 1977), 3 ; speeches.byu.edu.
12. Mataio 5:44.
13. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : John Taylor* (2001), 93 ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 135:3.
14. Hi'o Richard N. Ostling, « Challenging Mormonism's Roots », *Time*, 20 no me 1985, 44.
15. Hi'o Ostling, « Challenging Mormonism's Roots », 44 ; hi'o atoa Gordon B. Hinckley, « Lord, Increase Our Faith », *Ensign*, Novema 1987, 52 ; Neil L. Andersen, « Tamataraa o to tatou faaroo », *Liahona*, Novema 2012, 41.
16. Hi'o Richard E. Turley Jr., *Victims : The LDS Church and the Mark Hofmann Case* (1992).
17. Russell M. Nelson, « Truth—and More », *Ensign*, Tenuare 1986, 71.
18. « E Parau Faa'ite o na Ite Tootoru », Buka a Moromona.
19. Hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:71, nota ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:23.
20. Mataio 7:18, 20.
21. No ni'a i te feia e feâa ra, ua parau te peresideni Henry B. Eyring : « No to outou here ia ratou e faaoti paha outou i te tamata ia horo'a ia ratou te mea ta ratou e ani ra. E faahemahia paha outou ia apee ia

ratou i roto i to ratou mau feâaraa, ma te ti'aturi e ite outou i te haapapuraa aore râ e mana'o outou ia ti'avaru ê atu i to ratou mau feâaraa. E hinaaro pinepine te feia e feâa ra e paraparau no ni'a i te mau mea ta ratou e mana'o ra e e parau mau aore râ e mau marôraa tei faatupu i to ratou mau feâaraa, e no ni'a atoa i te mauuii ta teie mau feâaraa e faatupu mai...

« E nehenehe ta outou e o vau nei e rave maitai atu â mai te mea eita tatou e faataere i ni'a i te mea ta tatou mau pihia e faariro ra ei tumu no to ratou mau feâaraa.... Aita to ratou fifi e vai ra i roto i te mea ta ratou e ite i roto i to ratou mau mana'o ; e vai râ te mea i roto i te mea o ta ratou e ore â e nehenehe ia ite... E mea maitai mai te mea e faahaere tatou te aparauraa i ni'a i te mau mea no te aau, taua mau tauraa ra no te aau o te tatarai i te mata varua » (« 'And Thus We See' : Helping a Student in a Moment of Doubt » [a'oraa no te mau taata haapii a te Faanahoraa Haapiiraa a te Ekalesia, 5 no febuare 1993], 3, 4 ; si.lds.org).

22. Ua parau te peresideni Gordon B. Hinckley : « E rave rahi mau matahiti i ma'iri a'enei i te ahuru ma pitiraa o to'u matahiti ua faatoro'ahia vau e diakono, e no te taime matamua ua afa'i to'u metua tane ia'u, o oia te peresideni no ta matou tîti, i te pureraa autahu'araa no te tîti. Te himene matamua o te « Auê te Taata i Parau ia Iehova »] Ua himene ratou no ni'a i te Peropheta Iosepha Semita e a na reira ai ratou, ua tae mai ra i roto i to'u nei aau te hoê here rahi e te ti'aturiraa i te Peropheta no teie nei tau tuuraa evanelia... Ua ite au i taua taime ra, na roto i te mana o te Varua Maitai, e u riro mau o Iosepha Semita ei peropheta na te Atua (« Praise to the Man », *Tambuli*, Tenuare 1984, 1, 2).
23. Thomas S. Monson, « A haaputupu faahou ai Tatou », *Liahona*, Me 2012, 4.
24. « Praise to the Man », *Hymns*, no. 27.

Na Tad R. Callister
Peresideni rahi no te Haapiiraa Sabati

Te mau metua : Te mau orometua haapiii evanelia matamua roa no ta ratou mau tamarii

E pau te parau e te raveraa, o te utuafare ihoa te vahi maitai roa e no te haapiiraa i te evanelia a Iesu Mesia.

Ua parau Ben Carson no'na iho : « O vau te piahi ino roa'e i roto i ta'u piha haapiiraa faito 5 ». I te hoê mahana ua rave o Ben i te hoê hi'opo'araa numera e te vai nei e 30 piri e feruri. Ua hi'opo'a te piahi i muri ia'na i ta'na api pahonora e ua faaho'i atu i te reira. Ua haamata te orometua haapiii, o Williamson vahine, i te pii i te i'oa o te piahi tata'itahi ia faa'ite mai ratou i ta ratou rahiraa rê. I te pae hope'a, ua tae oia ia Ben ra. Ma te haamâ, ua pahono marû noa'tu oia ma te papû ore. No to'na mana'oraa e ua parau Ben « 9 » pahono ihora Williamson vahine e no te rahiraa 9 i ni'a i te 30 tei noahia ia Ben e haereraa faahiaha mau ia i mua. I reira to te piahi i muri mai ia Ben tuôraa, « E ere e iva. Aita hoê a'e i tano ». Ua parau Ben e ua hinaaro oia i te haamo'e ia'na i taua taime ra.

I taua taime ato ra, te faaruru ra te metua vahine o Ben i to'na iho mau fifi.

O oia te hoê o na tamarii e 24 tei haere noa e toru matahiti i te fare haapiiraa, e aita oia i ite i te tai'o. E 13 matahiti to'na a faaipoipo ai oia, ua taa, ua fanau e piti tamaroa, e ua atuatu ia raua i roto i te mau tufaa veve no Detroit. Noa'tu râ te reira, ua ora tarani noa oia e ua ti'a-turi papû e e tauturu mai te Atua ia'na e ta'na na tamaroa mai te mea e rave ratou i ta ratou iho tufaa.

I te hoê mahana ua tae mai te hoê taime tauiraa i roto i to'na oraraa e te oraraa o ta'na na tamaroa. Ua ite

a'era oia e e mau vairaa buka ta te feia manuia ta'na e tamâ ra te fare—te tai'o nei ratou. I muri a'e i te ohipa ua ho'i oia i te fare e ua tupohe i te afata teata ta Ben e to'na taea'e e mata'ita'i ra. Teie ta'na i parau : Te mata'ita'i rahi nei orua na tamaroa i te afata teata. Mai teie atu taime e nehenehe ta orua e mata'ita'i e toru taime i te hebedoma. I roto i ta orua taime vata e haere ia orua i te fare vairaa buka—e tai'o e piti buka i te hebedoma e ia faa'ite mai i te parau.

Ua hitimahuta na tamaroa. Ua parau Ben e aita roa'e oia i tai'o i te hoê buka i roto i te taato'araa o to'na oraraa maori râ ia titauhia oia ia na reira i te fare haapiiraa. Ua pato'i raua, ua amuamu, e ua mârô, aita râ i manuia. Ua feruri Ben i muri iho, « Ua faataa mai oia i te ture. Aita vau i au roa i teie ture, na to'na ra mana'o papû ia ite ia mau ia haamaitai atu â, i taui roa i te tereraa o to'u nei oraraa ».

E auê ia tauiraa e. I te piha hitu o oia ia te piahi maitai roa'e no ta'na piha haapiiraa. Ua haere atu oia i te fare haapiiraa teitei no Yale maoti te hoê moni pute haapiiraa, e i muri iho i te fare haapiiraa taote Johns Hopkins, i reira i te 33 o to'na matahiti ua riro mai oia ei faatere no te tapuraa uaua tamarii e te hoê taote tapu tuiroo na te ao nei. Nahea i tupu ai te reira ? No te hoê ia metua vahine noa'tu ua ere oia i te mau mea maitai o te oraraa, ua faarahi râ i to'na piiraa ei metua.¹

Te parau nei te mau papa'iraa mo'a i te ohipa a te mau metua—ta ratou ohipa o te haapiii ia i ta ratou mau tamarii i te « parau no te tatarahapa, te faaroo i te Mesia te Tamaiti no te Atua Ora, e no te bapetizoraa e te horoa no te Varua Maitai » (PH&PF 68:25).

Ei metua, o tatou ia te mau orometua haapiii matamua roa e te mau

hi'oraa no ta tatou mau tamarii—e ere te episekopo, te Haapiiraa Sabati, te Feia Apî Tamaroa aore râ te Feia Apî Tamahine, te mau metua râ. Ei mau orometua haapii matamua roa no ratou, e nehenehe ta tatou e haapii ia ratou i te mana e te tupuraa mau o te Taraehara—to ratou hiro'a mau e te mau mea hanahana tei faataahia na ratou—e na roto i te raveraa i te reira e horo'a ia ratou i te hoê niu papû no te patu atu i ni'a. E pau te parau e te raveraa, o te utuafare ihoa te vahi maitai roa'e no te haapiiraa i te evanelia a Iesu Mesia.

Fatata e hoê matahiti i ma'iri a'enei ua farii au i te hoê faauerua ia tere atu i Beyrouth, Lebanona. I reira ua ite au i te hoê tamahine 12 matahiti, o Sarah. Ua faafariuhia to'na na metua e e piti tamarii paari i te Ekalesia i Romania e ua titauhia ia ratou ia ho'i i to ratou fenua ai'a e e 7 matahiti noa to Sarah. I to ratou fenua ai'a aita e Ekalesia, aita e pûpû faanahohia, aita e Haapiiraa Sabati, aore râ e faanahoraa Feia Apî Tamahine. I muri a'e e pae matahiti ua faaroo teie utuafare e te vai nei te hoê amaa i Beyrouth e hou vau a tae atu ai i reira ua tonu teie utuafare i ta ratou tamahine Sarah 12 matahiti, ma te apeehia e te mau tamarii paari a'e, ia bapetizohia. I reira ua horo'a vau i te hoê a'oraa no ni'a i te faanahoraa no te faaoraraa. Ua afa'i tamau noa Sarah i to'na rima i ni'a e ua pahono i te mau uiraa.

I muri a'e i te pureraa, e ma te ite e aita oia i farerei pinepine i te Ekalesia, ua haafatata' tu vau ia'na e ua ui atu, « Sarah, nahea oe i ite ai i te mau pahonora a i taua mau uirara ra ? » Ua pahono 'oi'oi mai oia, « Ua haapii to'u metua vahine ia'u ». Aita e Ekalesia i to ratou vahi nohoraa, ua vai râ te evanelia i roto i to ratou utuafare. Ua riro to'na metua vahine ei orometua haapii evanelia matamua roa no'na.

O Enosa tei parau, « Ua haamana'o maite au i roto i tau aau i te mau parau ta'u i faaroo i te parau-pinepinehia e to'u ra metua no te ora mure ore e te oaoa ho'i o te feia mo'a ra » (Enosa 1:3). Aita e feaaraa e o vai te orometua haapii evanelia matamua roa no Enosa.

Te haamana'o nei au i to'u metua tane i te taravaraa i piha'ihō i te pae auahi, te tai'o ra i te mau papa'iraa mo'a e te tahi atu mau buka maitai, e e tarava atoa vau i piha'ihō ia'na. Te haamana'o nei au i te mau taretata'na e tape'a i roto i te pute no to'na ahu tei i te mau papa'iraa mo'a e te mau parau a Shakespeare e te mau ta'o apî ta'na e tamau aau e e haapii. Te haamana'o nei au i te mau uiraa e te mau tau'araa parau no ni'a i te evanelia i ni'a i te iri amuraa i te pō. Te haamana'o nei au i to to'u metua tane afa'iraa ia'u e hahaeere i te feia paari—to maua tape'araa no te rave i te ice cream [pape to'eto'e] na te hoê taata aore râ te tahi moa tei tunuhia no te tahi atu taata aore râ te aroharima-raa ma te tuu atu i te tahi moni. Te haamana'o nei au i te mana'o maitai e te hinaaro ia riro mai ia'na ra te huru.

Te haamana'o nei au i to'u metua vahine, 90 matahiti, i te tunuraa i te maa i roto i ta'na fare utuutu e te haerera' tu i rapae e te hoê farii ma'a. Ua ui au e te haere ra oia i hea. Ua pahono mai oia, « Te afa'i nei au i te tahi maa na te feia ruau ». Ua parau ihora vau ia'u iho, « E mama, o oe ho'i te ruau ». Eita roa'e e nava'i ia'u ia faa'ite i to'u mauruuru no to'u na metua tei riro ei mau orometua haapii evanelia matamua roa no'u.

Te hoê o te mau mea faufaa rahi roa ta tatou e nehenehe e rave ei mau metua o te haapiiraa ia i ta tatou mau tamarii i te mana no te pure, eiaha noa te tamau-noa-raa i te pure. I te 17raa o to'u matahiti, ua tuturi au i piha'ihō i to'u ro'i no ta'u mau pure i te pō. Ma to'u ite ore, te ti'a ra to'u metua vahine i te pae opani. I te otiraa o ta'u pure, ua parau oia, « Tad, te pure ra oe i te Fatu ia tauturu ia oe ia imi i te hoê vahine maitai ? »

Ua hitimahuta vau i ta'na uiraa. O tera te hoê mea aita roa' tu vau i mana'o noa'e. Te mana'o ra vau no ni'a i te taoraraa popo i roto i te ete e te haapiiraa. No reira, ua pahono atu vau, « Aita » e ua pahono mai oia, « E ti'a ia oe ia na reira e ta'u tamaiti ; o tera ia te faaotiraa hau roa' tu i te faufaa rahi ta oe e rave ». Ua mau roa taua mau parau ra i roto i to'u nei aau, e no reira, i roto

i na matahiti e ono i muri mai, ua pure au e ia tauturu mai te Atua ia'u ia imi i te hoê vahine faaipoipo maitai. E, auê, ua pahono mau Oia i taua pure ra.

Ei mau metua, e nehenehe ta tatou e haapii i ta tatou mau tamarii ia pure no te mau mea e hope'araa mure ore—ia pure no te puai ia vai viivii ore noa i roto i te hoê ao fifi, ia haapa'o, e ia farii i te itoito no te paruru i te parau-ti'a.

E mea papû roa e te pure nei te rahiraa o ta tatou feia apî i to ratou mau pure i te pō, tera râ peneia'e e rave rahi o te fifi nei i te pure i te po'ipo'i. Ei mau metua, ei mau orometua haapii evanelia matamua no ratou, e nehenehe ta tatou e faatitiaifaro i te reira. O vai te metua i roto i te Buka a Moromona tei vaiiho i ta ratou mau tamaroa ia haere e aro i te tahua aroraa aore e paruru ouma e e paruru e e 'o'e no te paruru ia ratou i te mau ta'iriraa a te enemi ? E fea râ o tatou e vaiiho nei i ta tatou mau tamarii ia haere atu i rapae na te opani i mua, i te mau po'ipo'i atoa, i ni'a i te mau tahua aroraa fifi atâta roa, no te faaruru atu ia Satane e ta'na faahemaraa e rave rahi, ma te ore ho'i to ratou paruru ouma varua, e te paruru e te 'o'e e tae mai na roto i te mana paruru o te pure ? Ua parau te Fatu, « A pure noa i te mau taima atoa... ia upooti'a oe na nia a'e ia Satane » (PH&PF 10:5). Ei mau metua e nehenehe ta tatou e niinii i roto i ta tatou mau tamarii te peu e te mana no te pure i te po'ipo'i.

E nehenehe atoa tatou e haapii i ta tatou mau tamarii ia faaohipa maite i

to ratou taime. Mai ia Sonya Carson, e nehenehe ta tatou, i te tahi mau taime, ia taaoti'a ma te here e ma te papû i te taime a ta tatou mau tamarii i mua i te afata teata e te tahi atu mau tauihaa roro uira o te haamau'a rahi nei i to ratou taime. E nehenehe râ ta tatou e faahaere i to ratou taime i roto i te mau ohipa i faatumuhia i ni'a i te evanelia. Te vai ra paha te tahi pato'iraa i te haamataraa, te tahi amuamuraa, tera râ mai ia Sonya Carson, e ti'a ia tatou ia hi'o atea i mua e ia tamau noa i ta tatou faaotiraa. E maramarama mai ta tatou mau tamarii i te hoê mahana e mauruuru mai ratou i te mea ta tatou i rave. Mai te mea eita tatou e rave i te reira, na vai ia e rave ?

E nehenehe ta tatou paatoa e ui ia tatou iho : te farii ra anei ta tatou mau tamarii i ta tatou mau tutavaraa maitai roa'e i te pae varua, feruriraa, aore râ te farii ra anei ratou i te toe'a o to tatou taime e ta tatou mau taleni, i muri i to tatou horo'araa i te taato'araa o ta tatou tutavaraa i ta tatou Ekalesia aore râ ta tatou ohipa ? I te oraraa i mua, aita vau i ite mai te mea e vai mai â te mau ti'araa mai te episekopo aore râ peresideni Sotaiete Tauturu, ua ite râ vau e e tamau noa ia te mau ti'araa tane e vahine faaiipoipo, metua tane e metua vahine, e e faaturahia ia e a muri noa'tu. Tera te hoê tumu e mea faufaa rahi roa ia faahanahana tatou i ta tatou mau hopoi'a ei mau metua i ô nei i te fenua nei ia nehenehe ia tatou ia faaineine no taua iho mau hopoi'a rahi a'e râ i te oraraa i mua.

Ei mau metua, e nehenehe ta tatou e haere ma te haapapûraa e eita roa te Atua e vaiiho mai ia tatou o tatou ana'e ra. Eita roa'tu te Atua e horo'a mai ia tatou i te hoê hopoi'a ma te ore e pûpû mai i te tauturu no ô mai i te ra'i—e nehenehe ta'u e faa'ite papû atu no ni'a i te reira. Ia riro tatou i roto i ta tatou ohipa hanahana ei metua, e ei apitiraa e te Atua, ei mau orometua haapii evanelia matamua roa e ei mau hi'oraa no ta tatou mau tamarii, o ta'u ia pure i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

NOTA

1. Hi'o Ben Carson, *Gifted Hands: The Ben Carson Story* (1990).

Na Elder Jörg Klebingat
No te Hitu Ahuru

Haafatata i te terono o te Atua ma te ti'aturi

Na roto i te faa'ohiparaa i te Taraehara o Iesu Mesia e ti'a ai ia outou ia haamata i te faarahi i to outou ti'aturiraa pae varua i teie mahana, mai te peu noa'tu ua tae to outou mana'o no te faaroo e no te rave.

I ni'a i te hoê faito mai te 1 haere atu i te 10, e aha te faito o to outou ti'aturiraa i mua i te Atua ? E iteraa papû anei to outou e, ua nava'i ta outou pûpûraa ei Feia Mo'a no te farii i te ora mure ore ? E ti'a anei ia outou ia parau i roto ia outou e, ua mauruuru te Metua i te Ao ra ia outou ? E aha te mau mana'o e tae mai ahani i roto i te hoê minuti tei mua outou i te Faaora no te hoê uiuiraa ? O te mau hara anei e te mana'o tatarahapa e te mau hapehape tei ni'a i to outou hoho'a, e aore râ e riro anei te reira ei tia'iraa oaoa ? E hi'o e aore râ e ape anei outou i To'na mata ? E faataere anei outou i te uputa e aore râ e haere papû atu outou Ia'na ra ?

Eita ana'e e roaa i te enemi ia ume mai i te Feia Mo'a, mai ia outou te maitai-ore-roa-raa e mai ia outou i te tutava-noa-raa, ia faaru'e outou i to outou ti'aturiraa i te hoê iho Atua here, e rave oia i te hoê pororaa ino no te faatupu i te hoê atearaa rahi i rotopu ia outou e te Atua. Ua ite te enemi e, e haere apipiti te faaroo i te Mesia—te huru faaroo e faatupu i te maniiraa

tamau no te mau aroha e oia atoa no te mau semeio rahi—e te ti'aturiraa iho o te taata e, te tutava ra oia no te ma'iti i te maitai. E no reira, e imi oia ia tomo i roto i to outou aau no te parau haavare ia outou e—ua inoino roa te Metua i te Ao ra ia outou, e eita faahou e ra'ehia te Taraehara, e aita e faufaa ia tamata faahou, e e mea maitai a'e te tahi mau pu'eraa ia outou, e e ere outou i te mea ti'amâ, e tauasini atu â mau parau mai te reira te huru.

Ia vaiiho noa'tu outou i teie mau huru reo ia tupa'ipa'i i ni'a i to outou varua, eita ta outou e nehenehe e haafatata i te terono o te Atua ma te ti'aturi papû. Noa'tu ta outou raveraa, noa'tu te mea ta outou e pure, noa'tu te semeio ta outou e tia'i, e tae mai ihoa te hoê feaarua iti no te pao i to outou faaroo—eiaha to outou noa faaroo i te Atua, to outou atoa râ ti'aturiraa ia outou iho. E ere i te mea arearea ia ora i te evanelia mai te reira te huru, e ere atoa i te mea au no te ea. E na ni'a roa'tu, e mea faufaa ore roa ! Tei ia outou na te ma'itiraa ia taui—e ia outou ana'e.

E horo'a'tu vau e ono mana'o ohie, e na outou e hi'o, no te haapurara ê atu i teie mau reo iino, ia tae faahou mai te huru hau haapapû na reira atoa te ti'aturi pae varua e nehenehe e roaa mai, ia hinaaro outou i te reira. Noa'tu te numera tei matara mai no te faitoraa ia outou iho, na roto i te faa'ohiparaa i te Taraehara o Iesu Mesia e ti'a ai ia outou ia haamata i te faarahi i to outou ti'aturiraa pae varua i teie mahana, mai te peu noa'tu ua tae to outou mana'o no te faaroo e no te rave. E paraparau afaro atu vau, e maitai ho'i e itoitaito mai outou eiaha râ e inoino mai.

1. *A amo i te hopoi'a no to outou iho maitai pae varua.* A faaea i te faahapa ia vetahi ê e i te huru oraraa, a faaea i te imi haere i te hororaa e a faaea i te pari haere no te oreraa outou e tutava hope roa ia haapa'o. A farii i te parau e, « e mea ti'amâ » outou e « e mea ti'a ia [outou] ia rave i te ti'amâ e te ora mure ore » (2 Nephi 2:27). Ua ite papû roa te Fatu i te huru o to outou oraraa, e ua ite roa'toa Oia i te taima e ma'iti outou ia ore e ora hope roa i te evanelia. Mai te peu tei reira outou, a faanava'i i te mana'o papû ia fa'i i te reira, e ia tutava no te haamaitai roa ia outou iho i te oti'a o to outou iho oraraa. *E rahi mai te ti'aturiraa pae varua ia amo mai outou*

i te hopoi'a no to outou iho maitai pae varua na roto i te faa'ohiparaa i te Taraehara a Iesu Mesia i te mau mahana atoa.

2. *A amo i te hopoi'a no to outou maitai pae tino.* Te taata, e tino e te varua ia (hi'o PH&PF 88:15). Ia faaamu tatou i te varua ma te haapa'o ore i te tino, te hoê hiero ho'i, e arata'i te reira i te au ore e te hi'o-ê-raa ia tatou iho. Mai te peu ua poria roa outou, e ua au ore outou i to outou tino e e rave'a ho'i ta outou no te tau i te reira, a rave ia ! Ua haapii Elder Russell M. Nelson e, « e hi'o i to tatou tino ei tino iho no tatou » e e ti'a ia tatou ia « hi'o i ta tatou maa e ia faaha'uti i to tatou tino » (« We Are Children of God », *Liahona*, Tenuare 1999, 103).

Ua haapii te peresideni Boyd K. Packer e, « ua faaau-roa-hia to tatou varua i to tatou tino ia riro to tatou tino ei mauhaa no to tatou feruriraa e ei niu no to tatou huru » (« The Instrument of Your Mind and the Foundation of Your Character », [Church Educational System fireside, 2 no fepuare 2003], 2 ; speeches.byu.edu). E no reira, a hi'o-po'a maitai i te mea, e te rahi ihoa râ ta outou e amu nei e a faaha'uti'uti pinepine i to outou tino mai tei titauhia. Mai te peu e au i to outou tino, a faaoti i teie mahana ia fatu i to outou iho fare ma te haamata i te hoê faanahoraa no

te rave-tamau-raa e rave-maoro-raa i te hoê ohipa faaetaetaraa tino, ia au i tei roaa ia outou, ma te haapa'o atoa i ta outou maa. *E rahi mai te ti'aturiraa pae varua ia riro mai to outou varua, na roto i te tauturu o te Faaora, ei arata'i no outou e te tane e te vahine tino nei.*

3. *A farii e a faaoti outou iho,* ia haapa'o ma to aau atoa, e ia riro te reira ei tuhaa no to outou oraraa. A farii e, eita e nehenehe e here i te Atua ma te ore e here i Ta'na mau faaueraa. E mea papû maitai e te ohie te faature-raa a te Faaora : « Ua hinaaro outou ia'u, e haapa'o i ta'u parau » (*Ioane 14:15*). Ia ma'iti'iti outou i te mau ture e haapa'o, e ma'iti'iti-atoa-hia ta outou mau haamaitairaa, e ia ma'itihia te mea ino rii noa i mua i te mea ino roa, ua hape noa tatou. Eita e ti'a ia outou ia mata'ita'i i te hoê hoho'a ha'iriiri ma te mana'o e, e mea ti'amâ outou no te mea noa e ere i te hoho'a *ha'iriiri roa*. Ua parau tano Abraham Lincoln e : « Ia rave au i te maitai, e tae mai te mana'o ino » (i roto William H. Herndon e Jesse William Weik, *Herndon's Lincoln: The True Story of a Great Life*, 3 vols. [1889], 3:439).

A rave atoa i te mea tano no te hoê tumu tano. No te Fatu, o « te titau nei... i te aau e te mana'o anaanata »

ia tatarahapa outou ma te hinaaro mau e te oaoa i ta outou mau hara, te mea na'ina'i e te mea rarahi e i tera iho taima, na roto i te faa'ohiparaa i te Taraehara a Iesu Mesia.

5. A riro outou, e a riro maitai roa outou ei taata faaore hapa. « E faaore au, o te Fatu, i te hara a ratou ta'u i hinaaro i te faaore atu, ia outou râ ua titauhia'tu ra outou ia faaore i te hapa a te taata atoa » (PH&PF 64:10). A faaore i te hapa o te taata atoa, i te mea atoa, i te taima atoa, e aore râ ia tutava a'e outou ia na reira, e vaiiho outou i te faaoreraa hapa ia tomo mai i roto i to outou oraraa. Eiaha e tape'a noa i te inoino, eiaha e riri haere noa, a faaore i te hapa e a haamo'e oiioi, e eiaha roa'tu e mana'o e no vera ma teie faaueraa. *E rahi mai te ti'aturiraa pae varua ia ite outou e, ua ite te Fatu aita to outou inoino i te tahi atu taata.*

6. A farii i te mau tamataraa, te mau fifi, e te mau « ohipa tia'i-ore-hia » ei tuhaa no to outou oraraa tahuti nei. E haamana'o e, tei ô nei outou ia hi'opo'ahia e ia tamatahia, no te hi'o « e haapa'o anei [outou] i te mau mea atoa ta te Fatu [to outou] Atua e faaue ia [outou na] » (Aberahama 3:25)—e e tuu atoa vau, « noa'tu te huru o te oraraa ». E milioni taea'e e tuahine no outou tei tamatahia e o te tamatahia nei, e no reira, no te aha ia eita outou ? E tae mai te tahi mau tamataraa mai roto mai i to tatou haapa'o-ore-raa e aore râ te tau'a-ore-raa. E tae mai te tahi mau tamataraa no te tau'a-ore-raa o vera ma e aore râ no te mea e ao tahuti teie. Ia tae mai teie mau tamataraa, e haamata te mau tavini a te enemi ia haapuroro i te mana'o e, ua rave outou i te hoê hape, e utu'a ho'i te reira, e tapa'o ho'i aita te Metua i te Ao ra i here ia outou. Eiaha e haapa'o ! E faaitoito maoti ma te mata ataata, a hi'o ai i te ra'i ma te parau e, « Ua taa ia'u e te Fatu. Ua ite au e aha. E taima no te hi'opo'a ia'u, e ere anei ? » Ei reira a apiti la'na no te faaoromai roa e tae noa'tu i te hopea. E rahi mai te ti'aturiraa pae varua ia farii outou e, « e pinepine te mau tamataraa e te mau haafifiraa e tuuhia ia tomo i roto i to [outou oraraa] no te mea tano

(PH&PF 64:34) e o te « ite ho'i... te mana'o e te mau hinaaro o te aau » (PH&PF 33:1), ua ite Oia no te aha outou e haere nei i te pureraa—no te tino noa anei e aore râ no te arue mau i te Fatu. Eita e ti'a ia outou ia himene i te sabati, « A faaea oe e Babulonia » e imi atu ai e aore râ e farii ia'na i te tahi atu taima (« E te Mau Tavini o te Atua », *Te mau himene*, 195). A haamana'o e, e ere roa te tau'a-ore-raa i te pae varua i te oaoa. A faaairo i te Ekalesia e te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai ei tumu no to outou oraraa taatoa, eiaha râ mai te hoê noa tuhaa o to outou oraraa huiraatira e sotiare. E ma'iti i teie mahana i ta outou e tavini, e taviniraa parau vaha noa ia te reira—ia ore outou e ora i te reira (hi'o Iosua 24:15). *E rahi mai te ti'aturiraa pae varua ia tutava mau mai outou, no te mau tumu tano, ia*

ora i te oraraa haamo'a, noa'tu ta outou mau hapehape !

4. A riro outou, e a riro maitai roa outou ei taata tatarahapa hohonu e te tatarahapa oiioi. No te ohie o te Taraehara a Iesu Mesia, e ti'a ia outou ia faa'ohipa rahi i te reira, 24 hora i te mahana, eita ho'i te reira e pau. A farii i te Taraehara a Iesu Mesia e te tatarahaparaa mai te hoê mea farii-popo-hia e o te faa'ohipahia i te mahana tata'itahi mai faaterehia e te Taote rahi. A faatupu i te huru tatarahaparaa tamau e te oaoa na roto i te faaoreraa i te reira ei huru oraraa no te ma'itiraa. E i roto i te reira, a hi'o maitai i te faahemaraa ia faataime, e eiaha outou e mana'o e, e arue mai to te ao ia outou. Ia vai noa te mata i ni'a i te Faaora, a haapa'o i Ta'na e mana'o ra ia outou, e a vaiiho i te mau ohipa ia tupu. *E rahi mai te ti'aturiraa pae varua*

ta [outou] e rave ra » (Glenn L. Pace, « Crying with the Saints » [Brigham Young University devotional, Dec. 13, 1987], 2 ; speeches.byu.edu).

I te peresideniraa vau i te misioni no Kiev Ukraine, i te hoê taime ua ani au i ta'u tuahine misionare haapa'o roa a'e no te aha oia i haavî noa na ia'na, no te aha oia i faahapa noa na ia'na iho no te mau mea iti na'ina'i. Ua riro ta'na pahonora ei hi'oraa papû no te hoê taata e faaroo nei i te reo hape, ua na ô mai oia, « Eita ia e taata maitai atu â ia'u ».

Te mau taea'e e te mau tuahine, ta'u parau a'o i teie tuahine misionare, no outou atoa ia : a fa'i e a aro i to outou mau paruparu, eiaha râ e faaea noa i ni'a iho i te reira, i te mea ho'i e vai noa te tahi o ratou ei apiti no outou e tae noa'itu te taime e faaru'e outou i teie oraraa tahuti nei. Noa'itu e aha to outou ti'araa i teie nei, i te taime ihoa e ma'iti outou ma te hinaaro mau ia tatarahapa ma te haavare ore, ma te oaoa e ia na reira outou i te mau mahana atoa, mai te huru ra e, e tauahi mai te Taraehara a te Faaora ia outou ma te pee noa ia outou noa'itu te vahi e haere outou. Ia ora outou mai te reira te huru, « e vai matara noa ta outou mau hara » (Mosia 4:12) i te mau hora atoa o te mahana tata'itahi, te mau setoni atoa o te minuti tata'itahi, e e vai mâ noa outou e te au i mua i te Atua *pauroa te taime*.

No outou teie haamaitairaa, ia hinaaro outou, i teie nei e aore râ araua'e, ia ite ho'i outou no outou iho e, ua mauruuru te Atua ia outou noa'itu to outou mau hapehape. Te faa'ite papû nei au no te hoê Faaora here o te tia'i anaanatae nei ia ora tatou i te mau faaueraa. Te faa'ite papû nei au no te hoê Faaora here o te tia'i rahi nei ia horo'a i To'na aroha. Te faa'ite papû nei au no te hoê Faaora here o te oaoa nei ia faa'ohipa tatou i Ta'na Taraehara i te mahana tata'itahi ma te hau papû e te oaoa e, te faaruru ra tatou i ni'a i te avei'a mau. Te faa'ite papû nei au no te hoê Faaora here o te tia'i anaanatae nei « [ia] rahi to outou ti'aturi i mua i te aro o te Atua » (PH&PF 121:45). Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Eduardo Gavarret

No te Hitu Ahuru

E te Fatu, e pee atu vau ia oe

Te ani manihini nei te Fatu ia tatou ma te faa'ohipa e rave rahi mau ta'o haa : « Haere mai ia'u nei », « Pee mai ia'u », « Haere mai na muri ia'u ». I roto i teie mau hi'oraa atoa, e aniraa ia haa.

« I naha ho'i, te faatupu ra te Fatu i te taata no roto i to ratou iho nunaa e to ratou iho reo i te mau fenua atoa, ia haapii i ta ta'na ra parau ».¹ I teie mahana, ua tupu faahou teie irava inaha ua horo'ahia mai ia'u ia paraparau i to'u mana'o na roto i to'u iho reo.

I te matahiti 1975, te tavini ra vau i roto i te misioni no Uruguay-Paraguay ei taure'are'a misionare. I te ava'e matamua o ta'u misioni, ua faatupu te feia faatere oti'a i te hoê faaoaoaraa no te faahi'o i te hoê parau tumu o te evanelia. Ua haapohia te mata o te mau misionare tata'itahi, e ua parauhia mai e pee i te hoê e'a no te haere i roto i te piha faaoaoaraa o te fare pure. E riro matou i te pee i te reo o te hoê ti'a arata'i, te hoê reo ta matou e faaroo hou a haamata ai i te haere. Teie râ, ua faarahia mai matou e, e riro matou i te faaroo i te tahi atoa mau reo rau o te tamata i te faatapitapi ia matou e i te arata'i ê ia matou i te e'a.

Ua tau minuti rii to'u tari'a i te faarooaraa i te maniania, e te paraparauraa, e—i roto i teie mau mea atoa—te hoê

reo tei parau mai, « Mai pee mai », ua ti'aturi a'era vau e, te pee ra vau i te reo ti'a. I te taeraa'itu matou i roto i te piha faaoaoaraa o te fare pure, ua anihia mai ia matou ia tatarata i te mea i ni'a i to matou mata. E i to'u raveraa i te reira, ua ite ihora vau e, e piti pûpû e vai ra e tei roto vau i te pûpû tei pee i te reo hape. « E au ho'i te ta'i o te reira reo i te reo ti'a », ta'u i parau ia'u iho nei.

Ua vai noa teie ohipa i roto ia'u tei tupu a 39 matahiti i teie nei. Ua parau vau ia'u iho nei, « Eiaha roa, eiaha roa'itu e pee faahou i te reo hape ». E ua parau atoa'tura vau ia'u iho nei, « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ».

Ua hinaaro vau i te faatu'ati i teie ohipa i te aniraa manihini a te Faaora ia tatou :

« O vau te tia'i mamoe maitai ra, ua ite au i ta'u iho... »

« E faaroo mai ta'u ra mamoe i to'u reo... ua ite au ia ratou, e e pee mai ho'i ratou ia'u ».²

Te aniraa manihini ia « pee Ia'na », o te aniraa ohie roa a'e ia e te afaro e te mana rahi ta tatou e nehenehe e farii. Te tae mai nei te reira mai roto mai

i te reo papû eita e nehenehe e hape.

Te ani manihini nei te Fatu ia tatou ma te faa'ohipa e rave rahi mau ta'o haa : « Haere mai ia'u nei », « Pee mai ia'u », « Haere mai na muri ia'u ». I roto i teie mau hi'oraa atoa, e ere i te hoê aniraa ia faaea noa ; e aniraa râ ia haa. E poro'i teie na te mau taata atoa no ô mai Ia'na, te Peropheta ho'i o te mau peropheta, te Haapii o te mau haapii, te Tamaiti a te Atua, te Mesia.

Te aniraa manihini ia « Haere mai ia'u nei »

« E haere mai outou ia'u nei, e te feia'toa i haa rahi e tei teiaha i te hopoi'a, e na'u outou e faaora ».³

Outou e ere i te melo o te Ekalesia, e farii outou i teie aniraa manihini na roto i te reo o te mau misionare mai teie mau parau, « E tai'o anei oe i te Buka a Moromona ? E pure anei oe ? E haere mai anei oe i te pureraa ? E pee anei oe i te hi'oraa o Iesu Mesia ma te baptizo ia oe e te taata tei mau i te autahu'araa ? »⁴ E nahea outou i te pahono i teie aniraa manihini i teie mahana ?⁵

Te ani manihini nei au ia outou ia faaroo e ia farii i teie poro'i ma te parau e, « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ! »

Te farii ra o Carlos Badiola e to'na utuafare, no Minas, Uruguay, i te mau misionare. E no te rahi o te mau uiraa a te mau misionare i roto i te mau haapiiraa, ua faaoti ratou e ani manihini i te hoê melo ore e ora ra na piha'i iho noa—o Norma, e tamahine

14 matahiti e tamahine haaviti—ia haere mai no te tauturu ia ratou ia pahono i te mau uiraa. E piahi maitai roa o Norma i te haapiiraa tuarua e te tuatapapa ra oia i te Bibilia i te haapiiraa i tera matahiti, e no reira, ia ui mai te mau misionare i te hoê uiraa, teie o Norma no te pahono atu. Ua riro oia ei « taata imi auro ». Te haapiiraa i tera mahana ra, no ni'a ia i te Parau Paari.

I te ho'iraa'tu ona i muri iho i teie haapiiraa e te mau misionare, ua ite roa Norma e aha te rave atu. Ua parau oia i to'na metua vahine, « Mama, mai teie taime atu, eiaha faahou te taofe e te û na'u, te û noa râ ». Ua riro teie pahonora e faa'iteraa i mua i te mata no to'na hinaaro ia farii i te aniraa manihini ia pee i te Mesia, mai tuuhia mai e te mau misionare.

Ua baptizohia Carlos Badiola e Norma. I muri iho, no te hi'oraa maitai o Norma, ua baptizo-atoa-hia to'na metua vahine, to'na metua tane e to'na mau taea'e e tuahine. Ua paari maua Norma i roto i te hoê amaa na'ina'i e te puai. I muri rii mai, i te ho'iraa mai au mai te misioni, ua faaipoipo maua. I ite noa na vau e, e mea ohie a'e no'u ia pee i te Faaora mai te peu tei piha'i iho oia ia'u.

Te taata tei riro ei melo o te Ekalesia e tei farii i taua aniraa manihini nei, te faapî nei ia oia i teie fafauraa no'na i te hepetoma tata'itahi a rave ai oia i te oro'a.⁶ Te hoê pae o teie fafauraa, o te haapa'oraa ia i te mau faaueraa, e a na reira ai outou, te parau nei ia outou e, « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ! »⁷

Te aniraa manihini ia « Pee mai ia'u »

E « Pee mai ia'u », te aniraa manihini a te Fatu i te taata tao'a rahi. Ua haapa'o teie taure'are'a tane i te mau faaueraa i roto i to'na oraraa. I te taime a ani mai ai oia e aha ta'na e ti'a ia rave faahou, ua farii mai oia i te hoê pahonora mai te hoê aniraa manihini papû : « A haere mai... a pee mai ai ia'u ».⁸ Teie râ, noa'tu â te ohie o teie aniraa, eita ia e fariihia maoti te tahi tusia. Ua titauhia te tahi tautooraa—apitihia i te faaotiraa e te ohipa.

Ua tuu te peropheta Nephi i te uiuiraa i roto ia tatou iho a ui ai oia : « Ua parau maira [Iesu] i te mau tamarii a te taata nei : A pee mai na outou ia'u nei. E tena na, e au mau taea'e here, e ti'a anei ia tatou ia pee atu ia Iesu ra, ia ore tatou e hinaaro maite i te haapa'o i te mau faaue a te Metua ra ? »⁹

Te aniraa manihini ia « haere mai Ia'na », ia faaroo i To'na reo e ia pee i te reira, o te poro'i ia teie a te mau misionare mai te haamtaraa mai â, no te tauturu i te taata e rave rahi ia tau i to ratou oraraa ei mea maitai.

A pae ahuru matahiti i ma'iri a'enei, ua tomo mai te mau misionare i roto i te fare toa uati a to'u metua tane, no te vaiiho i te hoê uati ia hamanihia. E mai te mau misionare atoa, ua faariro raua i teie taime ei rave'a no te paraparau i to'u metua tane e i to'u metua vahine no ni'a i te evanelia. Ua farii to'u metua tane i te mau misionare, e ua farii to'u metua vahine i te poro'i e te aniraa manihini ia pee i te Mesia. Mai te reira mahana mai â e i teie nei, ua vai itoito noa oia i roto i te Ekalesia. Ua parau oia, « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ! »

A tutava ai outou i te haere mai Ia'na, e apî mai outou i te mana no te faaora i te mau hopoi'a o te oraraa, i te pae tino anei e i te pae varua, e e ite mai outou i te hoê *tauiraa roto au, o te riro i te tauturu ia outou ia oaoa rahi a'e.*

Te aniraa manihini ia « Haere mai na muri ia'u »

Ua piihia Enoka no te poro i te evanelia i te hoê nunaa paari e te aau eta'eta. Aita oia i mana'o ua ineine oia no te reira. Ua feaa oia e roaa anei ia'na ia rave i te reira. Ua faahau te

Fatu i to'na feaaraa ma te haapuai i to'na faaroo na roto i te aniraa manihini ia « Haere mai na muri ia'u »—e aniraa manihini teie, mai te tootoo a te taata mataru'i e aore râ te rima o te hoa, te nehenehe e arata'i i te taahiraa avae o te hoê taata taahiraa papû ore. Na roto i te raveraa i te rima o te Faaora e te haereraa na muri Ia'na, ua ite Enoka i te papûraa o to'na taahiraa e ua riro mai ei hoê misionare rahi e te hoê peropheta.¹⁰

Te faaotiraa ia « haere mai ia'u nei » e ia « pee mai ia'u », e faaotiraa ia a te taata hoê. Ia farii tatou i teie aniraa manihini, e teiteihia to tatou faito fafauaraa, e i reira tatou e nehenehe ai e « haere na muri Ia'na ». Te faatupu nei teie huru faito i te hoê auraa piri a'e i te Faaora—te hotu no to tatou fariiraa i te aniraa manihini matamua.

Ua farii tata'itahi maua Norma i te aniraa manihini ia « haere mai ia'u nei » e ia « pee mai ia'u ». Ei reira, ua tahoê maua no te tururaa te tahi i te tahi, e ua haapii maua ia « haere na muri Ia'na ».

E faautu'ahia te tautooraa e te faaotiraa ia imi Ia'na e ia pee Ia'na na roto i te mau haamaitairaa ta tatou e hinaaro.

Tera atoa tei tupu i ni'a i tera vahine, e na roto i ta'na tautooraa rahi, ua roaa ia'na i te tape'a i te ahu o te Faaora¹¹ e aore râ mai ia Baretimaio te huru, te taata matapo, ua riro mai ta'na faaotiraa rahi ei taviri faatupu i te semeio tei tupu i roto i to'na oraraa.¹² I roto i teie na ohipa toopiti,

ua ho-mai-hia te hoê faaoraraa i te pae tino e i te pae varua.

A toro i te rima, e a tape'a outou i To'na ahu, a farii i Ta'na aniraa manihini, a parau, « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ! »—e a haere na muri Ia'na.

« Haere mai ia'u nei », « Pee mai ia'u », « Haere mai na muri ia'u », e mau aniraa manihini teie ma te hoê mana roto—no te feia e farii i te reira—no te faatupu i te hoê *tauiraa i roto ia outou* o te riro i te arata'i ia outou ia parau e, « i ore ai [au] i hinaaro ai i te rave i te ino, ia rave râ i te maitai ma te faaea ore ».¹³

Ei faa'iteraa rapae no teie tauiraa, e riro outou i te putapu i te hinaaro rahi ia « aupuru i te feia paruparu, [ia] faateitei mai i te rima tautau ra i ni'a, e [ia] faaeta'eta i te mau turi avae paruparu ra ».¹⁴

E aha te mau taahiraa ta tatou e ti'a ia rave i teie mahana no te « haere na muri Ia'na » ?

1. *Faaamu i te hinaaro* ia riro mai ei taata pee maitai a'e i te Mesia.¹⁵
2. *Pure* no teie hinaaro ia tupu rahi mai to outou faaroo Ia'na.¹⁶
3. *Imi i te ite* i roto i te mau papa'iraa mo'a, no te turama i te e'a e no te haapuai i to outou hinaaro ia tau.¹⁷
4. *Rave i te faaotiraa i teie nei mahana* ia haa ma te parau e, « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ! » Eita te iteraa i te parau mau e tau i to outou ao, ia faa'iro maoti râ outou i te ite ei *ohipa*.¹⁸

5. *Faaitoito noa* i roto i te faaotiraa ta outou i rave ma te faa'ohipa i teie mau parau tumu i te mahana tata'itahi.¹⁹

Ia faaitoito mai teie mau parau a to tatou peropheta here, te peresideni Thomas S. Monson, ia haa tatou i roto i to tatou hinaaro ia farii i te aniraa manihini a te Faaora. Ua parau te peresideni Monson : « O vai te Arii no te hanahana, teie nei Fatu no te mau nuu ? O Oia to tatou Fatu. O Oia to tatou Faaora. O Oia te Tamaiti a te Atua. O Oia te Fatu no to tatou faaora. Te tarape mai nei Oia, 'a pee mai ia'u'. Ua faaue Oia, 'e haere oe, e na reira atoa'. Ua taparu Oia, 'a haapa'o i ta'u mau faauerua' ».²⁰

Ia rave tatou i te faaotiraa i teie mahana ia faarahi i to tatou faito haamoriraa e fafauaraa i te Atua, e ia riro ta tatou pahonoraa i Ta'na aniraa manihini i te hoê pahonoraa puai e te papû : « E te Fatu, e pee atu vau ia oe ! »²¹ Na roto i te i'oa o te Fatu Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Alama 29:8.
2. Ioane 10:14, 27.
3. Mataio 11:28; hi'o atoa Isaia 55:3.
4. Hi'o *Ia Poro Haere i Ta'u nei Evanelia: Te hoê arata'i no te ohipa misionare* (2004), 35, 223–232.
5. Hi'o Te Ohipa 2:37–38.
6. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:37, 77–79.
7. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 42:29.
8. Mareko 10:21.
9. 2 Nephi 31:10.
10. Hi'o Mose 6:33–35.
11. Hi'o Luka 8:43–48.
12. Hi'o Mareko 10:46–52.
13. Mosia 5:2.
14. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 81:5; hi'o atoa Isaia 35:3.
15. Hi'o Alama 22:15–16; Dallin H. Oaks, « Te hinaaro », *Liahona*, Me 2011, 42–45.
16. Hi'o Alama 34:17–27; 37:37.
17. Hi'o Salamo 119:105; Helamana 3:29.
18. Hi'o Mosia 5:5.
19. Ua parau Ralph Waldo Emerson, « Ia rave-tamau-maite noa tatou i te hoê ohipa, e riro mai te reira ei ohipa ohie no tatou ia rave—e ere e, ua tau i te natura o taua ohipa ra, ua rahi atu râ to tatou puai no te rave i te reira » (i roto Heber J. Grant, *Gospel Standards*, comp. G. Homer Durham [1941], 355).
20. Thomas S. Monson, « Te imiraa i te oaoa i roto i te tere », *Liahona*, Novema 2008, 88.
21. Hi'o « Pee Au ia Oe », *Te mau himene*, n°. 131.

Bariloche, Ra-parata (Argentine)

Na Elder Jeffrey R. Holland
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

E ere anei tatou paatoa e mau taata tao'a ore ra ?

*E taata moni tatou e aore râ e taata veve, e ti'a ia tatou ia
« rave i te vahi e ti'a ia tatou » ia nava'i ore ana'e te tahi taata.*

Auê ia ohipa faahiahia tei tuuhia mai i roto i te faanahoraa o ta tatou amuiraa rahi. Bien hecho, Eduardo.

I te taima mata'u mau o Ta'na ra ohipa, ua ti'a a'era Iesu i ni'a i roto i te sunago o To'na oire i Nazareta e ua tai'o a'era i teie mau parau i tohuhia e Isaia e i papa'ihia i roto i te evanelia a Luka : « Tei ni'a iho ia'u te Varua o te Fatu, oia i faatahinu mai ia'u ei poro haere i te parau maitai i te taata rii, ua tono mai oia ia'u ei faaora i te feia aau oto, ei poro haere i te ora no te tîfî, e ia hi'o faahou te matapo, e ei tuu hoi i te feia i paruparu ».¹

No reira, teie te taima matamua a faa'ite ai te Faaora i Ta'na ohipa i roto i te ti'araa Mesia. Are'a râ, ua haapapû atoa teie irava e, i ni'a i te e'a no To'na tusia taraehara hopea e te ti'a-faahou-
raa, te ohipa tumu matamua a Iesu i roto i te ti'araa Mesia, o te haamaitai-
raa ia i te taata rii, e tae roa'tu i tei haehaa te aau.

Mai te omuaraa o Ta'na ra ohipa, ua here Iesu i te taata rii e tei nava'i

ore i te hoê here faito ore. Ua fanauhia Oia i roto i te fare o na taata mai te reira te huru, e ua paari i rotopu e rave rahi atu â o te reira huru taata. Aita tatou i ite i te hu'ahu'araa o To'na oraraa tahuti nei, tera râ, i te hoê taima ua parau Oia e, « e ana to te alope, e tauraa to te manu ; area to te Tamaiti a te taata nei aita o'na tuaroi ».² E au ra e, te taata tei hamani i te ra'i e te fenua « e te mau mea atoa o roto ra ».³ Aita To'na e faaearaa, i roto ihoa râ i to'na oraraa taata paari.

I roto i te tuaai, ua faairohia te veve ei fifi rahi roa a'e e te parare rahi o te taata nei. Te ati rahi o te veve, e ati pae tino ia, tera râ, te ati i te pae varua e i te pae o te feruriraa ta'na e horo'a mai, e nehenehe ia e riro ei mea ino roa'tu. Noa'tu râ te huru, te piiraa ohipa tuutuu ore ta te Faaora rahi i tuu mai i ni'a ia tatou maori râ, o te apitiraa ia tatou Ia'na no te iriti i teie utu'a teimaha i ni'a i te taata. I roto i To'na ti'araa Iehova, ua parau Oia e, e haavâ Oia i te utuafare o Iseraela ma te teimaha i te mea e,

« te tao'a haru a te [taata rii], tei roto ia i to outou mau fare ».

Ua parau Oia « Eaha te mea i faafao ai outou i to'u ra mau taata, e i oro ai i te mata o te taata rii ? »⁴

E mea hau atu â te maramarama o te parau a te papa'i Maseli no ni'a i te reira : « O tei hamani ino i te taata rii ra, ua faaino ia i tei hamani ia'na ra : [e]... o tei opani i to'na taria i te auê o te taata rii ra, e auê atoa oia iho, e e ore e faarohia mai ».⁵

I to tatou nei anotau, aita â te Ekalesia a Iesu Mesia i faaho'i-faa-hou-hia mai i tae atura i to'na mahana oro'a matamua a faaue mai ai te Fatu i to'na mau melo ia « hi'o atu hoi ratou i te feia veve e tei ere hoi, e e horo'a'tu i te tautururaa ia ratou ia ore ratou ia ati noa ».⁶ A hi'o i te parau faaue i roto i teie irava—« ia ore ratou ia ati noa ». Tera te huru reo o te Atua ia parau Oia no te ohipa.

No ni'a i te fifi rahi o te tinairaa i te aifaito ore i roto i te ao nei, e aha ta te hoê tane e aore râ, te hoê vahine e nehenehe e rave ? Ua horo'a mai te Fatu iho i te hoê pahonora. Hou To'na hooraahia e te faasatauroraahia, a faatavai ai Maria i te upoo o Iesu i te hoê mono'i hunaraa moni rahi, amuamu ihora Iuda Isakariota i teie ohipa haapa'oraa ore ma « te haavare ia'na ra ».⁷

Ua parau Iesu :

« Eaha outou i haape'ape'a'tu ai ia'na ? e rave'a maitai ta'na i rave iho ia'u nei... »

« Ua rave hoi oia i te vahi i ti'a ia'na ».⁸

Ua rave hoi oia i te vahi i ti'a ia'na ! Auê ia faataaraa poto e te puai ! I te hoê taima ua uiui te hoê papa'i ve'a i te Metua vahine Teresa no Calcuta, no ni'a i ta'na ohipa faaea ore no te faa-oraraa i te feia veve i roto i taua oire ra. Te parau ra oia e, ia hi'ohia te numera, aita roa'tu teie vahine e rave nei i te hoê ohipa. Ua pahono oioi atura teie vahine iti faahiahia e, ta'na ohipa, e ohipa ia no te here, e ere no te numera. *Noa'tu te rahi* o te taata aita e roaa ia'na ia tauturu, ua parau oia e, e nehenehe ta'na e haapa'o i te faauerua ia here i te Atua e i te taata tupu na roto i te taviniraa i te feia e roaa ia'na

na roto i ta'na mau rave'a. I te tahi atu taime ua parau oia e, « e au te ohipa ta tatou e rave nei mai te hoê topata i roto i te moana ». « Tera râ, ahiri aita tatou i rave, ua ere ia te moana i te hoê topata ».⁹ Ma te tura, ua faaoti a'era te papa'i ve'a ma te parau e, e mea papû maitai e, e ere te ohipa ke-retetiano i te tautooraa no te numera. Ua feruri a'era oia e, mai te mea e, e rahi atu to te ra'i oaoa no te hoê taata hara e tatarahapa i te iva ahuru ma iva aita e titauhia ia tatarahapa, no reira, e mea papû e, aita te Atua e haape'ape'a roa nei no te numera.¹⁰

No reira, nahea tatou i te « rave i te vahi e ti'a ia tatou » ?

No ni'a i te hoê mea, mai ta te arii Beniamina i haapii mai, e nehenehe tatou e faaea i te tape'a i ta tatou mau rave'a no te mea te hi'o nei tatou i te taata rii ma te feruri e, na ratou iho i imi i to ratou ati. Peneia'e te tahi pae o te taata *na ratou iho* i imi i to ratou mau fifi, tera râ, aita anei te toe'a o tatou e rave atoa nei i te reira ohipa ? E ere anei no reira teie haapa'o ture aau aroha i ui ai e, « E ere anei tatou paatoa e mau taata tao'a ore ra ? »¹¹ Aita anei tatou paatoa e ani nei ma te tuutuu ore i te tauturu e a tia'i ai i te mau pahonoraia i te mau pure ? Aita anei tatou paatoa e taparu nei i te faaoreraa hara no te mau hape ta tatou i rave e te fifi ta tatou i faatupu ? Aita anei tatou paatoa e ti'aoro nei ia faaho'i te aroha i to tatou mau ino, ia upooti'a te aroha i ni'a i te parau ti'a, no tatou ihoa râ ? No reira, eita tatou e hitimahuta ia parau o Beniamina e, e *farii* tatou i te faaoreraa o ta tatou mau hara na roto i te taparuraa i te Atua, o te pahono mai ma te aroha, are'a, te *tape'a* nei ia tatou i te faaoreraa o ta tatou mau hara na roto i te pahonoraia na roto i te aroha i te feia veve e taparu mai nei ia tatou.¹²

Taa ê noa'utu te raveraa i te ohipa no te tauturu i te feia veve, e ti'a atoa ia tatou ia pure no ratou. Ua hurihia te hoê pupu ati Zorama i rapae i to ratou mau fare pureraa, i mana'ohia ho'i e to ratou mau taea'e e, e mea « viivii » e e mea « faufaa ore » ratou—e mau parau teie no roto mai i te papa'iraa mo'a—« no te nehenehe ore o to ratou

ahu ». Te parau nei Moromona e, « ua veve ratou i te mau mea o teie nei ao ; e ua haehaa atoa hoi i te aau »¹³—e piti teie tauraa fatata e haere apipiti noa i te mau taime atoa. Ua pato'i na hoa misionare o Alama e o Amuleka i taua tiahiraa ra i te feia nehenehe ore te ahua ma te parau atu ia ratou e, noa'utu te huru o te mau maitai ta te tahi pae e faaere mai ia ratou, e nehenehe ta ratou e pure tamau noa—i roto i ta ratou mau faaapu e i roto i to ratou mau fare, i roto i to ratou mau utuafare e i roto i to ratou aau.¹⁴

Tera râ, ua parau o Amuleka i teie pupu tei tiahihia : « Ia oti ta outou pure... ia faaru'e *outou* i te taata veve, e tei tahaa noa, e ia ore outou ia utuutu i te feia ma'i, e tei atihia ra, e ia ore outou ia horo'a i ta ta outou tao'a, *mai te mea e [tao'a ta outou]*, i tei veve—te parau atu nei au ia *outou*... ua riro ta outou pure ei mea maamaa e te faufaa ore, e ua riro outou ei taata haavare, o te huru taata ia e huna i te faaroo ».¹⁵ Auê ia faahaamana'oraa faahiahia e, e taata moni tatou e *aore râ* e taata veve, e ti'a ia tatou ia « rave i te vahi e ti'a ia tatou » ia nava'i ore ana'e te tahi taata.

I teie nei, ia ore ho'i au ia parihia e, te horo'a nei au i te mau faanahonahoraa tauturu taa ê roa, e aore râ, te parau nei au e, e ohipa maitai te haereraa e taparu i ni'a i te purumu, te haapapû atu nei au ia outou e, to'u faatura i te mau parau tumu no te ohipa, te faaherehereraa i te moni, te faarava'iraa ia'na iho e te hinaaro puai, e mea

puai ia mai to te tahi atu tane e aore râ vahine atoa e ora nei. Ua titau-tamau-noa-hia ia tatou ia tauturu ia tatou iho hou a imi ai tatou i te tauturu no ô mai ia vetahi ê ra. Taa ê noa'utu i te reira, aita vau i ite papû roa e, nahea outou tata'itahi i te faaoti i ta outou hopoi'a no te feia aita e tauturu nei ia ratou iho e aore râ, aita ta ratou e nehenehe e tauturu ia ratou iho. Tera râ, ua ite au e, ua ite te Atua, e e tauturu mai Oia e e arata'i mai Oia ia outou i roto i te mau ohipa aroha o te ti'araa pipi, mai te mea e, e hinaaro mau outou, e pure e e imi ho'i outou i te mau rave'a no te haapa'o i te hoê faauerua Ta'na i horo'a mai ia tatou faahou e faahou â.

Te taa ra outou e, te parau nei au no te mau hinaaro fifi i te pae o te oraraa sotiare e aita te reira e topa noa i ni'a i te mau melo o te Ekalesia. Aua'e râ, e mea ohie a'e te faanahoraa a te Fatu no te tauturu i to tatou iho : te titauhia nei i te feia tino maitai atoa ia haapa'o i te ture no te haapaeraa maa. Ua papa'i Isaia e :

« E ere anei teie i te haapaeraa maa hinaaro na'u ra ?... »

« E ere anei ia tufahia ta oe maa i te feia i poia ra, e ia arata'i i te taata rii i ati ra i to utuafare ? e ia ite oe i te veve ra, ia faaahu atu oe ia'na... ? ia haamairi [oe] i te hopoi'a teiaha ra... ia tuuhia tei nene'ihia e tei hamani-ino-hia... ? »¹⁶

Te faa'ite nei au i to'u iteraa no ni'a i te mau semeio, i te pae varua e i te pae tino, o te tae mai i ni'a i te feia e ora i te ture o te haapaeraa maa. Te

faa'ite papû nei au no ni'a i te mau semeio tei tae mai i ni'a ia'u. Oia mau, mai ta Isaia i papa'i, ua ti'aoro vau i roto i te haapaeraa maa, e ua hau i te hoê noa taime, e ua pahono papû mai te Atua, « Teie au ».¹⁷ A poihere i taua haamaitairaa mo'a ra hoê a'e taime i te ava'e, e a faa'ite i te aau horo'a, ia au i te maraa, i roto i ta outou ô no te haapaeraa maa, e te tahi atu mau horo'araa no te tauturu i te taata, te haapiiraa e te misionare. Te fafau atu nei au e, e horo'a rahi atoa mai te Atua ia outou, e te feia tei roaa te tauturu i roto i to outou na rima, e pii ia ratou i to outou i'oa ia haamaitahia e a muri noa'tu. Hau atu i te toru tuhaa i ni'a i te maha o te hoê mirioni melo o te Ekalesia tei tauturuhia i te matahiti i ma'iri a'enei na roto i te mau ô o te haapaeraa maa tei horo'ahia e te mau episkopo haapa'o maitai e te mau peresideni Sotaiete Tauturu. E rave rahi ia Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei tei oaoa roa.

E te mau taea'e e te mau tuahine, e titauraa i roto i teie a'oraa ta'u, ia fa'i hua'tu vau e, e mau haamaitairaa hope

ore, i te pae tino e i te pae varua, i roto i to'u oraraa, e ere ia no ta'u tautooraa e e ere atoa ho'i no to'u maitai. Mai ia outou, ua tupu atoa i roto ia'u te hepohepo i te parau no te moni, tera râ, aita vau i vevehia, aita atoa vau i ite e, e aha te mana'o o te taata veve. Taa ê atu i te reira, aita vau i ite e, no te aha te taa ê rahi o to tatou huru fanauraa, to tatou poheraa, ta tatou mau rave'a no te haapiiraa e no te faarava'iraa faufaa i roto i te tahuti nei, tera râ, ia hi'o ana'e au i tei erehia e te mau taata e rave rahi, te taa ra ia'u e, « no te aroha noa o te Atua i fana'o ai au ».¹⁸ Ua ite atoa vau e, noa'tu e, e ere au i te tia'i no to'u taea'e, e taea'e râ vau no to'u taea'e, e « no te mea ua rahi tei horo'ahia na'u, e horo'a atoa vau ».¹⁹

No reira, te haapoupou nei au i te peresideni Thomas Spencer Monson. A 47 matahiti i teie nei to'u haamaitairahia na roto i te haaraa i piha'i iho i teie taata, e te hoho'a no'na ta'u e poihere e tae roa'tu i to'u poheraa, o to'na ia hoho'a i roto i to'na tiaa fare, i to'na ho'iraa mai na te fenua

Heleman Hiti'a o te râ mai, tei ino roa i te pae faarava'iraa faufaa, e inaha ua horo'a oia eiaha to'na noa pereue e te ahu tau'i, to'na atoa râ mau tiaa. « Te nehenehe o te avae o te ve'a i ni'a i te mou'a, [i te orihaereraa e to'na tiaa fare, na te vahi tia'iraa manureva] o tei hopoi mai i te parau maitai ra, o tei faa'ite hua mai i te parau hau ra ».²⁰ Rahi atu i te tahi noa'tu taata ta'u i mâtâu, ua rave te peresideni Monson « i te mau vahi atoa e ti'a ia'na ia rave » no te vahine ivi e te otare, tei veve e tei nene'ihia.

I te matahiti 1831 i roto i te hoê heheuraa i te peropheta Iosepha Semita, ua parau mai te Fatu e, ia tae i te hoê mahana, e ite te feia veve i te basileia o te Atua ia haere mai e faaora ia ratou ma « te puai e te hanahana rahi ».²¹ E mata na tatou i te tauturu ia tupu teie tohuraa na roto i te haereraa ma te puai e te hanahana o to tatou ti'araa melo i roto i te Ekalesia mau a Iesu Mesia, no te rave i te vahi e ti'a ia tatou no te faaora i te mau taata atoa ta tatou e nehenehe mai te veve o te haavî nei ia ratou e o te haamou nei i ta ratou mau moemoea e rave rahi roa, o ta'u ia pure na roto i te i'oa maitai o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Luka 4:18.
2. Mataio 8:20.
3. 2 Nephi 2:14 ; 3 Nephi 9:15.
4. Isaia 3:14-15.
5. Maseli 14:31 ; 21:13.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 38:35.
7. Hi'o Mareko 14:3-5 ; hi'o atoa Mataio 26:6-9 ; Ioane 12:3-5.
8. Mareko 14:6, 8 ; reta tei faahuru-ê-hia.
9. Mama Teresa no Calcutta, *My Life for the Poor*, ed. José Luis González-Balado and Janet N. Playfoot (1985), 20.
10. Hi'o Malcolm Muggeridge, *Something Beautiful for God* (1986), 28-29, 118-19 ; hi'o atoa Luka 15:7.
11. Mosia 4:19.
12. Hi'o Mosia 4:11-12, 20, 26.
13. Alama 32:2-3.
14. Hi'o Alama 34:17-27.
15. Alama 34:28 ; reta tei faahuru-ê-hia.
16. Isaia 58:6-7.
17. Isaia 58:9.
18. Ua parauhia na John Bradford ; hi'o *The Writings of John Bradford*, ed. Aubrey Townsend (1853), xliii.
19. « No te mea ua rahi te mau haamaitairaa », *Hymns*, n° 130 © Harper San Francisco.
20. Isaia 52:7.
21. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 56:18 ; hi'o atoa irava 19.

Na Elder L. Tom Perry

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te iteraa i te hau vai maoro e te paturaa i te mau utuafare mure ore

Na te evanelia a Iesu Mesia e horo'a mai i teie niu i ni'a iho i te reira e iteahia ai ia tatou te hau vai maoro, e e patu ai tatou i te mau utuafare mure ore.

I roto i to tatou oraraa nei, te vai ra te mau pu'e tau no te maitai e no te ino. E mea taa ê to te tahi mau titauraa i to te tahi. Te huru no te haapiiraa tatou ia faaaui ia tatou i ni'a i te mau tauraa e tupu mai, tei te huru ia o te niu i reira tatou e patu ai. Na te evanelia a to tatou Fatu e te Faaora e horo'a mai i te niu papû e te paari. E hamanihia te reira hoê tuhaa i muri iho i te tahi a farii noa ai tatou i te iteraa no ni'a i te faanahoraa mure ore a te Fatu no Ta'na mau tamarii. O te Faaora te Orometua Rahi. E pee tatou Ia'na.

Te faa'ite nei te mau papa'iraa mo'a no ni'a Ia'na e te horo'a mai nei te reira ia tatou nei i te hoê hi'oraa no ni'a i te parau ti'a mau ta tatou e pee. Ua faa'ite au i to te Ekalesia i roto i te hoê amuiraa e, te vai nei ta'u te tahi mau buka tapa'oraa parau i reira to'u metua vahine i tapa'opa'o ai i te mau materia ta'na i faaohipa no te faaineine i ta'na mau haapiiraa no te Sotaiete Tauturu. Ua au maitai taua mau nota ra no tatou i teie mahana mai tei to'na ra anotau.

Te hoê o te reira mau nota o te hoê ia faahitiraa parau tei papa'ihia i te matahiti 1908 na Charles Edward Jefferson no ni'a ia Iesu Mesia. Te na ô ra e :

« Te riroraa ei keretetano o te haafaahiahiaraa ia ia Iesu ma te aau tae mau e ma te faaroo mau, i reira ho'i te oraraa taatoa e riro ai ei hinaaroraa ia riro mai ia'na te huru.

« E ite paha tatou i To'na huru na roto i te mau parau ta'na i parau, na roto i te mau ohipa ta'na i rave, e na roto atoa i to'na mau muhu-ore-raa. E ite atoa tatou ia'na na roto i te mana'o ta'na i faatupu, a tahi, i ni'a i to'na mau hoa, a piti, i ni'a i to'na mau enemi e a toru, i ni'a i te mau taata no to'na ra anotau...

« Te hoê o te mau nota no ni'a i te oraraa o te tenetere piti ahuru, o te auore-raa ia [e te haaffiraa]...

« ... Te ta'i nei to te ao nei i te hoê mea, aita râ i papû e, e aha ra. Ua tae mai te tao'a rahi... [e] ua î te ao nei i te mau mea i... hamanihia na roto i te aravihi e te maramarama o te taata,

tera râ... tei roto [noa â] tatou i te mata'u, te maha ore [e] te taa ore... [Mai te mea] e iriti tatou i te Faufaa Apî, [teie te mau parau e farii mai ia tatou :] « A haere mai outou ia'u nei, e na'u e horo'a i te hau ia outou na, o vau te pane ora, o vau te maramarama o te ao nei, te poiha ra te hoê taata, e haere mai oia ia'u nei a inu ai, o to'u hau ta'u e horo'a'atu ia outou, e roaa te mana ia outou, e oaoa outou' » (*The Character of Jesus* [1908], 7, 11, 15–16).

Te tahi tuhaa o te huru o te tane e te vahine, no roto mai ia i te huru o te taata ta ratou i ma'iti e ora i rotopu ia ratou. E roaa atoa to ratou huru mai roto mai i te taata ta ratou e hi'o atu, e e tamata i te faahoho'a. O Iesu te Hi'oraa rahi. Te rave'a hoê roa e itehia ai te hau vai maoro, o te hi'oraa ia i ni'a Ia'na e ia ora tatou.

E mea faufaa anei te tuatapaparaa tatou i te parau no Iesu ?

Aita te feia papa'i i te Faufaa Apî... i haapa'o roa i te tupuraa o te tino o Iesu, te mau ahu ta'na i oomo, e aore râ, te mau fare i parahihia e a'na... Ua fanauhia Oia i roto i te fare animala, ua rave i te ohipa i roto i te fare tamutaraa, e toru matahiti To'na haapiiraa i te taata, e i muri iho, ua pohe i ni'a i te satauro... Ua papa'ihia te Faufaa Apî na te mau taata tei faaoti ia rotahi to tatou mata i ni'a [Ia'na] » (*The Character of Jesus*, 21–22) ma te ite papû e, i riro na e ua riro ho'i Oia ei Tamaiti mau na te Atua, te Faaora e te Taraehara o te ao nei.

Te vai ra hoê o te mau parabole a te Faaora, ia'u i mana'o, e tano te reira no to tatou nei anotau.

I roto i te Mataio pene 13, te tai'o nei tatou :

« Ia taoto râ te taata ra, ua haere maira to'na enemi, ua ueue ihora i te zizania i roto i te sitona, e haere ê atura.

« E tupu a'era te raau rii, e hotu ihora, itea ihora te zizania.

« Ua haere maira te mau tavini, ua parau maira i to ratou fatu, E to matou fatu, e huero maitai ho'i ta oe i ueue i roto i te aua na oe nei, nohea iho nei ho'i te zizania ?

« Ua parau atura oia, na te enemi te reira i rave. Ua parau maira te mau tavini ia'na, e tii anei matou e vaere ?

« Ua parau atura oia, eiaha ; oi pee atoa te sitona ia vaere outou i te zizania.

« E vaiiho noa ia tupu apipiti noa na e ia auhune ; e ia tae i te tau auhune ra, na'u e parau atu i te feia ooti, e mata na i te rave i te zizania e ruuruu no te auahi, e hopoi râ i te sitona i roto i tau fare vairaa ra » (te mau irava 25–30).

Ua itehia i taua enemi tahito ra o te mau taata atoa e rave rahi mau rave'a no te ueue atea e te aano i te zizania. Ua itehia ia'na te mau rave'a no te tomo roa i roto i te mo'araa o to tatou mau fare. No te aano te ueueraahia te mau rave'a iino o te ao nei, mai te huru ra e, aita e rave'a faahou no te vaere i te reira. Te tae mai nei te reira na roto mai i te niuniu e na roto i te aore, i roto roa i te mau matini ta tatou i hamani no te haapii e no te faaoaoa ia tatou. Ua tupu apipiti noa te sitona e te zizania. E ti'a i te taata tiaau i te 'aua, ma to'na puai atoa, ia faaamu i te mau mea maitai e ia faairi i te reira ei mea puai e te nehenehe, ia ore ho'i te zizania ia au ia hi'ohia e aore râ, ia faaroohia. Ua haamaitaihia tatou te mau melo o te Ekalesia a te Fatu i te fariiraa i te evanelia faufaa rahi a to tatou Fatu e Faora ei niu no te patu i to tatou oraraa.

I roto i te Buka a Moromona te 2 Nephi te tai'o nei tatou : « Inaha ho'i, te parau faahou atu nei au ia outou e, ua tae ana'e outou i taua e'a ra, e farii ho'i i te Varua Maitai, na te reira

e faa'ite ia outou i te mau mea atoa ta outou e rave » (2 Nephi 32:5).

Eiaha roa tatou e vaiiho i te maniania o te ao nei ia tupohe e ia tapo'i roa i taua reo iti ha'iha'i ra.

E mea papû e, ua faarahia mai tatou i te mau mea ta tatou e faaruru i to tatou nei anotau. Ta tatou titauroa o te iteraa ia e, nahea tatou i te faaineine ia tatou no te mau mea ta te Fatu i parau mai e, e tupu mau â te reira.

E rave rahi i roto i to tatou nei oraraa pe'ape'a tei ite e, ta te utuafare amahamaha e hopoi mai, o te oto ia e te ti'aturiraa ore i roto i te hoê ao arepurepu. Tatou te mau melo no te Ekalesia, e hopoi'a na tatou te poihereraa e te parururaa i te utuafare ei niu tumu no te sotaiete e no te oraraa a muri atu. Ua faaara mai e ua faaara atea roa maite mau peropheta no ni'a i te hopearaa papû e te ino o te toparaa te mau faufaa o te utuafare.

A tamau noa ai te ao nei i te hi'o mai ia tatou, e haapapû tatou e, te paturu nei e te pa'epa'e nei to tatou hi'oraa i te faanahoraa ta te Fatu i faataa no Ta'na mau tamarii i roto i te tahuti nei. E ti'a i te haapiiraa rahi roa a'e i te mau haapiiraa atoa ia ravehia na roto i te hi'oraa parau ti'a. Ia riro to tatou mau fare ei mau vahi mo'a ia nehenehe i te reira ia ti'a papû i mua i te mau faateimaharaa a to te ao nei. A haamana'o e, te haamaitairaa rahi roa a'e i te mau haamaitairaa atoa a te Fatu no roto mai ia e na te mau utuafare parau ti'a ho'i.

Titauhia ia tatou ia tamau maite i te hi'opo'a i ta tatou mau ohipa e rave nei ei mau metua. Te haapiiraa puai a'e ta te hoê tamarii e farii, no roto mai ia i te mau metua tane e te mau metua vahine parau ti'a e te mana'ona'o. E hi'o ana'e tatou na mua i te ohipa a te metua vahine. A faaroo mai na i teie faahitiraa parau na te peresideni Gordon B. Hinckley :

« Te mau vahine o te faairi i te hoê fare ei utuafare, te horo'a nei ia ratou i te horo'araa hau atu i te rahi i te oraraa sotaiete, hau atu i ta te feia e faatere nei i te mau nuu rarahi e aore râ, i ta te feia e ti'a nei i te upoo o te mau taiete rahi. O vai te taata e nehenehe e tuu i te hoê faito moni i ni'a i te faaûruraa a te hoê metua vahine i ni'a i ta'na mau tamarii, a te hoê mama ruau i ni'a i to'na huaai, e aore râ, a te mau metua vahine fetii e te mau tuahine i ni'a i to ratou fetii ?

« Eita ta tatou e nehenehe e faito e aore râ, e numera i te faaûruraa o te mau vahine tei patu, na roto i ta ratou iho rave'a, i te oraraa utuafare papû, e tei faaamu i te mau u'i maitai mure ore no a muri a'e. Te mau faaotiraa i ravehia e te mau vahine no teie u'i, e riro ia ei mau faaotiraa mure ore ia au i to te reira mau faahopearaa. Te hinaaro nei au e parau atu i te mau metua vahine no teie anotau e, eiaha ta ratou rave'a e ta ratou titauroa ia hau atu i te rahi e i te paari i te raveraa ratou, ma to ratou puai atoa, i te mau rave'a atoa no te haapaari i te [utuafare] » (Standing for Something : 10 Neglected Virtues That Will Heal Our Hearts and Homes [2000], 152).

Teie nei, e hi'o tatou i te ohipa a te hoê metua tane i roto i to tatou oraraa :

E horo'a te mau metua tane i te mau haamaitairaa e e rave i te mau oro'a mo'a no ta ratou mau tamarii. E riro mai teie mau mea ei faa'ite-rraa papû pae varua i roto i to ratou oraraa.

Na te mau metua tane te hopoi'a no te faatere i te mau pureraa fetii, te tai'oraa papa'iraa mo'a i te mau mahana atoa, e te mau pô utuafare i te mau hepetoma atoa.

Na te mau metua tane e haamau

i te mau peu utuafare na roto i te tautururaa i te faanahonahoraa i te mau tere no te pu'e tau faafaearaa e no te mau orihaereraa o te amui mai i te mau melo atoa o te utuafare. Eita te mau haamana'oraa o teie mau taime amuiraa taa ê e mo'ehia i te mau tamarii.

E rave te mau metua tane i te mau uiuiraa tamau i ta ratou mau tamarii e e haapii ia ratou i te mau parau tumu o te evanelia.

E haapii te mau metua tane i te mau tamaiti e te mau tamahine i te faufaa o te ohipa, e e tauturu ho'i i te haamauraa i te mau opuaraa maitai i roto i to ratou iho oraraa.

E faa'ite te mau metua tane i te hoê hi'oraa maitai no te taviniraa i roto i te evanelia ma te haapa'o maitai.

A haamana'o e te mau taea'e, i to outou piiraa mo'a ei metua tane i roto ia Iseraela—to outou piiraa faufaa a'e i teie tau e a muri noa'tu—te piiraa o te ore roa e iriti-ê-hia ia outou.

E rave rahi matahiti i ma'iri a'enei i roto i te mau amuiraa tii'i, e faa'ite matou i te hoê hoho'a teata no te faa-hoho'a i te parau tumu o te parau poro'i ta matou e vauvau atu. I roto i te hoê matahiti, a ratere ai matou na roto i te Ekalesia no to matou mau tere i roto i te amuiraa tii'i, ua mâtau roa matou i te tereraa o te hoho'a. E nehenehe roa paha ta matou e faahiti aau i te reira. Ua vai noa te parau poro'i i roto i to'u feruriraa i roto i te roaraa o teie mau matahiti. O te peresideni Harold B. Lee te taata paraparau i roto i te hoho'a, e ua horo'a oia i te hoê aamu no te hoê ohipa tei tupu i roto i te utuafare o ta'na tamahine. Mai teie rii to'na tereraa :

I te hoê pô ua rû te metua vahine o teie utuafare i te faaitoito i te faaoti i te tamohinaraa o te tahi mau maa hotu. Tera, ua ineine te mau tamarii no te haere e taoto, e ua nahonaho te mau mea atoa. E ho'i faahou ia, i teie nei, i te tamohinaraa i te maa hotu. A haamata ai oia i te tipitipi i te hotu e i te iriti i te huero, te faura mai nei e piti na tamaiti na'ina'i i roto i te piha utuuturaraa maa e ua parau maira e, ua ineine raua no to raua pureraa taotoraa.

No to'na hinaaro ore ia faaea i ta'na ohipa, parau oioi atura te metua

vahine i na tamaroa e, « E nehenehe anei ta orua e pure noa orua ana'e i to orua pureraa i teie pô, e rave noa o mama i ta'na ohipa ? »

Ua ti'a papû maira te tamaiti paari a'e e ua ui maira, « E aha te mea faufaa a'e, te pure e aore râ, te maa hotu ? » (Hi'o *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia* : Harold B. Lee [2000], 166–67.)

I te tahi taime e tae mai teie huru rave'a ia tatou no te haapiiraa i ta tatou mau tamarii i te hoê haapiiraa o te vai maoro roa i roto i to ratou oraraa apî. Oia mau, e mea faufaa a'e te pure i te maa hotu. Eiaha roa na te hoê metua manuïa ia ohipa rahi roa e eita'tura oia e haru mai i teie huru taime i roto i te oraraa o te hoê tamarii ; e haapiiraa faufaa rahi ho'i o te nehenehe e haapiihia i reira.

Ua ite papû vau e, aita â i itehia a'enei hoê tau i roto i to'u rahiraa matahiti, a titau rahi ai te mau tamarii a to tatou Metua i te Ao ra i te rima arata'i o te mau metua haapa'o maitai e te itoito. E faufaa tupuna rahi to tatou i te mau metua tei horo'a fatata te mau mea atoa na ratou, no te ite mai i te hoê vahi i reira e ti'a ai ia ratou ia atuatu i to ratou mau utuafare ma te faaroo e te itoito, ia ti'a

ho'i i te u'i no amuri a'e ia farii i te mau rave'a rahi atu i ta ratou. E ti'a ia tatou ia imi i roto ia tatou iho i te reira varua puai e ia upooti'a i ni'a i te mau tauraa ta tatou e faaruru nei na roto i te reira atoa varua faatusia. E ti'a ia tatou ia tuu i roto i te u'i no ananahi i te hoê ti'aturiraa puai mure ore i ni'a i te mau haapiiraa a to tatou Fatu e Faaora.

« E teie nei, e ta'u na tamarii, a haamana'o, a haamana'o, e ia haamau i to orua niu i ni'a i te papa ra o to tatou ora, o te Mesia ia, o te Tamaiti a te Atua ho'i, e ia haponu mai te diabolo i to'na ra mata'i u'ana, e ta'na mau ohe na roto i te puahiohio, e ia ma'iri mai to'na ra ûa paari, e to'na vero rahi i ni'a iho ia orua ra, e ere oia i te mana i ni'a iho ia orua e putôhia'i orua i raro i te abuso, a mamae ai i te oto mure ore ra, no te papa pai ta orua i ti'a i ni'a ra, o te niu mau ia, o te tumu ia patuhia i ni'a e te taata, e ore e ti'a ia ma'iri ratou i raro » (Helamana 5:12).

Na te evanelia a Iesu Mesia e horo'a mai i teie niu i ni'a iho i te reira e iteahia ai ia tatou te hau vai maoro, e e patu ai tatou i te mau utuafare mure ore. Te faa'ite papû nei au i te reira na roto i te i'oa o to tatou Fatu e Faaora, o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Quentin L. Cook

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Ma'iti ma te paari

« Te haapae i te mea ino, e te rave i te mea maitai » (Isaia 7:15).

E au mau taea'e here e, te hina-aro nei au i teie pō e faa'ite atu ia outou i te tahi mau haapiiraa no ni'a i te parau no te faaotiraa e te ma'itiraa.

I te tau a riro ai au ei auaha ture apī roa i roto i te mataeinaa no San Francisco Bay, ua rave ta matou taiete i te tahi mau ohipa i te pae no te ture na te taiete hamaniiraa hoho'a teata Charlie Brown.¹ Ua au roa vau ia Charles Shulz e ta'na hoho'a—*Peanuts*, tei roto o Charlie Brown, Lucy, Snoopy, e te tahi atu â mau feia ha'uti faahiahia.

I roto i te hoê o te mau hoho'a arearea au roa na'u, te vai ra o Lucy. Te haamana'o ra vau i te ha'utiraa te pūpū ta'iri popo a Charlie Brown i roto i te hoê ha'utiraa faufaa roa—teie te pae atau o Lucy te ti'araa, e ua ta'irihia mai te popo na ni'a roa e te pee maira i to'na pae. E taata ana'e to ni'a i te tapa'o tata'itahi, e o te ta'iriraa hopea teie o te ha'utiraa. Mai te mea e, e roaa ia Lucy te haru i te popo, e upooti'a ia ta'na pūpū. Mai te mea e, eita te popo e roaa ia Lucy i te haru, e upooti'a ia te tahi pūpū.

Mai tei matarohia i roto i te hoê aamu arearea, ua haati maira te pūpū taatoa ia Lucy i te taima a topa mai ai te popo. Ua feruri o Lucy e, « mai te mea e, e roaa ia'u te haru i te popo,

e riro ia vau ei aito ; ia ore râ, e riro ia vau ei hapa ».

Ua topa maira te popo, e a hi'o noa ai to'na mau hoa i te reira, aita a'era i roaa ia Lucy te haru i te popo. Ua taora a'era o Charlie Brown i to'na rimarima i ni'a i te repo ma te riri rahi. I reira, hi'o atura o Lucy i to'na mau hoa, tuu atura i to'na na rima i ni'a i te aoao, e na ô a'era e, « ia mana'o outou, nahea e noaa ai ia'u ia haru i te popo mai te mea e, tei ni'a to'u mana'ona'oraa i te ture o to tatou fenua no te mau fenua eê ? »

Te hoê teie o te mau popo e rave rahi tei pee na ni'a e aita i mau ia Lucy i te haru i roto i te mau matahiti e rave rahi, e i te mau taima atoa, e otoharaa apī noa ta'na.² Noa'tu e, e mau otoharaa arearea, ua riro râ te reira mau otoharaa na Lucy ei rave'a faati'ati'araa i to'na aravihi ore ; e ere râ i te mau tumu mau i ore ai e noaa ia'na ia haru i te popo.

I teie anotau faatereraa a te perezideni Thomas S. Monson, ua haapii pinepine oia e, na te mau faaotiraa e faataa i te haerea.³ Ia au i te reira arata'iraa, te a'o atu nei au ia outou ia ta'uma na ni'a a'e i te mau rave'a faati'ati'araa i te aravihi ore, inaha, na te reira e opani ia tatou ia rave i te mau faaotiraa ti'a, te mau faaotiraa ihoa râ

no te tavini ia Iesu Mesia. Te haapii mai nei Isaia ia tatou e, e mea ti'a ia tatou ia « haapae i te mea ino, e ia rave i te mea maitai ».⁴

A u'ana ai te hamani-ino-raa a sataane i roto i te aau o te taata na roto i te mau rave'a apī e rave rahi e te haavare, te ti'aturi nei au e, e faufaa taa ê mau i to tatou nei anotau, ia ravehia ta tatou mau ma'itiraa e te mau faaotiraa ma te maitai, ma te tu'ati i ni'a i te mau tauraa e te mau opuaraa ta tatou e ora nei. E mea ti'a ia tatou ia haapa'o papū i te mau faaueraa e i te mau fafauraa mo'a. Mai te mea e, e vaiho tatou i te mau rave'a faati'ati'a i to tatou paruparu ia opani ia tatou ia rave i te oro'a hiero, te misioni ti'amâ, e te faaipoiporaa hiero, e mea ino mau te reira. E mea mauui te aau ia parau tatou e, te ti'aturi nei tatou i taua mau opuaraa ra, e i te tahi a'e pae, aita tatou e rave i te mau peu i titauhia no te faatupu i te reira mau opuaraa.⁵

Te parau nei te tahi mau feia apī e, ta ratou opuaraa o te faaipoiporaa ia i roto i te hiero, aita râ e faahoa ra i te mau taata tei ti'amâ no te haere i te hiero. E nehenehe e parau e, aita roa'tu te tahi pae o ratou e faahoa nei, tirara'tu ai ! Outou e te mau tamaroa otahi, maoro noa'tu to outou vai-noaraa ei tamaroa otahi, ia ma'iri te faito matahiti ti'a e te paari, rahi noa'tu to outou auraa i te reira. Teie râ, ia rahi noa'tu ho'i to outou *au-ore-raa* i te reira *e ti'a'i* ! A faaô⁶ ia outou i roto i te mau faaoaoaraa pae varua e tu'ati i ni'a i ta outou opuaraa no te hoê faaipoiporaa hiero.

Te faataere nei te tahi pae i te faaipoiporaa e tae atu i te taima e hope ai te haapiiraa e e roaa ai te hoê ohipa. E peu matarohia teie e te rahiraa taata i te ao nei, tera râ, aita teie huru feruriraa i riro ei tapa'o no te faaroo, aita e tu'ati nei i ni'a i te a'oraa

a te mau peropheta no teie anotau, e aita ia e tu'ati ra i te haapiiraa tumu.

Aita i maoro a'enei ua farerei au i te hoê taure'are'a tamaroa. Ta'na opuaraa o te haereraa ia e rave i te hoê misioni, e farii i te ite, e faaipoipo i roto i te hiero, e titau ia noaa te hoê utuafare oaoa. Ua oaoa vau i ta'na mau opuaraa. Tera râ, i roto i te tahi mau aparauraa, ua ite a'era vau e, aita to'na huru e ta'na mau ma'itiraa i tu'ati i ni'a i ta'na mau opuaraa. Ua ite au e, e hinaaro mau to'na ia haere i te misioni e ia haapae i te mau hapa rarahi o te opani i te rave i te hoê misioni, tera râ, aita ta'na mau peu i te mau mahana atoa i riro ei faaineineraa ia'na i mua i te mau tauraa i te pae tino, te mana'ona'oraa, te oraraa turuutaa, te feruriraa e i te pae varua.⁷ Aita oia i haapii ia rave puai i te ohipa. Aita oia i haapa'o maitai i te haapiiraa e aore râ te Séminaire. Ua haere noa oia i te pureraa, tera râ, aita oia i tai'o i te Buka a Moromona. Ua pau to'na taime rahi i roto i te ha'utiraa i te mau ha'uti video e i ni'a i te itenati. Mai te mea ra e, ua feruri oia e, te faa'ite-noa-raa e, e rave oia i ta'na misioni, ua nava'i noa ia te reira. E te feia apî tamaroa e, a fafau outou ia faa'ite i te huru maitai e i te faaineineraa papû no te riroraa ei mau ve'a no to tatou Fatu e Faaora, o Iesu Mesia.

E ere to'u mana'ona'oraa no ni'a ana'e i te mau faaotiraa rarahi, no ni'a atoa râ i te faito matarohia o te oraraa—oia ho'i, te oraraa ohipa e te mau faaotiraa mâtauhia, tei reira te paura rahi o to tatou taime. I reira ho'i e titauhia ai ia tatou ia vai au noa, ia faaau maite, e ia faa'ite i te paari. E mea faufaa ia maraa a'e tatou i ni'a te mau rave'a faati'ati'a i te paruparu, e ia rave ho'i i te mau ma'itiraa hau a'e i te maitai.

Hoê hi'oraa faahiahia roa no ni'a i te tauraa ia vai au noa, ia faaau maite, e ia faa'ite i te paari, o te faaohiparaa ia i te itenati. E nehenehe e faaohipa i te itenati no te ohipa misionare, no te tauturu i te mau hopoi'a o te autahu'araa, no te imi i te mau tupuna herehia e ia rave i te mau oro'a mo'a o te hiero, e rau atu â. E mea rahi te ohipa maitai e nehenehe

e rave. Ua ite atoa tatou e, e puai rahi to te itenati no te faahaere i te ino, mai te hoho'a faufau, te mau parau poro'i ino,⁸ e te aparauraa ite-ore-hia. E nehenehe atoa te itenati e faatupu i te aoaoa. Mai ta te taea'e Randall L. Ridd i haapii papû mai i roto i te amuiraa rahi i ma'iri a'enei, no ni'a i te itenati, « e nehenehe... outou e mau roa i roto i te herepata o te mau mea faufaa ore, te haapau taime e te faaiti i to outou faito puai ».⁹

E ere tei roto ana'e i te itenati te mau ohipa faanevaneva mana'o e te pato'i i te maitai ; tei te mau vahi atoa râ. E ere te feia apî ana'e o te roohia nei i te reira, o tatou paatoa râ. Te ora nei tatou i roto i te hoê ao arepuperepu rahi.¹⁰ Ua haatihia tatou i te mau faahoho'araa faufau o « te peu arearea e te mau ha'uti », e te huru oraraa morare viivii e te au ore. E te vauvauhia nei te reira i roto i te rahiraa o te mau ve'a ei peu matarohia.

Aita i maoro a'enei, ua faaara o Elder David A. Bednar i te mau melo ia riro ei feia parau ti'a hope roa i roto i te faaohiparaa i te rave'a haaparareraa sotiare.¹¹ Ua haapapû mai te hoê ti'a faatere maramarama, o Arthur C. Brooks, i teie tumu parau. Te parau ra oia e, ia faaohipa ana'e tatou i te rave'a haaparareraa sotiare, e haapuro noa tatou i te mau mea oaoa o to tatou oraraa, eiaha râ te mau taime teimaha i te haapiiraa e aore râ, i te ohipa. Te faa'ite nei tatou i te hoê noa tuhaa o te oraraa—i te tahi taime ma te faarahi e ma te haavare atoa. Te faa'ite nei tatou i teie huru oraraa, e i muri iho, te 'ai nei tatou i « te oraraa... fatata e oraraa haavare noa o to [tatou] mau hoa i ni'a i te rave'a haaparareraa sotiare ». Te faa'ite nei o Brooks e, « eita anei outou e ino faahou atu no to outou faataaraa i te tahi pae o to outou taime ia faahua e, e mea oaoa outou, e i te tahi pae, ia hi'o e, mai te mea ra e, e mea oaoa a'e vetahi ê ia outou ? »¹²

I te tahi taime, mai te huru ra e, te paremo nei tatou i roto i te mau peu aoaoa faufaa ore, te maniania aita e faaauraa, te tatama'iraa tamau. Mai te mea e, e haamarû tatou i te maniania, e e hi'opo'a tatou i teie ohipa, e

Noa'tu e, e mau tautooraa maitai, e titauhia ia hi'opo'a maite i te reira, no te haapapû e, aita anei te reira i faafariu ê ia tatou i te mau titauroa maitai roa a'e. Ua farii au i te hoê aparauraa faahiahia e to'u metua tane i to'u apîraa. Aita oia i ti'aturi rahi roa i te feia apî no ni'a i te faatumuraa e aore râ, te faaineineraa ia ratou no te mau titauroa atea faufaa—mai te ohipa e te faaamuraa i te utuafare.

Ua riro te haapiiraa papû e te faaineineraa no te ohipa ei mana'ona'oraa matamua na to'u metua tane. E mea au na'na te mau ohipa i rapaeau a'e i te haapiiraa, mai te tau'araa parau e te faatereraa piahi, e tu'ati i te tahi mau titauroa faufaa ta'u. No te mau taime râ ta'u i haere e ha'uti i te faahoro popo, te taora popo i roto i te ete, te ta'iri popo, e te faaetaetaraa tino, aita ia oia i papû roa. Ua ite oia e, e nehenehe te faaetaetaraa tino e horo'a mai i te puai, te aho maoro, e te ohiparaa i roto i te pûpû, tera râ, ua parau oia e, e mea maitai a'e ia faatumu noa i ni'a i te hoê tu'aro no te hoê taime poto. I to'na hi'oraa, e mea maitai te ohipa tu'aro, e ere râ i te mea maitai roa a'e *no'u*. Ua haape'ape'a oia e, e nehenehe te tahi mau ohipa tu'aro e faarahi i te roo o te hoê taata, e e faaiti i te faufaa o te mau opuaraa tau roa.

Ia au i teie aamu, te hoê o te mau tumu e mea au na'u te aamu o Lucy i roto i te ha'uti ta'iri popo maori râ, i roto i te hi'oraa a to'u metua tane, e mea maitai a'e ahiri au i haapii i te ture no te poritita o te fenua êê, eiaha râ e haape'ape'a noa e, e roaa anei ia'u ia haru i te popo. Ia ite mai outou e, e mea au roa na to'u metua vahine te ohipa tu'aro. Ia mau roa oia i roto i te fare ma'i ei reira oia e ma'iri ai i te hoê o ta'u mau ha'utiraa.

Ua faaoti a'era vau e pee i te a'o a to'u metua tane, e eiaha e ha'uti i te mau tu'aro o te fare haapiiraa. I muri iho, ua faaara maira to matou taata faaineine no te faahoro popo no te fare haapiiraa e, te hinaaro maira te taata faaineine no te faahoro popo no Stanford ia tamaa oia i piha'i iho ia Merlin Olsen e o vau nei i te avatea. Outou te feia apî, aita paha outou i

mea iti roa te mau mea e nehenehe e tauturu ia tatou i roto i ta tatou imiraa mure ore i te mau opuaraa maitai. Ua pahono te hoê metua tane paari i ta'na mau tamarii i ni'a i ta ratou mau aniraa e rave rahi no te rave i te mau ohipa faaoaoaraa. Ua ui marû atura oia ia ratou, « e faariro anei te reira ia outou ei taata maitai a'e ? »

Mai te mea e, e faati'ati'a tatou i te mau ma'itiraa ti'a ore, te mea rahi e aore râ, te mea iti, aita ho'i e tu'ati ra i ni'a i te evanelia i faaho'ihia mai, te ere ra ia tatou i te mau haamaitairaa e te mau parururaa e hinaarohia e tatou, e e mea pinepine tatou i te topa i roto i te herepata o te hara, e aore râ, e hahi to tatou e'a.

E mana'ona'oraa rahi to'u no te aoaoa¹³ e te maamaaraahia i te « mau mea apî ». I roto i te Ekalesia te faaitoitoe nei e te faahanahana nei tatou i te mau huru parau mau e te mau huru ite atoa. Tera râ, mai te mea e, e faataa-ê-hia te parau no te ta'ere, te ite e te mau peu sotiare i te faanahoraa no te oaoa a te Atua e i te ti'araa tumu a Iesu Mesia, e parari mau ia te oraraa sotiare.¹⁴ I to tatou nei anotau, noa'tu te mau mea apî i noaa mai i roto i te mau mea e rave rahi, i roto ihoa râ i te ihi e te aparauraa, ua faaino-roa-hia te mau faufaa tumu e ua iti roa te oaoa e te au maitai.

I te aniraahia te aposetolo Paulo ia paraparau i ni'a i te Aivi no Mati i te fenua Ateno, ua ite oia i teie â

mau faahuaraa i te pae no te feruriraa e te ereraa i te paari mau mai te vai nei i to tatou nei anotau.¹⁵ I roto i te buka Te Ohipa te tai'o nei tatou i teie aamu : « Aore â ho'i a to Ateno atoa, e te taata êê e parahi i ô ratou ra ohipa ê, maori o te faaroo e te parau i te parau rii apî ».¹⁶ Te haapapû nei Paulo i te parau no te Ti'a-faahou-*raa o Iesu Mesia*. I te iteraa te nahoa taata i te huru pae varua o ta'na parau poro'i, ua tahitohito maira te tahi pae ia'na ; ua tiahia maira te tahi pae ia'na ma te parau e, « e faaroo faahou atu matou ia oe i tena na parau ».¹⁷ Ua haere ê atura Paulo mai Ateno atu *ma te manuia ore*. Teie ta Dean Frederic Farrar i papa'i no ni'a i taua tere ra : « Aita oia i faati'a i te hoê ekalesia i Ateno, aita oia i papa'i i te hoê epise-tote i to Ateno, e i Ateno, ia haere oia na mua i to'na aroa, aita oia e taahi faahou i te avae i reira ».¹⁸

Te ti'aturi nei au i te parau faaûru a Elder Dallin H. Oaks, oia ho'i, te faataa-ê-raa i rotopu i « te maitai, te maitai a'e, te maitai roa a'e »,¹⁹ na te reira e horo'a mai i te hoê rave'a maitai no te hi'opo'a maite i te mau ma'itiraa e te mau mea faufaa a'e. E rave rahi mau ma'itiraa e ere ia i te mau ma'itiraa ino, tera râ, mai te mea e, e pau roa to tatou taime i ni'a i te reira, e e faa'ere ho'i ia tatou i te mau ma'itiraa maitai roa a'e, i reira ratou e riro mai ai ei mau ma'itiraa tano ore.

mâtau ia Merlin. E tamarii marite aro maere teie, i roto i te pūpū faahoro popo no te Fare Haapiiraa no Logan, i reira ho'i au te ha'utiraa ei taata faanaho i te pereraa, ei taata paruru, ei taata tu'e no te haamata e ei taata tu'e i roto i te aore. I roto i te fare haapiiraa tua rua, ua tihepuehia o Merlin na te mau pūpū puai o te fenua. I roto i te fare haapiiraa tua tahi, ua haru mai oia i te au'a Outland no te taata paruru roto maitai roa a'e. E te hopea roa, o Merlin te numera toru o te ma'itiraa i roto i te taatiraa faahoro popo o te fenua, e ua ha'uti 14 ha'utiraa « Pro bowls » faahiahia. E ua tapurahia oia i roto i te piha o te feia ha'uti faahoro popo tu'iroo i te matahiti 1982.²⁰

Ua tupu te tamaaraa e te taata faaineine no Stanford i roto i te fare tamaaraa Bluebird i Logan, Utah. I muri a'e i te aroharaa rima, aita roa'tu ho'e taime oia i hi'o faahou mai ia'u. Ua paraparau afaro ti'a oia ia Merlin, are'a o vau ra,

aita oia i tau'a faahou mai. I te hopea o te tamaaraa, no te taime matamua, ua fariu maira oia i ni'a ia'u, aita rā oia i haamana'o faahou i to'u i'oa. Ua faaara'tura oia ia Merlin, « mai te mea e, e ma'iti oe ia Stanford, e e hinaaro oe e afa'i atoa mai i to oe hoa na muri iho ia oe, e e mea maitai to'na faito, e nehenehe ia e faanaho i te reira ». Ua haapapū mai teie ohipa e, e mea ti'a ia'u ia haapa'o i te a'o paari a to'u papa.

Aita vau e haaparuparu nei i te taata ia tomo i roto i te ohipa tu'aro e aore rā, ia faaohipa i te itenati, e aore rā, i te tahi atu mau ohipa maitai e fana'ohia nei e te feia apī. E titauhia rā

i roto i te reira mau ohipa ia rave au noa, ia faaau maite, ia faa'ite i te paari. Mai te mea e, e faaohipahia te reira ma te paari, e haafaufaa te reira i to tatou oraraa.

Area rā, te faaitoito nei au i te mau taata atoa, te feia apī e te feia paari, ia hi'opo'a faahou i te mau opuaraa e te mau titauraa, e ia rohi no te faaohipa i te haapa'o maitai rahi a'e. E mea ti'a i to tatou huru e ta tatou mau ma'itiraa i te mau mahana atoa ia tu'ati ni'a i ta tatou mau opuaraa. Titauhia ia tatou ia maraa i ni'a a'e i te mau rave'a faati'ati'araa i to tatou paruparu e i te mau faaarearearaa. E mea faufaa roa ia rave i te mau ma'itiraa o te tu'ati ni'a i ta tatou mau fafauraa ia tavini ia Iesu Mesia ma te parau ti'a.²¹ Eiaha e fariu e i to tatou mata, e aore rā, e vaiiho i te popo ia topa noa'tu e aha te tumu.

Ua riro te oraraa nei ei taime no te faaineine ia farerei i te Atua.²² E nunaa oaoa e te popou tatou. E mea au na tatou te peu arearea, e te poihere nei tatou i te mau taime tei piha'i iho tatou i te mau hoa e i te utuafare. Tera rā, e mea ti'a ia tatou ia ite e, e mea faufaa te opuaraa, na te reira ho'i e taamu i te huru o to tatou oraraa e ta tatou mau ma'itiraa taatoa. E mea ti'a ore te mau peu arearea e te mau rave'a faati'ati'araa i to tatou mau paruparu, tera rā, ia faaiti ana'e te reira i to tatou faaroo ia Iesu Mesia e i Ta'na Ekalesia, e mea ino mau ia.

Ta'u pure oia ho'i mai te ho'e tino o tei mau i te autahu'araa, ia tu'ati to tatou huru i ni'a i te mau titauraa i titauhia i te feia e haa nei i roto i te ohipa taviniraa a te Fatu. I roto i te mau mea atoa, e haamana'o tatou e, te « itoitoi i te faa'iteraa i te parau no Iesu »²³ o te faataaraa rahi ia i rotopu i te basileia tiritiera e te basileia teretetiera. Te hinaaro nei tatou ia itehia tatou i te pae tiritiera o taua faataaraa ra. Ei apose-tolo Na'na, te faa'ite papū nei au e, e parau papū te Taraehara e te huru Atua o Iesu Mesia, to tatou Faaora. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Lee Mendelson-Bill Melendez Production TV Specials.
2. Te mau marama no Saturne tei faanevaneva ia'na e aore rā te haape'ape'araa i te tahi

tao'a taero i roto i to'na rimarima, ua tamau noa o Lucy i te faati'ati'a i te fifi i marua ai te popo.

3. Hi'o « Decisions Determine Destiny », pene 8 i roto *Pathways to Perfection: Discourses of Thomas S. Monson* (1973), 57–65.
4. Isaia 7:15.
5. « Ahiri te raveraa i te maitai e mea ohie mai te iteraa eaha te mea maitai, e riro ia te mau fare pureraa na'ina'i mai te mau fare pureraa rarahi, e te mau fare na'ina'i o te feia veve mai te aora i o te mau arii » (William Shakespeare, *The Merchant of Venice*, tuhaa 1, ha'utiraa 2, reni 12–14)
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 58:27.
7. Hi'o *Adjusting to Missionary Life* (buka iti, 2013), 23–49.
8. Hi'o Stephanie Rosenbloom, « Dealing with Digital Cruelty », *New York Times*, 24 no atete 2014, SR1.
9. Randall L. Ridd, « Te u'i ma'iti », *Liahona*, Me 2014, 56.
10. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 45:26.
11. Hi'o David A. Bednar, « To Sweep the Earth as with a Flood » (a'oraa tei horo'ahia i te hepetoma no te BYU Campus Education Week, 19 no atete 2014); lds.org/prophets-and-apostles/unto-all-the-world/to-sweep-the-earth-as-with-a-flood.
12. Arthur C. Brooks, « Love People, Not Pleasure », *New York Times*, 20 tiurari 2014, SR1.
13. Tera rā ho'i, ho'e faanevanevareaa tei tupu i te rahi i to tatou nei anotau maori rā, te aooa. I to te Faaora faa'iteraa i te mau mea o te nehenehe e haaviivii i te taata, ua parau atoa oia i te aooa (hi'o Mareko 7:22).
14. Ua tupu teie i te fenua Heleni e i Roma i tahi roa, mai tei tupu atoa i roto i te mau nunaa o te Buka a Moromona.
15. Hi'o Frederic W. Farrar, *The Life and Work of St. Paul* (1898), 302. There were philosophers of all kinds, including Epicureans and Stoics, rival groups who some described as the Pharisees and the Sadducees of the pagan world. See also Quentin L. Cook, « Looking beyond the Mareko », *Liahona*, Mati 2003, 21–24.
16. Te Ohipa 17:21.
17. Te Ohipa 17:32.
18. Farrar, *The Life and Work of St. Paul*, 312.
19. Hi'o Dallin H. Oaks, « Maitai, maitai a'e, maitai roa a'e », *Liahona*, Novema 2007, 104–8.
20. Ua riro o Merlin Olsen ei taata faahoro popo tu'iroo, ei taata ha'uti teata e ei taata paraparau no NBC. Ua haru mai oia i te au'a Outland no te ha'utiraa faahororaa popo no te Fare Haapiiraa Teitei no te Tuhaa no Utah. Ua ha'uti oia i te faahororaa popo pro no Los Angeles Rams. I roto i te afata teata, ua mono oia ia Jonathan Garvey i piha'i iho ia Michael Landon i roto i te *Little House on the Prairie*, e ta'na iho faanahoraa afata teata, *Father Murphy*. Ua pohe o Merlin i teie nei (11 no mati 2010), e te mihi rahi nei tatou ia'na.
21. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:5.
22. Hi'o Alama 34:32.
23. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:79.

Na Elder Craig C. Christensen
No te peresideniraa o te Hitu Ahuru

I itea taua mau mea nei ia'u iho

E nehenehe to tatou iho nei ite no te parau mau o te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai, ia riro ei ohipa rahi roa a'e e te oaoa roa a'e i roto i te oraraa.

E au mau taea'e here, ua faaûru-noa-hia tatou e te hi'oraa e te taviniraa i roto i te autahu'araa a te peresideni Thomas S. Monson. Aita i maro a'enei, ua anihia i e rave rahi mau diakono, « E aha ta outou e faahiahia nei i te peresideni Monson ? » Ua haamana'o te hoê diakono nahea te peresideni, ei tamarii, i horo'a i ta'na mau ha'uti i to'na mau hoa nava'i ore. Ua faahiti te tahi nahea te peresideni Monson i te haapa'oraa i te mau vahine ivi e rave rahi i roto i ta'na paroisa. Ua parau te toru e, ua piihia oia ei aposetolo i te hoê faito matahiti apî e ua haamaitai oia i te mau taata na te ao atoa nei. I reira ua parau maira te hoê taure'are'a tamaroa, « Te mea ua faahiahia vau i te peresideni Monson, o to'na ia iteraa papû ».

Oia mau, ua putapu a'ena tatou i te iteraa papû taa ê o to tatou peropheta no te Faaora Iesu Mesia e to'na fafauraa ia pee noa i te mau faaûruraa o te Varua. Na roto i te mau ohipa atoa ta'na e faa'ite nei, te ani manihini nei te peresideni Monson ia tatou ia ora i te evanelia i to'na îraa e ia imi e ia haapuai i to tatou iho iteraa papû. A haamana'o i te mea ta'na i parau

i teie terono i te hoê amuiraa i ma'iri : « No te haapaari ia tatou e no te pato'i i te mau mana atoa e huti nei ia tatou i ni'a i te e'a hape... e mea ti'a ia roaa to tatou iho iteraa papû. 12 anei matahiti to outou e aore râ, 112 anei—e aore râ, i ropu i te reira—e nehenehe outou e ite na roto ia outou iho e, e parau mau te evanelia a Iesu Mesia ».¹

Noa'tu e, ta'u poro'i i teie po, no ratou tei fatata a'e i te 12 matahiti i te 112 matahiti, e tano te mau parau tumu ta'u e faa'ite atu no te taatoaraa. No te pahono i te faahitiraa a te peresideni Monson, e ui au : « Ua ite anei tatou

tata'itahi no tatou iho nei e, e parau mau te evanelia ? No te faahiti faahou â i te peresideni Monson : « Te parau nei au e na te hoê ia iteraa papû puai no ni'a i to tatou Faaora e Ta'na evanelia e [paruru ia outou mai te hara e te ino e haati nei ia outou]... Mai te peu e aita â to outou e iteraa papû no teie mau mea, a rave ia i te mea e titauhia ia noaa te reira. Mea faufaa rahi roa no outou ia farii i to outou iho iteraa papû, no te mea e afa'i te mau iteraa papû o vetahi ê ia outou i te hoê noa faito ».²

I itea taua mau mea nei ia'u iho

E nehenehe to tatou iho nei ite no te parau mau o te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai, ia riro ei ohipa rahi roa a'e e te oaoa roa a'e i roto i te oraraa. E haamata paha tatou i te turu'i i ni'a i to vetahi iteraa papû—e mai te mau fa'ehau apî e parau tatou, « Aita matou i feaa e, ua ite to matou mau metua vahine ».³ E vahi maitai teie no te haamata, titauhia râ ia patu faahou atu mai reira mai. No te vai puai i roto i te oraraa i te evanelia, aita e mea faufaa a'e i te fariiraa e te haapuairaa i to tatou iho iteraa papû. Titauhia ia tatou ia roaa i te parau mai ia Alama te huru, « I itea taua mau mea nei ia'u iho ».⁴

« E i to outou mana'o ra, e aha vau i ite hua'i i te reira ? » ua parau faahou Alama. « Te parau atu nei au ia outou na e, na roto i te Varua Maitai o te Atua i ite ai au i te reira. Inaha ho'i, i haapae a'enei au i te maa, e i pure a'enei ho'i au i na mahana e rave rahi, ia itea taua mau mea nei ia'u iho. E te ite maite nei au e, o te parau mau ia ».⁵

Ua hinaaro atoa vau ia ite i te mau mea ta to'u metua i ite ra

Mai ia Alama te huru, ua ite atoa mai Nephi i te parau mau no'na iho. I muri mai to'na faaoroaraa i to'na metua tane i te parauraa no ni'a i ta'na mau ohipa pae varua rau, ua hinaaro atura Nephi ia ite i te mea ta to'na metua tane i ite. Ua hau te reira i te hinaaro noa ia mata'ita'i atoa—ua po'ia e ua poiha oia i te reira. Noa'tu to'na « apî roa », te vai ra to'na « hinaaro rahi ho'i i te ite i te mau parau aro a te Atua ».⁶ I hiaai na Oia ia « hi'o, e ia

faaroo, e ia ite ho'i i taua mau mea ra na roto i te mana o te Varua Maitai ». ⁷

Te « parahi ra [Nephi] i te feruriraa i roto i [to'na] aau », ua « rave-êhia'tura... i roto i te Varua... i te hoê mou'a teitei roa », i reira oia i te aniraahia, « Eaha to oe hinaaro ? » Ua ohie noa ta'na pahonora : « Ua hinaaro vau ia ite i te mau mea ta to'u metua i ite ra ». ⁸ No to'na aau ti'aturi e ta'na mau tautooraa tuutuu ore, ua haamaitaihia Nephi i te hoê ohipa maere. Ua farii oia i te hoê iteraa papû no te fanauraa, te oraraa e te Faasataurora o te Faaora Iesu Mesia e riro i te tupu mai ; ua ite to'na mata i te taeraa mai te Buka a Moromona e te Faahoi-faahou-raa mai i te evanelia i te mau mahana hopea nei—e pauroa te reira no to'na hinaaro mau ia ite no'na iho. ⁹

Na teie mau ohipa taa ê i rotopu ia Nephi e te Fatu i faaineine ia Nephi no te mau fifi e te mau tamataraa ta'na e faaruru atu. Na te reira i faati'a ia'na ia ti'a itoito noa noa'tu ua tapitapi vetahi i roto i to'na utuafare. Ua ti'a ia'na ia rave i te reira no te mea ua *haapii* oia no'na iho e ua *ite* oia no'na iho. Ua haamaitaihia oia i to'na iho iteraa papû.

E ani oia i te Atua ra

Mai ia Nephi te huru, e mea « apî roa » te peropheta Iosepha Semita i te taima « ua tupu te fifi i roto i [to'na] mana'o » no ni'a i te mau parau mau pae varua. No Iosepha, e taima ia no te mana'o « aehuehu », inaha ho'i, ati a'e ia'na te vai ra te mau titotitoraa e

te taa ore no ni'a i te poro'i a te mau haapa'oraa faaroo. Ua hinaaro oia ia ite tei hea te ekalesia mau. ¹⁰ Ua faaûruhia a'era oia e teie mau parau i roto i te Bibilia : « Te ere ra râ te hoê outou i te ite, e ani oia i te Atua ra », ¹¹ e ua rohi oia no'na iho ia itehia mai te pahonora. I te hoê po'ipo'i nehenehe no te tau faatupuraa raau i te matahiti 1820, ua haere oia i roto i te hoê uru raau e ua tuturi i raro no te pure. No to'na faaroo e no te mea e ohipa ta te Atua no'na ia rave, ua farii Iosepha i te hoê orama hanahana no te Atua te Metua e no Ta'na Tamaiti, Iesu Mesia, e ua haapii iho oia e aha te rave atu.

Te ite ra anei outou i roto i te ohipa i tupu i ni'a ia Iosepha i te hoê hi'oraa ta outou e nehenehe e faa'ohipa no te farii e aore râ no te haapuui i to outou iteraa papû ? Ua faati'a Iosepha i te mau papa'iraa mo'a ia tomo i roto i to'na aau. Ua feruri maite oia e ua feruri hohonu ho'i e ua faa'ohipa i te reira i roto i to'na oraraa. Ei reira, ua rave oia ia au i ta'na i haapii mai. E teie te faahopearaa, te Orama Matamua hanahana—e te mau mea atoa i tae mai i muri iho. E ti'a ia parau e, ua patu-roa-hia teie Ekalesia i ni'a i te parau tumu e, e ti'a i te hoê taata—te tamaroa 14 matahiti atoa—ia « ani i te Atua » e ia farii i te hoê pahonora e ta'na mau pure.

E no reira, e aha te hoê iteraa papû ?

Te faaroo noa nei to tatou tari'a i te mau melo o te Ekalesia i te parauraa e, ua riro to ratou iteraa papû no te

evanelia i ta ratou tao'a rahi roa a'e. E horo'a mo'a te reira no ô mai i te Atua o te tae mai na roto i te mana o te Varua Maitai. O te haapapûraa hau te reira e te aueue ore ta tatou e farii a tuatapapa ai tatou, a pure ai tatou e a ora ai tatou i te evanelia. Na te haaputapuraa o te Varua Maitai e faa'ite papû mai i to tatou varua e, te mea ta tatou e haapii ra e e rave ra, e mea tano ia.

Te parau nei te tahi mau taata no te iteraa papû ei pataraa mori—ua ama e aore râ ua pohe ; e iteraa papû to outou e aore râ aita. To'na vairaa mau, mai te huru te iteraa papû i te hoê tumu raau o te haere na roto i te mau matahiti i te tupuraa i te rahi. Te itehia nei te tahi o te mau tumu raau teitei roa a'e i roto i te Redwood National Park i te pae too'a o te râ i Marite. Ia ti'a outou i piha'i iho i teie mau tumu raau rahi, e maere tatou ia feruri e, ua tupu te reira e ua rahi hoê mai roto mai i te hoê noa huero iti. Mai te reira atoa to tatou iteraa papû. Noa'tu e, e haamata te reira e te hoê noa iho ohipa pae varua, e tupu te reira e e rahi ho'i na roto i te tau e na roto i te faaamuraa tamau e te mau farereiraa pinepine i te pae varua.

E ere atura ia i te mea maere e, i te faataaraa mai te peropheta Alama nahea i te faarahi i te hoê iteraa papû, ua parau oia no te hoê huero tei tupu ei tumu raau. « Ia faati'a mai outou », ta'na i parau, « ia tanuhia te huero i roto i to outou aau, inaha, mai te mea e huero mau e te maitai ra, e ia ore

Cape Town, Afirita Apato'a

ho'i outou ia huri i te reira i rapae na roto i to outou faaroo ore... inaha, e tupu ia te reira i roto i to outou aau ; e ia ite a'era outou i te tupuraa, e parau ai outou i roto ia outou iho e, ua faarahihia to'u Varua : oia ia, ua haamaramamahia to'u mana'o, e e mea oaoa ia ia'u nei ».¹²

Mai te reira noa te hoê iteraa papû i te haamata : na roto i te mau mana'o mo'a e te turama e te haapapû o te faa'ite mai ia tatou e, e parau mau te parau a te Atua. Teie râ, noa'tu te faahiahia o teie mau mana'o, e haamata-
raa noa te reira. Aita ta outou ohipa no te faatupuraa i to outou iteraa papû i oti—mai te ohipa faatupuraa i te hoê tumu raau « séquoia », aita atoa i oti ia oteo mai te reira mai raro i te repo. Ia tau'a ore tatou e aore râ ia haapa'o ore tatou i te mau muhumuhu matamua o te Varua, ia ore tatou ia faaamu i te reira na roto i te tuatapaparaa papa'iraa mo'a e te pure e na roto roto i te imiraa i te tahi faahou ite pae varua a te Varua, e morohi to tatou mau mana'o haaputapu e e iti mai to tatou iteraa papû.

Mai ta Alama i parau : « Ia ore râ outou ia haapa'o i te raau ra, e ia ore ho'i ia haamana'o i te faapuraa, inaha, e ore e aahia ; e ia tae mai te ve'ave'a o te mahana ra, e paapaahia ia ; e no te mea aita i aahia, e oriorio ai, e ohitihia a'era e outou, e e hurihia'tura i rapae ».¹³

I te rahiraa o te taima, e tupu to tatou iteraa papû mai te hoê tumu raau e tupu nei : e tupu marû noa mai, fatata eita te mata e ite, no to tatou aupuru-tamau-raa e ta tatou mau tautooraa tuutuu ore. « Ia faaapu râ outou i te parau », ta Alama i parau fafau mai, « oia ia, ia faaapu outou i te raau, a oteo mai ai oia ra, na roto i to outou faaroo e ma te itoitaito rahi, e te faaoromai ho'i, i te hi'oraa i mua i te maa no'na ra, e aahia te reira ; e inaha, e riro te reira ei raau tupu noa'i i ni'a e ia taea te ore mure ore ».¹⁴

I teie nei te taima ; i teie mahana te mahana

Ua haamata to'u iho iteraa papû i te tuatapaparaa e i te feruri-maite-raa vau i te mau haapiiraa tei itehia i roto i te Buka a Moromona. I to'u tuturiraa i raro no te ani i te Atua na roto i te pure haehaa, ua haapapû mai te Varua Maitai i to'u varua e, e parau mau ta'u e tai'o nei. Ua riro teie iteraa matamua ei tao'a haapuui i to'u iteraa papû no te tahi atu mau parau mau o te evanelia e rave rahi, inaha, mai ta te peresideni Monson i haapii : « Ia ite ana'e tatou e, e parau mau te Buka a Moromona, e ite atoa ia tatou e, ua riro o Iosepha Semita ei peropheta e ua ite oia i te Atua te Metua i te Ao ra e i Ta'na Tamaiti, o Iesu Mesia. E ite atoa tatou e, ua faaho'ihia mai te evanelia i teie mau mahana hopea nei

na roto ia Iosepha Semita—e tae noa'tu i te faaho'i-raa-hia mai te Autahu'araa a Aarona e a Melehizedeka ».¹⁵ Mai taua mahana ra, e rave rahi mau ohipa mo'a ta'u i ite na roto i te Varua Maitai o tei haapapû faahou ia'u e, o Iesu Mesia te Faaora o te ao e e parau mau Ta'na evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai. Mai ia Alama, e ti'a ia'u ia parau papû e, i itea taua mau mea nei ia'u iho.

E to'u mau hoa feia apî, i teie nei te taima e i teie mahana te mahana no te haapii e aore râ no te haapapû faahou no tatou iho nei e, e parau mau te evanelia. E ohipa faufaa rahi ta tatou e ti'a ia rave. No te rave faaoti i te reira ohipa, e no te vai paruru noa i mua i te mau umeraa o te ao, o te hiti tamau noa nei, titauhia ia tatou ia roaa te faaroo o Alama, e Nephi e te tamaiti apî ra Iosepha Semita no te farii e no te faarahi i to tatou iho iteraa papû.

Mai tera diakono apî ta'u i faahiti araua'e ra, ua faahiahia vau i te peresideni Monson no to'na iteraa papû. E au te reira i te hoê tumu raau « séquoia » teitei roa, e oia'toa, i titauhia i te iteraa papû o te peresideni Monson i te tupu e i te rahi na roto i te tau. E nehenehe ta tatou ia ite no tatou iho nei, mai te peresideni Monson te huru, o Iesu Mesia to tatou Faaora e te Taraehara o te ao, o Iosepha Semita te peropheta no te Faaho'i-faahou-raa, tae noa'tu te faaho'i-faahou-raa o te autahu'araa a te Atua. Te mau nei tatou i teie autahu'araa mo'a. E mata na tatou ia haapii i teie mau mea ma te ite mai i te reira no tatou iho nei, o ta'u ia pure haehaa na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Thomas S. Monson, « Ia Itoito ia Ti'a o Oe Ana'e ra », *Liahona*, Novema 2011, 62.
2. Thomas S. Monson, « Te Mana o te Autahu'araa », *Liahona*, Me 2011, 66.
3. Alama 56:48.
4. Alama 5:46.
5. Alama 5:45–46.
6. 1 Nephi 2:16.
7. 1 Nephi 10:17.
8. 1 Nephi 11:1–3.
9. Hi'o 1 Nephi 11–14.
10. Hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:8–10.
11. Iakobo 1:5.
12. Alama 32:28.
13. Alama 32:38.
14. Alama 32:41.
15. Thomas S. Monson, « Ia Itoito ia Ti'a o Oe Ana'e ra », *Liahona*, Novema 2011, 67.

Na te episekopo Dean M. Davies
Tauturu piti i roto i te Episekopora faatere rahi

Te ture no te haapaeraa maa : E hopoi'a na te hoê taata no te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore

Ei taata pee i te Faaora, e hopoi'a ta tatou tata'itahi ia atuatu i te feia veve e tei nava'i ore.

E au mau taea'e here, ua here au i te autahu'araa, e mea au na'u ia ti'a i rotopu ia outou. Ua mauuruu roa ho'i au i te mea e, e nehenehe ta tatou e tavini amui i roto i teie ohipa rahi.

E tau faahiahia mau teie ta tatou e ora nei. Ua haamaitai roa te mau nuuraa semeio i te pae o te rapaau-
raa taata, te ihi e te rave'a apî ho'i i te oraraa o te taata e rave rahi. Tera râ, te vai atoa ra te faa'iteraa no te mamae rahi e te ati o te taata. Taa ê noa'tu te mau tama'i e te parau no te mau tama'i, ua rahi atu â te mau ati natura—mai te diluvi, te auahi, te aueueraa fenua e te ma'i—o te ta'iri nei i e rave rahi mirioni oraraa na te ao atoa nei.

Ua ite, e te vai ara noa nei, te feia faatere o te Ekalesia i te maitai o te mau tamarii a te Atua noa'tu to ratou

vahi. I te mau taime e i te mau vahi e nehenehe, te faafana'ohia ra te tauturu rû no te tauturu i te feia i roto i te ati. Ei hi'oraa, i te ava'e novema i

I te mau taime e i te mau vahi e nehenehe, te faafana'ohia ra te tauturu rû no te tauturu i te feia i roto i te ati.

ma'iri a'enei, ua ta'iri te mata'i rorofa'i Haiyan i te motu fenua Philipino.

Ei mata'i rorofa'i faito 5, ua vaiiho Haiyan i muri ia'na i te hoê fenua ano rahi e te mamae rahi. E mau oire taatoa tei ninahia ; ua pohe te taata e rave rahi ; e rave rahi mirioni fare tei ino maitai e aore râ tei parari roa ; e ua mau atoa te pape, te mau faataharaa pape viivii e te uira.

Ua faataehia te tauturu a te Ekalesia i te mau hora matamua roa i muri mai i te ati. Ua tapapa atoa mai te mau melo o te Ekalesia i te fenua Philipino no te faaora i to ratou mau taea'e e tuahine na roto i te horo'araa i te maa, te pape, te ahu e te tauihaa horoiraa i te mau melo e te mau melo ore.

Ua faaairohia te mau fare pureraa a te Ekalesia ei vahi haapûraa no e rave rahi tauasini taata nohoraa ore. I raro a'e i te faatereraa a te peresideniraa Area e te feia faatere o te autahu'araa, e rave rahi atoa ho'i o ratou tei ere i te faufaa, ua ravehia te hi'opo'araa no ni'a i te maitai o te mau melo atoa. Ua haamata te mau faanahoraa faa-ûru i te hamanihia no te tauturu i te faaho'i-faahou-raa i te mau melo i te hoê faito oraraa tano e i te faarava'iraa ia ratou iho.

Ua horo'ahia te tahi tauturu iti i te mau melo no te patu faahou â i to ratou arufare e aore râ fare. Aita te reira i riro noa ei hoê tao'a horo'a noa. Ua farii maoti te mau melo i te haapiipii-
raa e ua rave ratou iho i te ohipa tei titauhia, no ratou e no vetahi ê.

Te hoê haamaitairaa tei tae mai na roto i te reira, ua roaa mai i teie mau melo te aravihi i te pae no te ohipa tamuta raau, te tâtâraa i te tuio pape e te hamanihia fare, e ua fana'o atoa ratou i te ohipa a patu-faahou-hia ai te mau oire tapiri e te mau pupu oraraa amui.

Te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore, e haapiiaraa tumu rahi ia no te evanelia e te hoê tuhaa tumu no te faanahoraa mure ore no te faaoraraa.

Hou Ta'na taviniraa i te tahuti nei, ua parau Iehova na roto i Ta'na peropheta : « Eita roa ho'i e ore te taata rii tao'a ore i ni'a i te fenua na ; e teie nei, teie ta'u parau ia oe, e haamahora hua oe i to rima i te horo'a i to oe ra taea'e tao'a ore e te ati i ni'a i te fenua na ».¹

I to tatou nei anotau, e tuhaa te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore no na hopoi'a hanahana e maha a te Ekalesia tei tuuhia mai no te tauturu i te taata hoê e te utuafare ia faaineine no te faateiteiraa.²

Te haapa'o nei te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore i na faaoraraa toopiti, te pae tino e te pae varua. Tei roto atoa ia te taviniraa a te mau melo tata'itahi o te Ekalesia mai te atuaturaa ratou iho i te feia veve e tei nava'i ore e te ohipa totauru atoa a te Ekalesia, o te faaterehia nei na roto i te mana faatere o te autahu'araa.

I te pû mau o te faanahoraa a te Fatu no te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore, o te *ture no te haapaeraa maa* ia. « Ua faati'a te Fatu i te ture no te haapaeraa maa e te mau ô haapaeraa maa no te haamaitai i To'na taata e no te horo'a ia ratou i te hoê rave'a no te tavini i te taata nava'i ore ».³

Ei taata pee i te Faaora, e hopoi'a na tatou tata'itahi ia atuatu i te feia veve e tei nava'i ore. Te tauturu nei te mau melo haapa'o maitai i te mau vahie atoa na roto i te haapaeraa i te maa i te ava'e tata'itahi—te oreraa e

amu e e inu no 24 hora—ei reira e horo'a mai ai i te hoê ô haapaeraa maa i te Ekalesia i te faito a'e o te maa ta ratou i ore amu.

E ti'a ia feruriria te mau parau a Isaia ma te pure e ia haapihia te reira i roto i te mau fare atoa :

« E ere anei teie i te [haapaeraa maa] ia hinaaro na'u ra ? ia tatarā i te ruru ra o te ino ; ia haama'iri i te hopoi'a teiaha ra ; ia tuuhia tei nene'i-hia e te hamani ino ra, e ia ofatihia e outou te mau zugo atoa ra ?

« E ere anei ia tufahia ta oe maa i te feia i poia ra ; e ia arata'i i te taata rii i ati ra i to utuafare ? e ia ite oe i te veve ra, ia faaahu atu oe ia'na, e eiaha oe e tapuni i to oe ihora ho'i tino ? »⁴

Ei reira, ua tapura Isaia i te mau haamaitaraa rahi tei parau-fafau-hia mai e te Fatu ia ratou te haapa'o i te ture no te haapaeraa maa. Ua parau oia :

« Ei reira to oe maramarama e puroro noa mai ai, mai te poipoi ra ; e e ati vave ho'i to oe ra mau puta : e na mua ho'i to parau ti'a ia oe i te haere ; e te hanahana o Iehova te pee mai ia oe ra.

« E parau oe i reira, e na Iehova e parau mai ; na oe e tiaoro, e na'na e parau mai e, Inaha, teie Au...

« Ia hopoi mai oe i ta oe maa na tei poia ra, e paia a'era te taata i roohia e te ati ra ; ei reira to oe maramarama e hiti mai ai i roto i te pouri, e to oe ra pouri e riro mai te avatea ra :

« E na Iehova e arata'i tamau ia oe ra, e na'na e haamaha i to varua i te poihaa rahi ra ».⁵

No ni'a i teie mau irava, ua parau te peresideni Harold B. Lee : « Ua parau-papû-hia te mau haamaitaraa faahiahia e tae mai [na roto i te haapaeraa maa] i roto i te mau tau tuuraa atoa, e i ô nei te parau ra te Fatu ia tatou na roto i teie peropheta rahi no te aha e haapae ai i te maa, e te mau haamaitaraa e tae mai na roto i te haapaeraa maa. Ia hi'opo'a maitai outou i te pene 58 o te buka no Isaia e ite maitai outou e, no te aha te Fatu e hinaaro nei ia tatou ia aufau i te ô haapaeraa maa, no te aha oia e hinaaro nei ia tatou ia haapae i te maa. No te mea na roto i te faaineineraa mai te reira te huru e ti'a ia tatou ia pii e e pahono mai te Fatu. E nehenehe ta

tatou e tamata e e parau mai te Fatu, 'Inaha teie Au' ».

Te parau faahou nei te peresideni Lee : « I hinaaro a'enei tatou ia tae i tera huru vairaa e pii atu tatou e eita oia e pahono mai ? E tuô atu tatou i roto i te ati e eita oia e parahi mai ia tatou nei ? I to'u mana'o, teie te taima no te feruri i teie mau parau tumu no te mea tei mua ia tatou te mau mahana e hinaaro rahi atu â tatou i te mau haamaitaraa a te Fatu, ia ninihia'tu te mau haavâraa ma te ano'i ore i ni'a i te ao paatoa nei ».⁶

Ua faa'ite mai to tatou peropheta here, te peresideni Thomas S. Monson, i to'na iteraa papû no teie mau parau tumu—e iteraa papû no roto mai i to'na iho oraraa ; ua parau oia : « Aita roa i mo'ehia i te hoê melo no te Ekalesia o tei tauturu i te haamaitaraa i te feia i roto i te ati, e aore râ, i tatarahapa i te ohipa tei tupu. Te faahoturaa, te haaputuraa, te faarava'iraa ia'na iho e te opereraa na vetahi ê, e ere te reira i te ohipa apî no tatou ».⁷

E te mau taea'e, e nunaa rave fafau-raa e e nunaa haapa'o faauerā te mau melo o Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. Ia feruri au, aita e ture, aita e faauerā, mai te peu e haapa'o maitai tatou, o te riro ohie mai ia haapa'o e o te horo'a mai i te mau haamaitaraa rahi a'e maori râ te ture no te haapaeraa maa. Ia haapae tatou i te maa e ia horo'a ho'i i te hoê ô haapaeraa maa ti'a, te horo'a'tu nei ia tatou i te fare vairaa tao'a o te Fatu i te tino moni e haamau'ahia no teie maa. Aita te reira e titau nei i te tusia moni hau atu i ta tatou i mâtau i te aufau. Are'a ua parau-fafau-hia mai te mau haamaitaraa rahi roa, mai vauvauhia'tu na mua'tu.

E tano te ture no te haapaeraa maa no te mau melo atoa o te Ekalesia. E nehenehe te mau tamarii apî ia haapihia ia haapae i te maa, haamata hoê tamaaraa e haere atu ai i ni'a i te piti a maramarama noa mai ratou e a roaa noa mai i to ratou tino ia haapa'o i te ture no te haapaeraa maa. E ti'a ia haamata te mau tane e te mau vahine, te mau melo otahi, te feia apî e te mau tamarii i te hapae na roto i te pure, ma te haamauruuru atu i te mau

haamaitairaa i roto i to ratou oraraa e ma te imi i te mau haamaitairaa e te puai o te Fatu i te roaraa o te haapaeraa maa. E rave-faoti-hia te ture o te haapaeraa maa i te taime e horo'ahia te ô haapaeraa maa i te ti'a mana o te Fatu, te episekopo.

E te mau episekopo, na outou e faatere i te ohipa totauturu i roto i te paroisa. E tonoraa hanahana ta outou ia imi e ia atuatu i te feia veve. Na roto i te tautururaa a te peresideni Sotaiete Tauturu e te feia faatere o te mau pupu autahu'araa, ua riro ta outou fa i te tautururaa i te mau melo ia tauturu ia ratou iho e ia faarava'i ia ratou iho. Te atuatu nei outou i te mau hinaaro pae tino e pae varua o te mau melo na roto i te faa'ohipamaite-raa i te mau ô haapaeraa maa ei tauturu tau poto e ei tauturu faananea i te tauturu a te utuafare e a te hau. A faa'ohipa ai outou i te pure e te mau taviri autahu'araa e te mana haro'aro'a no te tauturu i te feia veve e tei nava'i ore, e ite mai outou e, ua riro te faa'ohiparaa tano o te mau ô haapaeraa maa no te turu i te oraraa eiaha râ te huru oraraa.

E te mau peresideni no te mau pupu Autahu'araa a Aarona, ua mau ia outou te mau taviri e te mana no te faatere i te mau oro'a no rapae. E ohipa outou na muri i te episekopo e e haapii outou i te mau melo o te pupu autahu'araa i ta ratou hopoi'a i roto i te autahu'araa ei reira outou

e arata'i ai ia ratou no te imi i te mau melo o te Ekalesia no te horo'a ia ratou i te rave'a no te turu i te haapaeraa maa. Ia faarahi te feia e mau nei i te Autahu'araa a Aarona i ta ratou autahu'araa ma te tuu ho'i i teie rave'a i mua i te mau melo atoa o te Ekalesia, e faaohie pinepine mai outou i te mau haamaitairaa o te haapaeraa maa tei parau-fafau-hia mai, ia tae mai i te feia tei hinaaro rahi mai i te reira. E ite mau outou e, e mana to te varua atuaturaa i te feia veve e tei nava'i no te tamârû i te mau aau eta'eta e no te haamaitai i te oraraa o te feia aita e haere pinepine mai nei i te purerara.

Ua parau te peresideni Monson, « Te mau episekopo e faanaho i ta ratou mau pupu Autahu'araa a Aarona ia amui mai i roto i te ohiraa i te mau ô haapaeraa, e ite mai ia ratou i te manuia rahi atu â i roto i teie hopoi'a mo'a ».⁸

E te mau episekopo, a haamana'o e, tei te huru te oraraa i te vahi e i te fenua. E ere paha te haereraa te mau melo o te pupu Autahu'araa a Aarona i tera e tera fare i te ohipa au no te vahi e ora ra outou. Tera râ, te faaitoito nei matou ia outou ia feruri na roto i te pure i te parau a'o a te peropheta e ia imi i te faaûruraa no ni'a i te mau rave'a tano no te feia e mau nei i te Autahu'araa a Aarona o ta outou paroisa ia faarahi i ta ratou autahu'araa na roto i te haereraa e ohi i te mau ô haapaeraa maa.

I roto i te pene 27 no 3 Nephi, ua ui te Fatu tei ti'a faahou mai, « E aha to outou huru e au ai ? » E ua pahono Oia, « Mai to'u nei ia ».⁹ A rave ai tatou i ni'a ia tatou i te i'oa o te Mesia e a tutava ai tatou i te pee Ia'na, e roaa mai ia tatou To'na ra hoho'a i to tatou nei mata e e riro rahi mai tatou mai Ia'na ra te huru. Te marû nei ho'i Ta'na zugo e te mâmâ nei Ta'na hopoi'a. Te ani manihini nei au ia tatou tata'itahi ia riro rahi atu â mai te Faaora te huru na roto i te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore, na roto i te haapa'o-maitairaa i te ture no te haapaeraa maa, e na roto i te horo'a-rahi-raa i te ô haapaeraa maa. Te faa'ite papû nei au ma te haehaa e, ua riro te atuaturaa i te feia veve e tei nava'i ore ei faaho'i-raa hoho'a no te paari pae varua, e e haamaitai te reira i te taata horo'a e te taata farii. Na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Deuteronomi 15:11.
2. Hi'o Manuel 2 : *Administration de l'Église* (2010), 2.2.
3. Manuel 2, 6.1.2.
4. Isaia 58:6-7.
5. Isaia 58:8-11.
6. Harold B. Lee, « Listen, and Obey » (Apooraa no te ohipa totauturu i te pae o te faaapu, 3 no eperera 1971), copy of typescript, 14, Church History Library, Salt Lake City.
7. Thomas S. Monson, « Ua ineine anei tatou ? » *Liahona*, Setepa 2014, 4.
8. Thomas S. Monson, i roto i te hoê apooraa e te Episekopora Faatere Rahi, 28 no feppure 2014.
9. 3 Nephi 27:27.

Na te peresideni Dieter F. Uchtdorf
Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua

« E te Fatu, o vau anei ? »

Titauhia ia tuu i to tatou te'ote'o i te hiti, ia hi'o i ô atu i to tatou papavaha, e ia ui ma te haehaa, « E te Fatu, o vau anei ? »

O te po hopea teie no te Faaora i te tahuti nei, te po hou To'na pûpûraa Ia'na ei hoo no te ata atoa nei. Te vahi ra Oia i te faraoa e Ta'na mau pîpî, e ua parau a'era Oia i te hoê mea, papû roa tei faaî i to ratou aau i te ahuehueraa rahi e te oto hohonu. « E haavare mai te hoê o outou na ia'u », ua parau Oia ia ratou.

Aita te mau pîpî i ui haere i te parau mau o Ta'na parau. Aita atoa i hi'o ati a'e ia ratou ma te toro i te rima i ni'a i te tahi e ma te ani, « O oia anei ? »

Ua « taiâ [maoti] roa'tura ratou, e ua tata'itahi maite maira ratou atoa i te na o raa mai ia'na, *E te Fatu, o vau anei ?* ».¹

Te ui nei au e aha ta tatou tata'itahi e rave ahani ua anihia mai ia tatou te reira uiraa e te Faaora. E riro anei tatou i te hi'o ati a'e ia tatou ma te parau i roto i to tatou aau, « Te parau ra paha Oia no te taea'e Johnson. Ua mana'o ihoa vau ia'na », e aore râ « Aua'e tei onei te taea'e Brown. E faaroo ia oia tei parauhia mai ? » E aore râ e riro anei tatou, mai te mau pîpî i tahito ra, tei hi'o i roto ia ratou e ua puta mai teie uiraa : « O vau anei ? ».

Tei roto i teie mau parau ohie, « *E te Fatu, o vau anei ?* » te haamataraa no

te paari e no te e'a i to tatou iho faafariuraa e i to tatou tauraa vai maoro.

Te hoê parabole no te aihere « pissenlit »

Te vai ra te hoê taata, e mea au na'na i te hahaere rii na rapae i te ahi-ahi. Ta'na i au roa, o te haereraa ia na te fare i piha'i iho noa i to'na. E mea tapu-nehenehe-maitai-hia te aihere, e mea 'u'a noa te mau tiare, e mea tupu maitai te mau tumu raau e e mea marumaru. Ohie roa ia ite e, e mea faaitoito papû tera taata ia vai nehenehe noa to'na 'aau.

I te hoê râ mahana, te haere ra teie taata na tera fare, e ua ite atura oia i

ropu i teie 'aau nehenehe te hoê aihere, hoê noa aihere « pissenlit » iti rahi.

E mea ha'iriiri mau te reira, ua maere roa oia. No te aha pai aita teie taata i huti i te reira ? Eita anei ta'na e nehenehe e hi'o maitai ? Aita paha oia i ite e, e aere noa te huero aihere « pissenlit », e ahuru ma piti rahiraa te nehenehe e tupu faahou mai ?

Ua fifi roa teie taata i teie noa hoê aihere « pissenlit » e aita e faaauraa, e ua hinaaro roa oia ia rave i te tahi ohipa. E haere anei oia e huti i te reira ? Aita ana'e e pîpî atu i te raau ? E haere tahuna mai paha oia i te po no te huti huna i te reira.

Ua faaapiapi noa teie mau mana'o i to'na feruriraa a ho'i ai oia i to'na iho fare. E ua tomo a'era i roto i to'na fare ma te ore e hi'o i to'na iho 'aau—te tapo'ihia i e hanere e hanere aihere « pissenlit ».

Te mau raau rahi e te mau papaa iti

Aita anei teie aamu e faahaamana'o ra ia tatou i te mau parau a te Faaora ?

« Eaha oe i hi'o ai i te papaa iti i roto i te mata o to taea'e ra, e aore oe i ite i te raau rahi i roto i to oe iho mata ? »

« ... E mata na i te iriti i te raau rahi i roto i to oe iho mata ; ei reira oe e ite maitai ai ia iriti i te papaa iti i roto i te mata o to taea'e ».²

E au roa teie ohipa no ni'a i te mau raau rahi e te mau papaa iti i to tatou aravihi ore ia ite papû ia tatou iho. Aita vau e taa ra, no te aha e mea aravihi roa tatou no te hi'opo'a e no te parau i te raau e tano no vetahi ê, e pinepine tatou i te tafifi i te hi'oraa ia tatou iho nei.

E rave rahi matahiti i ma'iri a'enei, ua faati'ahia mai te aamu o te hoê taata tei ti'aturi e, ia faarari oia i to'na hoho'a mata i te pape taporo, eita oia e itehia e te mau « caméra ». E no reira, ua tuu oia i te pape taporo i ni'a i to'na hoho'a mata, ua haere i rapae i to'na fare e ua 'eia e piti fare moni. Aita i maoro roa i muri iho, ua haruhia teie taata e ua haapurorohia to'na hoho'a i roto i te mau ve'a. E i te faa'iteraa te mau muto'i i te hoho'a o te mau « caméra » paruru, ua hitimahuta roa teie taata. E mârô a'enei, « E pape taporo ho'i i ni'a i to'u hoho'a mata ! ».³

I te faarooraa te hoê aivanaa no te fare haapiiraa tuatoru Cornell University i teie aamu, ua maere roa oia i teie taata aita roa'tu i ite i to'na ma'ua. E no te hi'o e, e fifi rahi anei te reira i roto i te huiraatira, ua titau e piti aivanaa i te mau piahi no te tuatoru ia haere mai no te tahi mau hi'opo'araa no ni'a i te mau aravihi e au i roto i te oraraa ma te ani ia ratou ia numera ia ratou iho. Te mau piahi e ere i te mea aravihi roa, o ratou tei ore numera maitai i to ratou aravihi—e vetahi, ua tata'i pae roa to ratou hi'oraa i to ratou iho aravihi.⁴

Ua rave-faahou-hia teie tuatapaparaa i te tahi atu mau vahi e ua rau te huru, e ua haapapû faahou e faahou â teie ohipa i matara mai : e rave rahi o tatou o te taffi nei i te hi'o ia tatou iho i to tatou faito mau, e na reira atoa te mau taata manuia, i to ratou hi'oraa, ua hau roa te tauturu ta ratou i horo'a'tu e ua iti te tauturu ta vetahi ê i horo'a mai.⁵

E ere paha 'ia i te fifi rahi roa ia hi'o faarahi tatou i to tatou maitai i roto i te faahoraraa pereoo e aore râ i roto i te hui-atea-raa i te popo. Ia haamata râ tatou i te ti'aturi e, ua rahi roa ta tatou tautururaa i te fare, i te ohipa e i te ekalesia, e aita nei ho'i, te tapo ra 'ia tatou i to tatou mata i mua i te mau haamaitairaa e te mau rave'a no te haamaitai ia tatou na roto i te tahi rave'a papû e te hohonu.

Te mau vahi taporaa mata pae varua

Te vai ra te hoê hoa no'u tei ora i roto i te hoê paroisa e na ratou te mau numera teitei roa a'e i roto i te Ekalesia—te haereraa i te pureraa, te hahaeraa utuafare, e mea parahi afaroa no te mau tamarii o te Paraimere, e maa maitai noa ta ratou i ta ratou mau tamaaraa, e varavara roa te mau melo i te haamarua i te maa na raro i te fare pureraa, e i to'u mana'o, aita atoa paha e maniania i roto i te mau tata'uraa popo.

Ua pihia'tura to'u hoa e ta'na vahine ia haere i te misioni. I to raua ho'iraa mai e toru matahiti i muri iho, ua maere roa teie na hoa faaipopo i teie parau apî e, i te roaraa o ta raua taviniraa, e 11 faaipopora tei taa.

Noa'tu te hoho'a rapae o teie paroisa no to ratou haapa'o-maitai-raa e to ratou puai, te tupu ra râ te hoê mea ino i roto i te aau e te oraraa o te mau melo. E te vahi fifi, e ere paha i roto noa i teie paroisa. Te tupu nei teie mau mea ri'ari'a e te faufaa ore i te taime a otohe ai te mau melo o te Ekalesia mai te mau parau tumu o te evanelia. To ratou hoho'a rapae, e mau pîpî na Iesu Mesia, i roto râ i to ratou aau, ua faataa ê ratou ia ratou i te Faaora e Ta'na mau haapiiraa. Ua marû noa ratou i te fariu-ê-raa i te mau mea o te Varua ma te haere atu i te mau mea o teie nei ao.

Ua haamata atura te feia i mau i te autahu'araa ma te ti'amâ i te parau ia ratou iho, e ohipa maitai te Ekalesia na te mau vahine e te mau tamarii, eiaha râ na ratou. E aore râ, ua papû roa i te tahi mau pu'eraa e, no ta ratou tarena apiapi e aore râ to ratou oraraa huru taa ê, aita i titauhia te mau ohipa haamoriraa e taviniraa i te mau mahana atoa, o te reira iho ho'i te riro i te haafatata noa ia ratou i te Varua. I roto i teie nei anotau no te faa-parauti'a-raa ia'na iho e te hi'o-au-raa ia'na iho, e mea ohie ia hamani i te mau paruru no te oraraa e haafatata i te Atua na roto i te pure, ia faataime i

te tuatapaparaa papa'iraa mo'a, ia ape i te mau pureraa a te Ekalesia e te mau pureraa pô utuafare e te aufauraa i te tufaa ahuru ti'a e te mau ô.

To'u mau taea'e, e hi'opo'a na outou i to outou aau ma te ui i teie uiraa ohie : « *E te Fatu, o vau anei ?* »

Ua otohe anei outou—noa'tu te iti—« i te evanelia hanahana o te Atua no'na te ao i tuu mai ia [outou na] »⁶ Ua vaiiho anei outou i « te atua o teie nei ao ra » ia haapouri i to outou feruriraa i mua i « te maramarama o te evanelia hanahana o te Mesia »?⁷

E au mau hoa, e au mau taea'e, a ui ia outou iho, « Tei hea ta'u tao'a ? »

Tei roto anei to outou aau i te mau mea au o teie nei ao, e aore râ te faatumu nei anei te reira i ni'a i te mau haapiiraa a Iesu Mesia, te haapa'o maitai ? « Te vahi ho'i i vai ai ta outou tao'a, tei reira'toa ia to outou aau ».⁸

Te parahi nei anei te Varua o te Atua i roto i to outou aau ? Ua « aahia e ua tumuhia » anei outou i roto i te here o te Atua e i to outou taata tupu ? Te faataa nei anei outou i te taime tano e te mana rohi tano no te faataeraa i te oaoa i roto i to outou faaipopora e to outou utuafare ? Te horo'a nei anei outou i to outou ito no te fa

hope o te haro'aro'araa e te oraraa « i te aano, e te maoro, e te hohonu, e te teitei »⁹ o te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai ?

E au mau taea'e, mai te peu o te reira to outou hinaaro rahi ia faaapu i te mau hiro'a no te « faaroo, te viivii ore, te ite, te hitahita ore, te faaoromai, te aroha taea'e, te huru paieti, te aau aroha, te haehaa i te aau, [e te tavini-
raa] »,¹⁰ e faairi te Metua i te Ao ra ia outou ei mauihia i roto i To'na rima e ora'i te taata e rave rahi.¹¹

Te oraraa hi'opo'ahia

E au mau taea'e, aita hoê a'e o tatou e au i te fa'i mai ua opae tatou i to tatou e'a. Pinepine tatou i te tamata eiaha e hi'o hohonu roa i roto ia tatou no te faaruru i to tatou mau paruparu, mau oti'a e mau ri'ari'a. Ei faahoepa-
raa, ia hi'opo'a tatou i to tatou oraraa, e hi'o tatou na roto i te titi'a o te faa-
hapa atea, te mana'o paruru e te mau aamu ta tatou iho e parau ia tatou no te faati'a i te mau mana'o e te mau ohipa parau ti'a ore.

Tera râ, e mea faufaa rahi te ite-papû-raa ia tatou iho no to tatou tu-puraa pae varua e to tatou maitai. Mai te peu e vai huna noa to tatou mau paruparu e mau hapehape i raro a'e i te marumaru, eita ia te mana faaora o te Faaora e nehenehe e rapaau ia

tatou ma te faairi i te reira ei mea puai.¹² Te vahi oto i reira, na to tatou vai-matapo-raa i mua i to tatou mau paruparu e haamatapo atoa ia tatou i mua i te faito puai hanahana i roto ia tatou tata'itahi, o ta to tatou Metua ho'i e hiaai nei ia faaamu.

No reira, nahea e ti'a ai ia tatou ia anaana i te maramarama teatea o te parau mau a te Atua i roto i to tatou varua e nahea ia hi'o ia tatou mai Ta'na e hi'o nei ?

Teie to'u mana'o, ua riro te mau papa'iraa mo'a e te mau a'oraa i ho-ro'ahia i roto i te amuiraa rahi ei hi'o tano maitai ta tatou e nehenehe e tuu i mua ia tatou no te hi'opo'a ia tatou.

Ia faaroo e ia tai'o outou i te mau parau a te mau peropheta tahito e ratou i to tatou nei anotau, a faaea i te feruri nahea teie mau parau e tano ai ia vetahi ê, e a ani i teie uiraa ohie : « *E te Fatu, o vau anei ?* »

Titauhia ia tatou ia haafatata i to tatou Metua Mure Ora ma te aau tata-
rahapa e ma te feruriraa tei nehenehe e haapii. Titauhia ia vai te hinaaro ia haapii e ia tau. E inaha ho'i, auê te apî rahi ia fafau atu tatou ia tatou iho ia ora i te huru oraraa ta te Metua i te Ao ra e tia'i nei ia tatou ia ora.

Te taata *aita* tera hinaaro ia haapii e ia tau, *eita ia* oia e na reira e e riro paha oia i te haamata i te ui haere e,

e maitai anei ta te Ekalesia e nehenehe e horo'a mai.

Te taata râ e hinaaro ia haamaitai e ia haere i mua, te taata e haapii mai no ni'a i te Faaora e o te hinaaro ia riro mai la'na ra te huru, te taata e faahaehaa ia'na iho mai te hoê tamariiri e o te imi ia faatu'ati i to'na mau mana'o e ta'na mau ohipa i ni'a i to tatou Metua i te Ra'i—e ite mai ia oia i te semeio no te Taraehara a te Faaora. Papû roa e putapu oia i te Varua nehenehe o te Atua. E riro oia i te tamata i te oaoa aita e ti'a ia faataa'tu, oia ho'i te hotu no te aau marû e te haehaa. E haamaitaihia ratou i te hinaaro e te auraroraa ia riro mai ei pipi mau na Iesu Mesia.

Te mana o te Atua

I roto i to'u oraraa, ua fana'o vau i te ti'a i piha'i iho i te tahi o te mau tane e te mau vahine aravihi roa a'e e maramarama roa a'e tei itehia i roto i teie nei ao. I to'u taure'are'araa, ua faahiahia roa vau i te feia ite rahi, tei rave faaoti i ta ratou ohipa, tei manuia maitai e tei popohia e to teie nei ao. Na roto râ i te mau matahiti, ua tae to'u mana'o i ni'a i te feruriraa e, e mea faahiahia a'e no'u te mau varua rahi haamaitaihia, te mau varua maitai mau e te haavare ore ho'i.

E ere anei te reira te tumu o te evanelia e te mea ta'na e rave nei no tatou ? O te parau apî maitai ho'i, e te tauturu nei te reira ia tatou ia haa-maitai ia tatou.

Ua tano te mau parau a te apose-
tolo Iakobo ia tatou nei i teie mahana :

« E pato'i mai te Atua i te feia te'o-te'o, e horo'a mai râ i te maitai i te feia haahaa... »

« A faahaahaa na outou i mua i te aro o te Atua, e na'na outou e faateitei ». ¹³

E au mau taea'e, titauhia ia tuu i to tatou te'ote'o i te hiti, ia hi'o i ô atu i to tatou papavaha, e ia ui ma te haehaa, « *E te Fatu, o vau anei ?* »

E ia riro noa'tu te pahonoraa a te Fatu i te « E, e ta'u tamaiti, te vai nei te mau mea e ti'a ia oe ia haamaitai, te mau mea Ta'u e nehenehe e tauturu ia oe ia upooti'a », te pure nei au ia apo mai tatou i teie pahonoraa, ma te fa'i atoa ma te haehaa i ta tatou mau hara

e mau hape, ei reira e tau ai i to ta tatou mau raverā ia riro mai tatou ei tane maitai a'e, ei metua tane maitai a'e e ei tamaiti maitai a'e. Ia imi tatou mai teie taime atu ma to tatou puai atoa ia haere aueue ore i ni'a i te e'a haamaitai a te Faaoa—inaha ho'i, o te ite-papū-maitai-raa ia tatou iho te haamatarā o te paari.

A rave ai tatou i te reira, e riro to tatou Atua rahi i te arata'i mai ia tatou ma te rima ; e « faairohia [tatou] ei mea puai, e ia haamaitaihia ho'i no ni'a maira ».¹⁴

E au mau hoa here, te taahirā matamua i ni'a i teie e'a maere e te haapoupou o te ti'araa pīpī mau, e haamata ia na roto i te uirā i teie uirā ohie :

« E te Fatu, o vau anei ? »

O to'u ia iteraa papū e te vaiiho nei au i ta'u haamaitairā ia outou na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Mataio 26:21–22; reta tei faahuru-ê-hia.
2. Mataio 7:3, 5.
3. Hi'o Errol Morris, « The Anosognosic's Dilemma: Something's Wrong but You'll Never Know What It Is », *New York Times*, June 20, 2010, opinionator.blogs.nytimes.com/2010/06/20/the-anosognosics-dilemma-1.
4. Hi'o Justin Kruger and David Dunning, « Unskilled and Unaware of It: How Difficulties in Recognizing One's Own Incompetence Lead to Inflated Self-Assessments », *Journal of Personality and Social Psychology*, Titema 1999, 1121–34. « Na roto e 4 tuatapaparaa, ua itehia mai e teie mau taata papa'i e, te feia e manuia i raro mai i te maharā o te tuhā i te mau hi'opo'araa no ni'a i te huru, te tarame e te mana'o nahonaho, ua hi'o rahi roa ia ratou i ta ratou manuirā e to ratou aravihi. Noa'tu pai ta ratou numera i muri mai i te hi'opo'araa tei roto i te 12 i ni'a i te hanere, ua mana'o ratou ia ratou i roto i te faito 62 i ni'a i te hanere » (mai roto mai i te hoê tuhā i ni'a ia psycnet.apa.org/?&fa=main.doiLanding&doi=10.1037/0022-3514.77.6.1121).
5. Hi'o Marshall Goldsmith, *What Got You Here Won't Get You There* (2007), pene 3. Ua ani te aivanaa e toru hoa ohipa ia faito i ta ratou mau tautururā i te manuiaraa o te taiete. Ua hau to ratou hi'orā i ta ratou iho mau tautururā i te 150 i ni'a i te hanere.
6. 1 Timoteo 1:11.
7. 2 Korinetia 4:4.
8. Luka 12:34.
9. Ephesia 3:18.
10. Te Parau Haapiirā e te Mau Parau Fafau 4:6.
11. Hi'o Alama 17:11.
12. Hi'o Etera 12:27.
13. Jakobo 4:6, 10.
14. Te Parau Haapiirā e te Mau Parau Fafau 1:28.

Na te peresideni Henry B. Eyring

Tauturu Matamua i roto i te Peresidenirā Matamua

Te Autahu'araa faaineine

I roto i te faaineineraa autahu'araa, e mea hau a'e te « faa'ite mai » i te « parau mai ».

Te mauruuru nei au i te amuirā mai i te autahu'araa a te Atua, o te parare nei na te ao taatoa nei. Te faahiahia nei au i to outou faaroo, ta outou tavinirā e ta outou mau pure.

Ta'u poro'i i teie pō no ni'a ia i te Autahu'araa a Aarona. E poro'i atoa teie na tatou paatoa o te tauturu nei i roto i te faatupurā i te mau parau fafau a te Fatu i te feia tei mau i te mea ta te mau papa'irā mo'a i faataa mai ei « autahu'araa iti ».¹ Ua pii-atoa-hia te reira te autahu'araa faaineine. E paraparau atu ia vau i teie pō no ni'a i taua faaineineraa hanahana ra.

Ua î te faanahorā a te Fatu no Ta'na ohipa i te faaineineraa. Ua faaineine oia i te fenua no tatou ia ite tatou i te mau tamatarā e te mau rave'a no te orarā tahuti nei. A parahi ai tatou i ônei, tei roto ia tatou i te hoê « tau faaineineraa »² mai ta te mau papa'irā mo'a i pii.

Ua faa'ite mai te peropheta Alama i te faufaa u'ana no taua faaineineraa ra no te ora mure ore, i reira ho'i tatou e nehenehe ai e ora e a muri noa'tu i roto i te mau utuafare i piha'iho i te Atua te Metua e ia Iesu Mesia.

Ua haamaramarama mai oia i te taiturā no te faaineineraa mai teie

te huru : « E ua ite tatou e, e tae mai te pohe i nia i te taata atoa ra, oia, te pohe i parauhia e Amuleka ra, oia ho'i te pohe tino ; ua horoahia maira râ te tau i te taata e tatarahapa'i oia, i riro ai teie nei ora ei tau tamatarā, e ei tau ia faaineine i te farereirā'tu i te Atua, e ei tau faaneheneherā no taua vairā mure ore ra i parauhia e maua, e o tei muri ho'i ia i te tia-faa-hou-raa o te feia i pohe ra ».³

Mai teie taime i horo'ahia'i ia tatou ia ora i roto i te tahuti nei no te faaineine i te farereiraa'tu i te Atua, ua riro atoa ia te taime tei horo'ahia ia tatou no te tavini i roto i te Autahu'araa a Aarona ei taime no te faaineine ia tatou ia haapii mai nahea ia horo'a i te tautururaa faufaa rahi ia vetahi ê. Mai ta te Fatu e horo'a nei i te tautururaa e titauhia nei e tatou no te faaoroma'i i te mau tamataraa o te oraraa tahuti nei, te tono atoa nei Oia i te tautururaa ia tatou i roto i ta tatou faaineineraa autahu'araa.

Ta'u poro'i, na te feia ia ta te Fatu e tono nei no te tauturu i te feia e mau nei i te Autahu'araa a Aarona ia faaineine e na te feia iho e mau nei i te Autahu'araa a Aarona. Te a'o nei au i te mau metua tane. Te a'o nei au i te mau episekopo. E te a'o nei au i te feia atoa no te Autahu'araa a Melehizedeka tei ti'aturihia ei mau hoa e ei mau haapii no te feia apî tamaroa tei roto i te faaineineraa autahu'araa.

Te arue nei e te haamauruuru nei au ia outou e rave rahi na te ao atoa nei e o te faaroo mai a muri a'e.

E taata tau'a ore au, mai te mea eita vau e faahiti i te parau no te hoê peresideni amaa e te hoê episekopo i to'u apîraa. Ua riro mai au ei diakono i te 12raa o to'u matahiti i roto i te hoê amaa iti i te pae hitiaa-o-te râ no te fenua Marite. E mea na'ina'i roa te amaa e o mau ana'e to'u tuaana tei mau i te Autahu'araa a Aarona e tae noa'tu i te taime ua ani to'u metua tane, te peresideni amaa, i te hoê taata paari ia amui mai i te Ekalesia.

Ua farii teie melo faafariu apî i te Autahu'araa a Aarona, e te hoê piiraa atoa ia ara i te feia tei mau i te Autahu'araa a Aarona. Te haamana'o noa nei â vau mai te mea no inanahi ra. E nehenehe ia'u ia haamana'o i te mau rau'ere nehenehe no te tau 'auhune a apee ai taua melo faafariu apî ra ia maua to'u tuaana ia rave i te tahi mea no te hoê vahine ivi. Aita vau i haamana'o e aha taua ohipa ra, ua haamana'o râ vau i to'u iteraa e ua tauturu te mana autahu'araa ia rave i te mea ta'u i haapii mai i muri iho, ta te Fatu i parau e ti'a ia tatou paatoa ia rave ia faaorehia ta tatou mau hara no te faaineine ia ite atu Ia'na.

Ia haamana'o ana'e au i teie nei, te maururu nei au i te hoê peresideni amaa tei pii i te hoê melo faafariu apî no te tauturu i te Fatu ia faaineine e piti na tamaroa o te riro mai i te hoê mahana ei mau episekopo ma te faauerua ia atuatu i te feia vêtê e tei nava'i ore e no te peresideni atoa i te autahu'araa faaineine.

E diakono noa â vau a haere atu ai to matou utuafare i roto i te hoê paroisa rahi i Utaha. Tera te taime matamua i ite ai au i te mana no te hoê pūpū taatoa i roto i te Autahu'araa a Aarona. E tera atoa ia te taime matamua a ite ai i te hoê pūpū. E i muri mai o te taime matamua ia a ite ai au i te mana e te haamaitairaa o te hoê episekopo e peresideni ra i roto i te hoê pūpū tahu'a.

Ua pii te episekopo ia'u ei tauturu matamua i roto i te pūpū tahu'a. Te haamana'o nei au e ua haapii oia iho

i te pūpū—noa'tu ta'na ohipa rahi e te tahi atu mau tane aravihi ta'na e nehenehe e pii no te haapii mai ia matou. Ua faanaho oia i te mau parahiraa i roto i te piha haapiiraa i roto i te hoê haamenemeneraa. Ua haaparahi oia ia'u i ni'a i te parahiraa, i to'na pae atou.

Ua nehenehe ia'u ia hi'o na ni'a'tu i to'na taponu a haapii ai oia. Ua hi'o oia i te tahi mau taime i te mau nota tei patapata-maitai-hia i roto i te buka iri puua i ni'a i to'na turi e i te mau papa'iraa mo'a tei faaohipa e tei tapa'o-rahi-hia ta'na i iriti i ni'a i te tahi atu turi avae. E nehenehe ia'u ia haamana'o i te anaanatae rahi ia faati'a oia i te mau aamu no te itoitaito mai roto mai i te buka a Daniela e to'na iteraa papū no ni'a i te Faaora, te Fatu ra Iesu Mesia.

E haamana'o noa â vau e nahea to te Fatu piiraa i te mau hoa, tei ma'iti-maitai-hia, no ta'na feia autahu'araa i roto i te faaineineraa.

E na tauturu puai to to'u nei episekopo, e no te tahi tumu aita vau i taa i taua tau ra, ua taniuniu mai oia ia'u i te fare, hau atu i te hoê taime, no te parau e, « Hal, ua hinaaro vau ia oe ia haere na muri ia'u ei hoa, no te tahi mau tere hahaereraa ». I te hoê taime, no te afa'iraa ia ia'u na muri ia'na i te fare o te hoê vahine ivi e ora ra oia ana'e e ma te maa ore. A tere ai maua no te ho'i i te fare, ua tape'a oia i to'na pereoo uira, ua tatara i ta'na mau papa'iraa mo'a, e ua parau mai ia'u no te aha oia i na reira ai i taua vahine ivi ra, mai te mea e mana to teie vahine no te atuatu ia'na iho, e hau atu, no te tauturu ia vetahi ê araua'e.

Te tahi atu tere hahaere, i te hoê ia taata tei faaea maoro i te haere mai i te pureraa. Ua ani to'u episekopo ia ho'i mai oia i piha'iho i te Feia Mo'a. Ua ite au i te here o to'u episekopo no te hoê taata e au ra ia'u mai te hoê enemi eita e ti'a ia herehia e e mea orurehau.

E i te tahi atu taime ua hahaere maua i te hoê utuafare, e na na tamahine iti e piti tei tonohia mai i farii ia maua i te uputa e to raua na metua inu ava. Ua parau mai te mau tamahine iti na roto i te paruru opani e te taoto ra to raua metua vahine e metua

tane. Ua parau noa te episekopo ia raua, ma te ataata e ma te haapopou i to raua maitai e to raua itoito, e au ra ia'u e 10 minuti aore râ hau atu. A faaatea atu ai maua i taua fare ra, ua parau mārū mai oia, « E tere hahaere maitai teie. E ore roa e mo'e i teie na tamahine e ua haere mai taua ».

Na haamaitairaa e piti ta te hoê hoa paari no te autahu'araa e nehenehe e horo'a, o te ti'aturiraa ia e te hoê hi'oraa no te atuaturaa. Ua ite au i te reira i te taime ua horo'ahia i ta'u nei tamaiti i te hoê hoa hahaere tei hau atu i te aravihi ia'na i roto i te autahu'araa. I riro na to'na hoa matahiapo ei peresideni misioni e piti taime e ua tavini i roto i te tahi atu mau ti'araa faatere.

Hou raua a hahaere ai i te hoê o ta raua mau utuafare i faataahia, ua ani taua faatere autahu'araa aravihi ra e haere mai oia na mua e farerei i ta'u tamaiti i to matou fare. Ua faati'a raua ia'u ia faaroo. Ua haamata oia na roto i te pure, no te ani i te tautururaa. I muri iho ua parau oia mai teie te huru i ta'u tamaiti : « Te mana'o nei au e ti'a ia taua ia haapii i teie utuafare i te hoê haapiiraa e riro ei hoê piiraa ia tatarahapa. Te mana'o nei au e farii maitai a'e ratou i te poro'i na roto mai ia oe eiaha râ na roto mai ia'u. Eaha to oe mana'o no te reira ? »

Te haamana'o nei au i te mata'u rahi i roto i te mata o ta'u tamaiti. E nehenehe noa â ta'u e ite i te oaoa o taua taime ra a farii ai ta'u tamaiti i te ti'aturiraa.

Aita te episekopo i tuu apiti ia raua ma te feruri ore. E mea na roto i te faaineineraa maitai i ite ai te hoa paari no ni'a i te mau mana'o no taua utuafare ra ta raua e fatata i te haapii. E mea na roto i te faaurûraa i mana'o ai oia ia otohe mai oia, ia ti'aturi i te hoê taure'are'a aravihi ore no te pii i te mau tamarii paari a'e a te Atua ia tatarahapa e ia ho'i mai i te vahi papû.

Aita vau i ite e aha te hopearaa no ta raua hahaereraa, ua ite râ vau e, ua faaineine te hoê episekopo, te hoê taata tei mau i te Autahu'araa a Melehizedeka, e te Fatu, i te hoê tamaiti ia riro ei taata no te autahu'araa e i te hoê mahana ei hoê episekopo.

Teie, ua mâtau outou i taua mau aamu manui'a ra no ni'a i te faaineineraa i roto i te autahu'araa na roto i te mea ta outou i ite mata e te mau ohipa ta outou i ite i roto i to outou iho oraraa. Ua ite outou e i riro na outou ei mau episekopo, ei mau hoa, e ei mau metua ho'i mai teie te huru. Ua ite outou i te rima o te Fatu i roto i ta outou faaineineraa no te mau ohipa a te autahu'araa Ta'na i ite e vai nei i mua ia outou.

E hopoia na tatou paatoa i roto i te autahu'araa ia faaineine ia vetahi ê. Te vai ra te tahi mau mea ta tatou e nehenehe e rave ei mea faufaa rahi ho'i. Te mana hau atu i te faaohiparaa i te mau parau no te haapiiraa i te haapiiraa tumu, o to tatou ia hi'oraa maitai, te oraraa i te haapiiraa tumu.

Te hau atu i te faufaa rahi i roto i ta tatou taviniraa i roto i te autahu'araa o te ani-manihini-raa ia i te taata ia haere mai i te Mesia ra na roto i te faaroo, te tatarahaparaa, te bapetizoraa, e te fariiraa i te Varua Maitai. Ei hi'oraa, ua horo'a te peresideni Thomas S. Monson i te mau a'oraa no te faaûru i te aau no ni'a i taua mau haapiiraa tumu ra. Na te mau mea râ ta'u i ite ta'na i rave i te mau taata e te mau misionare e te mau hoa o te Ekalesia a peresideni ai oia i te misioni i Toronto i tura'i ia'u ia rave i te ohipa.

I roto i te faaineineraa autahu'araa, e mea hau a'e te « faa'ite mai » i te « parau mai ».

No reira te mau papa'iraa mo'a e riro ai ei mea faufaa rahi no te

faaineineraa ia tatou i roto i te autahu'araa. Ua î ratou i te mau hoho'a. Te feruri nei au mai te mea ra e nehenehe ia'u ia ite atu ia Alama i te peeraa'tu i te faaue a te melahi e i to'na rûraa i te ho'i e haapii i te mau taata ino i Ammonihia tei pato'i ia'na.⁴ E nehenehe ia'u ia ite i te to'eto'e i roto i te fare tape'araa i reira ho'i to te peropheta Iosepha parauraahia e te Atua ia itoito e te tia'ihia ra oia.⁵ No taua hoho'a papa'iraa ra i roto i te feruriraa e nehenehe ai ia tatou ia vai ineine i te faaoroma'i i roto i ta tatou taviniraa ia ffi ana'e.

Te hoê metua tane aore râ te hoê hoa hahaere paari o te faa'ite e e nehenehe ta'na e ti'aturi i te hoê taea'e apî tei mau i te autahu'araa, e nehenehe ta ratou e faataui i to teie taea'e apî oraraa. Ua anihia to'u metua tane i te hoê taime e te hoê melo no te pûpû no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo ia papa'i i te hoê parau poto no ni'a i te ihi e te faaroo. E aivanaa tui roo e e taea'e autahu'araa haapao maitai to'u metua tane. Noa'tu râ, te haamana'o noa ra vau i te taime a horo'a mai ai oia i te api parau ta'na i papa'i ma te parau mai, « Tera, hou vau a haapono ai i te Tino Ahuru Ma Piti, te hinaaro nei au ia tai'o oe i te reira. E ite iho oa oe mai te mea e mea ti'a ». Ua 32 matahiti paari a'e oia ia'u, e ua hau roa'tu to'na paari e to'na maramarama.

Te ite noa ra vau i te puai i noaa ia'u na roto i teie ti'aturiraa a te hoê

metua tane faahiahia e te hoê taea'e autahu'araa. Ua ite au e aita oia i ti'aturi ia'u, moari râ i te Atua o te nehenehe e parau mai ia'u e aha te parau mau. Outou te mau hoa aravihi e nehenehe ta outou e haamaitai i te hoê taea'e apî no te autahu'araa i roto i te faaineineraa i te mau taime atoa, e nehenehe ia outou ia faa'ite atu ia'na taua huru ti'aturiraa ra. Na te reira ia e tauturu ia'na ia ti'aturi i te mana'o mārû no te faaûruraa no'na iho ia tae mai te reira ia'na, a tuu ai oia i te hoê mahana i to'na rima no te haamau i te haamaitairaa no te faaora i te hoê tamarii ta te mau taote ho'i i parau e e pohe oia. Ua tauturu mai taua ti'aturiraa ra ia'u hau atu i te hoê taime.

E noaa to tatou manuiaraa i te faaineineraa ia vetahi ê i roto i te autahu'araa mai te au i te rahi o to tatou here ia ratou. E parau mau ihoa râ ia faatitiaifaro ana'e tatou ia ratou. A haamana'o i te taime, peneia'e i te airaamaa o te oro'a mo'a, a hape ai teie hoê taea'e no te Autahu'araa a Aarona i te raveraa i te hoê oro'a. E ohipa fifi teie. I te tahi taime e titauhia ia faatitiaifarohia te hape i mua i te taata e e tupu mai paha te inoino, te haamâ e aore râ te mana'o e aita oe e auhia.

E e haamana'o outou i te a'o a te Fatu : « Ma te faahaparaa'tu i te tahi mau taime na roto i te parau papu roa, ia faaûruhia ra e te Varua Maitai ; e i reira e faa'ite mai ai i te rahiraa no te here ia'na o ta oe i faahapa na,

oi mana'o mai ai oia e ei enemi oe no'na ra ».⁶

E auraa taa ê to te parau [faa]rahiraa i roto i te faaineineraa i te feia tei mau i te autahu'araa ia faatitiaifaroana'e-hia ratou. Te tuu ra teie parau i te mana'o no te [faa]rahiraa i te hoê here i vai na. O te « faa'iteraa'tu » te tu'ati i te [faa]rahiraa. O outou o te faaineine nei i te feia tei mau i te autahu'araa, e ite mai outou ia ratou i te raveraa i te hape. Na mua ratou i te farii i ta outou faatitiaifaroraa, e mea ti'a ia ite ratou na mua roa i to outou here mau e te tamau. E mea ti'a ia ratou ia ite i ta outou mau faateiteiraa na mua a'e i ta outou faatitiaifaroraa.

Te hi'o nei te Fatu iho i te mau taea'e no te autahu'araa iti ma te hoê hi'oraa o te faahanahana nei i to ratou faito puai e to ratou faufaa i mua Ia'na. A faaroo mai i teie mau parau, tei parauhia e Ioane Bapetizo a faaho'i faahou mai ai oia i te Autahu'araa a Aarona : « I ni'a iho ia orua e ta'u na tavini taeae nei, i te i'oa o te Mesia ra te horoa'tu nei au i te Autahu'araa a Aarona ra, o tei mau i te mau taviri no te utuuturaa a te mau melahi, e no te evanelia no te tatarahapa, e no te bapetizo na roto i te utuhuriraa no te haamatararaa i te hara; e e ore roa te reira e iriti-faahou-hia'tu mai nia i te ao nei, e tae noa'tu i te taime e e pûpû faahou atu ai te mau tamarii tamaroa o Levi i te hoe tusia i te Fatu na roto i te parau tia ra ».⁷

E tu'atiraa te Autahu'araa a Aarona no te Autahu'araa teitei a'e a Melehizedeka.⁸ Ei peresideni no te autahu'araa taatoa, te peresideni atoa nei ia te peresideni o te Ekalesia i ni'a i te autahu'araa faaineine. E tano maitai ta'na mau poro'i e rave rahi mau matahiti no te haereraa e faaora, i ni'a i te faauerua ia afa'i i te evanelia tatarahapa e te bapetizoraa i roto i te oraraa o vetahi ê.

E tau'aparau tamau te mau pûpû diakono, haapii e tahu'a no te haafatata'tu te mau melo atoa o te pûpû i te Fatu. E faataa te mau persideniraa i te mau melo no te toro atu i te rima ma te faaroo e te here. E opere te mau diakono i te oro'a ma te tura e te faaroo ia putapu te mau melo i te maitai o te Taraehara e ia faaoti ratou ia haapa'o i te mau faauerua a rave ai ratou i taua mau tapa'o mo'a ra.

E pure te mau haapii e te mau tahu'a e to ratou mau hoa no te faatupu i te faauerua ia tia'i ho'i i te Ekalesia, e hoê taata i te taime hoê. E e pure amui taua mau hoa hahaere ra a haapii mai ai ratou i te mau hinaaro e te mau ti'aturiraa o te mau upoo utuafare. Ia na reira ratou, te faaineine nei ia ratou no te mahana rahi e peresideni ai ratou mai te hoê metua tane, ma te faaroo, i to ratou iho utuafare.

Te faa'ite papû nei au e, te faaineine nei te feia atoa o te tavini amui nei i roto i te autahu'araa i te hoê nunaa no te taeraa mai te Fatu i Ta'na Ekalesia. Te ora nei te Atua te Metua. Ua ite au—Ua ite au e—o Iesu te Mesia e ua here Oia ia tatou. O te peresideni Thomas S. Monson te propheta ora a te Fatu. Te faa'ite papû nei au i te reira i te i'oa mo'a o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:26, 30; 107:14.
2. Alama 42:10, 13.
3. Alama 12:24.
4. Hi'o Alama 8:14–18.
5. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 122:9.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:43.
7. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 13:1.
8. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:14.

Te mau hui mana faatere rahi no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana

TE PERESIDENIRAA MATAMUA

Henry B. Eyring
Tauturu matamua

Thomas S. Monson
Peresideti

Dieter F. Uchtdorf
Tauturu piti

TE PŪPŪ NO TE TINO AHURU MA PITI APOSETOLO

Boyd K. Packer

L. Tom Perry

Russell M. Nelson

Dallin H. Oaks

M. Russell Ballard

Richard G. Scott

Robert D. Hales

Jeffrey R. Holland

David A. Bednar

Quentin L. Cook

D. Todd Christofferson

Neil L. Andersen

TE PERESIDENIRAA NO TE HITU AHURU

Ronald A. Resband

L. Whitney Clayton

Donald L. Hallstrom

Richard J. Maynes

Craig C. Christensen

Ulisses Soares

Lynn G. Robbins

TE PŪPŪ MATAMUA NO TE HITU AHURU (IA AU TE ANA'IRAA PIAPA)

Marcos A. Adukanitis

Jose L. Alonso

Ian S. Ardern

Mervyn B. Arnold

David S. Baxter

Shayne M. Bowen

Craig A. Candon

Yoon Hwan Choi

Don R. Clarke

Carl B. Cook

Lawrence E. Corbridge

Claudio R. M. Costa

LeGrand K. Curtis Jr.

Benjamin De Hoyos

Edward Dube

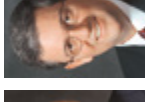
Kevin R. Duncan

Larry J. Echo Hawk

Stanley G. Ellis

David F. Evans

Enrique R. Fabella

Eduardo Garrret

Robert C. Gay

Carlos A. Gaddy

Christoffer Gødden

J. Deyn Cornish

Timothy J. Dydies

Bradley D. Foster

Randy D. Funk

Gerrit W. Gong

Walter F. Gonzalez

C. Scott Grow

James J. Hamula

Daniel L. Johnson

Paul V. Johnson

Patrick Keenan

Jörg Klebingart

Erich W. Kopschke

Marcus B. Nash

S. Gifford Nielsen

Brent H. Nielson

O. Vincent Heileck

Kevin S. Hamilton

Larry S. Kucher

Larry R. Lawrence

Allan F. Packer

Kevin W. Pearson

Anthony D. Perkins

Francisco J. Vinas

Paul B. Pieper

Rafael E. Pino

Dale C. Renslund

Michael T. Ringwood

Joseph W. Siani

Steven E. Snow

Michael John U. Teh

José A. Teixeira

Per G. Mohm

Hugo E. Martinez

James B. Marinho

Janio Mazzagrandi

Juan A. Uceda

Arnolfo Valenzuela

Francisco J. Vinas

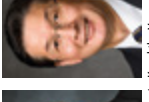
Scott D. Whiting

Ether Chi-Hong (Sam) Wong

Jorge F. Zeballos

Claudio D. Zivic

W. Craig Zwirk

TE EPISEKOPORA FAATERE RAHI

Gérard Coussé
Taururu matamua

Gary E. Stevenson
Episekopo taanere rahi

Dean M. Davies
Taururu piti

Scott D. Whiting

Larry Y. Wilson

Ken F. Richards

Gregory A. Schwitzer

Terence M. Vinson

Alan Ochoa

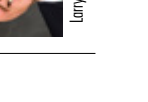
Larry Y. Wilson

Larry Y. Wilson

Larry Y. Wilson

Larry Y. Wilson

Larry Y. Wilson

Larry Y. Wilson

Larry Y. Wilson

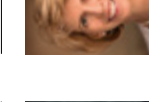
John S. Tanner
Taururu matamua

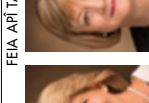
Tad R. Callister
Peresideti

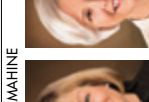
Devin C. Durrant
Taururu piti

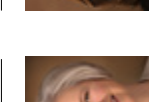
Bonnie L. Oscanson
Peresideti

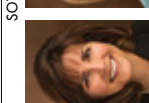
Carol F. McKonkie
Taururu matamua

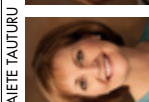
Neill E. Marriott
Taururu piti

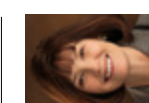
Carole M. Stephens
Taururu matamua

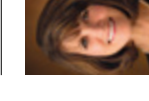
Linda K. Burton
Peresideti

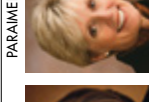
Linda S. Reeves
Taururu piti

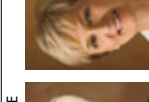
Jean A. Stevens
Taururu matamua

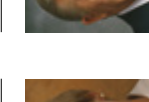
Rosemary M. Wixom
Peresideti

Cheryl A. Esplin
Taururu piti

Cheryl A. Esplin
Taururu piti

Cheryl A. Esplin
Taururu piti

Larry M. Gibson
Taururu matamua

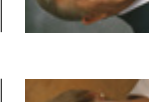
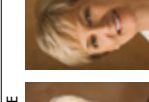
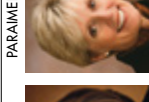
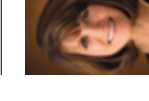
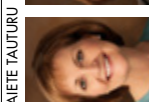
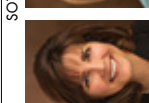
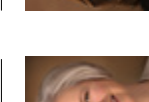
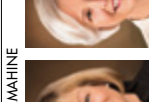
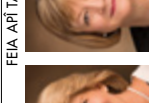
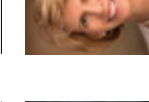
David L. Beck
Peresideti

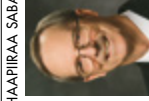
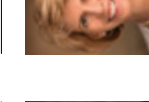
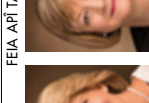
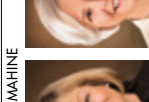
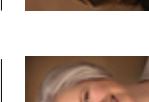
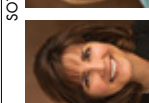
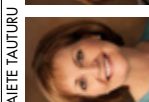
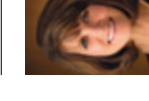
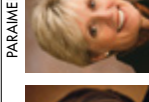
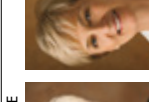
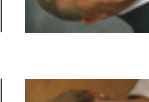
Randall L. Ridd
Taururu piti

TE FEIA FAATERE RAHI

HAAPIRAA SABATI

FEIA API TAMAROA

***Te mau hoho'a, e pee i te ohuraa
o te nira uati, haamata i ni'a i
te pae aui : te tahi mau melo e
misionare i Alexandria, Virginia,
Marite ; Johannesburg, Afirita
Apato'a ; Cuauhtémoc, Mehiko ;
Saipan, Te mau motu no Mariana
Apato'erau; Peachtree Corners,
Georgia, Marite ; Canoas,
Beresiria ; San Lorenzo, Para-
guay; Verona, Wisconsin,
Marite e Waterford, Irelane.***

Na te peresideni Thomas S. Monson

Arata'ihia i te fare ma te hau

E imi tatou i ni'a i te ra'i i taua arata'iraa hape ore ra, ia ti'a hoi ia tatou ia reni e ia pee i te hoê tere paari e te afaro.

E te mau taea'e, ua haaputuputuhia tatou ei tino puai no te autahu'araa, i ô nei i te Pû Amuiraa nei, e i roto i te mau fare ati a'e te ao nei. Te oaoa nei au e te haehaa nei no teie hopoi'a ta'u ia paraparau atu ia outou i te tahi mau parau rii. Te pure nei au i te Varua o te Fatu ia apiti mai ia'u i te raveraa i te reira.

A hitu ahuru ma pae matahiti i teie nei, i te 14 no fepuare 1939, i Hambourg Helemani, ua faahana-hanahia te hoê mahana faaeareaa ohipa. I roto i te mau oreroraa u'ana, te naho'a taata oaoa, e te ha'utiraa-hia te mau himene ai'a, ua tuuhia te pahi tama'i *Bismarck* i roto i te miti na roto i te anavai ra Elbe. Teie te pahi puai roa a'e, e ua riro ia ei ohipa faahiahia i roto i te parau no te haana tama'i e no te matini. Ua titauhia e 57 000 rahiraa hoho'a no te hamani e toru pâ auri 380 milimeta te me'ume'u, arata'ihia e te radar, te mau pupuhi fenua. E 45 000 km niuniu uira. Ua 35 000 tane e te vai ra to'na pâ auri no te parururaa. No te hanahana ia hi'ohia'tu, no to'na rahi, e no te maere rahi o to'na puai no te pupuhi, ua ferurihia e, eita teie pahi rahi e tomo.

Hau i te piti matahiti i muri mai i tae mai ai te taime e ti'a ai te *Bismarck* i ni'a i te ohipa i faataahia na'na, inaha, i te 24 no me 1941, ua tere maira na pahi tama'i puai roa a'e o te nuu moana peretane, te *Prince of Wales* e te *Hood*, no te tama'i mai i te *Bismarck* e i te pahi tama'i tere vitiviti purutia te *Prinz Eugen*. E pae noa minuti te raveraa-hia e te *Bismarck*, te tomo a'enei te *Hood* i raro i te moana Ataranetita e te mau taata atoa i ni'a

iho, maoti e toru i ni'a i te hau atu i te 1 400. Te tahi atu pahi tama'i peretane, te *Prince of Wales*, ua pêpê ino roa oia e ua horo ê.

I roto i na mahana e toru i muri mai, ua tama'i faahou e faahou â te *Bismarck*, i te mau pahi tama'i e te mau manureva tama'i peretane. Ia amuihia te taatoaraa, e pae pahi tama'i, e piti pahi uta manureva, 11 pahi tama'i na'ina'i e e 21 pahi tere vitiviti. Ua ta-hoê ratou i to ratou puai no te imi e no te tuparari i te *Bismarck* te pahi puai.

I roto i teie tama'iraa, noa'tu te mau ofa'i pupuhi tupita e rave rahi, aita te *Bismarck* i ino rahi roa. Eita anei ihoa oia e tomo? I muri iho, ua puta te hoê tupita i ni'a i te *Bismarck* e ua ino te hoe. Aita i manu'a te mau rave'a no te tata'i i te reira. Ua ineine te mau pupuhi e tae noa'tu te mau horopahi, tera râ, e ohu noa te *Bismarck*. E ere i te mea atea roa te nuu reva purutia. Eita ta te *Bismarck* e nehenehe e tae atu i te uahu tapaeraa. Aita râ hoê o te reira e nehenehe e horo'a mai i te vahi paruruhia, i te mea e, aita e ti'a i te *Bismarck* ia pee i te hoê reni tereraa faataahia. Aita e hoe, aita e tauturu, aita e tapaeraa. Te fatata mai nei te hopea. Ua purapura a'era te mau pupuhi peretane, area ra i te reira taime, te haaparari ra ia te horopahi purutia i te pahi parahi ore i mana'ohia i te hoê taime. Ua haamata te mau aremiti tahae o te moana Ataranetita i te apuapu i te mau hiti e ua horomii

roa'tu i te pahi purutia te'ote'o. Aita te *Bismarck* faahou.¹

Mai te *Bismarck*, ua riro tatou tata'itahi ei matini maere. Tera râ, aita to tatou haamaniraa i ta'otihia i te maramarama o te taata. E nehenehe te taata e hamani i te mau matini aravihi, eita râ ta'na e nehenehe e horo'a ia ratou i te ora e aore ra, e tuu i ni'a ia ratou i te puai o te mana'o e te feruriraa. E mau horo'a hanahana te reira, na te Atua ana'e e horo'a mai i te reira.

Mai te hôe faufaa o te hoê pahi, e te mau taea'e, ua horo'ahia ia tatou te hoê rave'a no te faataa i te avei'a ta tatou e tere. Te purapura noa mai nei te fare mori a te Fatu i mua ia tatou paatoa a fano ai tatou na ni'a i te moana o te oraraa nei. Ta tatou opuaraa o te tereraa ia ma te tipuupuu ore e tae roa'tu i te vahi ta tatou e titau ra—te basileia tiritiera o te Atua. Te taata aita ta'na e opuaraa, e au ia i te hoê pahi aita e hoe, aita roa'tu e rave'a e tae ai i te tapaeraa. Teie te faaararaa

ia tatou : a reni i to outou tere, tamau to outou 'ie, faaafaro to outou hoe, e a tere.

Mai te *Bismarck*, te pahi puai, mai te reira atoa te taata. E mea faufaa ore te tura'iraa a te mau matini e te puai o te mau rapa mai te mea e, aita e vai ra tera reni o te avei'a, tera tavaha no te ito, tera arata'iraa o te puai ta te hoe e horo'a mai, hoê tao'a ite-ore-hia e te mata taata, mea iti na'ina'i roa, tera râ, e mea faufaa te ohipa.

Ua horo'a mai to tatou Metua i te mahana, te ava'e e te mau feti'a—te mau mea no te ra'i no te arata'i i te mau ihitai e fano na ni'a i te mau purumu o te moana. No tatou nei, a haere ai tatou na ni'a i te e'a o te oraraa nei, ua horo'a mai Oia i te hoê hoho'a fenua maramarama e ua tapa'o i te e'a e tae ai tatou i te vahi i titauhia ia tatou ia tapae. Te faaara mai nei Oia : A ara ia outou i te mau tipuura, te mau fifi, te mau herepata. Eita tatou e vaiiho ia tatou ia havarehia na te feia o te arata'i ê ia tatou, taua mau taata faaoto pû maramarama ra o te hara i tera e tera vahi. E parahi râ tatou no te pure ; e faaroo tatou i taua reo iti ha'ihai ra o te paraparau i roto roa i te hohonuraa o to tatou varua i te aniraa marû a te Fatu, « Haere mai, a pee mai ia'u ».²

Tera râ, te vai ra te feia aita e faaroo, aita e haapa'o, e mea au a'e na ratou ia haere na ni'a i te e'a ta ratou iho i hamani. E mea pinepine ratou i te topa i roto i te mau faahemaraa o te haati nei ia tatou paatoa e o te nehenehe e ume papû.

Tatou e mau nei i te autahu'araa, ua tuuhia mai tatou i ni'a i te fenua nei i roto i te mau tau arepurepu. Te ora nei tatou i roto i te hoê ao fifi e te mau arorara e itehia i te mau vahi atoa. Te faaino nei te mau faanahoraa poritita i te vai-papû-raa o te mau fenua, te haru nei te feia faatiti i te mana, e mai te mea ra e, te hamani-ino-hia nei te tahi tuhaa o te sotaiete, e ua faaerehia i te rave'a, e ua vaiihohia i roto i to ratou feruriraa no te manuïa ore. Te faaroo noa nei to tatou tari'a i te mau haavare a te taata, e te haati nei te hara ia tatou.

Tei ia tatou te hopoi'a ia vai ti'amâ noa i te mau haamaitairaa hanahana

atoa ta to tatou Metua i te Ao ra i faataa no tatou. Te vahi ta tatou e haere, e haere atoa to tatou autahu'araa na muri iho ia tatou. Te ti'a ra anei tatou i roto i te mau vahi mo'a ? E tena na, hou a tuu ai outou ia outou iho e to outou autahu'araa i roto i te fifi na roto i te haereraa i roto i te mau vahi e aore ra, te amuiraa'tu i roto i te mau ohipa aita e au ia outou, e aore ra, i te reira autahu'araa, a parahi i raro, e a feruri i te mau hopearaa.

Tatou tei faatoro'ahia i te autahu'araa o te Atua, e nehenehe ta tatou e faatupu i te taa'eraa. Ia tape'a ana'e tatou i to tatou iho viivii ore e ia faatura i to tatou autahu'araa, e riro tatou ei mau hi'oraa parau ti'a o te peehia e vetahi ê. Ua a'o mai te aposetolo Paulo e, « Ei haapa'oraa râ oe na tei faaroo ra, i te parau, i te haerea, i te aroha, i te huru o te aau, i te faaroo, i te viivii ore ».³ Ua papa'i atoa oia e, e ti'a i te feia e pee i te Mesia ia riro « mai te tiarama o te ao nei ».⁴ E nehenehe te faaiteraa i te hoê hi'oraa no te parau ti'a e tauturu ia turama i te hoê ao pouri rahi.

E rave rahi o outou e haamana'o ra i te peresideni N. Eldon Tanner, tei tavini ei tauturu no na peresideni e maha o te Ekalesia. Ua faaite mai oia i te hoê hi'oraa tauuiui ore no te parau ti'a i roto i te roaraa o ta'na ohipa toro'a i roto i te faahoturaa tao'a, i roto i te taviniraa i roto i te hau i Canada, e ei aposetolo na Iesu Mesia. Ua horo'a mai oia ia tatou i teie parau a'o faaûruhia : « Aore e mea e horo'a mai i te oaoa rahi a'e e te manuïa maori râ te oraraa i te mau haapiiraa o te evanelia. Ei hi'oraa outou ; ei faaûruraa outou no te maitai ».

Te parau faahou ra oia : « Ua faatoro'a-ê-hia na tatou tata'itahi no te tahi ohipa ei tavini ma'itihia no te [Atua] o Ta'na i hi'o e, e tano ia horo'a i te autahu'araa e te mana no te ohipa i roto i To'na i'oa. Haamana'o noa e, te hi'o mai nei te taata ia outou no te faatereraa, e te faaûru nei outou i te oraraa o te taata no te maitai anei e aore ra, no te ino, e e itehia te reira faaûruraa no te mau u'i a muri a'e ».⁵

Te puai rahi a'e i roto i te ao nei, o te mana ia o te Atua o te faaohipahia

na roto i te taata, e na te reira parau mau e faaitoito ia tatou. No te fano ma te hau na ni'a i te moana o te tahuti nei, e titau tatou i te arata'iraa a taua Ihitai Mure ore ra—oia te Iehova rahi. E ani tatou i te ra'i, ia noaa mai te tauturu o te ra'i.

Hoê hi'oraa matarohia no te hoê taata aore i ani i to te ra'i, o Kaina ia, te tamaiti a Adamu e o Eva. E puai to te tino e paruparu râ to te mana'o, ua vaiiho o Kaina i te hinaaro faufaa, te nounou e te haapa'o ore, e te taparahi taata no te faahape i to'na iho avei'a o te arata'i hoi ia'na i te vahi hau e i te faateiteiraa. Ua upooti'a te mau mea o te ao i ni'a i to te ra'i. Ua hi'a Kaina.

I roto i te tahi atu anotau, ua tamatahia te hoê tavini a te Atua na te hoê arii ino. Ma te tauturuhia e te faa'iruraa no te ra'i, ua tataro o Daniela, no te arii, i te papa'iraa i ni'a i te papa'i. No ni'a i te mau haamauruuruaa i faarahia—hoê ahu arii, hoê fifi arapoa auro, e te mana poritita—na ô atura o Daniela e, « e ia oe iho ta oe tao'a, e ta oe ra utua rahi e hopoi atu ia na vetahi ê ».⁶ E tao'a e e mana rahi tei pupuhia na Daniela, e mau utu'a no te mau mea o te ao nei, eiaha no te Atua. Ua pato'i o Daniela e ua haapa'o maitai noa.

I muri a'e ra, a haamori ai Daniela i te Atua noa'tu te ture e opani ra i te

reira, ua hurihia oia i roto i te apoo o te mau liona. Te faati'a mai nei te aamu o te Bibilia e, i te po'ipo'i a'e, « e ia ravehia'tu Daniela i roto i taua apoo ra, aore roa e pahure i ni'a ia'na, no te mea ua faaroo oia i te... Atua ».⁷ I roto i te hoê taime hepohepo, na te hinaaro u'ana o Daniela ia haapa'o maitai noa i hopoi mai i te parururaa a te Atua e i horo'a mai i te hoê faaeearaa hau. E noaa atoa ia tatou te reira huru parururaa e te hau mai te mea e, e haapa'o maitai noa tatou e tae roa'tu i to tatou utuafare mure ore.

Na te uati o te aamu, mai te one o te hapaina uati, e tapa'o i te tereraa o te tau. E pûpû apî te ti'a mai i ni'a i te tahua o te oraraa. Tei mua ia tatou te mau fifi ri'ari'a o to tatou anotau. I roto i te roaraa o te aamu o te ao nei, ua haa satane ma te rohirohi ore no te haamou i te feia e pee i te Faaora. Mai te mea e, e fati tatou i raro a'e i ta'na mau taparuraa—mai te *Bismarck* puai—e ere ia tatou i taua hoe ra o te nehenehe e arata'i ia tatou i te vahi hau. Area râ, noa'tu e, ua haatihia tatou i te mau rave'a aravihi o te oraraa o teie anotau, e imi tatou i ni'a i te ra'i i taua arata'iraa hape ore ra, ia ti'a hoi ia tatou ia reni e ia pee i te hoê tere paari e te tano. E ore roa to tatou Metua i te Ao ra e vaiiho i ta tatou aniraa ti'a ma te pahonora a ore. Mai

te mea e, e imi tatou i te tauturu no te ra'i, eita to tatou hoe e hape, eiaha mai to te *Bismarck*.

A haamata ai tatou i to tatou tere, e mata na tatou i te fano ma te hau i ni'a i te moana o te oraraa. E mata na tatou i te rave i te itoito o Daniela, ia ti'a ia tatou ia vai parau ti'a noa noa'tu te hara e te faahemaraa e haati nei ia tautou. E mata na tatou i te faahohonu e i te haapaari i to tatou iteraa papû mai to Iakoba, te taea'e o Nephi, i te taime a tahitohito mai ai te hoê taata tei imi i te mau rave'a atoa no te haamou i to'na faaroo, na ô atura, « i ore ai au i faaaueuehia'i ».⁸

Ma te hoe o te faaroo no te arata'i i to tatou tere, e te mau taea'e, e nehenehe atoa ta tatou e tere ma te hau e tae atu i te fare—te fare i te Atua ra, no te parahi i piha'i iho Ia'na e a muri noa'tu. Ia tupu hoi mai te reira no tatou tata'itahi, ta'u ia pure na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Ludovic Kennedy, *Pursuit : The Chase and Sinking of the Bismarck* (1974).
2. Luka 18:22.
3. 1 Timoteo 4:12.
4. Philipi 2:15.
5. N. Eldon Tanner, « For They Loved the Praise of Men More Than the Praise of God », *Ensign*, Novema 1975, 74.
6. Daniela 5:17.
7. Daniela 6:23.
8. Iakoba 7:5.

Na te presideni Henry B. Eyring
Tauturu Matamua i roto i te Peresideniraa Matamua

Heheuraa tamau

Eita te haavâraa a te taata e te mana'ō maramarama e nava'i no te farii i te mau pahonoraā i te mau uiraa no ni'a i te mea faufaa a'e i roto i te oraraa. E titau tatou i te heheuraa no ô mai i te Atua ra.

Ta'u ti'aturiraa no tatou i teie mahana ia farii tatou paatoa i te here e i te maramarama no ô mai i te Atua ra. E rave rahi o te faaroo mai nei i teie mahana o te hinaaro rû nei i te haamaitairaa no te heheuraa o te taata iho no ô mai i to tatou Metua here i te Ao ra.

No te mau peresideni misioni, e riro ia o te hoê pure taparu no te ite nahea ia faaitoito i te hoê misionare i roto i te fifi. No te hoê metua tane e aore ra, hoê metua vahine i te hoê vahi i te ao nei tei ninahia i te tama'i, e riro ia o te hoê hinaaro tuutuu ore ia ite e, e faanuu anei i to'na utuafare i te hoê vahi pe'ape'a ore e aore ra, e faaea noa i te vahi tei reira ratou. E rave rahi hanere peresidini tīti e te mau episekopo e pure nei i teie mahana no te ite nahea ia tauturu i te Fatu ia faaora i te hoê mamoe mo'e. E no te hoê peropheta, e riro ia o te iteraa eaha ta te Fatu e hinaaro ia parau oia i to te Ekalesia e i te hoê ao arepurepu.

Ua ite tatou paatoa e, eita te haavâraa a te taata e te mana'ō maramarama e nava'i no te farii i te mau pahonoraā i te mau uiraa no ni'a i te mea faufaa a'e i roto i te oraraa. E titau tatou i te

heheuraa no ô mai i te Atua ra. E eita tatou e titau hoê noa iho heheuraa i roto i te hoê tau hepohepo, e hinaaro râ tatou ia tahe tamau noa mai te heheuraa. Eita tatou e hinaaro hoê noa iho anapa o te maramarama e te tamahana-hana, e hinaaro râ tatou i te haamaitairaa tamau o te aparauraa i te Atua.

Te tumu mau i ti'a mai ai te Ekalesia no te mea ia, ua ite hoê tamaiti apî e, e parau mau te reira. Ua ite te tamaiti apî ra o Iosepha Semita e, eita oia e ite na roto ia'na iho e, tei hea te Ekalesia e amui atu. No reira, ua ui oia i te Atua mai ta te buka a Iakobo i parau ia'na e, e nehenehe. Ua fâ maira te Atua te Metua e Ta'na Tamaiti Here i roto i te hoê uru raau. Ua pahono mai raua i te uiraa tei ore e tae'ahia i te mana o te Iosepha no te tatarā.

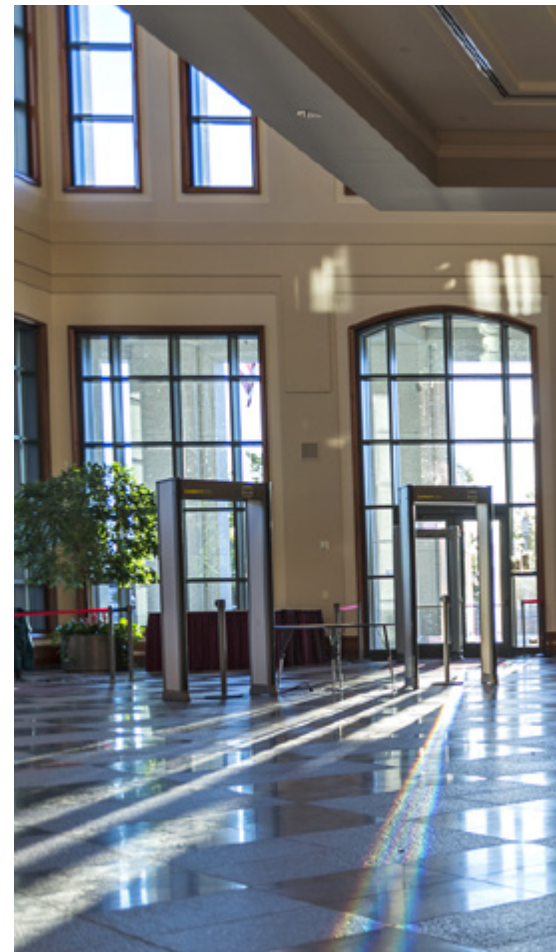
E i reira, aita oia i pii-noa-hia e te Atua ia haamau i te Ekalesia mau a Iesu Mesia, ua faaho'i-atoa-hia mai râ i reira te mana no te ti'aoro i te Varua Maitai ia ti'a i te heheuraa no ô mai i te Atua ra ia tae tamau noa mai.

Teie te tatararaa a te peresideni Boyd K. Parker no te reira tapa'ō faaitoito o te Ekalesia mau : « Te vai tamau noa

nei te heheuraa i roto i te Ekalesia : e farii te peropheta i te reira no te Ekalesia ; e farii te peresideni no to'na tīti, no to'na misioni, e aore ra, no ta'na pūpū autahu'araa ; e farii te episekopo no to'na paroisa ; te metua tane no to'na utuafare ; te taata no'na iho ».¹

E haamata, e hope, e e tamau noa te reira faanahoraa nehenehe o te heheuraa, ia farii ana'e tatou i te heheuraa no tatou iho. E rave tatou i te taata rahi ra o Nephi, te tamaiti a Lehi, ei hi'oraa na tatou. Ua moemoeahia to'na metua tane. Ua faariro te tahi atu mau taata i roto i te utuafare o Nephi i te moemoea a Lehi ei ohipa aoaoa. I roto i te moemoea te vai ra te faaueraa no ô mai i te Atua ra ia faaruru i te ati rahi o te ho'iraa i Ierusalemā e tii i te mau api tei roto i reira te parau na te Atua no te hopoi na muri iho ia ratou i roto i to ratou tere i te fenua i parauhia ra.

Pinepine tatou i te faahiti i te parau itoito a Nephi i te taime a ani ai to'na metua tane ia ratou ia ho'i

i Ierusalem. Ua ite outou i te mau parau ra : « E haere atu vau, e rave hoi i te mau mea ta te Fatu i faaue maira ».²

E faaroo a'era Lehi ia Nephi i te parauraa i taua mau parau ra, te na ô ra te papa'iraa e, « oaoa roa iho ra oia ».³ Oaoa to'na i te mea e, ua ite oia e, ua haamaitaihia Nephi i te heheuraa papû e, teie moemoea o to'na metua tane, e aparauraa mau ia no ô mai i te Atua ra. Aita o Nephi i parau e, « E haere atu vau, e rave hoi i te mau mea ta to'u metua tane i parau mai ia'u ia rave ». Ua parau râ oia e, « E haere atu vau, e rave hoi i te mau mea ta te Fatu i faaue maira ».

Na roto mai i to outou iteraa i roto i to outou iho utuafare, ua ite atoa outou e, no te aha Lehi i « oaoa roa [ai] ». No roto mai to'na oaoa i te iteraa e, ua farii Nephi i te heheuraa haapapû.

E rave rahi metua tei haamau i te ture utuafare no te ho'iraa mai te tamarii paari i te fare i te pô. Tera râ, a feruri

na i te oaoa ia ite te mau metua, mai te hoê tei ite, tau hepetoma noa i ma'iri a'e nei e, te hoê tamarii tei faaru'e i te utuafare aita i maoro a'e nei, aita oia i haamau noa i te hoê hora ho'iraa fare no'na, ua haapa'o atoa râ oia i te Sabati mai tei haapiihia ia'na i te utuafare. E faatupu te heheuraa a te hoê metua, i te hoê ohipa vai maoro i roto i te heheuraa o te taata iho, o te tamau noa e tae roa'tu i ni'a i te tamarii.

E mea papû e, ua maramarama maitai to'u metua vahine i te reira parau tumu o te heheuraa. I to'u apîraa, e tapiri au i te opani muri ma te maniania ore ia ho'i ana'e mai au i te fare i te maorora pô. Titauhia ia'u ia haere na mua i te piha o to'u metua vahine no te haere i roto i to'u piha. Noa'tu e, e haere marû noa vau, ia tae ana'e au i mua i to'na opani afa matara noa, e faaroo vau i to'u i'oa, ma te marû, « Hal. Haere mai na maa taime iti ».

E tomo vau i roto e e parahi i te hiti o to'na ro'i. E mea poiri i roto i te

piha. Ahiri outou i faaroo, e mana'o outou e, e paraparauraa hoa noa ia no ni'a i te oraraa. Tera râ, i teie mahana, te haamana'o nei â vau i te mau mea ta'na i parau mai, ua tuati noa te puai ta'u i ite i te taime a tai'o ai au i to'u haamaitairaa patereareha.

Aita vau i ite e, eaha ta'na i ani i roto i te pure, a tia'i noa ai oia ia'u i taua mau pô ra. Te mana'o nei au e, te tahi tuhaa no ni'a ia i to'u vai-pe'ape'a-ore-raa. Ua papû râ ia'u e, ua pure oia mai ta te hoê patereareha e pure hou a horo'a ai oia i te hoê haamaitairaa. E pure oia ia ti'a i ta'na mau parau ia tae i roto i te taata ei mau parau na te Atua, eiaha na'na. Ua pahohohia te mau pure a to'u metua vahine no taua haamaitairaa ra i ni'a i to'u upoo. Tei roto oia i te ao varua hau atu i te 40 matahiti i teie nei. Ua papû roa ia'u e, e oaoa rahi to'na, i haamaitaihia hoi au mai ta'na i ani, ia faaroo vau i roto i ta'na parau a'o i te mau faauerua a te Atua. Ua

tamata vau ia haere e ia rave hoi mai ta'na i hinaaro ia rave au.

Ua ite au i te reira â semeio o te heheuraa tamau i roto i te mau peresideni tītī e te mau episekopo i roto i te Ekalesia. E, mai te reira te heheuraa i te mau ti'a faatere o te utuafare, te faufaa o te heheuraa, tei te huru ia o te feia e arata'ihia no te farii i te heheuraa haapapū.

Ua ite au i te reira semeio o te heheuraa i muri a'e i te ati i tupu na roto i te parariraa te haapahuraa pape no Teto Dam i Idaho i te matahiti 1976. E rave rahi o outou tei ite i te aamu no te ohipa i tupu. Tera râ, e nehenehe te hi'oraa o te heheuraa tamau tei fariihia e te hoê peresideni tītī e haamaitai ia tatou paatoa i roto i te mau mahana i muri nei.

E rave rahi tauatini taata tei faahae-rehia i rapae i to ratou faaearaa no te mea ua ino roa to ratou fare. Na te hoê peresideni tītī, hoê taata faaapu, i arata'i i te mau ohipa tautururaa. Tei roto vau i te hoê piha haapiiraa i te fare haapiiraa tua rua no Ricks tau mahana i muri a'e i te ati. Ua tae mai te hoê ti'a no te piha faatere a te hau no te ati. Ua tomo mai oia e to'na mau tauturu i roto i te piha rahi i reira to te peresideni tītī haaputuputuraa mai i te mau episekopo e i te tahi mau faatere no te tahi atu mau faaroo. Tei reira vau no te mea e rave rahi o te feia tei ora mai, te utuutuhia ra ratou e te noho ana'e ra i te fare haapiiraa ta'u e peresideni ra.

A haamata ai te putuputuraa, ua ti'a a'era te ti'a no te piha faatere a te hau no te mau ati i ni'a e ua haamata a'era i te parau ma te reo mana i te mau mea e titauhia ia rave. I muri iho, ua tapura oia i na ohipa faufaa e pae e aore ra, e ono, ua pahono mâru atura te peresideni tītī e, « Ua oti te reira i te ravehia e matou ».

Tau minuti i muri mai, na o mai nei te ti'a no te piha faatere a te hau no te mau ati e, « Ia'u i mana'o, e parahi noa vau e e hi'o noa maa taime iti ». Ua faaroo a'era oia e to'na mau tauturu i te mau episekopo e te mau peresideni pūpū peresibutero ia faaite mai i te mau ohipa ta ratou i rave. Ua faataa mai ratou eaha te arata'iraa ta ratou i farii e i apee no roto mai i to ratou

mau ti'a faatere. Ua faati'a atoa ratou i te mau mea tei faaûruhia ia ratou ia rave, a pee ai ratou i te mau arata'iraa no te ite mai i te mau utuafare e no te tauturu ia ratou. Ua maoro te pō. E rohirohi roa ratou paatoa no te faaite i to ratou pe'ape'a maoti te faaiteraa i to ratou here i te taata.

Ua horo'a'tura te peresideni tītī i te tahi mau arata'iraa hopea i te mau episekopo e ua faaara maira oia i te taime no te apooraa i te po'ipo'i roa no te afa'i mai i te parau faaite.

I te po'ipo'i a'e, ua tae mai te ti'a no te hau e 20 minuti na mua a'e a haamata ai te apooraa parau faaite e te faauerua ohipa. Te ti'a ra vau i piha'iho noa. Ua faaroo vau ia'na i te parau-marû-raa i ni'a i te peresideni tītī, « Peresideni, eaha ta oe e hinaaro ia'u e i te mau melo o ta'u pūpū ia rave ? »

Te mea ta taua taata ra i ite, ua ite ia vau i te reira i te mau taime ati e te tamataraa, ati a'e te ao nei. Ua tano te Peresideni Packer. E tae mai te heheuraa tamau i te mau peresideni tītī ra no te huti ia ratou i ni'a a'e i to ratou iho paari e te aravihi. E, i ô atu i te reira, e horo'a te Fatu i te feia ta te peresideni e arata'i, i te hoê faaiteraa haapapū e, no ô mai ta'na mau faauerua i te Atua ra, na roto i te Varua Maitai, haere atu i roto i te hoê taata hara nei.

Ua haamaitaihia vau ia piihia ia pee i te mau ti'a faatere faaûruhia i te pae rahi o to'u oraraa. I to'u apî-roaraa ua piihia vau ia riro ei tauturu no te hoê peresideni pūpū peresibutero. Ua riro na vau ei tauturu i raro a'e e piti na peresideni mataeinaa, e no hoê Episekopora Faatere Rahi o te Ekalesia, hoê melo no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, e hoê

tauturu i raro a'e e piti Peresideni no te Ekalesia. Ua ite au i te heheuraa i horo'ahia ia ratou e i muri iho te haa-papūraa i te mau taata e pee ia ratou.

Teie heheuraa no te taata iho no te fariiraa, o ta tatou paatoa e hinaaro nei, eita ia e tae ohie noa mai, eita atoa e roaa ohie noa na roto noa i te aniraa. Te horo'a mai nei te Fatu i te arata'iraa i muri nei no te tauturu ia tatou ia farii i te reira mau faaiteraa no ô mai i te Atua ra. E arata'iraa ia no te mau taata atoa e imi nei i te heheuraa no te taata iho mai tei titauhia ia tatou.

« Ia î noa atoa hoi to outou mau aau i te aroha i te mau taata atoa, e i te utuafare faaroo, e ia faaunauna noa te taiata ore i to outou mau feruriraa i te mau taime atoa ; ei reira to outou ti'a-turiraa e puai roa ai i mua i te aro no te Atua ; e e ma'iri mai ai te haapiiraa no te autahu'araa i ni'a i to outou aau mai te hupe no te ra'i maira.

« E e riro te Varua Maitai ei apiti no ouotu i te mau taime atoa ».⁴

Na roto mai i te reira, e rave mai au i te a'oraa no tatou paatoa. Eiaha e vaha-vaha i te mana'o e roaa mai ia outou no te here i te peropheta o te Atua. I te mau vahi atoa ta'u e haere i roto i te Ekalesia, noa'tu o vai te peropheta i te reira taime, e ui mai te mau melo e, « Ia ho'i atu oe i te pū faatereraa o te Ekalesia, e ti'a anei ia oe ia parau atu i te peropheta e, ua here roa matou ia'na ? »

Ua hau roa'tu te reira i te haamori aito e aore ra, i te mau mana'o haa-faahiahia i te mau aito, o te tupu mai i roto ia tatou i te tahi taime. E horo'a te reira no ô mai i te Atua ra. Na roto i te reira e farii ohie atu â outou i te horo'a no te heheuraa haapapū ia paraparau ana'e oia i roto i to'na toro'a ei peropheta no te Fatu. Te here e tupu mai i roto ia outou, o te here ia o te Fatu no te mau taata atoa tei riro ei auvaha parau No'na.

E ere te reira i te mea ohie ia farii tamau noa i te mea e, pinepine te Fatu i te ani i To'na peropheta ia horo'a i te a'oraa tei riro ei mea teimaha no te taata ia haapa'o. E tamata te enemi o to tatou varua ia arata'i ia tatou ia au ore e ia tapetete te mana'o no ni'a i te piiraa o te peropheta no ô mai i te Atua ra.

Ua ite a'e nei au e mea nahea e

nehenehe ai i te Varua Maitai ia haaputapū i te hoē aau marū no te paruru o te hoē pipi haehaa a Iesu Mesia na roto i te heheuraa haapapū.

Ua tono te peropheta ia'u ia horo'a i te mana taati mo'a i ni'a i te hoē taata i roto i te hoē oire na'ina'i atea. Tei te peropheta ana'e ra te taviri no te faaoti e, o vai te farii i te mana mo'a tei horo'ahia'tu e te Fatu ia Petero ra, te Aposetolo faatere. Ua farii atoa vau i te reira mana taati, tera rā, na roto ana'e i te faaueraa a te Peresideni o te Ekalesia e ti'a ai ia'u ia horo'a'tu i te reira i te tahi atu taata.

No reira, i roto i te hoē piha i roto i te hoē fare pureraa i te atea e roa ia Roto Miti, ua tuu vau i to'u na rima i ni'a i te upoo o te hoē taata tei ma'i-tihia e te peropheta ia farii i te mana taati. E itehia i ni'a i to'na na rima te mau tapa'o o te hoē oraraa ohipa i roto i te repo ia roaa te tahi maa vahi iti tauturu no te oraraa. Ua parahi ta'na vahine iti na'ina'i i piha'i iho ia'na. E ite-atoa-hia i ni'a ia'na te mau tapa'o o te mau matahiti ohipa teimaha i piha'i iho i ta'na tane faaipoipo.

Ua faahiti au i te mau parau tei horo'ahia mai e te peropheta. « No te mana e te hopoi'a i tuuhia mai ia'u e te », i reira e faahiti ai i te i'oa o te peropheta, « tei mau i te mau taviri atoa o te autahu'araa i ni'a i te fenua nei i teie tau, te horo'a'tu nei au i te mana taati i ni'a ia oe », i reira e faahiti ai i te i'oa o te taata, e i muri iho te i'oa o te hiero i

reira oia e tavini ai ei taata taati.

Ua tahe a'era te roimata i ni'a i to'na paparia. Ua ite a'era vau e, te ta'i atoa ra ta'na vahine. Ua tia'i au ia hau raua. Ua ti'a a'era te vahine i ni'a e ua haere maira i piha'i iho ia'u. Hi'o maira i ni'a e ua parau maira ma te haamā rii e, ua oaoa oia e ua pe'ape'a atoa rā. Ua parau maira oia e, ua au roa oia ia haere i te hiero na muri iho i ta'na tane, i teie nei nei rā, ua mana'o oia e, eiaha oia e haere na muri iho ia'na, no te mea, ua ma'iti te Atua ia'na no te hoē ti'aturiraa hanahana e te mo'a. E ua parau maira oia e, ua tupu mai te mana'o ti'amā ore ia riro ei hoa no'na no te hiero no te mea, aita ta'na e nehenehe e tai'o e e papa'i.

Ua tamarū vau ia'na e, e hi'oraa hanahana no ta'na tane ia apiti oia ia'na i roto i te hiero no to'na mana rahi i te pae varua. I roto i te faito ha'ihai'roa o to'u aporaa mai i ta'na mau parau, ua parau atu vau ia'na e, ua heheu mai te Atua ia'na i te mau mea i ô e atu i te mau ite atoa o te fenua nei.

Ua ite oia na roto i te horo'a o te Varua e, ua horo'a mai te Atua i te hoē ti'aturiraa rahi na roto mai i Ta'na peropheta i te tane ta'na i here. Ua ite oia iho e, te mau taviri no te horo'a i taua mana taati ra ua mauhia ia e te hoē taata aitā oia i ite a'e nei e ta'na iho i ite e, e peropheta ora ia na te Atua. Ua ite oia, ma te ore e faaitehia mai e te hoē a'e ite ora e, ua pure te peropheta

i ni'a i te i'oa o ta'na tane. Ua ite oia iho e, ua pahono mai te Atua.

Ua ite atoa oia e, te mau oro'a ta ta'na tane e rave, e taati te reira i te taata no te oraraa mure ore i roto i te basileia tiretiera. Ua haapapū oia i roto i to'na mana'o e to'na aau e, te fafauaraa ta te Fatu i rave i mua ia Petero, te vai noa nei â te reira i roto i te Ekalesia : « E ta oe e haamau i raro nei, e haamau-atoa-hia ia i te ao ».⁵ Ua ite oia iho i te reira, na roto i te heheuraa, no ô mai i te Atua ra.

E ho'i na tatou i ta tatou parau omuaraa. « Te vai tamau noa nei te heheuraa i roto i te Ekalesia : e farii te peropheta i te reira no te Ekalesia ; e farii te peresideni no to'na tūti, no to'na misioni, e aore ra, no ta'na pūpū autahu'araa ; e farii te episekopo no to'na paroisa ; te metua tane no to'na utuafare ; te taata no'na iho ».⁶

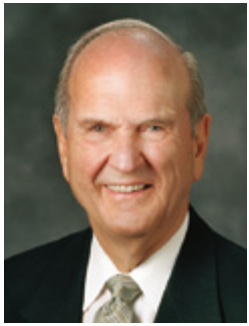
Te faaite papū atu nei au ia outou e, e parau mau. Te faaroo nei te Metua i te Ao ra i ta outou mau pure. Te here nei Oia ia outou, e ua ite Oia i to outou i'oa. O Iesu te Mesia, te Tamaiti a te Atua, e to tatou Ora, ua here Oia ia outou i te faito eita e itea ia outou.

Te ninii mai nei te Atua i te heheuraa, na roto i te Varua Maitai, i ni'a i Ta'na mau tamarii. Te paraparau nei Oia i Ta'na peropheta i ni'a i te fenua nei, o Thomas S. Monson i teie mahana. Te faaite papū nei au e, te mau nei e te faaohipa nei oia i te mau taviri atoa o te autahu'araa i ni'a i te fenua nei.

Mai te mea e, e faaroo outou i roto i teie amuiraa i te mau parau a te feia ta te Atua i pii no te paraparau ei mono No'na, te pure nei au ia farii outou i te heheuraa haapapū ta outou e hinaaro nei no te imi i to outou haerea i roto i te tere no te ho'i faahou i te fare, no te parahi i piha'i iho Ia'na i roto i te hoē utuafare taatihia e a muri noa'tu. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Boyd K. Packer, « We Believe All That God Has Revealed », *Ensign*, Me 1974, 95.
2. 1 Nephi 3:7.
3. 1 Nephi 3:8.
4. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 121:45-46.
5. Mataio 16:19.
6. Boyd K. Packer, *Ensign*, Me 1974, 95.

Na Elder Russell M. Nelson
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te patururaa i te mau peropheta

Ua riro ta tatou patururaa i te mau peropheta ei fafauraa ia tatou iho ia rave i te mau mea atoa no te turu i te mau tautooraa matamua e tohuhia mai e ratou.

E te peresideni Eyring, mauruuru no ta oe poro'i faa'uru e te haamaramama. E to'u mau taea'e e mau tuahine here, te mauruuru nei matou no to outou faaroo e to outou itoito. I nanahi ra, ua anihia tatou ta'itahi ia paturu ia Thomas S. Monson ei peropheta na te Atua e ei Peresideni no te Ekalesia a te Fatu. Te himene pinepine nei tatou, « Mauruuru matou e te Atua no ta oe na peropheta ».¹ Te taa maitai ra anei tatou i te auraa o te reira ? A feruri na i te haamatairaa ta te Fatu i horo'a ia tatou ia paturu i Ta'na peropheta, o oia o te horo'a mai nei i te a'o pora'o ore, viivii ore, ma te ore e haapa'o i to'na iho hinaaro, e tei hope roa ho'i i te parau mau !

Nahea tatou e paturu mau ai i te ho'e peropheta ? Na mua roa a riro mai ai oia ei Peresideni no te Ekalesia, ua faataa mai te peresideni Joseph F. Smith : « E hopoi'a faufaa te reira no te Feia Mo'a ia... paturu i te feia mana o te Ekalesia, ia na reirahia, eiaha ra na roto noa i te afa'iraa i te rima i ni'a, na roto atoa ra i te *ohipa* e te parau mau ».²

Te haamana'o maitai nei au i te ohipa taa e roa ta'u i rave no te patururaa i te ho'e peropheta. Ei taote

rapaau ma'i e ei taote mafatu, e hopoi'a ia na'u ia tapu i te mafatu o te peresideni Spencer W. Kimball i te matahiti 1972, i tera taime e mono peresideni oia no te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo. E mea fifi roa to'na tapuraa. Aita ho'i to'u aravihi no te raveraa i te reira huru tapūraa i ni'a i te ho'e taata ma'i mafatu e 77 matahiti i te paari. Ua parau vau e ere i te mea ti'a ia ravehia teie tapūraa e ua faaara vau i te peresideni Kimball e te Peresideniraa Matamua. Ma te faaroo ra, ua ma'iti te peresideni Kimball, ia ravehia te reira, no te mea noa e, ua a'o te Peresideniraa Matamua i te reira. Na te reira i faa'ite i to'na huru patururaa i to'na feia faatere ! E ua mata'u vau i taua faaotiraa ra !

Mauruuru i te Fatu, ua manuia te tapūraa. I te haamata-faahou-raa te mafatu o te peresideni Kimball i te otu'i, e mea puai rahi roa ia ! I taua iho taime ra, ua noaa ia'u te ho'e faa'iteraa papū a te Varua e e riro mai teie taata ei Peresideni no te Ekalesia i te ho'e mahana !³

Ua ite outou e aha te ohipa i tupu i muri mai. E 20 noa ava'e i muri mai, ua riro mai te peresideni Kimball ei

Peresideni no te Ekalesia. E ua faatere u'ana oia e ma te itoito e rave rahi matahiti.

Mai te reira mai a taime, ua paturu tatou i te mau peresideni Ezra Taft Benson, Howard W. Hunter, Gordon B. Hinckley, e Thomas S. Monson i teie nei ei mau Peresideni no te Ekalesia— e peropheta i to'na auraa mau !

E to'u mau taea'e e tuahine, mai te mea e ohipa ta te Faaho'i-faahou-raa o te Evanelia i rave, o te faaoreraa ia i te mana'o hape e, ua faaea te Atua i te paraparau i Ta'na mau tamarii. Aore roa e mea atea roa'tu i te parau mau. Ua arata'i te ho'e peropheta i te Ekalesia a te Atua i te mau tau tuuraa atoa o te evanelia, mai ia Adamu mai e tae noa mai a teie nei mahana.⁴ Te faa'ite papū nei te mau peropheta no ni'a ia Iesu Mesia—no ni'a i To'na hanahana e Ta'na misioni e taviniraa i ni'a i te fenua nei.⁵ Te faahanahana nei tatou i te peropheta Iosepha Semita ei peropheta no teie tau tuuraa hopea no te evanelia. E te faahanahana nei tatou i te mau taata atoa o tei mono mai ia'na ei Peresideni no te Ekalesia.

Ia paturu tatou i te mau peropheta e te tahi atu mau feia faatere,⁶ te faaohipa ra ia tatou i te ture no te fariiraa amui i roto i te Ekalesia no te mea ua parau te Fatu : « E ore roa e horo'ahia'tu i te hoe taata ia haere atu e ia poro haere i ta'u nei evanelia, e aore ra ia faatupu i ta'u nei ekalesia, maori ra ia oti oia i te faatoro'ahia e te ho'e o tei mau i te mana, e ua itehia ho'i

e to te ekalesia e e mana to'na e ua faatoro'a-ti'a-hia ho'i e te mau upo'o faatere no te ekalesia ».⁷

Na teie e horo'a ia tatou, te mau melo no te Ekalesia a te Fatu, te ti'aturiraa e te faaroo a tutava ai tatou ia haapa'o i te faaueraa a te papa'iraa mo'a ia faaroo i te reo o te Fatu⁸ ia tae mai na roto i te reo a Ta'na mau tavini, te mau peropheta.⁹ Ua pihia te taato'araa o te feia faatere i roto i te Ekalesia a te Fatu na roto i te mana ti'a. No reira, aore roa ia e peropheta aore râ te tahi atu taata faatere i roto i teie Ekalesia, e pii ia'na iho. Aore roa e peropheta e ma'itihia. Ua haamaramarama mai te Fatu i te reira a parau ai Oia e, « E ere o outou tei hinaaro mai ia'u ; o vau râ, tei hinaaro atu ia outou, e ua haapao ia outou ».¹⁰ Eita outou e o vau nei e ma'iti i te feia faatere atoa no te Ekalesia. E haamaitairaa râ na tatou ia paturu ia ratou.

E mea taa ê te mau e'a a te Fatu i te mau e'a a te taata. E iriti ê atu te mau e'a a te taata nei i te mau taata mai roto atu i to ratou ti'araa aore râ ohipa, ia paari aore râ ia hapepahia ratou. E ere roa râ te mau e'a a te taata nei i te mau e'a a te Fatu. Ua riro ta tatou patururaa i te mau peropheta ei fafauraa ia tatou iho ia rave i te mau mea atoa no te turu i te mau tautoo-raa matamua e tohuhia mai e ratou. Ua riro ta tatou patururaa mai te hoê tapuraa faa'iteraa i to tatou fa'iraa i ta ratou piiraa peropheta ei piiraa mana e te ruuruuhia i ni'a ia tatou.

E piti ahuru ma ono matahiti hou a riro mai ai ei Peresideni no te Ekalesia, ua parau o Elder George Albert Smith : « Te hopoi'a ta tatou e rave a afa'i ai tatou i to tatou rima i ni'a... e hopoi'a mo'a roa ia. Te auraa ra, e ere ia te haere-noa-raa tatou ma te haape'ape'a ore e ma te hinaaro ia faatere te peropheta o te Fatu i teie ohipa, to'na auraa mau maori râ... e ti'a ia tatou i muri ia'na ; e pure ia tatou no'na ; e paruru ia tatou i to'na i'oa maitai, e e faaitoito ia tatou ia faaohipa i ta'na mau haapiiraa mai ta te Fatu i faaue ia'na ».¹¹

Te aratai nei te Fatu ora i Ta'na ekalesia ora !¹² Te heheu mai nei te Fatu i To'na hinaaro no te Ekalesia i Ta'na

peropheta. I nanahi ra, i muri a'e i to tatou aniraahia ia paturu ia Thomas S. Monson ei Peresideni no te Ekalesia, ua farii atoa tatou i te haamaitairaa ia paturu ia'na, i te mau tauturu i roto i te Peresideniraa Matamua, e i te mau melo no te Püpü no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo, ei mau peropheta, ei mau hi'o e ei mau heheu parau. A feruri na i te reira ! Te paturu nei tatou 15 taata ei mau peropheta a te Atua ! Te mau nei ratou i te taato'araa o te mau taviri autahu'araa tei horo'ahia mai i ni'a i te taata nei i roto i teie tau tuuraa evanelia.

Te piiraa o na 15 taata i te ti'araa mo'a no te aposetoloraa ua riro ia ei parururaa rahi roa no tatou te mau melo no te Ekalesia. No te aha ? No te mea e ti'a i te mau faaotiraa a teie mau faatere ia hoê.¹³ E nehenehe anei ia outou ia feruri nahea e ti'a ai i te Varua ia faaûru 15 taata ia hoê ? Ua rau te mau huru o te ite e te aravihi i te ohipa o teie na 15 taata, ma te mau huru feruriraa taa ê no ni'a i te mau mea e rave rahi. A ti'aturi mai ! E ite teie na 15 taata—teie mau peropheta, mau hi'o e mau heheu parau—i te hinaaro o te Fatu ia hoê ana'e ratou i roto i te faaotiraa ! Ua hinaaro mau ratou ia tupu mau ihoa te hinaaro o te Fatu. Ua riro te Pure a te Fatu ei hoho'a na teie na 15 taata tata'itahi ia pure ana'e ratou : « Ia haapaohia to oe hinaaro i te fenua nei mai tei te ra'i atoa na ».¹⁴

Na te aposetolo tahito roa'e i roto

i te toro'a aposetolo e peresideni.¹⁵ E faahaere teie faanahoraa no te taata tahito roa'e i roto i te toro'a, i te taata paari a'e i te toro'a Peresideni no te Ekalesia.¹⁶ E horo'a mai te reira i te tamau-noa-raa, te paari i roto i te aravihi, te ite, te faaineineraa, mai te au i te arata'iraa a te Fatu.

Te Ekalesia i teie mahana ua faanahohia ia e te Fatu iho. Ua haamau Oia i te hoê faanahoraa faahiahia no te faatereraa o te faatupu i te apipitiraa e te pa'epa'eraa. E horo'a mai taua faanahoraa ra i te arata'iraa a te peropheta noa'tu te mau ma'i e te mau haaparuparuraa e tupu mai no te faito matahiti paari.¹⁷ Te vai nei te mau faaifaitoraa e te mau parururaa e rave rahi ia ore te hoê taata e arata'i i te Ekalesia i vaho. E haapii tamau-noahia te mau taata faatere paari ia ineine ratou i te hoê mahana ia parahi i roto i te mau apooraa faatere teitei roa'e. E haapii ratou nahea i te faaroo i te reo o te Fatu na roto i te mau muhuhuraa a te Varua.

A tavini ai oia ei tauturu matamua no te peresideni Ezra Taft Benson, tei piri roa i taua taima ra i te pae hope'a o to'na oraraa tahuti, ua haamaramarama mai te peresideni Gordon B. Hinckley :

« Te mau ture e te mau tereraa ohipa ta te Fatu i faanaho no te faatereraa i Ta'na ekalesia, e faaineine ia te reira... no te mau huru ohipa atoa e tupu mai. E mea faufaa rahi... i te mea

e aita roa e mau feaaraa aore râ mau haape'ape'araa no ni'a i te faatereraa o te Ekalesia e te faaohiparaa i te mau horo'araa a te peropheta, mai te mana ia farii i te faaûruraa e te heheuraa i roto i te faatereraa i te mau ohipa e te mau faanahoraa a te Ekalesia, ia ma'ihia aore râ ia ore e maraa i te peresideni ia faatere maite.

« E mana e e hopoi'a na te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, tei piihia e tei faatoro'ahia no te mau i te mau taviri no te autahu'araa, ia faatere i te Ekalesia, ia faatere i to te reira mau oro'a, ia hohora i to te reira haapiiraa tumu e ia haamau e ia tamau i to te reira mau faaohiparaa ».

Ua parau â te peresideni Hinckley :

« Ia ma'ihia te peresideni aore râ ia ore e maraa ia'na ia faatere maite i roto i ta'na mau ohipa atoa no to'na toro'a, ua riro ia to'na na tauturu e piti ei pûpû no te Peresideniraa Matamua. E faatere ia raua i te ohipa a te Peresideniraa i te mau mahana atoa...

« ... Te mau uiraa rahi râ no ni'a i te

mau faatureraa, te mau tereraa ohipa, te mau faanahoraa, aore râ te haapiiraa tumu, e tuatapapa-hu'ahu'a-amuihia ia te reira na roto i te pure e te Peresideniraa Matamua e te Tino Ahuru Ma Piti ».¹⁸

I te matahiti i ma'iri a'enei, a ra'eraahia i i te peresideni Monson te tapa'o no te 5 matahiti taviniraa ei Peresideni no te Ekalesia, ua feruri oia i ta'na 50 matahiti taviniraa ei aposetolo e ua parau oia : « E fifi ihoa tatou paatoa no to tatou matahiti paari.

Are'a râ, e apiti matou i to matou reo i to te arii Beniamina, tei parau e : 'E taata mau â râ vau mai ia outou atoa te huru, e tia ho'i ia roohia-noa-hia i te mau mea tia ore o te tino nei e o te aau atoa ho'i ; i maitihia râ vau... e i faatahinuhia vau e tau metua ra... ua haapaohia e ua faaorahia ho'i au e to'na ra mana faito ore, ia tavini ia outou ma te mana atoa, e te hinaaro atoa, e te puai atoa ho'i ta te Fatu i horoa mai ia'u nei ra (Mosia 2:11) ».

Ua parau â te peresideni Monson : « Noa'tu te mau fifi atoa no te ea e

nehenehe e tae mai i ni'a ia tatou, noa'tu te mau paruparu i roto i te tino e te feruriraa, te tavini nei matou mai te au i to matou puai. Te haapapu atu nei au ia outou e te arata'i-maitai-hia nei te Ekalesia. Te haapapû mai nei te faanahoraa tei haamauhia no te Pûpû no te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti [Aposetolo] ia tatou e e vai noa te reira i roto i te mau rima maitai e, noa'tu te mau mea e tupu mai, aita e haape'ape'araa aore râ e mata'uraa. Te arata'i nei to tatou Faaora, o Iesu Mesia, ta tatou e pee nei, ta tatou ho'i e haamori nei, e ta tatou ho'i e tavini nei, i te Ekalesia ».¹⁹

E te peresideni Monson, te haamauruuru nei matou ia oe no taua mau parau mau ra ! E te haamauruuru nei matou ia oe no te hi'oraa maitai o ta oe taviniraa roa e te itoito. Ia ti'a ia'u ia parau atu ei ti'a no te mau melo no te Ekalesia na te ao atoa nei i to matou mana'o amui no te mauruuru ia oe. Te faanahanahana nei matou ia oe ! Te here nei matou ia oe ! Te paturu nei matou ia oe, eiaha na roto noa i to matou rima i ni'a na roto ato'a râ i to matou aau atoa e ta matou mau tutavaraa mau. Ma te haehaa e te puai, « te pure nei matou no oe, to matou peropheta here e ! »²⁰ I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. « Mauruuru Matou, e te Atua », *Te mau himene*, no. 10.
2. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Joseph F. Smith* (1998), 232 ; reta tei faahuru-ê-hia. Ua horo'ahia teie faahitiraa parau i te matahiti 1898 e tauturu piti ho'i te peresideni Smith i roto i te Peresideniraa Matamua.
3. No te mau hu'ahu'araa, hi'o Spencer J. Condie, *Russell M. Nelson : Father, Surgeon, Apostle* (2003), 153-56.
4. Hi'o Bible Dictionary, « Dispensations ».
5. E rave rahi mau peropheta tei tohu i te taeraa mai o te Fatu, mai ia Lehi (hi'o 1 Nephi 1:19), Nephi (hi'o 1 Nephi 11:31-33 ; 19:7-8), Iakoba (hi'o Iakoba 4:4-6), Beniamina (hi'o Mosia 3:5-11, 15), Abinadi (hi'o Mosia 15:1-9), Alama (hi'o Alama 40:2), e Samuela te ati Lamana (hi'o Helamana 14:12). Hou te fanauraa o te Faaora i Betelehema, ua ite atea ratou i Ta'na tusia tarachara e To'na ti'a-faahou-raa i muri a'e.
6. Mea faufaa rahi te ture no te patururaa i te feia faatere i roto i te Ekalesia a te Fatu. E paturuhia te hoê taata hou a faataahia i oia no te piiraa aore râ e faatoro'ahia i oia i te hoê toro'a i roto i te autahu'araa.
7. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau

42:11. Ua faaohipahia te peu no te paturu-
raa i to tatou feia faatere i te 6 no eperera
1830 i te faati'a-faahou-raa-hia te Ekalesia
e i te ava'e mati 1836, a paturuhia i te mau
melo no te Peresideniraa Matamua e te
Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo ei
mau peropheta, ei mau hi'o e ei mau heheu
parau (hi'o *History of the Church*, 1:74–77 ;
2:417).

8. Te faaara nei te Buka a Moromona i te ati
ia tau'a ore ana'e tatou i te mau haapiiraa
a te mau peropheta. Te tai'o nei tatou e
« taua fare rahi e te aano ra, o te teoteo ia
o to te ao nei ; e ua mairi ihora te reira ; e
e mea rahi roa'tu to'na mairiraa. E ua parau
faahou maira te melahi... na ô maira : E
na reira ia te haamouraa o te mau fenua
atoa, e te mau opu atoa, e te mau reo
atoa, e te mau nunaa atoa, o te tama'i i na
aposetolo tino ahuru ma piti a te Arenio ».
(1 Nephi 11:36).
9. Hi'o Daniela 9:10 ; Amosa 3:7 ; Te Parau
Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 21:1, 4–5 ;
124:45–46.
10. Ioane 15:16. Te haamaramama nei te
hiro'a faaroo numera pae e : « Te ti'aturi nei
matou e, hou te taata e a'o ai i te Evanelia
e hou oia e faatere ai i te mau oro'a no te
reira, e mea tia ia'na ia maitihia e te Atua
na roto i te tohu e te tuuraa rima o te feia
i haamanahia ».
11. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o
te Ekalesia : George Albert Smith* (2011),
68–69 ; reta tei faahuru-ê-hia. No roto mai
teie faahitiraa parau i te hoê a'oraa a Elder
George Albert Smith i te amuraa i te mata-
hiti 1919. Ua riro mai oia ei Peresideni no
te Ekalesia i te matahiti 1945.
12. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau
Fafau 1:30, 38.
13. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau
Fafau 107:27.
14. 3 Nephi 13:10 ; hi'o atoa Mataio 6:10 ;
Luka 11:2.
15. Ia pohe ana'e te hoê Peresideni o te Eka-
lesia, e ore ia te Peresideniraa Matamua e
e rave te mau tauturu i to ratou parahiraa
i roto i te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti
Aposetolo. I reira te Pūpū no te Tino Ahuru
Ma Piti Aposetolo e peresideni ai i te Ekale-
sia e tae noa'tu i te taime e faanaho-faahou-
hia i te Peresideniraa Matamua. Ua piihia
taua taime ra te « apostolic interregnum »
[mono-faatere-raa aposetolo]. I roto i te
aamu o te Ekalesia, ua rau te huru roaraa
o taua taime ra mai te maha mahana e tae
atu e toru matahiti e te afa.
16. Papū roa, aita taua faanahoraa ra no
te monoraa i faaohipahia i te piiraahia
Iosepha Semita, tei faatoro'a-atea-hia
ei peropheta no te Faaho'i-faahou-raa
mai e ei peresideni matamua no te
Ekalesia (hi'o 2 Nephi 3:6–22 ; hi'o
atoa Aberahama 3:22–23).
17. Ua ite matou e nehenehe ta te Fatu iho
e pii i te hoê o matou ia ho'i la'na ra i te
taime Ta'na i ma'iti.
18. Gordon B. Hinckley, « God Is at the Helm »,
Ensign, Me 1994, 54 ; hi'o atoa Gordon B.
Hinckley, « He Slumbers Not, nor Sleeps »,
Ensign, Me 1983, 6.
19. « Poro'i na te peresideni Thomas S. Monson »,
Church News, 3 no feppure 2013, 9.
20. « We Ever Pray for Thee », *Hymns*, n° 23.

Na Carol F. McConkie

Tauturu matamua i roto i te peresideniraa
rahi o te Feia Apī Tamahine

Ia ora mai te au i te mau parau a te mau peropheta

*No te faaau maite ia tatou i ni'a i te mau opuaraa hanahana
o te ra'i ra, e turu tatou i te peropheta ma te ma'iti ia ora
mai te au i ta'na mau parau.*

Te here nei to tatou Metua i te
Ao ra i Ta'na mau tamarii paatoa
e te hinaaro nei Oia ia ite e ia
haroaroa ratou i Ta'na faanahoraa no
te oaoa. No reira, ua pii Oia i te mau
peropheta, o ratou tei faatoro'ahia i te
mana e te haamanaraa no te rave i te
ohipa i te i'oa o te Atua no te faaora-
raa i Ta'na mau tamarii. E mau ve'a
ratou no te parau ti'a, e faa'ite ratou
ia Iesu Mesia e i te mana hope ore o
Ta'na Taraehara. Te mau nei ratou i te
mau taviri o te basileia o te Atua i ni'a
i te fenua nei e na ratou e faati'a ia
ravehia te mau oro'a faaora.

I roto i te Ekalesia mau a te Fatu,
« aita'tu maori râ te taata hoê i ni'a i
te ao nei i te taime hoê o tei horo'a-
hia'tu teie nei mana e te mau taviri hoi
no teie nei autahu'araa ». ¹ Te paturu
nei tatou i te peresideni Thomas S.
Monson ei peropheta no tatou, ei hi'o
e ei heheu parau. Te heheu mai nei oia
i te parau a te Fatu no te arata'i e no te
haapii i ta tatou Ekalesia *taatoa*. Mai ta
te peresideni J. Ruben Clark Jr. i faataa

mai, « O te Peresideni o te Ekalesia...
ana'e tei mau i te ti'araa no te farii i te
mau heheuraa no te Ekalesia ». ²

No ni'a i te peropheta ora, te faaue
mai nei te Fatu i te mau taata o Ta'na
Ekalesia :

« E haapa'o outou i ta'na mau parau
e i ta'na mau faaueraa *atoa* o ta'na e
horo'a'tu ia outou mai te noaa ia'na ra,
i te haereraa mo'a i mua ia'u nei ;

« E farii hoi outou i ta'na parau mai
te mea ra e no roto i to'u iho nei vaha,
mai te faaoromai e te faaroo.

« No te mea na roto i te raveraa i
teie nei mau mea e ore roa outou e
noaa i te mau uputa o hade ». ³

No te faaau maite ia tatou i ni'a i te
mau opuaraa hanahana o te ra'i ra, e
turu tatou i te peropheta ma te ma'iti
ia ora mai te au i ta'na mau parau.

E paturu atoa tatou i te mau tauturu
o te peresideni Monson e i te Pūpū
no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo ei
mau peropheta, ei mau hi'o, e ei mau
heheu parau. « E ti'araa to ratou, e puai
e e mana no te faaite i te mana'o e i

te hinaaro o [te Fatu]... i raro a'e i te peresideni o te Ekalesia ». ⁴ Te parau nei ratou na roto i te i'oa o te Mesia. Te tohu nei ratou na roto i te i'oa o te Mesia. Te rave nei ratou i te mau ohipa atoa na roto i te i'oa o Iesu Mesia. I roto i ta ratou mau parau, e faaroo tatou i te reo o te Fatu e e ite tatou i te here o te Faaora. « E te mau mea atoa ta ratou e parau ra ia ûrûhia ra e te Varua Maitai e riro ia ei parau mo'a... e te mana hoi o te Atua e tae noa'tu i te ora ». ⁵ Ua parau te Fatu iho : « Na roto i to'u iho reo e a ore râ na roto i te reo o ta'u mau tavini, hoe â ia ». ⁶

Te oaoa nei tatou no te ekalesia « i patuhia i ni'a iho i te niu a te mau aposetolo e te mau peropheta ra, e o Iesu Mesia iho te ofa'i tihî rahi ». ⁷ E fare nahonaho te fare o te Fatu, e eita roa'tu tatou e hape i te vahî i reira tatou e imi ai i te mau pahonora a i ta tatou mau uiraa e aore râ, eita tatou e tapetepete te mana'o no te ite e, e aha te reo e haapa'o. Eiaha tatou « ia aueue noa i te mata'i ra, i tera parau, i tera parau ». ⁸ Te heheu mai nei te Atua i Ta'na parau na roto mai i Ta'na mau tavini faatoro'ahia, « ei faaau i te feia mo'a i te ohipa ra e orometua, ia tupu i te maitai te tino o te Mesia ra : ia riro tatou atoa nei ei taata paari, i te faaroo hoê e te ite hoê i te Tamaiti a te Atua ». ⁹ Ia faaoti tatou ia ora mai te au i te mau parau a te mau peropheta, tei

ni'a iho ia tatou i te e'a no te fafauraa e tae atu ai i te maitai mure ore ra.

No roto mai i te hoê metua vahine otahi e tautoo ra ia noaa te ora i roto i te hoê pu'e tau o'e, e haapii mai tatou i te auraa no te mau parau ra, e paturu i te hoê peropheta. Ua parau atura te Fatu i te peropheta Elia ia haere i Zarephate, i reira oia e ite atu ai i te hoê vahine ivi ta te Atua i faaue ia paturu ia'na. Ia fatata mai te oire ia Elia, ite atura oia i te vahine te ohi haere ra i te vahie. Ua pii atura oia ia'na, « A hopoi mai na i te hoê maa pape i roto i te faarii, ia inu vau ». ¹⁰

« E te tii atura oia i taua pape ra, ua parau atura oia ia'na na ô atura, hopoi atoa mai i te tahi maa pane i to rima na.

« Ua parau maira oia, te ora ra to Atua o Iehova, aita roa a'u e maa ama, maori râ te hoê maa faraoa hoê rima e î tei roto i te hue, e te hoê maa hinu i roto i te farii ; e inaha, te ohi haere nei au i te maa vahie, a haere ai au i roto a tunu ai na maua, a pohe atu ai ».

Ua pahono atura Elia, « Eiaha e mata'u ; e haere râ oe e na reira ta oe i parau ra : e *mata na râ* i te hamani i te hoê vahî iti na'u, a hopoi mai ai ia'u nei, a hamani ai i ta oe e ta to tamaiti ». ¹¹

A feruri na tatou i te hoê taime i te fifi o te mea ta te peropheta e ani nei i te hoê metua vahine po'ia ia rave.

E mea papû e, e nehenehe ta te Atua

iho e horo'a mai i te maa na To'na tavini haapa'o maitai. Tera râ, i te i'oa o te Fatu, ua rave Elia mai tei faauehia mai, oia ho'i, ia ani i te hoê tamahine here a te Atua ia faatusia i ta'na mau mea atoa no te paturu i te peropheta.

Are'a râ, ua fafau atoa Elia i te hoê haamaitairaa no te haapa'o : « Te na ô maira hoi te Atua o Iseraela a Iehova, e ore te hue faraoa e iti, e ore hoi e pau te faarii hinu ». ¹² Ua horo'a te Fatu i te vahine ivi i te rave'a ia ma'iti ia ti'aturi e ia haapa'o i te mau parau a te peropheta.

I roto i te hoê ao tei haamata'uhia i te o'e i te parau ti'a e te po'ia i te pae varua, ua faauehia mai ia tatou ia paturu i te peropheta. Mai te mea e, e haapa'o tatou, e paturu, e e faaite i te parau tohu, te faaite ra ia tatou e, e faaroo to tatou no te faahaehaa ia tatou i raro a'e i te hinaaro, te paari e te taime a te Fatu.

E haapa'o tatou i te parau tohu noa'tu e, mai te huru ra e, e ere i te mea tano, e ere i te mea ohie, e e ere i te mea au roa. Ia au i te mau ture a to te ao nei, e riro te peeraa i te peropheta ei ohipa au-ore-hia e te taata, ei ohipa tano ore i te pae poritita, e aore ra, ei ohipa ta te sotaiete e ore farii. Tera râ, te peeraa i te peropheta e ohipa ti'a ia i te mau taime atoa. « Mai te ra'i nei hoi e teitei rahi to'na i to te fenua ; oia atoa to'u ra haerea, e teitei ia i to outou haerea, e to'u ra mau mana'o i to outou ra mau mana'o ». ¹³ « E ti'aturi ia Iehova ma to aau atoa ra ; eiaha râ e ti'aturi i to oe ihora haapa'o ». ¹⁴

E faahanahana e e haafaufaa te Fatu i te taata e haapa'o i te arata'iraa a te peropheta. No te vahine ivi no Zarephate, ua ora oia e ta'na tamaiti i to'na haapa'oraa i te parau a Elia. Mai ta te peropheta i fafau mai, « ua amu ihora oia e o Elia ; e to'na atoa utuafare, e rave rahi a'era te mahana... ta Iehova hoi i parau mai, i te vaha o Elia ra ». ¹⁵

« E faaamu [te Fatu] i te taata e ti'aturi Ia'na ». ¹⁶ E au te parau a te mau peropheta mai te mana no to tatou varua. Ia amu ana'e tatou, e haamaitahia, e paruruhia e e faahereherehia tatou i te pae tino e i te pae varua. Ia amu maitai ana'e tatou i ta ratou

parau, e haapii mai tatou nahea ia haere i te Mesia ra e ia ora.

Ua papa'i Elder Bruce R. McConkie e, na roto i te mau peropheta « e heheu mai te Fatu i te mau parau mau no te faaoraraa... te faaoraraa tei roto i te Mesia ; e te huti nei oia i te reni... no te haerea e tae atu ai i te ora mure ore ra... I te mau tau atoa, te horo'a mai nei te Fatu i to'na mau taata i te arata'iraa e hinaarohia e ratou i te taime o to ratou ati e te pe'ape'a. E e mea papû e, i te mau mahana i muri nei, te vai ra te taime, aore hoê mea ê atu i te paari o te Atua, o te na ni'a mai i te ra'i i te taheraa na roto mai i te utu o te peropheta, e faaora i to'na mau taata ».¹⁷

No'u nei, na te mau parau a te mau peropheta tei haapihia mai e to'u orometua no te pûpû Tarona, i horo'a mai ia'u i te hoê iteraa no ni'a i te huru o te autaatiraa i roto i te fafauraa o te faaipoiporaa. Na te mau parau a te mau peropheta i horo'a mai ia'u i te faaroo e i te ti'aturiraa e, e nehenehe ta'u e faaineine no te farii i te hoê utuafare oaoa. Na te tuatapapa-tamau-raa i te mau haapiiraa a te mau peropheta, to mutaa iho ra e to teie tau apî, i paturu ia'u i roto i te mau matahiti teimaha e te rohirohi i te amuraa, te haapiiraa e te faaamuraa e hitu tamarii. Te mau parau a te mau peropheta i roto i te mau papa'iraa mo'a e tei haapihia i mua i teie purupiti, e mau parau tamanahana ia, e mau parau here, e mau parau faaitoito, e e mau parau oaoa o te tauahi nei ia tatou paatoa.

Mai te mea e, e haapa'o tatou i te mau parau a te mau peropheta, te patu ra ia tatou i to tatou fare e to tatou oraraa i ni'a i te hoê niu papû mure ore, « te papa o to tatou ora, o te Mesia ia, o te Tamaiti a te Atua hoi, e ia haponono mai te diaboloto i to'na ra mata'i u'ana, e ta'na mau ohe na roto i te puahihio, e ia ma'iri mai to'na ra ua paari, e to'na vero rahi i ni'a iho ia orua ra, e ere oia i te mana i ni'a iho ia orua e putôhia'i orua i raro i te... mamae e te oto mure ore ra ».¹⁸

E nehenehe tatou e ma'iti. E nehenehe tatou e ma'iti eiaha e tau'a, e ha'uti i te reira, e taataahi, e aore ra,

e pato'i i te mau parau a te Mesia tei parauhia mai e To'na mau tavini tei faatoro'ahia. Tera râ, ua haapii mai te Faaora e, te taata atoa e na reira, e tapu-ê-hia ia ratou i To'na mau taata i fafauhia ra.¹⁹

Mai te mea e, e tai'o tatou e e tuatapapa tatou na roto i te pure i te parau tohu mo'a ma te faaroo i te Mesia, e ma te aau tae mau, e parau mai te Varua Maitai i te parau mau i roto i to tatou feruriraa e i to tatou aau. E mata na tatou i te haafatafata i to tatou tari'a ia faaroo, i to tatou aau ia ite, e i to tatou mana'o ia faaitehia mai te mau mea taa ê a te Atua ia outou na.²⁰

Te faaite nei au i to'u iteraa papû e, ua riro o Iosepha Semita i mutaa iho ra e i teie mahana ei peropheta pihia e te Atua no te faaho'i mai i te evanelia a Iesu Mesia e i Ta'na autahu'araa i ni'a i te fenua nei. E te faaite papû nei au e, na roto i te peresideni Monson, te arata'ihia nei tatou na te hoê peropheta mau o te Atua i teie mahana. E mata na tatou i te ma'iti ia ti'a i piha'i iho i te mau peropheta e ia ora mai te au i ta ratou mau parau e tae roa'tu i te taime e tahoêhia ai tatou i roto i te faaroo, e tamâhia ai i roto i te Mesia, e e faa'ihia i te ite i te Tamaiti a te Atua. Na roto i te i'oa mo'a o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 132:7 ; hi'o atoa *Manuel 2 : Administration de l'Église* (2010), 2.1.1: « Tei ia Iesu Mesia ra te mau taviri atoa o te autahu'araa tei itehia i roto i te Ekalesia. Ua horo'a Oia i ni'a i Ta'na mau aposetolo tata'itahi i te mau taviri atoa e au i to'na basileia i ni'a i te fenua nei. O te aposetolo matahiapo ora, te Peresideni o te Ekalesia, te taata hoê i ni'a i te fenua nei tei faati'ahia ia faa'ohipa i te mau taviri atoa o te autahu'araa ».
2. J. Reuben Clark Jr., « When Are the Writings and Sermons of Church Leaders Entitled to the Claim of Scripture ? » (a'oraa tei horo'ahia i mua i te feia ohipa no te faanahoraa no te haapiiraa evanelia séminaire e te institute, Brigham Young University, 7 no tiurahi 1954).
3. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 21:4-6 ; reta tei faahuru-ê-hia.
4. J. Reuben Clark Jr., « When Are the Writings and Sermons of Church Leaders Entitled to the Claim of Scripture ? »
5. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 68:4.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 1:38.
7. Ephesia 2:20.
8. Ephesia 4:14.
9. Ephesia 4:12-13.
10. 1 Te mau Arii 17:10.
11. 1 Te mau Arii 17:11-13 ; reta tei faahuru-ê-hia.
12. 1 Te mau Arii 17:14.
13. Isaia 55:9.
14. Maseli 3:5.
15. 1 Te mau Arii 17:15-16.
16. Roger Hoffman, « Consider the Lilies ».
17. Bruce R. McConkie, *A New Witness for the Articles of Faith* (Deseret Book Company, 1985), 478 ; ua tauihia te mau pereoda ; faa'ohipahia ma te parau faati'a.
18. Helamana 5:12.
19. Hi'o 3 Nephi 20:23.
20. Hi'o Mosia 2:9.

Na Elder Robert D. Hales
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Te ora mure ore—ia ite i to tatou Metua i te Ao ra e i Ta’na Tamaiti, Iesu Mesia

*Ua riro te Atua e te Mesia ei Metua e ei Tamaiti mau—e mea
taa ê Raua, e te tino taa ê, are’a ua hoê roa Raua i roto i ta
Raua opuaraa.*

Erave rahi matahiti i ma’iri a’enei, ua rave au i te taime no te tuata-papa i te iteraa papū hopea o te mau peropheta i roto i te mau tau tuu-raa tata’itahi. E ite mana rahi to ratou tata’itahi no ni’a i te Atua te Metua e Ta’na Tamaiti, Iesu Mesia.

A tai’o ai au i teie mau iteraa papū—e te tahi atoa mau pu’eraa na roto i te mau matahiti—e putapu noa to’u aau ia ite au i roto ia’u te here rahi o te Metua i te Ao ra i Ta’na Tamaiti matahiapo e te huru atoa Iesu e faa’ite nei i To’na here na roto i To’na haapa’oraa i te hinaaro o To’na Metua. Te faa’ite papū nei au e, ia rave tatou i te mea titauhia no te ite ia Raua e no te ite i to Raua here i te tahi e te tahi, e noaa mai ia tatou « te horo’a hau a’e... i te mau horo’a atoa a te Atua »—oia ho’i te ora mure ore.¹ Inaha « teie ho’i te ora mure ore, ia ite ratou ia oe i te Atua mau ra, e ia Iesu i te Mesia i ta oe i tonon maira ».²

Nahea teie horo’a e noaa mai ai ia tatou? E tae mai te reira na roto i te heheuraa i te taata tata’itahi, tei paraparauhia mai e tei haapiihia mai i teie po’ipo’i.

Te haamana’o ra anei outou i te taime matamua ua ite outou te vai ra te Atua e ua putapu outou i To’na here? Ei tamaroa, ua mātāu vau i te hi’oraa i te ra’i feti’a a mana’o ai au tei reira Oia. Ua faahiahia roa vau i te hi’oraa i te nehenehe rahi o ta te Atua mau hamaniraa—mai te mau manumanu na’ina’i i te mau tumu raau teitei. E a ite ai au i te nehenehe o teie nei ao, ua ite atoa mai au i te here o te Metua i te Ao ra ia’u. Ua ite atura vau e, e huaai varua mau vau Na’na, e tamaiti e e tamahine paatoa tatou na te Atua.

Nahea vau i te iteraa i te reira? e ui mai paha outou. Te haapii nei te mau papa’iraa mo’a, « Ua horo’ahia i te tahi e te Varua Maitai ia ite e o Iesu

Mesia ra o te Tamaiti ia no te Atua... ia vetahi ê ra ia faaroo i to ratou ra mau parau, ia noaa atoa ia ratou te ora mure ore mai te mea e vai noa ratou i te faaroo ».³ Ia hi’o vau, aita te reira e parau nei e, e vai a muri noa’u te tahi taata i roto i te turu’iraa i ni’a te iteraa papū o te tahi atu mau taata.

Ua tupu to’u iho iteraa papū i te rahi a haapii ai au no ni’a i te Metua i te Ao ra e te Faaora mai roto mai i te mau haapiiraa e te iteraa papū o to’u nau metua, orometua haapii, te mau papa’iraa mo’a—ta’u i faaitoito noa i te tai’o—e te Varua Maitai ihoa rā. A faa’ohipa ai au i te faaroo e a haapa’o ai au i te mau faauerā, ua haapapū mai te Varua Maitai e parau mau ta’u e haapii ra. Na reira ia vau i te iteraa no’u iho nei.

I roto i teie ohipa, ua riro te imiraa i te heheuraa ei taviri. Te ani manihini nei Nephi ia tatou tata’itahi ia « pou-pou na outou i te parau a te Mesia : inaha ho’i, e faa’ite te parau a te Mesia ia outou i te mau mea ta outou e haapa’o ».⁴

Na mua a’e te va’uraa o to’u matahiti, ua imi na vau ia ite rahi atu â no ni’a i te bapetizoraa. Ua tai’o vau i te mau papa’iraa mo’a e ua pure au. Ua haapii mai au e, e riro vau i te farii i te horo’araa i te Varua Maitai ia haamauhia vau. Ua haamata atoa vau i te maramarama e, ua riro te Atua e te Mesia ei Metua e ei Tamaiti mau—e mea taa

ê Raua, e te tino taa ê, are'a ua hoê roa Raua i roto i ta Raua opuaraa. « Te hinaaro nei tatou ia [Raua], no te mea o [Raua] na tei hinaaro mai na ia tatou nei ». ⁵ E faahou e faahou â te ite nei au i to Raua here i te tahi e te tahi e to Raua ohipa-amui-raa no to tatou maitai. E faaroo na i te tahi o te mau papa'iraa mo'a rau e haapii nei i teie parau mau :

I roto i te haapiiraa no ni'a i to tatou oraraa hou i te tahuti nei, ua parau te Metua i te Ao ra no Iesu Mesia ei « ta'u Tamaiti Here, ta'u i Here e i Ma'iti mai te matamua mai â ». ⁶ I to te Metua hamaniiraa i teie fenua, ua na reira Oia « na roto i [Ta'na] ra [Tamaiti] Fanau Tahī ». ⁷

Ua parauhia i te metua vahine o Iesu, ia Maria, e faatae mai oia i « te Tamaiti na te Teitei ». ⁸ E i To'na ap'iraa, ua parau Iesu i To'na metua vahine e ti'a Ia'na ia « haapa'o [Oia] i ta [Ta'na] metua ». ⁹ Te tahi mau matahiti i muri iho, i te bapetizoraahia te Faaora, ua paraparau mai te Metua i te Ao ra mai te ra'i mai, i te na ôraa e, « Tau Tamaiti here teie, ua mauruuru roa vau ia'na ». ¹⁰

No te haapii i Ta'na mau p'ipi ia pure, ua faahiti Iesu i teie mau parau : « E to matou Metua i te ao ra, ia ra a to oe i'oa.

« Ia tae to oe ra hau. Ia haapa'ohia to oe hinaaro i te fenua nei, mai tei te ao atoa na ». ¹¹

Ua haapii Oia ia Nikodemo, « I aroha mai te Atua i to te ao, e ua tae roa i te horo'a mai i ta'na Tamaiti fanau tahi ». ¹² E ua faataa atoa Oia i Ta'na mau semeio ma te parau e, « Eita e ti'a i te Tamaiti ia rave oia ana'e ihora, maori râ o ta'na i ite i te Metua i te raveraa ra : te mau mea'toa ta [te Metua] iho e rave ra, oia'toa ta te Tamaiti e rave ». ¹³

A fatata ai te hora no te Taraehara, ua pure Iesu ma te parau e : « E tau Metua, ua tae i te hora... Ua haamaitai au ia oe i te ao nei ; ua oti ia'u te ohipa ta oe i ho mai na'u e rave ra ». ¹⁴ Ei reira, a teimaha noa ai ta tatou mau hara i ni'a Ia'na, ua taparu Oia, « E tau Metua e, i ti'a ra, e hopoi ê atu i teie nei aua, ia tupu râ to oe hinaaro, eiaha to'u ». ¹⁵ I To'na taime hopea i ni'a i te

satauro, ua pure Iesu, « E tau Metua, e faaore mai i ta ratou hara, aore ho'i ratou i ite i ta ratou e rave nei » ei reira ua pii hua'tura, « E tau Metua, te tuu atu nei au i tau varua i to rima ra ». ¹⁶

E ua haere ihora Oia e farerei i te mau varua o te feia pohe, i roto i te ao varua, no te horo'a « ia ratou i te mana ia ti'a faahou mai i muri a'e i To'na ti'a-faahou-raa mai te pohe mai no te tomo atu i roto i te basileia o To'na ra Metua ». ¹⁷ I muri mai te Ti'a-faahou-raa o te Faaora, ua fâ Oia ia Maria Magadala ma te parau e, « Te haere nei au i tau Metua ra e to outou Metua ra ». ¹⁸

I To'na haereraa e farerei i te taata i te fenua Marite, ua faa'ite To'na Metua Ia'na ma te parau e, « Inaha, o tau Tamaiti here, ua mauruuru roa vau ia'na, ua haamaitai ho'i au i to'u i'oa ia'na ». ¹⁹ I to Iesu paura i rotopu i te taata i te vahi o te hiero, ua faa'ite Oia Ia'na iho ma te parau e : « Inaha, o vau nei, o Iesu Mesia... ua faahanahanahia ho'i te Metua na roto i ta'u raveraa i te hara o to te ao nei i ni'a iho ia'u ». ²⁰ E a haapii ai Oia i Ta'na haapiiraa tumu, ua faataa mai Oia :

« Tera ta'u ture, e o te ture ta te Metua i horo'a mai ia'u ; e o vau te

faa'ite i te Metua, e o te Metua te faa'ite ia'u ». ²¹

« Amene... te Metua e o vau, hoê â ia maua ». ²²

Te ite ra anei tatou i te hoê hi'oraa i roto i teie mau irava o te faa'ite papû nei no te Metua e no te Tamaiti ei mea taa ê, ei tino taa ê ? E nahea ia raua i te riroraa ei « hoê » ? E ere no te mea hoê noa tino no Raua toopiti, no te mea râ ua tahoê Raua i roto i te opuaraa, e ua fafau aifaito Raua ia Raua no te « faatupu[raa] i te tahuti ore e te ora mure ore o te taata nei ». ²³

E Atua Iesu, are'a râ, te faataa tamau nei Oia Ia'na ei tino taa ê iho na roto i te pureraa i To'na Metua e na roto i te parauraa e, te rave ra Oia i te hinaaro o To'na Metua. I roto i Ta'na taviniraa i rotopu i te mau ati Nephi, ua taparu Oia, « E tau Metua, aore au e pure no to teie nei ao, no ratou râ ta oe i horo'a mai ia'u no roto mai i to teie nei ao... ia vai au i roto ia ratou, mai ia oe, e te Metua, e vai i roto ia'u, ia riro tatou ei hoê, ia hanahanahia vau ia ratou ». ²⁴

Ia feruri tatou i te reira, eita ia tatou e maere ua haamata te Faaho'i-faahou-raa o te evanelia na roto i te faraa

eiaha hoê noa, e piti râ tino hanahana. No ni'a i ta'na Orama Matamua, te faa'ite papû nei te peropheta Iosepha Semita e, « Ua parau maira te hoê o raua ia'u, ma te faatoro atu i to'na rima i ni'a i te tahi, e ma te faahiti i to'u i'oa, i te na ôraa mai e—*O Ta'u Tamaiti Here Teie, A faaroo Ia'na !* ».²⁵

I te haereraa teie peropheta apî i roto i teie uru raau, ia itehia mai te hea ekalesia e tomo atu, ua haere oia ma te faaroo aueue ore e ua matara mai oia ma te ite e te iteraa papû no ni'a i te Atua mau ra e no ni'a ia Iesu Mesia, ta te Atua i tonono mai. Mai te mau peropheta na mua'tu ia'na, ua riro ihora Iosepha ei mauihaa no te faaho'i faahou mai i roto i te ao te ite e arata'i ia tatou i te ora mure ore.

Outou atoa, e nehenehe ta outou e imi i to tatou Metua i te Ao ra e « teie nei Iesu, i ta te mau peropheta e te mau aposetolo i [faa'ite papû] ra »,²⁶ i roto i te mau papa'iraa mo'a e i roto i teie amuiraa rahi. A imi ai outou i te hoê to outou iho iteraa papû—ta outou iho heheuraa—e riro outou i te ite mai e, ua faataa mai te Metua i te Ao ra i te hoê rave'a taa ê ia ite outou i te parau mau no outou iho : na roto

i te melo toru o te Atuaraa, te hoê tino varua ta tatou i mâtau noa i te pii te Varua Maitai.

« Ia itea teie nei mau parau ia outou, e ui atu i te Atua, i te Metua mure ore ra, i te i'oa o Iesu Mesia e, e parau mau anei teie mau parau, e aore anei ; e ia ui atu outou ma te aau hinaaro mau, ma te mana'o papû, e ma te faaroo i te Mesia, na'na ia e faa'ite mai i te parau mau ia outou na roto i te mana o te Varua Maitai.

« E na roto i te mana o te Varua Maitai e ite ai outou i te parau mau i te mau mea atoa ra ».²⁷

Te mau taea'e e te mau tuahine, te faa'ite papû nei au e, ua hinaaro to tatou Metua i te Ao ra ia imi tatou i teie ite i teie nei. Te pii nei te mau parau a te peropheta Helamana mai raro mai i te repo : « A haamana'o, a haamana'o, e ia haamau i to [outou] niu i ni'a i te pãpã ra o to tatou Ora, o te Mesia ia, te Tamaiti a te Atua ho'i... o te tumu ia patuhia i ni'a e te taata, e ore e ti'a ia ma'iri ratou i raro ».²⁸ E oia mau, eita tatou e ma'iri i raro.

O Iesu Mesia taua niu papû nei. O Oia te « Mato o te Ra'i ».²⁹ I te taima e patu ai tatou i to tatou fare i ni'a Ia'na,

e topa mai te ua o te mau mahana hopea nei, e manii mai te pape diluvi e e paa'ina mai te matai, eita râ tatou e ma'iri i raro. Eita tatou e pau, no te mea ua niuhia to tatou fare e utuafare i ni'a i te Mesia.³⁰

Te faa'ite papû nei au e, ua riro teie huru fare ra ei « fare no te hanahana ».³¹ I reira tatou e putuputu amui ai no te pure i to tatou Metua i te Ao ra na roto i te i'oa o Ta'na Tamaiti here. I reira tatou e faahanahana e e haamauruuru ai ia Raua. I reira tatou e farii ai i te Varua Maitai e « te parau ia [Ta'na e horo'a mai] nei ia [tatou] no te ora mure ore, oia ia te hanahana i roto i te basileia turetiera ».³²

Te horo'a'tu nei au i to'u ite taa ê e, O Iesu Mesia to tatou Faaora e te ora nei Oia, e ua here to tatou Metua Mure Ore i te Ao ra ia tatou e te hi'o nei Oia ia tatou, e peropheta to tatou i teie tau tuuraa—o te peresideni Thomas S. Monson—o te faatere e o te arata'i nei ia tatou. E faa'ite papû te Varua Maitai i te taata atoa e haere no te imi i teie ite e, e parau mau te reira. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 14:7.
2. Ioane 17:3.
3. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 46:13–14.
4. 2 Nephi 32:3.
5. 1 Ioane 4:19.
6. Mose 4:2.
7. Mose 2:1.
8. Luka 1:32.
9. Luka 2:49.
10. Mataio 3:17.
11. Mataio 6:9–10.
12. Ioane 3:16.
13. Ioane 5:19; hi'o atoa irava 17.
14. Ioane 17:1, 4.
15. Mataio 26:39.
16. Luka 23:34, 46.
17. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 138:51.
18. Ioane 20:17.
19. 3 Nephi 11:7.
20. 3 Nephi 11:10–11.
21. 3 Nephi 11:32.
22. 3 Nephi 11:27.
23. Mose 1:39.
24. 3 Nephi 19:29.
25. Iosepha Semita—Aamu 1:17.
26. Etera 12:41.
27. Moroni 10:4–5.
28. Helamana 5:12.
29. Mose 7:53.
30. Hi'o 3 Nephi 14:24–25.
31. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:119; 109:8, 16.
32. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:4.

Na Elder James J. Hamula
No te Hitu Ahuru

Te oro'a mo'a e te Taraehara

E ti'a i teie oro'a no te oro'a mo'a ia riro ei mea hau atu i te mo'a no tatou tata'itahi.

I te aru'i hou te ohipa i tupu i Getesemane e i Kalavaria, ua haaputupu Iesu i Ta'na mau aposetolo no te taime hopea no te haamori. Tei roto ia i te hoê piha i te tahua i ni'a o te fare o te hoê pipi i Ierusalem, i te anotau no te oro'a Pasa.¹

Na mua ia ratou te tamaaraa Pasa i matarohia, oia hoi, te arenio tusia, te uaina, e te faraoa hopue ore, tapa'o no to Iseraela faaoraraa i tahito ra mai roto mai i te faatitiraa e te pohe,² e no te hoê faaoraraa e tae mai a muri a'e.³ A fatata ai te tamaaraa i te hope, ua rave a'era Iesu i te pane, haamaitai ihora e vavahi ihora,⁴ e horo'a'tura i Ta'na ra mau aposetolo, na ô atura, « a rave, a amu ».⁵ « O ta'u tino teie e horo'ahia na outou nei, e na reira outou ei mana'oraa ia'u ».⁶ E mai te reira atoa, ua faateitei a'era oia i te au'a uaina, haamaitai ihora i te reira, e horo'a'tura i te feia e haati ra Ia'na, na ô atura : « Teie nei au'a, o te faufaa apî ia i to'u nei toto »,⁷ « i haamaniihia... ia matara te hara ».⁸ « E na reira outou ei mana'oraa ia'u ».⁹

Na roto i teie raveraa ohie e te hohonu, ua haamau Iesu i te hoê oro'a apî no te mau taata fafauhia o te Atua. E ore roa te toto animara e

haamanii-faahou-hia e aore ra, te i'o animara e amu-faahou-hia ei faahoho'araa i te tusia faaora a te Mesia o te tae mai.¹⁰ E ravehia râ e e amuhia te mau tapa'o o te i'o i ofatifatihia e te toto o te Mesia i haamaniihia tei haere mai, ei haamana'oraa i Ta'na tusia faaoraraa.¹¹ Ua riro te raveraa i teie oro'a apî ei faaiteraa i te mau taata atoa i te hoê fariiraa ma te hanahana ia Iesu ei Mesia i fafauhia mai e te peeraa Ia'na e te haapa'oraa i Ta'na mau faaueraa ma te aau atoa. No ratou o te faaite e

o te faaau i to ratou oraraa mai te reira te huru, e « na ni'a a'e » te pohe varua ia ratou, e haapapûhia to ratou ora mure ore.

I roto i te mau hora e te mau mahana i muri mai, ua tomo Iesu i Getesemane, ua hopoihia i Kalavaria, e ua faaru'e i te menema no Arimatea. I muri a'e i To'na faaru'eraa mai ia ratou, ua putupu te mau pipi faaroo a Iesu no roto e no piha'i iho ia Ierusalem, i te mahana matamua o te hepetoma no te « vavahi i te pane ra »¹² e ua rave ratou i te reira « ma te mau papû ».¹³ Oia mau, ua rave ratou i te reira eiaha no to ratou noa Fatu here tei reva ê, no te faaite atoa râ i te mauruuru e i te faaroo i roto i Ta'na faaoraraa nehenehe ia ratou.

To'na auraa, a farerei ai Iesu i Ta'na mau pipi i te fenua Amerika, ua haamau atoa oia i te oro'a mo'a i rotopu ia ratou.¹⁴ A rave ai Oia i te reira, na ô atura oia : « E na reira atoa outou i te rave e a muri noa'tu »¹⁵ e « e riro ia ei faaite i te Metua, e te haamana'o ra outou ia'u e a muri noa'tu ».¹⁶ Faahou â, i te omuaraa o te faaho'i-faahou-raa mai, ua haamau faahou te Fatu i te oro'a no te oro'a mo'a, ma te horo'a mai i te mau arata'iraa ia tatou mai Ta'na i horo'a'tu i Ta'na mau pipi i tahito ra.¹⁷

Ua parauhia te oro'a no te oro'a mo'a « te hoê o te mau oro'a mo'a roa a'e i roto i te Ekalesia ».¹⁸ E mea ti'a ia riro ei mea hau atu i te mo'a no tatou tata'itahi. Na Iesu Mesia Iho i haamau i te oro'a no te faahaamana'o ia tatou i te ohipa Ta'na i rave no te faaora ia tatou e no te haapii ia tatou e nahea ia faaohipa maitai i Ta'na Faaoraraa e ia ora faahou i piha'i iho i te Atua.

Na roto i te faraoa tei vavahihia, te faaite nei tatou e, te haamana'o nei tatou i te tino tahuti o Iesu Mesia—te hoê tino tei faaaueuehia i te mamae, te ahoaho e te mau huru faahemaraa atoa,¹⁹ te hoê tino tei amo i te hopoi'a o te oto, tei faatahe i te toto na te mau poa atoa,²⁰ te hoê tino tei mahaehae te iri e tei haapohehia te mafatu i roto i te faasataurora.²¹ Te faaite nei tatou i to tatou ti'aturi e, a vai ai te reira tino i roto i te pohe, ua ti'afaahou mai oia ia ora mai te menema mai, no te ore roa

e ite faahou i te ma'i, te pê, e aore ra, te pohe.²² E ia amu tatou i te pane, te faaite ra tatou e, mai te tino pohe o te Mesia, e faaora-faahou-hia to tatou tino i te mau ruuruu o te pohe, e e ti'a-faahou mai ma te hanahana mai roto mai i te menema, e e faaho'i-faahou-hia i to tatou varua mure ore ra.²³

Na roto i te hoê hapaina pape na'i-na'i, te faaite ra tatou e, te haamana'o nei tatou i te toto o Iesu i haamani-hia, e te mamae i te pae varua Ta'na i faaruru no te mau taata atoa. Te haamana'o nei tatou i te ahoaho tei faatahe mai i te mau topataraa toto tei topa i roto i Getesemane.²⁴ Te haamana'o nei tatou i te pepe e te ta'iriraa Ta'na i faaruru mai roto mai i te feia tei haru Ia'na.²⁵ Te haamana'o nei tatou i te toto tei manii na roto mai i to'na na rima, te avae e te aoao i Kalavaria.²⁶ E te haamana'o nei tatou i To'na iho mana'o no ni'a i to'na mamae : « Te rahiraa o te reira mamae aore roa i itea ia oe, te huru mau o te reira mamae aore roa hoi i itea ia oe ».²⁷ Ia inu tatou i te pape, te faaite ra tatou e, ua riro To'na toto e To'na mamae ei taraehara no ta tatou mau hara, e e faaore hoi Oia i ta tatou mau hara mai te mea e, e farii e e haapa'o tatou i te mau parau tumu e te mau oro'a o Ta'na evanelia.

No reira, na roto i te pane e te pape, te faahaamana'ohia ra tatou i te faaoraraa a te Mesia ia tatou i te pohe e te hara. E mea faufaa te ana'iraa te pane na mua e te pape i muri iho. Ia amu tatou i te pane, te faahaamana'o ra te reira ia tatou i to tatou iho ti'a-faahou-raa papû, e ere ia i te faaho'i-noa-raa i te tino e te varua. Na roto i te mana o te ti'a-faahou-raa, e faati'a-faahou-hia tatou paatoa i mua i te aro o te Atua.²⁸ Na te reira e faaite mai ia tatou i te uiraa faufaa o to tatou oraraa. Te uiraa tumu e vai nei i mua ia tatou e ere ia e, e ora anei tatou, e ui râ e, i piha'i iho ia vai tatou e ora ai ia pohe tatou. E ho'i paatoa tatou i mua i te aro o te Atua, tera râ, e ere tatou paatoa te faaea i piha'i iho Ia'na.

Na roto i te tahuti nei, e riro tatou paatoa ei mea viivii i te hara e te ofatiraa ture.²⁹ To tatou mau mana'o, ta tatou mau parau e ta tatou mau ohipa, e riro ia ei mea viivii.³⁰ Ei haapotora,

e riro tatou ei mea viivii. E te hopearaa no te viivii i mua i te aro o te Atua, ua haapapû maitai mai Iesu : « Aore hoi te mea viivii e parahi... i mua ia'na.³¹ Ua haapapû-maitai-hia te reira parau e Alama tamaiti, i te taime a faahapahia ai oia e te hoê melahi mo'a, ua mauui roa oia, ua oto, e ua ahoaho roa i to'na viivii, no reira, ua hinaaro a'era oia « ia faaorehia hoi i te varua e te tino atoa hoi, ia ore [oia] ia faatiahia i mua i te aro o... te Atua ».³²

Na roto i te inuraa i te pape o te oro'a mo'a, ua haapiihia mai ia tatou e mea nahea ia tamâ ia tatou i te hara e te ofatiraa hara, e a ti'a ai i mua i te aro o te Atua. Na roto i haamaniiraa Oia i To'na toto hara ore, ua faati'a Iesu Mesia i te mau titauroa a te parau ti'a no te mau hara e te ofatiraa ture. E ua parau mai oia e tamâ Oia ia tatou mai te mea e, ua nava'i to tatou faaroo Ia'na no te tatarahapa ; no te farii i te mau oro'a e te mau fafauaraa atoa no te faaoraraa, e haamata na roto i te bapetizoraa ; e ia farii i te Varua Maitai. Ia farii tatou i te Varua Maitai, ei reira tatou e tamâhia ai. Ua haapapû maitai mai Iesu i teie haapiiraa tumu :

« E ore e ô te mea viivii i roto i te basileia [o te Atua]... e ore te taata e tomo i roto i to'na faaearaa, maori râ o tei mâ to ratou ahu i to'u ra toto...

E teie nei ; tera te faaue, e tatarahapa, e to te mau otia no te fenua, e haere mai ia'u, e bapetizohia i to'u i'oa, ia mo'a outou i te noaaraa mai te Varua Maitai, ia tia outou ma te porao ore i mua ia'u i te mahana hopea ra ».³³

Teie te haapiiraa tumu a te Mesia.³⁴

Ia farii ana'e tatou i teie haapiiraa tumu e ia faaau i to tatou oraraa i ni'a i te reira, ua tamâhia ia tatou i te toto o te Mesia e ua riro ei mea viivii ore.³⁵

Na roto i te mau pure o te oro'a mo'a, te faaite nei ia tatou i to tatou farii i te haapiiraa tumu a te Mesia e to tatou fafauaraa ia ora mai te au i te reira haapiiraa. I roto i ta tatou taparuraa i te Atua, to tatou Metua Mure ore, te parau nei tatou e, « e haamana'o tamau noa » tatou i Ta'na Tamaiti faufaa rahi. A tahi, e faaite tatou i to tatou « hinaaro » ia haamana'o. I muri iho, e faaite tatou e, e « haamana'o » tatou. Na roto i te reira, te rave ra ia tatou i te fafauaraa hanahana ia faaite i te faaroo ia Iesu Mesia, e i Ta'na faaoraraa ia tatou i te pohe e te hara.

I muri iho e parau tatou e, « e haapa'o tatou i ta'na mau faaueraa ». E fafauaraa hanahana teie no te tatarahapa. Mai te mea e, aita to tatou mau mana'o, te mau parau, e aore ra, ta tatou mau ohipa i te mau mahana i ma'iri ra i tuati roa i tei titauhia, e fafau faahou ia tatou ia faatuati maitai atu i to tatou oraraa i To'na, i roto i te mau mahana e haere mai nei.

I muri iho, e parau tatou e, te hinaaro nei tatou « i te rave i te i'oa o te Tamaiti i ni'a iho ia [tatou] ».³⁶ E fafauaraa hanahana teie no te faahaehaa ia tatou i mua i To'na mana e no te rave i Ta'na ohipa, oia hoi, te fariiraa i te mau oro'a e te mau fafauaraa atoa no tatou iho.³⁷

Ia fafau ana'e tatou e haapa'o i teie mau parau tumu, ua fafauhia mai ia tatou i roto i na pure no te oro'a mo'a e, « e vai To'na Varua i roto ia [tatou] ».³⁸

Te farii-faahou-raa i te Varua, o te hoê ia haamaitairaa teitei roa a'e, i te mea e, na te Varua e tamâ e e haamo'a ia tatou i te hara e te ofatiraa i te ture.³⁹

E te mau taea'e e te mau tuahine, te ohipa faufaa roa a'e no te tau e no te tau a muri atu o te Taraehara ia a Iesu Mesia. Oia o tei faatupu i te Taraehara, ua horo'a mai Oia ia tatou i te oro'a no te oro'a mo'a no te tauturu ia tatou eiaha i te haamana'o noa, no te titau atoa râ i te mau haamaitairaa atoa o teie ohipa hanahana o te aroha. Mai te mea e, e amui tamau tatou e ma te aau tae mau i roto i teie oro'a mo'a, e tauturu te reira ia tatou ia farii tamau noa ma te hinaaro mau e ia ora i te haapiiraa tumu a te Mesia i muri a'e i te bapetizoraa, e na roto i te reira, e rave faaoti roa tatou i te faanahoraa o te haamo'araa. Oia mau, na te oro'a o te oro'a mo'a e tauturu ia tatou ia rohi tamau noa ma te haapa'o maitai e tae roa'itu i te hopea e ia farii i te îraa o te Metua mai ia Iesu i na reira, te maitai e au atoa i to'na ra maitai.⁴⁰

Te faa'ite papû nei au i te mana o Iesu Mesia no te faaora ia tatou paatoa mai te pohe mai e te mana o te oro'a o Ta'na autahu'araa, oia ho'i, te oro'a mo'a, no te faaineine ia tatou ia « ite i te mata o te Atua, oia o te Metua, e ora'i ».⁴¹ E mata na tatou ia farii i te oro'a mo'a i te hepetoma i muri nei, e i te mau hepetoma atoa i muri iho, ma te hinaaro rahi a'e e te opuaraa papû

a'e, ta'u ia pure na roto i te i'oa o te Fatu o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Mataio 26:17–20 ; Mareko 14:12–17 ; Luka 22:7–18.
2. Hi'o Exodo 12 ; Numera 28:16–25 ; Bible Dictionary, « Feasts ».
3. Hi'o Exodo 13:12–13 ; Mosia 2:3–4 ; Mose 5:5–8.
4. Hi'o Mataio 26:26 ; Mareko 14:22 ; Luka 22:19 ; 1 Korinetia 11:24. A haamau ai Iesu i te oro'a mo'a i rotopu i te ati Nephi i muri a'e i To'na ti'a-faahou-raa, ua vavahi Oia i te faraoa, haamaitai ihora i te reira (hi'o 3 Nephi 18:3).
5. Mataio 26:26 ; Mareko 14:22 ; 1 Korinetia 11:24.
6. Luka 22:19 ; hi'o atoa 1 Korinetia 11:24.
7. Luka 22:20 ; hi'o atoa Mataio 26:28 ; Mareko 14:24 ; 1 Korinetia 11:25.
8. Mataio 26:28.
9. Luka 22:19 ; hi'o atoa 3 Nephi 18:11.
10. Hi'o 2 Nephi 11:4 ; 25:24–25 ; Iakoba 4:5 ; Alama 34:14 ; 3 Nephi 9:17, 19–20 ; Mose 5:5–8.
11. Hi'o Ioane 6:51–57 ; 1 Korinetia 11:24–26 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:40.
12. Te Ohipa 20:7.
13. Te Ohipa 2:42.
14. Hi'o 3 Nephi 9:19–20 ; 18:1–11 ; 20:3–9 ; 26:13.
15. 3 Nephi 18:6.
16. 3 Nephi 18:7.
17. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:75 ; 27:2 ; 59:9–12.
18. *Te mau haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Joseph Fielding Smith* (2013), 107. « I roto i ta'u hi'oraa ua riro te pureraa oro'a ei pureraa tapu roa a'e, te mea mo'a roa a'e, ia faaauhia i te mau pureraa atoa a te Ekalesia » (*Te mau haapiiraa : Joseph Fielding Smith*, 107).
19. Hi'o Alama 7:11.
20. Hi'o Luka 22:44 ; Mosia 3:7 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 19:18.
21. Hi'o Salamo 22:16 ; Ioane 19:33–34 ; 20:25–27 ; 3 Nephi 11:14 ; Te Parau

- Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:37 ; James E. Talmage, *Iesu te Mesia*, nene'iraa 3 (1916), 669.
22. Hi'o Mataio 28:6 ; Luka 24:6, 39 ; Ioane 20:20 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:22–24.
  23. Hi'o Ioane 6:51–59 ; Alama 11:42–44 ; 40:23 ; 3 Nephi 27:13–15.
  24. Hi'o Luka 22:44 ; Mosia 3:7 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 19:18.
  25. Hi'o Isaia 53:5 ; Mataio 26:67 ; 27:26, 29–30 ; Mareko 14:65 ; 15:15, 19 ; Luka 22:63–65 ; Ioane 19:1 ; Mosia 15:5.
  26. Hi'o Mataio 27:35 ; Mareko 15:15 ; Luka 23:33 ; Ioane 19:16, 33–34.
  27. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 19:15.
  28. Hi'o Alama 11:42–45 ; 3 Nephi 27:13–15.
  29. Hi'o Mose 6:55.
  30. Hi'o Mataio 5:27–28 ; 12:36 ; Iakoba 3:1–13 ; Mosia 4:29–30 ; Alama 12:14.
  31. Mose 6:57 ; hi'o atoa 1 Korinetia 6:9 ; Ephesia 5:5 ; 1 Nephi 10:21 ; 15:33–34 ; Alama 7:21 ; 11:37 ; 40:26 ; 3 Nephi 27:19 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 1:31–32.
  32. Alama 36:15 ; hi'o atoa irava 14 ; Apokalupo 6:15–17 ; Alama 12:14.
  33. 3 Nephi 27:19–20.
  34. Hi'o 2 Nephi 31:2–21 ; 3 Nephi 11:31–41 ; 27:13–22 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:40–42, 50–54, 69–70.
  35. Hi'o 3 Nephi 27:19 ; hi'o atoa Apokalupo 1:5–6 ; 7:14–15 ; Alama 5:21 ; 13:11–12 ; Etera 13:10–11 ; Mose 6:59–60.
  36. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77 ; Moroni 4:3.
  37. Hi'o Dallin H. Oaks, *His Holy Name* (1998) ; Dallin H. Oaks, « Taking upon Us the Name of Jesus Christ », *Ensign*, Me 1985, 80–83.
  38. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:77, 79 ; Moroni 4:3 ; 5:2.
  39. Hi'o Roma 15:16 ; 1 Korinetia 6:11 ; 2 Nephi 31:17 ; Alama 5:54 ; 13:12 ; 3 Nephi 27:20 ; Moroni 6:4.
  40. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 93:6–20.
  41. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 84:22.

Na te peresideni Thomas S. Monson

Haamana’o maitai i te e’a i haerehia e to avae

Mai te mea e, e hi’o tatou i ni’a ia Iesu ei hi’oraa no tatou e a pee ai tatou i To’na mau taahiraa avae, e nehenehe tatou e ho’i ma te hau i piha’i iho i to tatou Metua i te Ao ra.

E au mau taea’e here e au mau tuahine here, te haehaa nei to’u aau ia ti’a’tu i mua ia outou i teie po’i-po’i. Te ani nei au i to outou faaroo e ta outou mau pure no’u a faaite atu ai au i ta’u parau poro’i ia outou.

Ua haamata tatou paatoa i te hoê tere nehenehe e te faufaa i te taima a faaru’e atu ai tatou i te ao varua e a tomo mai ai i roto i teie tuhaa e mea pinepine i te riro e mea fifi tei parauhia te tahuti nei. Te mau opuaraa matamua o to tatou oraraa i ni’a i te fenua nei o te fariiraa ia i te hoê tino i’o e te ivi, te fariiraa i te ite o te tae mai na roto ana’e i te faataa’eraa ia tatou i to tatou na metua i te ra’i ra, e ia hi’o e, e haapa’o anei tatou i te mau faaueraa. I roto i te buka a Aberahama, pene 3 te tai’o nei tatou e : « E tamata tatou ia ratou i reira, ia ite tatou e, e haapa’o anei ratou i te mau mea atoa ta te Fatu to ratou Atua e faaue ia ratou ra ».¹

I to tatou haereraa mai i te fenua nei, ua ta’ita’i mai tatou i taua horo’a rahi ra no ô mai i te Atua ra—oia hoi, to tatou ti’amâraa. Noa’u e rau te tauasini huru hi’oraa, ua haamaitaihia tatou ia ma’iti na roto ia tatou iho. I ô

nei te haapii nei tatou na roto mai i te mau titauraa fifi o te iteraa o te taata iho. E faataa tatou i te maitai e te ino. E faataa i te au ore e te au. Te haapii nei tatou e, na te mau faaotiraa e faataa i te haerea.

Ua papû ia’u e, ua faaru’e atu tatou i to tatou Metua ma te hinaaro u’ana ia ho’i i piha’i iho Ia’na, ia roaa to tatou faateiteiraa Ta’na i faaineine no tatou e ta tatou iho i hinaaro rahi. Noa’u e, ua vaiihohia tatou ia imi e ia pee i taua e’a ra e arata’i faahou ia tatou i to tatou Metua i te Ao ra ra, aita Oia i tono mai ia tatou i ô nei ma te haapii-
raa ore e te arata’iraa ore. Ua horo’a mai râ Oia ia tatou i te mau mauhaa ta tatou e hinaaro, e e tauturu Oia ia tatou a imi ai tatou i Ta’na tauturu, e e faaitoito hoi ia rave i te mau mea atoa e maraa ia tatou no te rave tamau noa e tae roa’u i te hopea e ia roaa te ora mure ore.

Tei ia tatou nei te mau parau a te Atua e a Ta’na Tamaiti no te tauturu i te arata’iraa ia tatou, o te itehia i roto i te mau papa’iraa mo’a. Tei ia tatou nei te a’o e te mau haapiiraa a te mau peropheta o te Atua. E te mea faufaa rahi roa, ua horo’ahia mai ia tatou te hoê

hi’oraa maitai roa’e no te pee atu—oia hoi, te hi’oraa o to tatou Fatu e Faaora, o Iesu Mesia—e ua haapiihia mai ia tatou ia pee i te reira hi’oraa. Te Faaora iho tei parau e : « A haere mai ai, a pee mai ai ia’u ».² « O ta’u hoi ohipa i rave i to outou hi’oraa ra, o ta outou ia e rave ».³ Ua ui oia i te uiraa, « Eaha to outou huru e au ai ? » E ua pahono a’era Oia, « amene e parau atu vau ia outou, mai to’u nei ia ».⁴ « Ua tapa’o oia i te e’a e ua iriti i te purumu ».⁵

Mai te mea e, e hi’o tatou i ni’a ia Iesu ei hi’oraa no tatou e a pee ai tatou i To’na mau taahiraa avae, e nehenehe tatou e ho’i ma te hau i piha’i iho i to tatou Metua i te Ao ra no te ora i piha’i iho Ia’na e a muri noa’u. Ua parau te peropheta Nephi e, « ia ore te taata e mau papû e tae noa’u i te hopea, i te onoonoraatu i te hi’oraa o te Tamaiti a te Atua ora, e ore roa ia e ora ».⁶

Te vai ra te hoê vahine, i te mau taima atoa e faati’a oia i to’na mau iteraa i roto i te hoê tere mataitai i te Fenua Mo’a, e parau oia e, « ua haere au na te vahi ta Iesu i haere ! »

Ua tae oia i te mau vahi i reira Iesu i ora ai e i haapii ai. Ua ti’a paha oia i ni’a i te hoê ofa’i i reira Iesu i ti’a ai i te hoê taima, e aore ra, ua hi’o paha oia i te hoê ana’iraa mou’a i hi’ohia e Iesu. Ua riro taua mau iteraa ra ei mau iteraa faahiahia no’na ; tera râ, te haere-tino-roa-raa oia i te vahi i haerehia e Iesu, e ere ia i te mea faufaa i te haereraa mai Ta’na i haere ra. Te faahoho’araa i Ta’na mau ohipa e te peeraa i To’na hi’oraa ua hau roa’u ia i te faufaa i te tamata noa i te imi i te mau mea i toe mai i ni’a i te e’a Ta’na i ratere i roto i te tahuti nei.

I to Iesu ani-manihini-raa’u i te hoê taata tao’a rahi, « a haere mai ai, a pee mai ai ia’u », ⁷ aita Oia i mana’o e, e pee noa mai te taata tao’a rahi ia’na na ni’a e na raro i te mau aivi e te mau peho o te fenua.

Aita e titauhia ia tatou ia haere na te pae tahatai no Galilea e aore ra, na roto i te mau mou’a no Iudea no te haere na te vahi i haerehia e Iesu. E nehenehe tatou paatoa e haere na te e’a Ta’na i haere mai te mea e, e ma’iti tatou ia pee Ia’na a ratere ai tatou i

roto i te tahuti nei, ma te faaroo i Ta'na mau parau ia ta'i i roto i to tatou taria, ma te faafi i to tatou aau i To'na Varua, e ia arata'i Ta'na mau haapiiraa i to tatou oraraa. Na to'na hi'oraa e turama i te haerea. Ua parau Oia e, « o vau te e'a, e te parau mau, e te ora ».⁸

Mai te mea e, e hi'o maite tatou i te e'a ta Iesu i haere, e ite tatou e, ua farerei Oia i te mau tauraa e rave rahi ta tatou iho e farerei nei i roto i te oraraa nei.

Ei hi'oraa, ua haere Iesu na ni'a i te e'a o te oto. Noa'utu te mau oto e rave rahi Ta'na i farerei, te vai ra ho'e tei riro ei mea teimaha mau, tei faaitehia i roto i Ta'na otoraa i ni'a ia Ierusalem a faaoti ai Oia i Ta'na ohipa. Ua faaru'e te mau tamarii Iseraela i te hau o te pererau paruru Ta'na i pûpû ia ratou ra. A hi'o atu ai Oia i ni'a i te oire tei fatata i te vaihohia i roto i te haamou-
raa, ua ati roa Oia i te oto rahi. Ma te ahoaho ua ti'aoro a'era Oia, « aue oe e Ierusalem e ! e Ierusalem i taparahi i te mau peropheta e, e te tui hoi i te ofai i ta te Atua i tono mai ia oe na e ; mau to'u hinaaro i te haaputu mai i to mau tamarii mai te moa i haaputu i to'na fanau'a i raro a'e i to'na pererau ra! E aita i ti'a ia outou ! »⁹

Ua haere Iesu na ni'a i te e'a o te faahemaraa. Ua haaputu Lucifero, te taata ino, i to'na puai rahi a'e, ta'na havare monamona roa a'e, e ua faahema Ia'na tei haapae i te maa e 40 ao e e 40 pô. Aita Iesu i hema ; ua pato'i râ Oia i te faahemaraa tata'itahi. Ta'na mau parau faataa'eraa : « E haere ê atu oe, e satane ».¹⁰

Ua haere Iesu na ni'a i te e'a o te mamae. A feruri na ia Getesemane, i reira Oia i vai ai i roto i « te mauuiui oto ... e mai te toto putua ra to'na hou i te ma'iriraa i raro i te repo ra ».¹¹ E aore roa e taata e nehenehe e haamo'e i To'na mamae i ni'a i te satauro ri'ari'a.

E riro tatou tata'itahi i te taahi atoa na ni'a i te e'a o te oto, no te ho'e paha rave'a i erehia, ho'e anei mana i faahipa-hape-hia, no te mau ma'itiraa anei a tei herehia e tatou, e aore ra, no te ho'e anei ma'itiraa ta tatou iho i rave. E riro atoa te e'a o te faahemaraa ei e'a no te taata tata'itahi. Te tai'o nei tatou i roto i te tuhaa 29 o Te Parau Haapiiraa

e te mau Parau Fafau : « E ia faahema te diabololo i te tamarii o te taata nei e ti'a'i, ahiri aita ra aore ia e ti'a ia ratou ia haapa'o ia ratou iho ».¹²

E haere atoa tatou na ni'a i te e'a o te mauuiui. Tatou te mau tavini, eita ta tatou e nehenehe e titau hau atu i ta te Fatu, tei faaru'e mai i te tahuti nei i roto i te mamae e te mauuiui rahi.

E ite tatou i te oto rahi i ni'a i to tatou e'a, e ite atoa ra tatou i te oaoa rahi.

I piha'i iho ia Iesu, tatou, e nehenehe ai e haere na ni'a i te e'a o te haapa'o. Eita e riro ei mea ohie i te mau taima atoa, tera râ, ia faariro ana'e tatou i te faufaa ai'a ta Samuela i vaiiho mai ei parau fafau na tatou : « Inaha, e maitai rahi tei te haapa'o i tei te tusia, e maitai rahi tei te faaroo i tei te to'hua mamoe oni ra ».¹³ Ia haamana'o tatou e, te hopea o te haapa'o ore o te tîfî ia e te pohe, area te utu'a o te haapa'o ra o te ti'amâ ia e te ora mure ore.

Mai ia Iesu, e nehenehe tatou e haere na ni'a i te e'a o te taviniraa. E au te oraraa o Iesu mai te ho'e mori turama no te maitai, a utuutu ai Oia i rotopu i te taata nei. Ua horo'a Oia i te puai i te mau melo o te hapepa, te ite i roto i te mata o te matapo, e te faaroo i roto i te taria o te turi.

Ua haere Iesu na ni'a i te e'a o te pure. Ua haapii Oia ia tatou nahea ia pure, na roto i te horo'araa mai ia tatou i te pure nehenehe ta tatou e parau nei e, te Pure a te Fatu. E o vai te nehenehe e haamo'e i Ta'na pure i Getesemane : « Ia tupu râ to oe hinaaro eiaha to'u ? »¹⁴

Ua mau maitai ia tatou te tahi atu mau haapiiraa ta te Faaora i horo'a mai ia tatou, o te itehia i roto i te mau papa'iraa mo'a. I roto i Ta'na a'oraa i ni'a i te mou'a, ua parau mai Oia e, ei aau aroha to tatou, ei aau haehaa, ei aau parau ti'a, ei aau viivii ore, ei aau faatupu i te hau. Ua haapii mai Oia ia tatou ia ti'a i ni'a ma te itoito no to tatou mau ti'aturiraa, noa'utu e, e tahitohitohia mai e e hamani-ino-hia mai tatou. Ua ani mai Oia ia tatou ia anaana to tatou maramarama ia ite mai hoi vetahi ê i te reira e ia hinaaro ratou e faahanahana i to tatou Metua i te Ao ra. Ua haapii mai Oia ia tatou ia mâ i te pae morare i roto i to tatou mana'o e ta tatou ohipa. Ua parau mai Oia ia tatou e, e mea faufaa rahi roa'utu ia haaputu i te tao'a i te ra'i ra i tei te fenua nei.¹⁵

Te haapii nei Ta'na mau parabole ma te puai e te mana. I roto i te aamu no te taata Samaria, te haapii mai nei Oia ia tatou ia aroha e ia tavini i to tatou taata tupu.¹⁶ I roto i Ta'na

parabole no te mau taleni, te haapii nei Oia ia tatou ia haamaitai ia tatou iho e ia titau i te maitai roa.¹⁷ I roto i te parabole o te mamoe mo'e, te haapii nei Oia ia tatou ia haere e faaora i te feia tei faaru'e i te e'a e ua mo'e to ratou haerea.¹⁸

Mai te mea e, e rohi tatou no te tuu i te Mesia i ropu i to tatou oraraa na roto i te haapiiraa i Ta'na mau parau, na roto i te peeraa i Ta'na mau haapiiraa, e na roto i te haereraa na ni'a i To'na e'a, ua fafau mai Oia ia horo'a mai ia tatou i te ora mure ore i pohe ai Oia no te farii i te reira. Aita e hopearaa teitei atu i teie, ia faaoti tatou e farii i Ta'na faatureraa e ia riro mai ei mau pipi Na'na e ia rave i Ta'na ohipa i roto i to tatou oraraa taatoa. Aore te tahi atu mea, aore te tahi atu faaotiraa

ta tatou e rave, e nehenehe e faaairo ia tatou mai Ta'na e nehenehe e faaairo.

Ia feruri ana'e au i te feia tei tamata papû i te pee i te hi'oraa o te Faaora e o tei haere na ni'a i To'na e'a, oiio roa vau i te haamana'o i te i'oa o Gustav e o Margarete Wacker—e piti na taata hoho'a roa a'e i te huru Mesia ta'u i ite. No te fenua Purutia raua e ua reva'tu raua i Canada hitia o te râ, e ua farerei au ia raua i te tau a tavini ai au ei peresideni misioni i reira. E hahu huruhuru taa te ohipa a te taea'e Wacker. Noa'tu te iti o ta raua faufaa, e opere raua i te mau mea atoa ta raua e vaira. Aita raua i farii i te haamaitairaa ia fanau i te tamarii, tera râ, ua faaamu raua i te mau taata atoa e tomo mai i ô raua. Ua imi te mau tane e te mau vahine maramarama i teie mau tavini

haehaa o te Atua, aore i ite i te tai'o e i te papa'i, e e fana'o to ratou mai te mea e, e nehenehe ratou e parahi hoê hora i piha'i iho i teie mau tavini.

E huru matarohia to raua, e ere ta raua reo peretane i te mea afaro roa, e e mea huru fifi rii ia apo mai, e mea ha'iha'i roa to raua faaearaa. Aita to raua e pereoo uira e aore ra, e afata teata, aita atoa ta raua te mau mea auhia e to te ao nei. Tera râ, e haere atu te feia haapa'o i ô raua no te farii i te varua e vai ra i reira. E au to ratou fare i te ra'i i ni'a i te fenua nei, e te varua e itehia i reira, e varua ia no te hau e te maitai hope roa.

E noaa atoa ia tatou taua varua ra, e e nehenehe ta tatou e faaite i te reira i to te ao nei mai te mea e, e haere tatou na ni'a i te e'a o to tatou Faaora e e pee i to'na hoho'a maitai hope.

Te tai'o nei tatou i roto i te Maseli i te parau a'o : « E haamana'o maitai i te e'a i haerehia e to avae ».¹⁹ Mai te mea e na reira tatou, e roaa te faaroo ia tatou, e tae noa'tu i te hinaaro, no te haere na te e'a i haerehia e Iesu. E papû maitai ia tatou e, tei ni'a tatou i te e'a ta to tatou Metua e hinaaro ia haere tatou. Na te hoho'a o te Faaora e horo'a mai nei ia tatou i te oti'a no te mau mea atoa ta tatou e rave nei, e na Ta'na mau parau e horo'a mai i te hoê arata'iraa papû. E arata'i To'na e'a ia tatou i te fare ma te pe'ape'a ore. Te pure nei au ia farii tatou i teie haamaitairaa, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, ta'u e here nei, ta'u e tavini nei, e ta'u e faaite papû nei, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Aberahama 3:25.
2. Luka 18:22.
3. 3 Nephi 27:21.
4. 3 Nephi 27:27.
5. Eliza R. Snow, « How Great the Wisdom and the Love », *Hymns*, no. 195.
6. 2 Nephi 31:16.
7. Luka 18:22.
8. Ioane 14:6.
9. Luka 13:34.
10. Mataio 4:10.
11. Luka 22:44.
12. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 29:39.
13. 1 Samuela 15:22.
14. Luka 22:42.
15. A hi'o Mataio 5; 6.
16. A hi'o Luka 10:30–37.
17. A hi'o Mataio 25:14–30.
18. A hi'o Luka 15:4–7.
19. Maseli 4:26.

Na Elder M. Russell Ballard

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

A faaea i roto i te pahi e a tape'a maitai !

Mai te mea e faatumu noa tatou i ni'a i te Fatu, ua parau-fafau-hia mai te hoê haamaitairaa aita e faaauraa.

Aita i maoro a'enei, ua haere te tahi hoa e ta'na tamaiti e tere na ni'a i te anavai ra Colorado River, na roto i te faa tahoni ra, Cataract Canyon, i te pae apato'a hiti'a o te ra no Utah. Ua tui te roo o teie faa tahoni e to'na anavai e 23 km, te vai pu'e e te atâta atoa ho'i.

No te faaineineraa no teie ohipa rêhiti, ua hi'o maite raua i te tahua Itenati o te National Park, e tei reira te mau haamaramaramaraa faufaa rahi roa no ni'a i te faaineineraa a te hoê taata e no ni'a i te mau ohipa atâta e te huna e vai nei i reira.

I te haamataraa o te tere, ua hi'opo'a faahou te hoê ti'a arata'i papû i te mau arata'iraa no te parururaa, ma te haapapû atu e toru ture tumu e riro i te paruru i te pūpū i roto i te vai pu'e. « Ture numera hoê : a faaea i roto i te pahi ! Ture numera piti : a oomo noa i te ahui poito ! Ture numera toru : e tape'a maitai e na rima e piti ! » Ua parau faahou maira oia, ma te haapapû atu â, « Na ni'a roa, a haamana'o i te ture numera hoê : a faaea i roto i te pahi ! »

Te faahaamana'o nei teie ohipa rêhiti ia'u i to tatou tere i te tahuti nei.

No te rahiraa o tatou, ua ite a'enei tatou i roto i te oraraa i te taima mea au maitai, te taheraa pape marû o te oraraa. I te tahi râ taima, te faaruru nei tatou i te vai pu'e o te ti'a ia faaho-ho'ahia i teie e itehia i te roaraa o na 23 km na roto i te Cataract Canyon—te mau tamataraa mai te ma'i i te pae tino e i te pae feruriraa, te pohe o tei herehia, te mau moemoea e te mau tia'iraa tei ma'ue ê atu, e—no te tahi pu'eraa—te ati faaroo ia i te taima e hiti mai te mau fifi, te mau uuiiraa e te feaararaa o te oraraa.

No To'na maitai, ua horo'a mai te Fatu i te tauturu, mai te hoê pahi, te mau tauihaa faufaa mai te ahui poito e te mau ti'a arata'i tei ite i te anavai e o te horo'a mai nei i te mau arata'iraa no te parururaa, no te tauturu ia tatou a pou ai tatou i te anavai o te oraraa no te haere i to tatou tapaeraa hopea.

E feruri na tatou i te ture numera hoê : « e faaea i roto i te pahi ! »

Ua faa'ohipa pinepine te peresideni Brigham Young i te parau « te pahi tahito no Ziona » ei faahoho'araa no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei.

I te hoê taime ua parau oia : « Tei tua roa tatou i te tereraa. Haamata mai nei te vero, e e parau mai te mau ihitai e, te topatopa nei te pahi. Te na ô nei te hoê, 'Eita vau e faaea mai ; aita vau i tiaturi e, o te « Pahi no Ziona » mau teie ». 'Tei tua roa râ tatou'. 'Aita e pe'ape'a, eita vau e faaea mai i ô nei'. E matara atu te ahu, e te ou'a atu nei i raro i te tai. E ere anei e paremo oia ? Oia. E na reira atoa ia ratou atoa o te faaru'e i teie Ekalesia. O te « Pahi tahito no Ziona » teie, e faaea ana'e ia tatou i nia iho ».¹

I te tahi faahou taime, ua parau te peresideni Young e, te haape'ape'a atoa ra oia no te mau taata te mo'e nei i te puromu, a haamaitaihia ai ratou—a maitai ai te oraraa : « E mahana mania teie, te fano marû nei te pahi tahito ra no Ziona e ua puhihau noa te mata'i, e no te hau i ni'a i te pahi, ua hinaaro atura te tahi o te mau taea'e ia haere rii na rapae na ni'a i te mau poti no te... haere e 'au rii ; e ua paremo a'era te hoê pae, e ua painu te tahi pae, e te tahi faahou pae tei ho'i mai i te pahi. E tape'a mau na tatou i ni'a i teie pahi tahito, e na'na e hopoi ia tatou ma te paruru i te uahu. Eiaha outou e haape'ape'a ».²

E i te hopea, ua faahaamana'o te peresideni Young i te Feia Mo'a : « Tei ni'a tatou i te pahi tahito no Ziona... o te [Atua] i te hoe faatere, e e vai noa Oia i reira... Aita e fifi. A himene i te Aleluia ; tei ô nei ho'i te Fatu. Na'na e faaue, Na'na e arata'i e Na'na e faatere.

Ia roa i te taata i te ti'aturiraa itea i roto i to ratou Atua, ma te ore roa e faaru'e i ta ratou mau fafauraa e to ratou Atua, e arata'i Oia ia tatou i te e'a ti'a ».³

Ia au i te mau tamataraa ta tatou paatoa e faaruru nei i teie mahana, e nahea ia tatou no te faaea i ni'a i te pahi tahito no Ziona ?

Teie te rave'a. Titauhia ia tatou ia ite i te hoê faafariuraa tamau noa na roto i te faarahiraa i to tatou faaroo ia Iesu Mesia e i to tatou haapa'o maitai i Ta'na evanelia i te roaraa o to tatou oraraa—eiaha i te hoê noa taime, i te mau mahana atoa râ. Ua ani Alama, « e teie nei ho'i, te parau atu nei au ia outou, e au mau taea'e, i faahuru-ê-hia to outou aau, e ua tupu te hinaaro i te himene i te reo haamaitai o te aroha faaora, te ui atu nei au ia outou e, ua ti'a anei ia outou i te hinaaro i te reira i teie nei ? ».⁴

E nehenehe e faaauhia te mau ti'a arata'i tei ite i te anavai i te mau aposetolo e te mau peropheta e te feia faatere faaûru o te autahu'araa o te mau pûpû tauturu i to outou vahi. Te tauturu nei ratou ia tatou ia tae ma te fifi ore i to tatou tapaeraa hopea.

Aita i maoro a'enei, ua paraparau vau i roto i te haapiipiiraa na te mau peresideni misioni apî e ua parau a'o atu vau i teie nau feia faatere :

« E tape'a i te mata o te misioni i ni'a i te feia faatere o te Ekalesia... Eita matou... e eita roa e ti'a ia matou ia arata'i ê atu ia outou.

« E a haapii ai outou i ta outou mau misionare ia tutonu i to ratou mata i ni'a ia matou, a haapii ia ratou eiaha roa e pee i te feia e mana'o nei e, ua ite rahi a'e ratou nahea i te faatere i te mau ohipa a te Ekalesia, rahi a'e i te Metua i te Ao ra e te Fatu Iesu Mesia o te na roto nei i te feia faatere o te autahu'araa tei mau i te mau taviri no te peresideniraa.

« Ua itehia mai ia'u, i roto i ta'u taviniraa, te feia tei mo'e e tei tapitapi, o ratou atoa ia tei... haamo'e pinepine e, ia parau mai te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti ei reo hoê, o te reo ia o te Fatu i tera taime. Te faahaamana'o mai nei te Fatu ia tatou, 'na roto i to'u iho reo e e aore râ na roto i te reo o ta'u mau tavini, hoê â ia' [PH&PF 1:38] ».⁵

Te auraa ra, te faaru'e nei ratou i te pahi tahito ra Ziona—te hi'a ê ra ratou ; te taiva ra ratou. Te ati mau râ, e pinepine ratou i te roohia i te mau faahopearaa tia'i-ore-hia i roto i te hoê taime poto, e i te hopea, i roto atoa i te taime roa, e e ere i ni'a noa ia ratou, i ni'a atoa râ i to ratou utuafare.

Te mau feia faatere o te Ekalesia i to tatou iho vahi, mai te huru ratou mai te mau ti'a arata'i ite maitai i te anavai, ua haapiihia ratou na roto i te mau ohipa o te oraraa ; ua haapii-piihia e ua arata'ihia ratou e te mau aposetolo e te mau peropheta e te tahi atoa mau feia faatere o te Ekalesia ; e te mea faufaa roa, ua haapiihia ratou e te Fatu Iho.

I te tahi atu taime i roto i teie matahiti, ua paraparau vau i te feia apî o te Ekalesia i roto i te haapuroraraa FHE i te ava'e me ra. Ua parau vau :

« Ua faaroo a'enei au e, te mana'o ra te taata e, te ora nei te feia faatere o te Ekalesia i roto i te hoê 'opupu'. Ta ratou e haamo'e ra, oia ho'i, e tane e e vahine ite ohipa matou, e ua ora matou i te mau vahi e rave rahi e ua ohipa matou na muri i te mau taata e rave rahi, e mau taata toro'a rau. Te hopoi nei ta matou mau piiraa ia matou, i teie mahana, na te ao atoa nei, i reira matou e farerei ai i te mau faatere o te ao, faatere politita, faaroo, taiete e faanahoraa tautururaa taata na te ao. Ua farerei matou [i te feia

faatere] i te Fare Uouo i Washington, D.C., e te mau feia faatere o te mau fenua [e o te mau faaroo] na te ao atoa nei, ua farerei atoa râ matou i te mau [utuafare e te mau taata] haehaa roa a'e o te ao nei...

« Ia feruri maitai outou i to matou oraraa e ta matou taviniraa, e farii roa paha outou e, te hi'o e te ite nei matou i te ao i te huru aita te taata e rave rahi e ite ra. E ite mai outou e, e ere paha matou te taata e ora ra i roto i te hoê opupu...

« ... Te vai nei te hoê mea i roto i te paari o te hoê e o te taatoaraa o te feia faatere [o te Ekalesia] e ti'a ia horo'a mai i te tamahanahanaraa. Ua faaruru matou i te mau mea atoa, mai te mau faahopearaa o tera e tera ture e faatureraa tivira, te pe'ape'a, te ati e te pohe i roto i to matou iho nei utuafare. Aita matou i atea roa i to outou oraraa ».⁶

Ia te ture numera hoê mai ta'u i faa'ohipa, a haamana'o atoa i na ture, te piti e te toru : a oomo noa i te ahu poito e a tape'a maitai i na rima e piti. E itehia te mau parau a te Fatu i roto i te mau papa'iraa mo'a e te mau haapiiraa a te mau aposetolo e te mau peropheta. E horo'a mai ratou ia tatou i te parau a'o e te arata'iraa, e ia peehia te reira, e riro mai ia ei ahu poito pae varua e e tauturu mai ia te reira ia tape'a maitai i na e piti rima.

Titauhia ia tatou ia riro mai te mau tamaiti a Mosia tei « tupu to ratou ite i te parau mau i te rahi ». E nehenehe ta

tatou ia riro ei mau tane e ei mau vahine « mana'o papû ho'i ». E nehenehe te reira ia tupu na roto ana'e i te « imi maite[raa]... i te parau i papa'ihia ra, ia ite ratou i te parau a te Atua ».⁷

Ia ma'imi tatou i te mau papa'iraa mo'a e te mau parau a te mau aposetolo e a te mau peropheta tahito e i to tatou nei anotau, e ti'a ia tatou ia tutonu i ni'a i te tuatapaparaa, te oraraa e te hereraa i te haapiiraa tumu a te Mesia.

Hau atu, no te faatupu i teie haamâ-tauraa i te tai'oraa papa'iraa mo'a a te taata iho, titauhia ia tatou ia riro mai te mau tamaiti a Mosia e ia horo'a ia tatou « i te pure e i te haapae i te maa ».⁸

E au e, teie mau mea aita e nehenehe e faito ohie, o te reira mau te mea faufaa rahi roa. A faatumu noa i ni'a i teie mau mea ohie, e a ape i te ohipa nevaneva.

Ua mâtau vau i te tahi feia tei ore i faaea i roto i te pahi e tei ore i tape'a maitai e na rima e piti i te taime tamataraa e te taime fifi e aore râ tei ore i faaea i roto i te pahi i te mau mahana mania, e ua ite au ia ratou e rave rahi tei mo'e roa te tutonuraa i ni'a i te mau parau tumu mau o te evanelia—te tumu iho ratou i tomo ai i roto i te Ekalesia na mua roa ; te tumu ratou i fafau papû roa na ia ratou e i vai itoito noa na no te oraraa i te mau faature-raa o te evanelia e no te haamaitairaa ia vetahi ê na roto i ta ratou taviniraa fafau e haamoa ; e te mau rave'a atoa i riro na te Ekalesia i roto i to ratou

oraraa « ei vahi faaamuraa e ei vahi faatupuraa i te pae varua ».⁹

Ua haapii Iosepha Semita i teie parau mau rahi : « Te mau parau tumu rahi o ta tatou haapa'oraa, o te iteraa papû ia o te mau aposetolo e te mau peropheta no ni'a ia Iesu Mesia, 'oia ho'i, ua pohe oia, ua hunahia e ua ti'a mai i te toru o te mahana, e ua haere i ni'a i te ra'i' ; e te tahi atu mau mea, e mau mea tapiri ia no te reira, tei tu'ati i ta tatou haapa'oraa ».¹⁰

Mai te mea e faatumu noa tatou i ni'a i te Fatu, ua parau-fafau-hia mai te hoê haamaitairaa aita e faaauraa : « E teie nei, ia haere ti'a'tu outou i mua i te ti'a-maite-raa i te Mesia, ma te tia'i papû roa, e te here i te Atua e te taata atoa. E tena na, ia haere ti'a outou i mua ma te oaoa i te ite i te parau a te Mesia, ma te tape'a ho'i e tae noa'tu i te hopea ra, inaha, te na ô maira te Metua, E ora mure ore to outou i reira ra ».¹¹

Te tahi mau taime, e haamata te Feia Mo'a haapa'o maitai e te mau taata imi mana'o papû i te tutonu i ni'a i te mau « mea tapiri » eiaha râ i ni'a i te mau parau tumu rahi. E te reira, te faahema nei Satane ia tatou ia faanevaneva mai te poro'i ohie e te papû maitai o te evanelia i faaho'i-faahou-hia mai. E pinepine teie mau feia nevaneva i te haapae i te raveraa i te oro'a no te mea ua tutonu ratou, e ua haape'ape'a roa, i ni'a i te mau ohipa e te mau haapiiraa faufaa iti a'e.

E tutonu te tahi mau pu'eraa i ni'a i te mau uiraa e te mau feaaraa ta ratou e ite nei. Parau mau, e ere te mau uiraa e te mau feaaraa i te mea tu'ati ore i te ti'araa pipi' fafau. Aita i maoro a'enei, ua parau te Apooraa no te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo : « Ua taa ia matou e, i tera taime e tera taime e riro te mau melo o te Ekalesia i te hinaaro i te ui mai te tahi mau uiraa no ni'a i te haapiiraa tumu, te tuaai e te mau raveraa a te Ekalesia. Ua matara noa te mau melo i te ui mai i te reira mau uiraa e ia imi maite i te maramarama rahi a'e ».¹²

A haamana'o e, i ui atoa na Iosepha Semita iho i na uiraa tei haamata i te Faaho'i-faahou-raa mai. E taata imi oia, e mai ia Aberahama te huru, ua

itehia mai ia'na te mau pahonora a i te mau uiraa faufaa roa a'e o te oraraa.

E faatumu te mau uiraa faufaa rahi i ni'a i te mau mea faufaa rahi—Te faanahoraa a te Metua i te Ao ra e te Taraehara a te Faaora. E ti'a i ta tatou ma'imiraa ia faariro ia tatou ei mau pipi hamani maitai e te maru e te here e te faaore hapa e te faaoroma'i e te fafau ia'na. Titau-roa-hia ia tatou ia hinaaro, mai ta Paulo i haapii, ia « faaoromai atoa te tahi i ta te tahi ra hopoi'a, e na reira i te faati'a i te ture a te Mesia ra ».¹⁵

Te faaoroma'iraa i ta te tahi hopoi'a, oia ho'i ia, te tautururaa, te patururaa e te maramaramaraa i te mau taata atoa, mai te taata ma'i, te paruparu, te haehaa te auu e te tino, te taata imi e te tapitapi, e oia atoa te tahi atoa mau pipi melo—mai te mau feia faatere tei piihia e te Fatu ia tavini no te ho'e tau.

E te mau taea'e e te mau tuahine, a faaea i roto i te pahi, a faa'ohipa i to outou ahu poito, e a tape'a maitai e na rima e piti. A ape i te mau faanevanevaraa ! E mai te peu noa'tu ua topa te tahi i rapae i te pahi, e imi matou ia outou, e ite mai matou ia outou e e tavini matou ia outou e e huti mai matou ia outou i te vahi paruru i ni'a i te pahi tahito no Ziona, tei reira te Atua to tatou Metua e te Fatu o Iesu Mesia i te tape'araa i te hoe faatere no te arata'i ti'a ia tatou, o ta'u ia e faa'ite haehaa papu nei, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. *Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Brigham Young* (1997), 90.
2. Brigham Young, « Discourse », *Deseret News*, 27 no tenuare 1858, 373.
3. Brigham Young, « Remarks », *Deseret News*, 18 no novema 1857, 201.
4. Alama 5:26.
5. M. Russell Ballard, « Mission Leadership » (a'oraa i horo'ahia i te haapiiiraa na te mau peresideni misioni api, 25 no tiunu 2014), 8.
6. M. Russell Ballard, « Be Still, and Know That I Am God » (pureraa a te Faanahoraa Haapiiraa a te Ekalesia, 4 no me 2014) ; lds.org/broadcasts.
7. Alama 17:2.
8. Alama 17:3.
9. Peresideniraa Matamua e te Pupu no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, 28 no tiunu 2014.
10. Joseph Smith, *Elders' Journal*, Tiurai 1838, 44.
11. 2 Nephi 31:20.
12. Peresideniraa Matamua e te Pupu no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo, 28 no tiunu 2014.
13. Galatia 6:2.

Na Elder Richard G. Scott

No te Pupu no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

A faariro i te faaohiparaa i te faaroo ei ohipa matamua roa no outou

Noa'tu te mau tamataraa ino ta tatou e farii nei i roto i te oraraa, e ti'a ia tatou ia rave i te taime no te faaohipa itoito i to tatou faaroo.

I to Adamu e o Eva parahiraa i roto i te Ô i Edene, te mau mea atoa i hinaarohia e raua no te mau mahana atoa, ua horo'a-rahi-hia'tu te reira ia raua. Aore roa raua i farii i te mau fifi, te mau tamataraa, aore ra te mau iui. No te mea ho'i e aore raua i faaruru noa'e i te mau tau fifi, aita ia raua i ite e, e nehenehe raua ia oaoa. Aita roa'e raua i ite i te hepohepo, aita ia i nehenehe ia raua ia ite i te hau.

I muri mai, ua ofati o Adamu e o Eva i te faauerua eiaha e amu i te hotu no te tumu raau no te ite i te maitai e te ino. No te mea ua na reira raua aita faahou ia raua i vai noa ma te hara ore. Ua haamata raua i te ite i te mau ture no na pae e piti o te mau mea atoa. Ua haamata raua i te faaruru i te ma'i o tei haaparuparu i to raua ea. Ua haamata raua i te ite i te oto e i te oaoa atoa.

Na roto i to Adamu e o Eva amuraa i te hotu i rahuhihi'a, ua tae mai te ite i

te maitai e i te ino i roto i te ao nei. Na ta raua ma'itiraa i nehenehe ai ia tatou tata'itahi ia haere mai i te fenua nei ia tamatahia.¹ Ua haamaitaihia tatou no te ti'amâraa ia rave i te mau faaotiraa e ia haavâhia no taua mau faaotiraa ra. Na roto i te hi'araa i nehenehe ai ia tatou ia ite i te oaoa e te oto i roto i to tatou mau oraraa. E nehenehe ia tatou ia ite i te hau no te mea te ite nei tatou i te hepohepo.²

Ua ite to tatou Metua i te Ao ra e e tupu mai te reira ia tatou. E tufaa ana'e te reira no Ta'na rave'a maitai no te oaoa. Ua faaineine oia i te ho'e rave'a na roto i te oraraa o Ta'na Tama'iti haapa'o maitai, o Iesu Mesia, to tatou Faaora, na Ta'na Taraehara i upooti'a i ni'a i te mau fifi atoa ta tatou e faaruru i roto i te oraraa tahuti nei.

Te ora nei tatou i roto i te mau tau fifi. Eita vau e tabula atu i te mau tumu atoa no te ino i roto i te ao nei.

E ere i te mea faufaa ia faataa i te mau tamataraa atoa e te mau oto atoa tei riro ei hoê tuhaa no te oraraa tahuti nei. Ua ite hohonu tatou tata'itahi i ta tatou iho mau aroraa i te tamataaraa, te mau iui e te oto.

Ua haapihia tatou i roto i te oraraa matamua e te tumu no to tatou haereraa mai i ònei ia tamatahia, ia faahemahia e ia faatôhia tatou.³ Ua ite tatou e e faaruru tatou i te mau ino a te enemi. I te tahi mau taime e ite tatou i te mau mea ino hau a'e i te mau mea maitai o te oraraa tahuti nei. Ua haapii te peropheta Lehi, « E mea tia ho'i ia vai na pae e piti i te mau mea atoa ra ».⁴ Noa'tu te mau tamataraa ino ta tatou e farii nei i roto i te oraraa, e ti'a ia tatou ia rave i te taime no te faaohipa itoito i to tatou faaroo. E faahaere mai taua faaohiparaa ra i te faaroo, i te mana maitai tei i te faaroo o te Taraehara a Iesu Mesia, i roto i to tatou oraraa.

Ua horo'a mai to tatou Metua i te Ao ra ia tatou i te mau mauhaa no te tauturu ia tatou ia haere i te Mesia ra e ia faaohipa i te faaroo i Ta'na Taraehara. Ia riro ana'e teie mau mauhaa ei mau peu papû, e horo'a mai ia te reira i te rave'a ohie roa'e no te ite i te hau i roto i te mau tamataraa no te oraraa nei. Ua ma'iti au i teie mahana ia tuatapapa e maha o teie mau mauhaa. A paraparau ai au, a hi'opo'a na i ta outou iho faaohiparaa i te mau mauhaa tata'itahi, e a imi i te arata'iraa a te Fatu e a faaoti e nahea outou e nehenehe ai ia faaohipa maitai a'e â i te hoê o ratou tata'itahi.

Te pure

Te mauhaa matamua o te pure ia. A ma'iti ia aparau pinepine i to outou Metua i te Ao ra. A rave i te taime i te mau mahana atoa ia faaite atu Ia'na i to outou mau mana'o e to outou mau iteraa. A parau atu Ia'na i te mau mea atoa e haape'ape'a nei ia outou. E ananatae oia ia ite i te mau tufaa faufaa rahi e oia atoa te mau tufaa ha'ihai matauhia o to outou oraraa. A faaite atu Ia'na i te taato'araa o to outou mau mana'o e ta outou mau ohipa.

No To'na faatura i to outou ti'amâraa, e ore roa ia te Metua i te Ao ra e faahepo ia outou ia pure atu Ia'na.

Tera râ, a faaohipa ai outou i taua ti'amâraa ra e a tuu ai outou Ia'na i roto i te mau tufaa atoa no to outou oraraa i te mau mahana atoa, e haamata ia to outou aau i te i te hau, te hau oaoa. E horo'a ia taua hau ra ia outou i te hoê hi'oraa mure ore no ni'a i ta outou mau aroraa. E tauturu ia te reira ia outou ia faaruru i teie mau tamataraa ma te hoê hi'oraa mure ore.

E te mau metua, a tauturu i te paruru i ta outou mau tamarii na roto i te horo'araa'tu ia ratou i te mau po'ipo'i e i te mau pô atoa te parurura e noaa na roto i te pure utuafare. Te faaruru tamau nei te mau tamarii i te mau mahana atoa i te mau ino no te viivii, te nounou, te te'ote'o e e rave rahi atu â mau hara. A paruru i ta outou mau tamarii i te mana faaûru o te ao nei i te mau mahana atoa, na roto i te haapaariraa ia ratou i te mau haamaitairaa puai e noaa na roto i te pure utuafare. E ti'a i te pure utuafare ia riro ei ohipa matamua roa e te marô-ore-hia i roto i to outou oraraa i te mau mahana atoa.

Te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a

Te piti o te mauhaa o te tai'oraa ia i te parau a te Atua i roto i te mau papa'iraa mo'a e te mau parau a te mau peropheta ora. E paraparau tatou

i te Atua na roto i te pure. I te rahiraa o te taime e pahono mai Oia ia tatou na roto i Ta'na parau tei papa'ihia. No te ite eaha ra te huru o te tai'iraa reo o te Atua, a tai'o i Ta'na mau parau, a tuatapapa i te mau papa'iraa mo'a, e a feruri hohonu i te reira.⁵ A faaairo ia ratou ei tufaa tumu no te oraraa i te mau mahana atoa. Mai te mea e hinaaro outou i ta outou mau tamarii ia ite, ia maramarama e ia rave mai te au i te mau faaiteraa a te Varua, e ti'a ia ia outou ia tai'o e o ratou i te mau papa'iraa mo'a.

Eiaha e hema i te haavare a Satane e aita to outou e taime no te tai'o i te mau papa'iraa mo'a. A ma'iti i te rave i te taime no te tai'o i te reira. Te oaoaraa i te parau a te Atua i te mau mahana atoa e mea hau a'e ia i te faufaa i te taoto-noa-raa, te haapiiraa, te ohipa, te mau hoho'a o te afata teata, te mau hautiraa video, aore râ te mau aparauraa sotiare. E titauhia paha ia outou ia faanaho faahou â i ta outou mau opuaraa matamua roa no te faataa i te taime no te tai'oraa i te parau a te Atua. Mai te mea o te reira ihoa, a rave ia !

E rave rahi mau fafauraa tei tohuhia no ni'a i te mau haamaitairaa no te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a i te mau mahana atoa.⁶

Te apiti nei au i to'u iteraa papû na roto i teie fafauaraa : ia faataa outou iho e to outou utuafare i te taima i te mau mahana atoa, no te tai'oraa i te parau a te Atua, e vai mai ia te hau i roto i to outou oraraa. Eita te reira e tae mai mai roto mai i te ao no rapae. E tae mai ia te hau na roto mai i to outou iho noharaa, mai roto mai i to outou utuafare, mai roto mai i to outou iho aau. E riro ia te reira ei tao'a horo'a a te Varua. E ite mai vetahi ê i te hau i roto i to outou oraraa e e haamaitai te reira ia ratou. E rave ia outou i te tahi mea faufaa rahi no te amui atu i te hau i roto i te ao nei.

Aita vau e parau nei e e faaea te mau tamataraa i roto i to outou oraraa. A haamana'o i te taima a parahi ai Adamu e Eva i roto i te ô ua ere raua i te mau tamataraa, aita râ i noaa ia raua i te ite i te oaoa, te popou e te hau.⁷ Ua riro te mau tamataraa ei tufaa faufaa rahi no te oraraa tahuti nei. Na roto i te tai'o-tamau-raa i te papa'iraa mo'a i te mau mahana atoa, e ite ia outou i te hau i roto i te hepohepo e haati nei ia outou e te puai no te pato'i i te mau faahemaraa. E faatupu ia outou i te faaroo puai i roto i te aroha mau o te Atua e e ite ia outou e na roto i te Taraehara a Iesu Mesia e faatitiaifarohia ia te mau mea atoa mai te au i te talena a te Atua.

Te pureraa pô utuafare

A haa ai outou no te haapuai i to outou utuafare e no te faatupu i te hau,

a haamana'o i teie mauhaa toru : te pureraa pô utuafare hepetoma. A ara eiaha e faairi i ta outou pureraa pô utuafare ei hoê noa mea faufaa ore i roto i te hoê mahana ohipa. A faaoti e i te pô monire e amui mai to outou utuafare paato'a i te fare i taua pô ra. Eiaha e vaiiho i te mau titauraa a te ohipa, te mau tu'aro, te mau ohiparaa no rapae mai, te ohipa haapiiaraa, aore râ te tahi atu mea, ia riro ei mea hau atu i te faufaa rahi i te taima ta outou e parahi amui i te fare e to outou utuafare.

Te faanahora a no ta outou aru'i e ere ia i te hoê â faufaa i te taima o te faataahia. E ti'a i te evanelia ia haapii-ti'a-hia e na roto i te tau'aparauraa. A faairi i te reira ei rave'a faufaa rahi no te mau melo tata'itahi o te utuafare. Te pureraa pô utuafare e taima faufaa rahi ia no te faaiteraa i te iteraa papû i roto i te hoê vahi paruruhia ; ia haapii i te haapiiaraa, te opuaraa e te faanahora ; ia haapuai i te mau nati-raa utuafare ; ia faatupu i te mau peu utuafare ; ia aparau te tahi i te tahi ; e te mea hau roa'tu, ia vai te hoê taima amuiraa faahiahia !

I te amuiraa rahi no eperera i ma'iri a'e nei, ua parau te tuahine Linda S. Reeves : « Titauhia ia'u ia faa'ite papû atu no ni'a i te mau haamaitairaa no te tuatapaparaa i te papa'iraa mo'a i te mau mahana atoa [e na reira atoa] te pure, e te pureraa pô utuafare i te mau hepetoma atoa. Te reira te mau raveraa mau e tauturu mai ia faahau i te mana'o tapitapi, ia horo'a i te avei'a

i to tatou oraraa, e ia faarahi atu â te parururaa i te utuafare ».⁸ E vahine ferurira paari te tuahine Reeves. Te a'o puai nei au ia outou ia noaa i to outou iho iteraa papû no teie mau peu tumu faufaa rahi e toru.

Te haereraa i te hiero

Te maha o te mauhaa o te haereraa ia i te hiero. Ua ite paatoa tatou e aita'tu e vahi hau atu i te hau i ni'a i te fenua nei maori râ i roto i te mau hiero o te Atua. Mai te mea aita ta outou e parau faati'a no te hiero, a tutava ia noaa te hoê. Ia noaa ana'e ta outou parau faati'a, a faaohipa pinepine i te reira.⁹ A faataa i te hoê taima tamau ia haere i te hiero. Eiaha e vaiiho i te hoê taata aore râ te hoê ohipa ia tape'a ia outou no te haere atu i reira.

I roto i te hiero, a faaroo i te mau parau o te mau oro'a, a feruri hohonu i te reira, a pure no ni'a i te reira, e a tutava ia maramarama i to ratou auaa. Te hiero o te hoê ia vahi maitai roa'e no te ite i te mana no te Taraehara a Iesu Mesia. A imi *Ia'na* i reira. A haamana'o e rave rahi atu â te mau haamaitairaa e tae mai na roto i te afa'iraa'tu i te mau i'oa o to outou iho utuafare i roto i te hiero.

Teie na mauhaa e maha e mau peu tumu ia no te parururaa i to outou oraraa i roto i te mana o te Taraehara a Iesu Mesia. A haamana'o e o to tatou Faaora te Arii no te Hau. E tae mai te hau i roto i teie oraraa tahuti nei na roto i Ta'na tusia Taraehara. Ia tamau ana'e tatou i te pureraa i te po'ipo'i e i te pô, i te tai'oraa i ta tatou mau papa'iraa i te mau mahana atoa, i te faatupuraa i te pureraa pô utuafare hepetoma, e te haere-tamau-raa i te hiero, te pahono itoito ra ia tatou i Ta'na aniraa ia « haere mai Ia'na ra ». Ia rahi ana'e to tatou faatupuraa i teie mau peu, e rahi atu â ia te hinaaro o Satane i te hamani ino ia tatou, e iti mai râ to'na aravihi ia na reira. Na roto i te faaohiparaa i teie mau mauhaa, te faaohipa nei ia tatou i to tatou ti'amâ-raa no te farii i te taato'araa o te ô a Ta'na tusia Taraehara.

Aita vau e parau nei e ore te taatoaraa o te mau fifi o te oraraa nei ia rave ana'e outou i teie mau mea. Ua haere

Cuauhtémoc, Mehiko

mai tatou i roto i te oraraa tahuti nei ia tupu na roto mai i te mau faahemaraa e te tamataraa. E tauturu te mau tamataraa ia tatou ia riro mai to tatou Metua i te Ao ra, e na te Taraehara a Iesu Mesia e faati'a ia tatou ia faa-oroma'i i taua mau tamataraa ra.¹⁰ Te faaite papû nei au e a haere ai tatou ma te itoito Ia'na ra, e nehenehe ia ia tatou ia faaoroma'i i te mau faahemaraa atoa, te mau oto atoa, te mau tamataraa atoa ta tatou e faaruru, i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o Mose 5:11.
2. Hi'o Mose 4-5.
3. Hi'o Aberahama 3:25.
4. 2 Nephi 2:11.
5. Hi'o Te Parau Haapiira e te Mau Parau Fafau 18:36 ; a hi'o atoa te mau irava 34-35.
6. Teie te tahi mau hi'oraa :

Ua parau te peresideni Thomas S. Monson : « Ia tai'o ana'e tatou e ia feruri hohonu ana'e tatou i te mau papa'iraa mo'a, e ite tatou i te muhumuhu marû a te Varua i to tatou varua. E itehia ia tatou te mau pahonora e i ta tatou mau uiraa. E ite tatou i te mau haamaitairaa e roaa mai na roto i te haapa'oraa i te mau faauerua a te Atua. E noaa to tatou iteraa papû no ni'a i to tatou Metua i te Ao ra e i to tatou Faaora o Iesu Mesia, e no ni'a i to raua here ia tatou. Ia apiti-ana'e-hia te tuatapaparaa i te papa'iraa mo'a i ta tatou mau pure, e ite papû tatou e, e parau mau te evanelia a Iesu Mesia... Mai te mea e, e haamana'o tatou ia pure e ia rave i te taima no te fariu atu i roto i te mau papa'iraa mo'a, e rahi atu to tatou oraraa i te haamaitaihia, e e haamamahia ta tatou hopoi'a ». (« Aita Roa Tatou e Haere o Tatou Ana'e Iho », *Liahona*, Novema. 2013, 122).

Ua parau te peresideni Gordon B. Hinckley : « Ma te feââ ore te fafau atu nei au ia outou e mai te mea e haapa'o tata'itahi outou i teie faanahoraa ohie, noa'tu eaha te rahiraa taima te outou tai'oraa i te Buka a Moromona, e tae mai ia i roto i to outou mau oraraa e i roto i to outou mau utuafare te hoê faito rahi atu â no te Varua o te Fatu, te hoê faaotiraa puai ia haere na roto i te haapa'oraa i Ta'na mau faaueruaa, e te hoê iteraa papu puai a'e no te oraraa mau o te Tama'iti a te Atua » (« E Hoê Iteraa U'ana e te Mau », *Liahona*, Atete 2005, 6),

Ua parau te peresideni Howard W. Hunter : « E haamaitai-rahi-hia te mau utuafare ia haaputupu ana'e te mau metua tane e te mau metua vahine paari i ta ratou mau tamarii i pihaihiu ia ratou no te tai'o amui i te mau api no roto mai i te mau papa'iraa mo'a, e ia aparau hua i te mau aamu e te mau mana'o nehenehe ia taa maitaihia e te taatoaraa. E mea pinepine te feia api e te mau tamarii rii i te farii i te mana'o faahiahia e te maururu no te mau papa'iraa mo'a ». (« Reading the Scriptures », *Ensign*, Novema 1979, 64).

Ua parau te peresideni Ezra Taft

Benson : « Te haamau'a pinepine nei tatou i te puai no te tamata i te haamaraa i te faito faaoaoaraa i roto i to tatou mau titi. Te haa itoito nei tatou i te faateitei i te mau faito o te feia e tae mai nei i te mau pureraa oro'a. Te haa nei tatou ia rahi ta tatou feia api tane i te misioni. Te tutava nei tatou i te haamaitai i te mau numera o te feia e faaipoi i te hiero. E mau tautooraa maitai ana'e te reira e te faufaa rahi no te tupuraa o te basileia. Ia faaoti ana'e râ te taata tata'itahi e te mau utuafare ia tai'o tamau noa i te mau papa'iraa mo'a, e maraa noa mai ia teie atu mau tufaa faaoaoaraa. E tupu ia te mau iteraa papû i te rahi. E haapuahia ia te tutavaraa. E haapuahia ia te mau utuafare. E fariihia ia te heheuraa no te taata tata'itahi ». (« The Power of the Word », *Ensign*, Me 1986, 81).

Ua parau te peresideni Spencer W.

Kimball : « Te ite nei au ia ore ana'e au e haapa'o maitai i to'u mau auraa e te Atua e au ra e aita e tari'a no te ra'i e faaroo ra e aore e reo no te ra'i e parau ra, e tei atea ê roa ia vau. Mai te mea râ e hopu vau ia'u i roto i te mau papa'iraa mo'a e iti mai te atearaa e e ho'i mai te varuaraa. E ite au e e puai atu â to'u here i te mau taata e ti'a ia'u ia here ma to'u aau atoa, to'u mana'o e to'u puai atoa, e ia rahi atu â to'u here ia ratou, e ite ia vau e e mea ohie a'e ia ora mai te au i ta ratou mau a'oraa ». (« *Te Mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Spencer W. Kimball* [2006], 67).

Ua parau te peresideni Marion G.

Romney : « Ua papu ia'u e mai te mea, e tai'o tamau e ma te pure te mau metua i roto i to tatou mau utuafare, no ratou iho e ta ratou mau tamarii, i te Buka a Moromona, e haamata ia te varua o taua buka faahiahia ra i te tomo i roto i to tatou mau fare e te feia atoa e parahi i reira. E rahi ia te varua no te tura ; e tupu ia te faatura e te auraro i te tahi e i te tahi. E haere ê ia te varua no te marôraa. E a'o ia te mau metua i ta ratou mau tamarii ma te here e te paari rahi a'e. E riro ia te mau tamarii i te faaroo e i te auraro i te a'o a to ratou mau metua. E rahi ia te parau-ti'a. E rahi mai ia te faaroo, te ti'aturiraa, e te aroha—te aroha mau o te Mesia—i roto i to tatou mau fare e to tatou oraraa, ma te afa'i mai na muri ia ratou, te hau, te oaoa e te popou » (« The Book

of Mormon », *Ensign*, Me 1980, 67).

Ua parau te peresideni Boyd K. Packer : « E faataui te haapiiraa mau, tei taa-maitaihia i te mau huru e te peu. E haamaitai ia te tuatapaparaa i te mau haapiiraa o te evanelia i te huru taata hau atu i te vitiviti i te hoê tuatapaparaa i te huru o te haamaitai i te huru taata » (« Eiaha e mata'u », *Liahona*, Me 2004, 79).

Ua parau Elder David A. Bednar : « Te pure utuafare tata'itahi, te mau taima tata'itahi no te tai'oraa utuafare i te papa'iraa mo'a, e te pureraa pô utuafare tata'itahi o te hoê ia peniraa i ni'a i te paruai o to tatou mau varua. E ere paha te hoê ohipa i te mea faahiahia aore râ e haamana'ohia. Mai te mau peniraa re'are'a e te auro e te ravara e te turu te tahi i te tahi e o te faatupu mai i te hoê hoho'a peni faahiahia, e nehenehe atoa ia ta tatou ravaraa tamau i te mau mea ha'ihia i arata'i atu i te mau hotu varua faufaa rahi mau » (« Hau atu i te itoito e te haapao maitai i roto i te Utuafare », *Liahona*, Novema 2009, 19-20).

7. Hi'o 2 Nephi 2:13.

8. Linda S. Reeves, « Paruru ia tatou i te hoho'a faufau—te hoê utuafare haamauhia i ni'a i te Mesia », *Liahona*, Me 2014, 16-17.

9. Ua parau te peresideni Howard W. Hunter : « Te ani nei au na roto i taua varua ra i te Feia Mo'a i te mau Mahana Hopea nei ia faairi o te hiero o te Fatu ei tap'a'o rahi no to tatou meloraa. O te hinaaro hohonu roa'e ia o to'u nei aau ia ti'amâ te mau melo atoa no te Ekalesia no te tomo atu i roto i te hiero. E oaoa ia te Fatu mai te mea e mea ti'amâ te mau melo paari atoa ia mau i te hoê parau faati'a mana no te hiero. Te mau mea e ti'a ia tatou ia rave aore râ aita no te ti'amâ no te hoê parau faati'a no te hiero o te mau mea ihoa ia o te haapapû e oaoa tatou ei taata tata'itahi e ei mau utuafare. Ia riro na tatou ei feia haere hiero. A haere pinepine i te hiero mai te mea e vata outou. A tape'a i te hoê hoho'a no te hoê hiero i roto i to outou fare ia nehenehe i ta outou mau tamarii ia hi'o atu. A haapii atu ia ratou i te mau tumu no te fare o te Fatu. Ia opua ratou mai to ratou ra apiraa ia haere atu i reira e ia vai tiamâ noa no taua haamaitairaa ra » (« Exceeding Great and Precious Promises », *Ensign*, Novema 1994, 8).

10. Hi'o 2 Nephi 2:2.

Na Elder Carlos A. Godoy
No te Hitu Ahuru

E faanahoraa ta te Fatu no tatou !

Mai te mea e ora noa tatou mai ta tatou e ora nei i teie nei, e farii anei tatou i te mau haamaitairaa tei fafauhia ?

Auê ia fana'oraa te riroraa ei tuhaa no teie taime o te tuaai a paraparau ai te mau taata a'o o te amuiraa rahi na roto i to ratou iho reo tumu. Te taime hopea i to'u paraparuraa i teie terono, ua taiâ vau no te huru o ta'u reo peretane. I teie nei, te taiâ nei au no te vitiviti o to'u reo potiti. Aita vau i hinaaro e paraparau vitiviti a'e i te mau parau papa'i.

O tatou tata'itahi, ua ite a'ena e aore râ e tae mai â i te tahi taime te mau faaotiraa rarahi i roto i to tatou oraraa. E tamau anei au i teie ohipa e aore râ te tahi atu ? E tavini anei au i te hoê misioni ? O oia anei te taata tano no'u ia faaipoipo ?

Teie te mau huru ohipa i roto i te mau tuhaa taa ê o to tatou oraraa, ta te hoê tauraa ha'ihai o te avei'a e horo'a i te faahopearaa rarahi no ananahi. I roto i te parau a te peresideni Dieter F. Uchtdorf : « Na roto i te mau matahiti taviniraa i te Fatu... ua haapii mai au e, te taa-ê-raa i rotopu i te oaoa e i te 'ati o te mau taata tata'itahi, i roto i te mau faaipoiporaa e i te mau utuafare, pinepine te reira i te tupu mai na roto i te tahi tau teteri noa te hape ». (« Te tahi noa teteri iti », *Liahona*, Me 2008, 58).

Nahea tatou ia ape i teie mau hape ha'ihai i roto i te numeraraa ?

E faaohipa vau i to'u iho hi'oraa no te faahoho'a i ta'u parau poro'i.

I te hopea o te matahiti 1980, i roto i to matou utuafare apê te vai ra to'u hoa faaipoipo, o Monica, e piti o ta maua e maha tamarii, e o vau nei. Te noho ra matou i Sao Paulo, Beresiria, e te rave ra vau i te ohipa na te hoê taiete maitai roa, ua faaoti au i ta'u haapiiraa tuatoru e ua haamauruurua hia vau ei episekopo no te paroisa i

reira matou i te faaearaa. E mea maitai roa te oraraa, e te tere noa ra te mau ohipa mai te au—e tae roa i te hoê mahana a tae mai ai te hoê hoa tahito e farerei ia matou.

I te hopea o ta'na farereiraa, ua faahiti oia i te hoê parau e ua ui mai i te hoê uiraa o tei haaferuri taa ê ia'u. Ua parau oia, « Carlos, e au ra e, te tere maitai nei te ohipa atoa no oe, to oe utuafare, ta oe ohipa, e ta oe taviniraa i roto i te Ekalesia, tera râ », tae mai nei te uiraa, « mai te mea e na reira noa oe i te ora mai ta oe e ora nei, e farii anei oe i te mau haamaitairaa i fafauhia i roto i to oe haamaitairaa patereareha ? »

Aita roa'tu vau i feruri noa'e i to'u haamaitairaa patereareha mai te reira te huru. Ua tai'o vau i te reira i tera e tera taime are'a râ, aita roa a'enei ma te opuaraa ia hi'o i te mau haamaitairaa i fafauhia no te tau i muri nei e ma te feruri i te huru o to'u oraraa i teie mahana.

I muri mai i teie farereiraa, ua fariu atu vau i ni'a i to'u haamaitairaa patereareha, ma te feruri « mai te mea e na reira noa matou i te ora mai ta matou e ora nei, e farii anei matou i te mau haamaitairaa o tei fafauhia ? » I muri mai i te tahi feruriraa hohonu, ua tupu mai te mana'o e mea ti'a ia rave i te tahi mau tauraa, i te pae ihoa ra no ta'u haapiiraa e ta'u ohipa.

E ere i te hoê faaotiraa i rotopu i te mea maitai e te ino, i rotopu râ i te mea maitai e te mea maitai roa'tu, mai ta Elder Dallin H. Oaks i haapii ia tatou i te parauraa e : « Ia rave ana'e tatou i te tahi atu mau ma'itiraa, e haamana'o tatou e, aita e nava'i te faito maitai noa. Mea maitai a'e te tahi atu mau ma'itiraa, e te tahi ra, mea maitai roa'tu ia. (« Maitai, Maitai A'e, Maitai roa a'e », *Liahona*, Novema 2007, 104–5).

Nahea tatou e papû ai e, te rave ra tatou i te faaotiraa maitai roa'tu ?

Teie te tahi mau haapiiraa ta'u i haapii mai :

Haapiiraa numera hoê : Titauhia ia tatou ia hi'opo'a i ta tatou mau ma'itiraa e to ratou mau hopearaa i roto i te feruriraa.

Te raveraa i te mau faaotiraa o te faaûru i to tatou oraraa e i te feia o ta tatou i here ma te taa ore i to ratou

mau hopearaa, e afa'i mai ia te reira i te tahi mau fifi. Mai te mea râ e feruri tatou i te mau hopearaa o ta tatou mau faaotiraa no ananahi, e nehenehe ia ta tatou e ite ma te papû rahi a'e i te e'a maitai roa ia rave i teie nei.

Te taaraa o vai ra tatou, no te aha tatou i ô nei, e e aha ta te Fatu e tia'i nei ia tatou i roto i teie oraraa, e tauturu te reira ia tatou ia faaaano i to tatou hi'oraa e hiaaihia ra e tatou.

E ite tatou i te tahi mau hi'oraa i roto i te papa'iraa mo'a o tei horo'a mai i te hoê hi'oraa aano a'e no te e'a e rave.

Ua paraparau Mose i te Fatu te mata e te mata, ua haapii mai i ni'a i te faanahoraa o te faaoraraa, i reira te noaaraa mai to'na iteraa maitai a'e i to'na ti'araa ei peropheta no te haapututuraa o Iseraela.

« E ua parau atura te Atua ia Mose, i te na ôraa e : Inaha, o vau te Fatu te Atua Mana-Hope...

« ... E na'u e faa'ite ia oe i te mau ohipa i ravehia e to'u ra rima...

« E, e ohipa ta'u na oe, e Mose, ta'u tamaiti » (Mose 1: 3–4, 6).

Na roto i teie haamaramaramaraa, ua nehenehe ia Mose ia faaoroma'i e rave rahi mau matahiti ati i roto i

te medebara e ua arata'i ia Iseraela i to'na utuafare.

Lehi, te peropheta rahi o te Buka a Moromona, o tei moemoea i te hoê moemoea, e i roto i ta'na mau orama ua haapii mai oia i ta'na misioni ia arata'i i to'na utuafare i te fenua i parauhia ra.

« E ua faaue maira te Fatu i to'u metua i roto i te tahi taoto ia rave i to'na fetii a haere atu ai i te medebara.

« ... Faarue ihora oia i tona fare, e to'na ra fenua a'ia, e ta'na auro, e ta'na ario, e ta'na mau tao'a hoi » (1 Nephi 2:2, 4).

Ua haapa'o noa o Lehi i teie orama noa'tu te mau fifi o te tere e te vaiihoraa i muri te hoê oraraa au maitai i Ierusalem.

Te peropheta Iosepha Semita te tahi atoa hi'oraa rahi. Na roto e rave rahi mau heheuraa, haamata na te Orama Matamua, ua nehenehe ia'na ia faaoti i ta'na misioni no te faaho'i-faahou-raa mai i te mau mea atoa (hi'o Iosepha Semita—Aamu 1:1–26).

E o tatou nei ? E aha ta te Fatu e titau nei ia tatou tata'itahi ?

Aita e hinaarohia ia ite tatou i te hoê melahi no te farii i te maramarama. Te mau nei tatou i te mau

papa'iraa mo'a, te hiero, te mau peropheta ora, to tatou haamaitairaa pate-reareha, te mau feia faatere faaûruhia, e, na ni'a i te mau mea atoa, te ti'araa ia farii i te heheuraa no tatou iho no te arata'i i ta tatou mau faaotiraa.

Haapiiraa numera piti : Titauhia ia tatou ia vai ineine noa no te mau tamataraa o te tae mai

E mea varavara roa te mau e'a maitai roa a'e o te oraraa ia riro te mea ohie roa a'e. Pinepine roa, o te mea fifi mau. A hi'o noa i te mau hi'oraa o te mau peropheta ta'u i faahiti iho nei.

Mose, Lehi, e o Iosepha Semita o tei ore i ratere ma te ohie, noa'tu â te tano o ta ratou mau faaotiraa.

Ua ineine anei tatou ia aufau i te hoo no ta tatou mau faaotiraa ? Ua ineine anei tatou ia faaru'e i to tatou vahi hau maitai no te roaa i te hoê vahi maitai a'e ?

E ho'i mai au i te hi'oraa o to'u haamaitairaa pate-reareha, ua faaoti au e, i te reira taime e, e mea titauhia ia'u ia imi i te tahi atu â haapiiraa e ia ani i te hoê pute tauturu no te haapiiraa tuatoru i Marite. Mai te mea e ma'itihia vau, e titauhia ia'u ia vaiho i ta'u

ohipa, ia hoo i ta matou mau tauihaa, e ia haere e ora i te mau Hau Amui no Marite ei piahī pute tauturu no e piti matahiti.

Ua riro te mau hi'opo'araa mai te « TOEFL [hi'opo'araa no te reo marite e reo eê] e tae atu te GMAT [hi'opo'araa no te tomo i roto te haapiiraa no te pae o te faatereraa hau] tei riro ei tamataraa matamua e upooti'a'itu. Titauhia e toru matahiti roa no te faaineine, e rave rahi mau « pato'iraa » e te tahi mau « peneia'e », na mua to'u fariiraahia i te haapiiraa tuatoru. Te haamana'o faahou nei au i te niuniu ta'u i farii i te hopea o te toru matahiti, no roto mai i te taata haapa'o i te pute tauturu no te haapiiraa.

Ua parau oia, « Carlos, te vai ra te tahi mau parau apî maitai e te tahi e mea au ore no oe. Te parau apî maitai tei roto oe i na taata hopea e toru o te tata'uraa i teie matahiti ». I te reira taime, hoê ana'e ia taata o te hinaarohia. « Te parau au ore, te hoê o tei mau taata e tamaiti na te hoê ti'a teitei, te tahi atu e tamaiti na te tahi faahou ti'a teitei, e i muri mai o oe ».

Ua pahono vitiviti au, « E o vau... E tamaiti au na te Atua ».

Aua'e pa'i, aita te huru o te tamuraa metua e riro ei faito no teie

faotiraa, e ua fariihia vau i te reira matahiti 1992.

E tamarii tatou no te Atua Mana Hope. O Oia to tatou Metua, ua here Oia ia tatou, e e faanahoraa Ta'na no tatou. Aita tatou i ô nei i roto i teie oraraa no te haamau'a noa i to tatou taime, a ruau noa ai, e pohe atu ai. Te hinaaro nei te Atua ia tupu maitai tautou e ia rave faaoti i to tatou faito puai.

Na roto i te mau parau a te piresideni Thomas S. Monson : « O outou tata'itahi, te taata otahi aore râ te faipoipo, noa'itu te matahiti, e rave'a ta outou no te haapii mai e no te tupu i te rahi. A faarahi i to outou ite, i te pae haapiiraa e i te pae varua, e i te îraa o to outou ti'araa e to outou faito puai hanahana » (« The Mighty Strength of the Relief Society », *Ensign*, Novema 1997, 95).

Haapiiraa numera toru : Titauhia ia faa'ite i te reira hi'oraa i te mau taata ta tatou i here

Ua rave o Lehi hau i te hoê noa tamataraa no te tauturu ia Lamana e ia Lemuela ia taa i te faufaa o teie ohipa ta ratou e rave ra. No te mea aita i roaa ia raua te hi'oraa mai to raua metua tane te huru, ua ohomu raua i roto i to ratou tere. Are'a râ,

o Nephi, ua imi oia i te Fatu no te ite i te mea ta to'na metua tane i ite.

« E ia faaroo a'era vau i te mau parau a to'u metua i te mau mea ta'na i ite i roto i taua orama ra... ua hinaaro atoa vau... ia hi'o, e ia faaroo, e ia ite hoi i taua mau mea ra na roto i te mana o te Varua Maitai » (1 Nephi 10:17).

Na roto i teie hi'oraa, aita Nephi i upooti'a noa i te mau tamataraa o te tere, ua arata'i atoa râ i to'na utuafare i te taime hinaarohia.

E au ra e, ia faaoti ana'e tatou ia rave i te tahi e'a, e ohipa ihoa te tupu i ni'a i te mau taata ta tatou e here nei, e e farii atoa mai te tahi pae i te mau faahopearaa o taua ma'itiraa ra. Te mea maitai roa, e ti'a ia ite ratou i te mau mea ta tatou e ite ra, e ia tuea te ti'aturiaa. Aita râ e tupu noa mai te reira i te mau taime atoa, ia tupu ana'e râ te reira, e mea ohie roa te tere.

I roto i teie ohipa ta'u i vauvau ei faahi'oraa, ua titau-mau-hia te turu a to'u hoa here. E mea na'ina'i â te mau tamarii e aita ta ratou e nehenehe e paraparau, e mea faufaa roa râ te turu papû o to'u hoa here. Te haamana'o nei au, i te omuaraa, ua titauhia ia Mônica e o vau nei, ia aparau maite i te mau tauraa i roto i ta maua faanahoraa ia hau to'na feruriraa e ia turu papû atoa mai oia i te reira. Na teie tuearaa i roto i te hi'oraa i faairi ia'na, eiaha ei taata paturu noa i te tauraa, ei tuhaa faufaa rahi atoa râ i roto i to te reira manu'iraa.

Ua ite au e e faanahoraa ta te Fatu no tatou i roto i teie oraraa. Ua ite maitai Oia ia tatou. Ua ite Oia e aha te mea maitai a'e no tatou. E ere no te mea te tere maitai ra te mau ohipa, aita ta tatou e nehenehe i tera e tera taime e feruri e, te vai ra anei te tahi atu mau ohipa maitai a'e. Mai te mea e ora noa tatou mai ta tatou e ora nei i teie nei, e farii anei tatou i te mau haamaitairaa tei fafauhia ?

Te ora nei te Atua. O Oia to tatou Metua. Te ora nei te Faaora o Iesu Mesia, e ua ite au e na roto i Ta'na tusia taraehara e nehenehe tatou e farii i te puai no te upooti'a i ni'a i ta tatou mau tamataraa i te mau mahana atoa. I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

Na Elder Allan F. Packer
No te Hitu Ahuru

Te buka

Ia riro te aamu utuafare e te ohipa hiero ei tuhaa tamau no ta tatou iho haamoriraa.

I to'u riroraa ei Scout e 12 matahiti te paari, ua farii au i te hoê tao'a hinaaro-rahi-hia no ta'u mauhaa scout. E hoê to'i iti ma te hoê tapo'i iri puua ! I te hoê tere haereraa avae i te mahana i muri mai, ua tae matou i te puhaparaa i te pô, ua rari e ua to'eto'e no te rahi o te hiona na ni'a i te haere'a. Ua feruri oioui vau ia tahu i te hoê auahi rahi. Ua haamata ihora vau i te tapupu i te hoê tumu raau tei marua i raro ma te faaohipa i ta'u to'i iti. A tapupu ai au, ua inoio rii au no te mea aita e mutu maitai. Ua tamau â vau i te tapupu. Ma te mauruuru ore, ua ho'i atu vau i te vahi puhaparaa e maa tapu vahie noa. I raro a'e i te maramarama o te auahi a te tahi atu taata, ua ite ihora

vau i te fifi. Aita vau i tatarahi i te tapo'i o te to'i. E nehenehe râ ta'u e parau, e ua hu'ahu'a roa te tapo'i iri puua i te tapupuhia. I to'u haapa'o-noa-raa i te tapupuraa, aita ia vau i haapa'o i te tahi atu mau mea faufaa rahi.

A haa ai tatou no te haere i te faateiteiraa, e ti'a ia tatou ia rave i te mau titauroa atoa e eiaha ia hahi ê atu na roto i te faatumuraa'tu i ni'a i te hoê aore râ e piti titauroa aore râ mau mea taa ê roa. E arata'i te imiraa i te basileia o te Atua i te oaoa e te poupou.¹ Mai te mea e titauhia, e ti'a ia tatou ia hinaaro ia *taui*. Mea iti a'e te mauui e te arepurepu o te mau faatitiaifaroraa ha'iha'i tamau i te mau faatitiaifaroraa rarahi.

Aita i maoro a'enei, ua tere atu te tuahine Packer e o vau nei i te mau fenua êê e rave rahi. Ua faaineine maua i ta maua buka ratere e te tahi atu mau parau. Ua farii maua i te mau patia atoa, te mau hi'opo'araa taote, te mau visa, e te mau titiro. I to maua taeraa i te mau fenua tata'itahi, ua hi'opo'ahia ta maua mau parau, e i te afaroraa te taato'araa o te mau titauroa, ua faati'ahia maua ia tomo atu.

Te titauroa i te faateiteiraa mai te faaineineraa ia no te tomo i roto i te tahi atu fenua ê. E ti'a ia tatou tata'itahi ia noaa ta tatou iho buka ratere pae varua. Eita na tatou e *haamau* te mau titauroa, e ti'a râ ia tatou tata'itahi ia haapa'o i te taato'araa o te mau titauroa. Tei roto i te opuaraa no te faaoraraa te taato'araa o te mau haapiiraa tumu, te mau ture, te mau faauerua, e te mau oro'a e titauhia ia tatou *paatoa* ia noaa te faateiteiraa.² Ei reira, « na roto i te Taraehara a [Iesu] Mesia, e ti'a ai i te taata atoa ia faaorahia ».³ E tauturu te Ekalesia eita râ e rave i te ohipa no tatou. E riro ia te titauroa i te faateiteiraa ei fâ ta tatou e tutava i te faatupu i te roaraa o to tatou oraraa.

Ua faanaho te Mesia i Ta'na Ekalesia no te tauturu ia tatou. Ua pii Oia 15 taata ta tatou e paturu ei mau peropheta, ei mau hi'o e ei mau heheu parau no te arata'i i te Ekalesia e no te haapii i te nunaa. Hoê â to te Peresideniraa Matamua⁴ e to te PÛpÛ no te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo⁵ mana e mana faatere,⁶ e o te aposetolo matahiapo tei ma'itihia ei Peresideni no te Ekalesia. Ua piihia te mau Hitu Ahuru no te tauturu.⁷ E ere na te feia faatere e haamau i te mau titauroa no te faateiteiraa. Na te Atua ra ! Ua piihia teie feia faatere no te haapii, no te hohora, no te faaitoito e tae noa'tu no te *faaarararaa* ia vai noa tatou i ni'a i te e'a.⁸

Mai tei tatarahia i roto i te buka arata'i : « No te faatupuraa i te opuaraa no te tauturu i te mau taata e te mau utuafare ia noaa te faateiteiraa, te faatumu nei te Ekalesia i ni'a i te mau hopoi'a tei haamauhia e te Atua. Oia ho'i, te tautururaa i te mau melo ia ora i te evanelia a Iesu Mesia, te haaputuputuraa ia Iseraela na roto

i te ohipa misionare, te utuuturaa i te mau taata rii e te veve, e te faati'araa i te faaoraraa o te feia pohe na roto i te paturaa i te mau hiero e te raveraa i te mau oro'a na roto i te monoraa ».⁹ Mea titauhia teie na ohipa tumu e maha e te taato'araa o te tahi atu mau ture, te mau faauerua e te mau oro'a e aita e ti'a ia ma'iti. Na roto i te Taraehara a Iesu Mesia e te raveraa i teie mau mea atoa, te faarahi nei ia tatou i te mau titiro i ni'a i ta tatou buka ratere pae varua.

I roto i teie amuiraa, ua haapiihia tatou no ni'a i te mau tauraa o te tauturu ia tatou paatoa ia faaineine maitai a'e.

Ua riro te utuafare ei haapûraa no te opuaraa no te faaoraraa o te tumu paha i piihia'i te « rave'a rahi oaoa ».¹⁰ Ua parau te peresideni Boyd K. Packer, « te ohipa rahi roa a'e i roto i te Ekalesia, o te faariroraa ia i te hoê tane e ta'na vahine e ta'na mau tamarii ei utuafare oaoa ».¹¹

Ua parau te peresideni Spencer W. Kimball, « to tatou manu'araa, ei taata tata'itahi e ei Ekalesia, tei te huru ia o to tatou faatumu-itoito-raa i te oraraa i te evanelia i roto i te utuafare ».¹² Ua riro te ohipa hiero e te aamu utuafare ei tuhaa no te oraraa i te evanelia i roto i te utuafare. E ti'a i te reira ia riro ei ohipa utuafare eiaha râ ei ohipa noa na te Ekalesia.

Ua haapuui-faahou-hia te ohipa no te aamu utuafare e no te hiero e te Peresideniraa Matamua e te Pûpû no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo.¹³ Ia rave ana'e outou i teie tuhaa ohipa e faarahihia ia to outou e to to outou utuafare i te oaoa e te popou.

Te tai'o nei tatou i roto i te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau : « Ua fatata mai te mahana rahi o te Fatu... No reira ia pûpû atu tatou i te hoe ô i te Fatu mai te hoe ekalesia, te hoe feia, e mai te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, i roto i te parau-ti'a ; e ia pûpû atu tatou i roto i to'na hiero mo'a... i te hoê buka tei roto i te reira te mau papaa parau no to tatou feia i pohe ra, o tia ia farii-taatoa-hia ra ».¹⁴

E faaineinehia ia teie « buka » ma te faaohiparaa i te mau parau faa'ite

i roto i te tuhaa haamaramaramaraa a te Family Tree [Tumu Raau Utuafare] a te Ekalesia.

Te hi'o nei e te tuu nei au i te mau parau faa'ite i roto i teie tuhaa haamaramaramaraa no te mea te hinaaro nei au e ia vai te mau i'oa o te feia atoa ta'u e here nei i roto i te buka. Aita anei outou e hinaaro atoa ia na reira ?

Te parau ra te tufaa 128 o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau e, « no te mea ia ore ratou [to tatou mau tupuna] e ore roa e tia ia tatou ia haamaitai-roa-hia ia ore ratou ; e ore atoa hoi ratou e haamaitai-roa-hia ia ore tatou nei ».¹⁵

Ua hau atu te aamu utuafare i te parau tuatapaparaa tupuna noa, te mau ture, te mau i'oa, te mau tai'o mahana, e te mau vahi. Ua hau atu i te hi'o-noa-raa i te mea i muri ia tatou. Tei roto atoa i te aamu utuafare i teie nei mahana ia papa'i tatou i to tatou iho aamu. Tei roto atoa to ananahi a papa'i ai tatou i te aamu no ananahi na roto i to tatou huaai. Ei hi'oraa, ia faa'ite ana'e te hoê metua vahine i te mau aamu e te mau hoho'a o to'na

utuafare i ta'na mau tamarii, te rave ra ia oia i te ohipa no te aamu utuafare.

Mai te amuraa i te oro'a, te haereraa i te mau pureraa, te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a, e to tatou iho mau pure, e ti'a ia ia riro te aamu utuafare e te ohipa hiero ei tuhaa tamau no ta tatou iho haamoriraa. Ua riro te pahonora a ta tatou feia apî e a vetahi ê no te mau aniraa manihini a te mau peropheta ei faaûruraa e ei haapapûraa e *e nehenehe e e ti'a* teie ohipa ia ravehia e te *taato'araa* o mau melo *noa'tu te faito* matahiti.

Mai ta Elder Quentin L. Cook i tatarara, « tei ia tatou ra [teie nei] te haapiiraa, te mau hiero e te mau mauhaa ».¹⁶ E mea ohie a'e i teie nei te raveraa i te ohipa no te aamu utuafare e taoti'a-noa-hia te reira e te rahiraa melo o te faariro i te reira ei ohipa rû. Te titau noa ra â te ohipa i te taima e te faautu-siaraa, e nehenehe râ ta te mau taata *atoa* e rave i te reira, ma te ohie mau ia faaauhia i te mau matahiti i ma'iri.

No te tauturu i te mau melo, ua haaputupu te Ekalesia i te mau parau faa'ite e ua horo'a mai i te mau mauhaa

ia nehenehe te rahiraa o te ohipa ia ravehia i roto i to tatou iho mau fare aore râ i roto i te mau fare pureraa e te hiero. Ua tatarahia te rahiraa o te mau fifi. *Noa' tu* eaha to outou mana'o na mua' tu, e mea taaê ia i teie nei !

Tera râ, te vai nei te hoê fifi eita e nehenehe i te Ekalesia ia tatara. O te feaaraa ia o te taata tata' itahi ia rave i teie ohipa. Te mea noa e titauhia o te hoê ia faaotiraa e te tahi maa tautoo-raa. Eita te reira e titau i te hoê taime rahi. Na te tahi noa maa taime tamau e faatupu i te oaoa no ni'a i teie ohipa. A rave i te faaotiraa ia nuu i mua, ia haapii e ia ani i te tahi taata ê atu ia tauturu ia outou. E na reira ia ratou. E riro mai ia te mau i'oa ta outou e ite e afa'i atu i te hiero e mau parau faa'ite no te « buka ». ¹⁷

Noa' tu te rahiraa u'ana o te mau melo e rave nei i teie ohipa, te ite nei matou e mea iti roa te mau melo o te Ekalesia e imi e e rave tamau nei i te mau oro'a hiero no to ratou utuafare. ¹⁸ *E ti'a ia ia tauihia teie huru i roto i ta tatou mau ohipa rû.* Eiaha e aro i te tauraa, a farii e a pee râ ! Ua riro te tauraa ei tuhaa no te rave'a rahi no te oaoa.

E ti'a ia ravehia teie ohipa, eiaha noa no te maitai o te Ekalesia no to tatou ra feia tei pohe e no tatou iho. Titauhia ia tatou e to tatou mau tupuna tei pohe i te mau titiro i roto i to tatou buka ratere pae varua.

Te « natiraa » ¹⁹ i to tatou mau utuafare na roto i te mau u'i e tupu i roto ana'e i te mau hiero na roto i te mau oro'a taatiraa. E mea ohie te mau taahiraa : *a imi i te hoê i'oa e a afa'i atu i te hiero.* E nehenehe ia ia outou i muri mai ia tauturu i te tahi atu mau taata ia na reira atoa.

No te tahi rii noa tumu, e nehenehe—*te mau taata atoa*—e rave i te reira !

Te vai nei te mau haamaitairaa mau e apee nei i teie ohipa. E rave rahi mau metua e feia faatere e pe'ape'a nei i te mau huru oraraa o te ao nei i ni'a i te mau utuafare e te feia apî.

Ua fafau Elder David A. Bednar : « Te ani manihini nei au ia outou e te feia apî o te Ekalesia ia haapii mai e

ia ite i te Varua o Elia... E te fafau nei au e e paruruhia outou i mua i te faahemaraa onoono a te enemi. A amui mai ai outou i roto e a here ai outou i teie ohipa mo'a, e faahereherehia outou i roto i to outou apîraa e i roto i to outou oraraa ». ²⁰

Te mau taea'e e te mau tuahine, ua tae i te taime ia iriti ê atu i te mea e tape'a nei ia tatou e ia haere e rave i te ohipa. Eiaha tatou e haamau'a i to tatou faateiteiraa aore râ te faateiteiraa o to tatou utuafare no te mau mea faufaa ore.

E ohipa teie na te Atua, ia ravehia e te mau melo e te mau melo ore, te feia apî e te feia paari, te tane e te vahine.

E opani au na roto i te irava mata-mua o te himene 324 (reo Peretane) e e tau i au hoê parau :

*« A ti'a e te [Feia Mo'a] na te Atua !
Ua oti te mau ohipa rii rii.
A horo'a i to aau e to varua e to
mana'o e to puai
No te tavini i te Aarii o te mau Aarii ». ²¹*

I te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Hi'o 2 Nephi 2:22–25 ; 9:18 ; Mosia 2:41.
2. Hi'o Guide to the Scriptures, « Plan of Redemption » ; scriptures.lds.org.
3. Te mau Hiro'a Faaroo 1:3.
4. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:22.
5. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:23.
6. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:24.
7. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 107:25–26.

8. Hi'o Guide to the Scriptures, « First Presidency », « Apostle », « Seventy » ; scriptures.lds.org.
9. *Manuel 2: Administration de l'Église* (2010), 2.2.
10. Alama 42:8.
11. Boyd K. Packer, « Te ite », *Liahona*, Me 2014, 95.
12. Spencer W. Kimball, « Living the Gospel in the Home », *Ensign*, Me 1978, 101.
13. Hi'o Thomas S. Monson, « Haapeepe i te Ohipa », *Liahona*, Tiunu 2014, 4–5 ; Henry B. Eyring, « La promesse de tourner les coeurs », *Liahona*, Tiurai 2014, 4–5 ; Russell M. Nelson, « It All Starts with Love » (video), lds.org/prophets-and-apostles/unto-all-the-world/it-all-starts-with-love ; Russell M. Nelson, « Adding 'Family' to Family History Work » (video), lds.org/prophets-and-apostles/unto-all-the-world/adding-family-to-family-history-work ; Russell M. Nelson, « Des générations liées par l'amour », *Liahona*, Me 2010, 91–94 ; Richard G. Scott, « Te oaoa no te faaoraraa i tei pohe », *Liahona*, Novema 2012, 93–95 ; Quentin L. Cook, « Te mau a'a e te mau amaa », *Liahona*, Me 2014, 44–48 ; David A. Bednar, « E riro te aau o te mau tamarii i te farii mai », *Liahona*, Novema 2011, 24–27 ; Neil L. Andersen, « A Classroom of Faith, Hope, and Charity » (address to Church Educational System religious educators), lds.org/broadcasts ; Neil L. Andersen, « Find Our Cousins ! » (address at RootsTech Family History Conference, Fepuare 8, 2014), lds.org/prophets-and-apostles/unto-all-the-world/find-our-cousins.
14. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 128:24.
15. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 128:18.
16. Quentin L. Cook, *Liahona*, Me 2014, 47.
17. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 128:24.
18. Hi'o Quentin L. Cook, *Liahona*, Me 2014, 47.
19. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 128:18.
20. David A. Bednar, « E Riro te Aau o te mau Tamarii i te Farii mai », *Liahona*, Novema 2011, 26, 27.
21. « Rise Up, O Men of God », *Hymns*, no. 324.

Na Elder Hugo E. Martinez
No te Hitu Ahuru

Ta tatou iho utuuturaa i te taata

E ti'a i te here o Iesu Mesia ia riro mai ei arata'i no tatou, ia ti'a ho'i ia tatou ia ite i te mau hinaaro o te feia o ta tatou e nehenehe e tauturu.

I roto i Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, ua horo'ahia mai ia tatou te rave'a e te haamaitairaa ia tavini. Mai to'u riroraa ei melo, ua tavini au i roto e rave rahi ohipa. Mai ta te taea'e Udine Falabella, metua tane no Elder Enrique R. Falabella, i mataro i te parau, « te taata e tavini i roto i te tahi ohipa, e maitai ia to'na no te tahi mea ; te taata aita e tavini i roto i te hoê mea, aita ia to'na e maitai no te hoê mea ». E mea ti'a ia tatou ia tape'a i teie mau parau i roto i to tatou upoo e i roto i to tatou aau.

A imi ai au i te arata'iraa i roto i ta'u taviniraa, ua itehia ia'u te tamanahana na roto i te haamana'oraa e, e faatumu te Faaora i ni'a i te taata e te utuafare. Ua haapii mai To'na here e to'na aroha i te taata e, te ite nei Oia i te maitai rahi o te mau tamarii tata'itahi a te Metua i te Ao ra, e e mea faufaa no tatou ia haapapû e, te utuutuhia nei e te faaitohtohia nei te taata tata'itahi na roto i te evanelia a Iesu Mesia.

Te tai'o nei tatou i roto i te mau papa'iraa mo'a e :

« A haamana'o e, e faufaa rahi to

te mau varua taata i to te Atua hi'oraa mai...

« E mai te mea e hope to orua *pu'e* tau mahana... e ia arata'i mai orua, *i te hoê noa a'e* varua taata ia'u nei, aue ho'i to orua oaoa rahi i piha'i iho ia'na i roto i te basileia o to'u Metua ! »¹

E faufaa rahi to te hoê varua taata

i mua i te Atua, no te mea, e mau tamarii tatou Na'na e tei roto ia tatou te faito puai no te riro mai Ia'na te huru.²

E ti'a i te here o Iesu Mesia ia riro mai ei arata'i no tatou, ia ti'a ho'i ia tatou ia ite i te mau hinaaro o te feia o ta tatou e nehenehe e tauturu. Na te mau haapiiraa a to tatou Fatu, o Iesu Mesia, e faa'ite mai ia tatou i te rave'a. E mea na reira ta tatou iho utuuturaa i te taata i te haamata : te iteraa i te mau hinaaro, e i muri iho, te tautururaa ia i reira. Mai ta te tuahine Linda K. Burton, peresideni rahi no te Sotaiete Tauturu, i parau ra, « a hi'o na mua, i muri iho, a tavini ».³

Ua riro te peresideni Thomas S. Monson ei hi'oraa rahi no teie parau tumu. I te ava'e tenuare 2005, na'na i peresideni i te hoê amuiraa na te feia faatere no te autahu'araa i Puerto Rico, e ua faa'ite mai oia e mea nahea te Faaora e To'na mau tavini raveraa i te ohipa taviniraa na roto i te utuuturaa ratou iho i te taata. I te faaotiraa taua pureraa nehenehe ra, ua haamata a'era te peresideni Monson i te aroha i te mau ti'a faatere atoa o te autahu'araa i roto i te amuiraa. I te hoê taime, ua ite a'era oia e, te hi'o noa maira te hoê ti'a faatere na te atea, oia ana'e.

Ua faaate'atura te peresideni Monson i te pûpû, no te haere i piha'i iho i taua taea'e ra, e ua paraparau

atura ia'na. Ma te aau putapu, ua parau maira o José R. Zayas ia'na e, ua riro to'na tapirira'atu i piha'i iho ia'na ei semeio, e ei pahonora i te mau pure ta raua ta'na vahine o Yolande i pûpû hou a tupu ai te putuputuraa. Ua parau maira oia i te peresideni Monson e, e mea ino roa ta'na tamahine, e te vai nei ia'na ra te hoê rata na ta'na vahine o tei hinaaro ia horo'ahia'atu i te peresideni Monson ra. Ua parau te taea'e Zayas i ta'na vahine e, eita e nehenehe, no te mea, e mea ohipa roa te peresideni Monson. Ua faaroo noa te peresideni Monson i te aamu e ua ani atura i te rata, e ua tai'o a'era i te reira ma te muhu ore. I muri iho, ua tuu atura oia i te reira i roto i te pute o to'na pereue e ua parau atura i te taea'e Zayas e, na'na e haapa'o i ta raua aniraa.

I roto i teie hi'oraa, na to tatou Fatu o Iesu Mesia i haaputapu i taua utua-fare ra, na roto i To'na tavini. Te ti'aturi nei au e, e tano te mau parau a te Faaora i roto i te parabole no te taata Samaria maitai i ni'a ia tatou : « E haere oe, e na reira atoa ».⁴

I te 21 no setepa 1998, ua ta'iri te mata'i rorofa'i Georges ia Puerto Rico, e ua ino roa te fenua. Ua faaea noa vau e te tuahine Martinez e ta maua mau tamarii e pae, i roto i to matou fare, no te paruru ia matou i taua vero rahi ra e i te puai o te mata'i rorofa'i. Tera râ, e piti hepetoma to matou vainoa-raa aita e pape tahe e aita e uira.

I te paura ta matou pape inu, e mea fifi roa ia roaa faahou mai. Eita roa'atu e mo'ehia ia'u te mau taea'e tei tauturu mai ia matou na roto i te afa'i-raa mai i taua pape faufaa rahi ra, eita atoa e mo'ehia ia'u te rave'a here o te taviniraa a te mau tuahine ia matou.

Ua tae mai o Germán Colón i to matou fare no te afa'i mai i te hoê faarii pape na ni'a i te hoê pereoo pani. Ua parau mai oia ia matou e, ua rave oia i teie ohipa no te mea, ia au i ta'na mau parau, « ua ite au e, e mau tamarii na'ina'i ta orua o te hinaaro i te pape ». Tau mahana i muri mai, ua faauta te taea'e Noel Muñoz e te taea'e Herminio Gómez e toru faarii pape rarahi i ni'a i te pereoo pani. Ua tae mai raua i to matou fare ma te mana'o-orehia, e ua faa'i i te mau mohina pape

inu atoa e vai ra, e ua ani atoa i te mau taata na piha'i iho mai ia matou ia faa'i atoa i ta ratou mau mohina.

Ua pahonohia ta matou mau pure na roto i ta ratou iho utuuturaa i te taata. E itehia i ni'a i te hoho'a mata o teie na taea'e e toru te here o Iesu Mesia ia matou, e ua horo'a mai ta ratou taviniraa—oia ho'i, ta ratou iho utuuturaa i te taata—hau atu i te pape inu i roto i to matou oraraa. No te tamaiti e aore râ, te tamahine a te Atua, e mea faufaa no'na ia ite e, te haapa'o nei e te ara nei te taata i ni'a i to'na oraraa maitai.

Te faa'ite papû nei au ia outou e, ua ite te Metua i te Ao ra e to tatou Fatu o Iesu Mesia, ia tatou tata'itahi. No reira, te horo'a mai nei Raua i te mau mea e hinaarohia e tatou, ia ti'a ho'i ia tatou ia farii i te rave'a no te titau i to tatou faito puai hanahana. I ni'a i te e'a, te tuu nei Raua i te taata o te tauturu ia tatou. I muri iho, ia riro ana'e mai tatou ei mauhaa i roto i to Raua rima, e ti'a ia tatou ia tavini e ia tauturu i te feia ta Raua e faa'ite mai ia tatou na roto i te heheuraa.

Na roto i te reira e ti'a ai i te Fatu ia Iesu Mesia ia toro i te rima i te mau tamarii atoa a te Metua i te Ao ra. E haaputupu te tia'i mamoe maitai i Ta'na mau mamoe. E na reira Oia tata'i hoê mai te mea e, e faaohipa maitai ratou i to ratou t'amâraa—i muri a'e i te faarooraa i te reo o Ta'na mau tavini e te fariiraa i ta ratou utuuturaa. Ei reira ratou e ite ai i To'na reo, e e pee atu ratou Ia'na. Tei roto teie huru

utuuturaa ta tatou iho i te taata i te parau no te haapa'oraa i ta tatou mau fafauraa no te bapetizoraa.

Oia atoa, na roto i te riroraa ei hi'oraa maitai no te hoê pîpî a Iesu Mesia, e riro te reira ei rata maitai roa a'e na tatou no te faa'ite atu ia tatou i te feia o ta tatou e nehenehe e faa'ite i Ta'na evanelia. Mai te mea e, e hamama tatou i to tatou vaha e e faa'ite ho'i i te evanelia a Iesu Mesia i faaho'i-faahouhia mai, e riro ia tatou ei « mau tia'i mamoe mono Na'na, no te faaamu i te mamoe o Ta'na aua e te mau arenio o Ta'na na'na »⁵; e riro ia tatou ei « feia paruparu e te mea ite ore ho'i »⁶ ei « ravaai taata ».⁷

Aita ta tatou taviniraa e ta tatou iho utuuturaa i te taata i ta'otihia no te feia e ora noa nei i ni'a i teie fenua. E nehenehe atoa tatou e rave i te ohipa no tei pohe—no ratou o te ora nei i roto i te ao varua, o tei ore i farii i te rave'a no te farii i te mau oro'a no te faaoraraa o te evanelia a Iesu Mesia, a ora ai ratou i te tahuti nei. E nehenehe atoa tatou e papa'i i te hoê buka aamu e ia papa'i i te mau aamu o to tatou utua-fare no te faafariu i te aau o te feia ora i ni'a i te feia ora—e tae noa'utu i te aau o te feia ora i ni'a i to ratou mau tupuna. E rave'a te reira no te taamu i to tatou utua-fare, tera u'i e tera u'i, i roto i te mau taatiraa mure ore. Mai te mea e, e na reira tatou, e riro tatou ei mau « faaora... i ni'a i te mou'a no Ziona ».⁸

Ua farii tatou i te rave'a taa e no te riro ei mauhaa i roto i To'na rima. E nehenehe ta tatou e na reira i roto

i to tatou faaiporaa, i roto i to tatou utuafare, i rotopu i to tatou mau hoa, e i rotopu i to tatou mau taata tupu. Tera ia ta tatou iho utuuturaa i te taata ei mau pīpī mau na Iesu Mesia.

« E e haaputuhia to te mau fenua atoa i mua i to'na aro : e na'na e faataa ia ratou mai te tiai mamoe e faataa i te mamoe i te puaaniho ra :

« E e tuu oia i te mamoe i ta'na rima atau, e te puaaniho i te rima aui.

« Ei reira te arii e parau a'e ai i tei ta'na rima atau ra, a haere mai outou, e te feia i faaorahia e tau Metua, e parahi i te basileia i haapa'ohia no outou mai te hamaniraa mai o te fenua nei ra :

« I poia na ho'i au, e ua horo'a mai outou i te maa na'u ; i poiha na vau e ua faainu mai outou ia'u ; e taata e au, e ua ite mai outou ia'u :

« I veve na vau, e ua faaahu mai outou ia'u ; i pohe na vau i te ma'i, e ua utuutu mai outou ia'u ; i roto vau i te tapearaa, e ua haere mai outou ia'u ra.

« Ei reira te feia parau-ti'a ra e na ô a'e ai te parau ia'na, e te Fatu, i nafea matou i ite ai ia oe i te poiaraa, e ua faaamu ia oe ? e te poihaaraa, e ua faainu atu ia oe ?

« I nafea matou i ite atu ai ia oe, e e taata e, e ua ite atu ia oe ? e te vevera, e ua faaahu ia oe ?

« I nafea matou i ite atu ai ia oe i te poheraa i te ma'i, e i roto i te tapearaa, e ua haere atu ia oe ra ?

« E na ô a'e te arii i te parau ia ratou, na ô a'era, oia mau ta'u e parau atu ia outou nei, o outou i na reira i te hoê taea'e iti ha'ha'i roa i roto i tau mau taea'e nei, ua na reia mai ia outou ia'u ».⁹

Te pure nei au ia na reira atoa tatou, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 18:10, 15 ; reta tei faahuru-ê-hia.
2. A hi'o i te Buka arata'i no te mau papa'iraa mo'a, « Varua » ; scriptures.lds.org.
3. Linda K. Burton, « A hi'o na mua, i muri iho a tavini » *Liahona*, Novema 2012, 78.
4. Luka 10:37.
5. Alexander B. Morrison, « Nourish the Flock of Christ », *Ensign*, Me 1992, 13.
6. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 1:23.
7. Mataio 4:19.
8. Obadia 1:21.
9. Mataio 25:32–40.

Na Elder Larry S. Kacher
No te Hitu Ahuru

Eiaha e rave tapetepete i te mau mea mo'a

Ia hi'opo'a i ta outou mau ma'itiraa na roto i te uiraa ia outou iho i teie uiraa, « ua tanu-papû-hia anei ta'u mau faaotiraa i roto i te repo maitai o te evanelia a Iesu Mesia ? »

E te mau taea'e e te mau tuahine, e riro te mau faaotiraa ta tatou e rave i roto i teie oraraa i te faaoti i to tatou tere i te oraraa mure ore. E toopiti puai, tei itehia e tei ite-ore-hia, o te faaûru nei i ta tatou mau ma'itiraa. Ua haapii to'u utuafare i te reira a pae matahiti i teie nei, e fatata roa vau i te ere i to'u mau taata herehia.

Te ratere ra matou te utuafare e te tahi mau hoa i te pae apato'a no Oman. Ua faaoti matou e faafaatea rii i te pae tahatai o te moana Inidia. Aita i maoro roa i muri iho, ua ani mai ta maua tamahine 16 matahiti, o Nellie, e nehenehe anei ta'na e haere e 'au i te hoê vahi one, e puu one ta'na i mana'o. No te miti to'are'are, ua parau vau ia'na, e haere na mua vau, no to'u mana'o i te opape puai.

Ua 'au rii au, ei reira ua tuô vau i ta'u vahine no te ani atu, te piri ra anei tera vahi one. Ua pahono mai oia, « Tei mua roa oe ». Aita vau i haapa'o e, ua topa vau i roto i te hoê opape faaho'i¹ e te hutihia ra vau i tua.

Aita vau i papû e aha te rave. Ta'u noa i mana'o, e 'au no te ho'i mai i te pae tahatai. E tera mau te ohipa eiaha e rave. Ua mana'o vau, aita e rave'a. Te huti ra te tahi puai rahi atu ta'u i ore i mana'o, ia'u i tua roa. E te mea i hape'ape'a rahi a'e ia'u, o ta'u ia vahine tei ti'aturi i ta'u faaotiraa e tei pee mai ia'u.

Te mau taea'e e te mau tuahine, ua mana'o roa vau e, eita paha vau e ora mai e no ta'u faaotiraa, na'u atoa e haapohe i ta'u vahine. Ua aro noa na maua e i to'u mana'o, ua tauturu mai te Atua, ua taahi a'era to maua avae i ni'a i te one e ua ti'a atura ia maua ia haere avae i piha'i iho i to maua mau hoa e ta maua tamahine.

E rave rahi opape i roto i teie oraraa tahuti nei—te vai ra e mea maitai no tatou e te vai ra aita. Ua haapii te perezideni Spencer W. Kimball e, te vai nei te mau puai rahi i roto i to tatou oraraa mai te mau opape ite-ore-hia i roto i te miti.² E mau puai mau te reira. Eiaha roa tatou e haavare ite ia ratou.

E paraparau atu vau ia outou no te tahi faahou opape, e opape hanahana, tei roto mai ei haamaitairaa rahi i roto i to'u oraraa. E taata faafariuhia vau i roto i te Ekalesia. Na mua a'e, ta'u opuaraa i roto i te oraraa, ia faahee i te hiona e no reira, ua haere au e ora i Europa i muri a'e i te haapiiraa tuarua no te rave faaoti i teie hinaaro. Ua hope te tahi ava'e e rave rahi, mai te huru te hoê oraraa navenave maitai, puta mai nei te mana'o e vaiiho i te reira. I tera taime aita vau i maramarama i te tumu no taua mana'o ra, ua faaoti râ vau ia pee i te reira. Ua tae atura vau i Provo, Utah, e te tahi hoa rahi to'u, e mai ia'u atoa nei, e melo ratou no tera e tera haapa'oraa.

I Provo, ua farerei au i te tahi mau taata e oraraa taa ê i ta'u iho nei. Ua umehia vau no te haafatata'tu ia ratou, e aita vau i taa no te aha. Na mua roa, ua pato'i au i teie mau mana'o, aita râ i maoro roa ua farii au i te hoê hau e te tamahanaharaa aita vau i ite a'enei. Ua haamata vau i te pee i te hoê opape ê—te opape tei hopoi ia'u i te maramarama o te here o te Metua i te Ao ra e o Ta'na Tamaiti o Iesu Mesia.

Ua baptizohia vau e to'u mau hoa i te matahiti 1972. Ua horo'a mai teie opape apî ta'u i pee, te evanelia a Iesu Mesia, i te hoê avei'a e te auraa i roto i to'u oraraa. Tera râ, aita te mau tamataraa i atea roa. E ohipa apî teie mau mea atoa no'u. I te tahi taime, e tupu mai te mana'o mo'e e te huehue. Na te mau hoa e te utuafare e haama'iri mai i ni'a ia'u te mau uiraa e te mau tamataraa.

E ma'itiraa te ti'a ia'u ia rave. Ua faatupu te tahi o ta ratou mau uiraa i te feaa e te papû ore. E ma'itiraa faufaa rahi ho'i teie. I hea vau e fariu atu no te mau pahonoraa? E rave rahi tei hinaaro ia haapapû ia'u i te hape o ta'u mau ohipa—ua faaoti roa « te mau opape faaho'i » ia huti ê ia'u i teie opape hau tei roto na ei puna faahiahia no te oaoa. Ua haapii papû maitai au i te parau tumu no na « pae e piti i te mau mea atoa » e te faufaa ia haa no'u iho nei eiaha râ e vaiiho i to'u ti'amâraa i roto i to vetahi ê rima.³

Ua ani au ia'u iho, « no te aha vau e fariu ê atu i te mea tei hopoi mai

i te tamahanahanaraa rahi? » Mai ta te Fatu i faahaamana'o ia Oliver Cowdery, « aore anei au i parau faahau i to oe aau no ni'a i teie nei ohipa? »⁴ Ua tu'ati roa teie ohipa e tupu ra i ni'a ia'u. E no reira, ua fariu atu au, ma te hoê fafauaraa rahi atu â, i te Metua here i te Ao ra, e i te mau papa'iraa mo'a e i te mau hoa e ti'a ia ti'aturi.

Tera râ, ua vai noa te mau uiraa e rave rahi aita e pahonoraa. Nahea vau i te faaruru i te papû ore ta ratou e faatupu nei? Aita vau i vaiiho ia ratou ia haamou i te hau e te oaoa tei tomo mai i roto i to'u oraraa, e ua ma'iti maoti au e tuu ia ratou i te hiti no te tahi tau, ma te ti'aturi e, i te taime a te Fatu, e heheu mai Oia i te mau mea atoa. Ua ite mai au i te tamahanahana-raa i roto i Ta'na parau i te peropheta ia Iosepha : « Inaha, e mau tamarii rii outou e aita e ti'a ia outou ia amo i te mau mea atoa i teie nei : ia tupu â ho'i outou i te aroha e i te ite i te

parau mau e ti'a'i ».⁵ Ua ma'iti au eiaha e faaru'e i te mea ta'u i ite ei parau mau no te pee i te hoê opape mâtau ore e te huru ê—o te nehenehe e riro ei « opape faaho'i ». Mai ta N. Eldon Tanner i parau, ua haapii au e, « e paari e e maitai rahi a'e to te hoê taata o te farii i te mau parau mau ohie o te evanelia... e o te farii ma te faaroo i te mau mea... eita ta'na e nehenehe e maramarama ».⁶

Te auraa ra, aita ia e vahi tano no te uiraa parau ti'a? A ani i te tamaiti apî ra tei imi i te haapûraa i roto i te hoê uru raau mo'a, ua hinaaro ho'i ia ite o vai i rotopu i te mau ekalesia atoa e ti'a ia'na ia tomo atu? A rave i Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau i roto i to outou rima, ia ite outou e, te rahiraa o te mau mea i heheuhia i roto i teie buka faaûru no roto mai ia i te hoê ma'imiraa haehaa o te parau mau. Mai ta Iosepha i ite mai, « te ere ra râ te hoê o outou i te ite, e ani oia

i te Atua ra, o tei horo'a hua mai i te maitai i te taata'toa ra... e e horo'ahia mai ta'na ».⁷ Na roto i te uiraa i te mau uiraa mana'o papû e te ma'imiraa i te pahonora a te ra'i, te haapii nei ia tatou « te a'o na ni'a iho i te a'o, te faaue na ni'a iho i te faaue »,⁸ e ua faarahi atoa ia to tatou ite e te paari.

E ere te uiraa, « te vai ra anei te vahitano no te uiraa parau ti'a e te mana'o papû ? » o teie râ, « i hea vau e fariu ai ia hiti mai te mau uiraa ? » « E vai nava'i anei to'u paari no te tape'a maite i ni'a i te mea ta'u i ite e parau mau noa'tu teie mau uiraa rii ta'u ? » Te faa'ite papû nei au e, te vai nei te hoê puna hanahana—Te hoê taata tei ite i te mau mea atoa—mai te hopea e tae atu te haamataraa. Tei mua Ia'na te mau mea atoa.⁹ Te faa'ite papû nei te mau papa'iraa mo'a e, « e ore roa te Atua e taahi na ni'a i te mau e'a afaro ore... e ore roa atoa ho'i oia e faahuru ê nei i te mea ta'na i parau ra ».¹⁰

I roto i teie tere i te tahuti nei, eiaha roa tatou e mana'o e, e ma'iri noa ta tatou mau faaotiraa i ni'a ia tatou. Aita i maoro a'enei, ua haere mai te hoê taure'are'a i to'u fare. E huru maitai to'na, ua tae mai râ te mana'o i roto ia'u e, aita oia e haere hope nei i te mau ohiparaa a te Ekalesia. Ua parau mai oia e, ua paari oia i roto i te hoê utuafare tei faatumuhia i ni'a i te evanelia e tae roa i te taima ua haapa'o ore to'na metua tane i to'na metua vahine, e ua faataa roa raua e ua faatupu i roto i to'na mau taea'e e tuahine te uiui-haere-raa no ni'a i te Ekalesia e ua topa roa'tu ratou. Ua teimaha roa to'u aau a paraparau ai au i teie metua tane apî i teie nei, tei mauui i te mau ma'itiraa a to'na metua tane, e o te atuatu nei i teie mau varua faufaa rahi i rapae i te mau haamaitairaa o te evanelia a Iesu Mesia.

Te tahi atoa taata ta'u i mâtai, tei riro na mua'tu ei melo no te Ekalesia haapa'o maitai, e tei uiui haere no ni'a i te hoê haapiiraa tumu. Aita oia i ani i te Metua i te Ao ra i te mau pahonora, ua ma'iti râ oia ia turu'i i ni'a i te mau puna o te ao nei no te arata'iraa. Ua fariu to'na aau i ni'a i te ave'a hape a imi ai oia i te haamaitairaa a te taata nei. Ua pahonohia paha to'na

te'ote'o, no te hoê a'e taima poto, ua tapu-ê-hia râ oia i te mana o te ra'i.¹¹ Aita oia i ite mai i te parau mau, ua mo'e râ to'na iteraa papû e ua hopoi ho'i na muri ia'na e rave rahi melo o te utuafare.

Ua topa teie na taata e piti i roto i te herepata o te mau opape faaho'i ma te afa'i atoa e rave rahi na muri ia raua.

I te tahi pae, te mana'o ra vau ia LaRue e ia Louise Miller, te mau metua o ta'u vahine, e noa'tu aita raua i fana'o rahi i te tao'a o teie nei ao, ua ma'iti raua eiaha e haapii noa i te haapiiraa tumu mâ o te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai i ta raua mau tamarii, e ora atoa râ i te reira i te mau mahana atoa o to raua oraraa. E na roto i te reira, ua haamaitai raua i to ratou huaai i te mau hotu o te evanelia e i te ti'aturiraa i te ora mure ore.

I roto i to raua fare, ua faati'a raua i te hoê hi'oraa i reira te autahu'araa e faaturahia ai, i reira te here e te au maitai e pu'e noa ai, e i reira te mau parau tumu o te evanelia e arata'i ai i to ratou oraraa. Ua faa'ite o Louise raua LaRue, te tahi i piha'i iho i te tahi, i te auraa no te oraraa i ni'a i te hi'oraa o Iesu Mesia. Ua ti'a roa i ta raua mau tamarii ia ite maitai e aha te mau opape o te oraraa o te hopoi mai i te hau e te oaoa. E ua ma'iti ihora ratou ia au i te reira. Mai ta te peresideni Kimball i haapii, « ia ti'a ia tatou i te faatupu... i te hoê opape puai e te tamau o te tahe atu i ta tatou fa no te oraraa parau ti'a, e riro tatou e ta tatou mau tamarii i te hopoihia i mua, noa'tu te mau mata'i o te fifi tei na mua mai e te pe'ape'a e te mau faahemaraa ».¹²

E mea faufaa anei ta outou mau ma'itiraa ? E ma'iri anei te reira i ni'a noa ia tatou ? Ua tuu papû anei tatou i ta tatou hororaa i roto i te opape mure ore no te evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai ?

I tera e tera taima te hoho'a e puta mai i roto ia'u. E aha pai ahani i tera mahana no setepa ra, a faafaaea ai matou i ni'a i te one i te pae tahatai no te moana Inidia, ua parau atu vau i ta'u tamahine Nellie, « e, a haere. A 'au i tera vahitane ». E aore râ, ahani pai ua pee atoa mai oia i to'u hi'oraa

e aita i roaa ia'na i te ho'i mai ? E aha pai ahani ua ora vau i to'u oraraa ma te ite e, na to'u hi'oraa i faatopa ia'na i roto i te opape faaho'i i tua, e aita oia i ho'i mai ?

E mea faufaa anei te mau opape ta tatou e ma'iti ? E mea faufaa anei to tatou hi'oraa ?

Ua haamaitai te Metua i te Ao ra ia tatou i te horo'araa hanahana hope no te Varua Maitai no te arata'i i ta tatou mau ma'itiraa. Ua parau fafau mai oia ia tatou i te faaûruraa e te heheuraa ia ora ti'amâ tatou no te farii i te reira. Te ani manihini nei au ia outou ia haafau-faa i teie horo'a hanahana e ia hi'opo'a i ta outou mau ma'itiraa na roto i te uiraa ia outou iho i teie uiraa, « Ua tanu-papû-hia anei ta'u mau faaotiraa i roto i te repo maitai o te evanelia a Iesu Mesia ? » Te ani manihini nei au ia outou ia rave i te mau faatiti'aifaraora tei titauhia, te mea na'ina'i e te mea rahi, no te haapapû mai i te mau haamaitairaa mure ore o te faanahoraa a te Metua i te Ao ra, no outou e no ratou ta outou i here.

Te faa'ite papû nei au e, o Iesu Mesia to tatou Faaora e Taraehara. Te faa'ite papû nei au e, e mea raa e e mea mo'a te mau fafauaraa ta tatou e rave nei i mua Ia'na. Eita e ti'a ia tatou ia rave tapetepete noa i te mau mea mo'a.¹³ Ia vai haapa'o maitai noa tatou, o ta'u ia pure na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. Opape faaho'i : « e opape e faaû i te tahi atu opape, e e tupu roa te arepurepu rahi i ni'a i te moana » (Dictionary.com).
2. Hi'o Spencer W. Kimball, « Ocean Currents and Family Influences », *Ensign*, Novema 1974, 110-13.
3. Hi'o 2 Nephi 2:11, 16.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:23.
5. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:40.
6. N. Eldon Tanner, i roto Conference Report, Atopa 1968, 49.
7. Iakobo 1:5.
8. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 98:12.
9. Hi'o Mose 1:6.
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 3:2.
11. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 121:35-37.
12. Spencer W. Kimball, *Ensign*, Novema 1974, 110.
13. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 6:12.

Na Elder David A. Bednar
No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

Haere mai, a hi'o

Ua riro noa na te Ekalesia a Iesu Mesia, e e riro tamau noa â ei ekalesia misionare.

Ta'u nei poro'i, e poro'i taa ê ia no te feia e ere i te melo o Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. E pahono atu vau i te hoê uiraa tumu ta outou e uiui nei : « No te aha pai e mea hinaaro roa te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei ia parau mai ia'u no ni'a i te mea ta ratou e ti'aturi nei ma te ani manihini roa mai ia'u ia haapii mai no ni'a i ta ratou ekalesia ? »

Te pure nei au ia tauturu mai te Varua o te Fatu ia'u ia paraparau maitai atu, e ia taa papû mai outou, i ta'u pahonora e teie uiraa faufaa rahi.

E tonoraa na te Atua

Ua riro na e e riro tamau noa â te mau pīpī haapa'o a Iesu Mesia ei misionare itoito. Te hoê misionare, o te hoê ia taata pee i te Mesia o te faa'ite papû No'na ei Faaora e o te poro i te parau mau o Ta'na evanelia.

Ua riro noa na te Ekalesia a Iesu Mesia, e e riro tamau noa â ei ekalesia misionare. Ua farii te melo tata'itahi o te Ekalesia a te Faaora i te faaue-raa hanahana ia tauturu i roto i teie tonoraa na te Atua, tei horo'ahia mai e te Fatu i Ta'na mau aposetolo, mai tei papa'ihia i roto i te Faufaa Apî :

« E teie nei, e haere outou e faa'iro i te mau fenua'toa ei pīpī, a bapetizo atu ai ia ratou i roto i te i'oa

o te Metua, e no te Tamaiti, e no te Varua Maitai :

« Ma te haapii atu ia ratou i te haapa'o i te mau mea'toa ta'u i parau atu ia outou na : e inaha, tei pihai atoa iho ia vau ia outou, e tae noa'tu i te hopea o teie nei ao. Amene » (Mataio 28:19).

Te haapa'o maitai nei te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei i teie hopoi'a ia haapii i te mau taata atoa i te mau fenua'toa no ni'a i te Fatu o Iesu Mesia e no ni'a i Ta'na evanelia tei faaho'i-faahou-hia mai. Te ti'aturi nei matou e, ua faati'a-faahou-hia i ni'a i te fenua nei, te Ekalesia iho ta te Faaora i faati'a i tahito ra, i teie mau

mahana hopea nei. Te vai nei i roto i Ta'na Ekalesia i teie mahana i te haapiiraa tumu, te mau parau tumu, te haamanaraa autahu'araa, te mau oro'a e te mau fafauraa o Ta'na evanelia.

Ia ani manihini matou ia outou ia haere mai i te pureraa na muri ia matou e aore râ ia haapii na muri i te mau misionare rave tamau, aita matou e tamata ra i te hoo ia outou i te hoê tao'a. Ei melo no te Ekalesia, aita matou e farii nei i te hoê rê e te numera maitai i roto i te hoê tata'uraa o te ra'i. Aita matou e imi nei i te faarahi i te rahiraa taata i roto i te Ekalesia. E hau roa'tu, aita matou e tamata nei i te faahepo ia outou ia ti'aturi mai ia matou nei. Te ani manihini nei matou ia outou ia faaroo i te mau parau mau o te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai, ia ti'a ia outou ia tuatapapa e ia feruri e ia pure e ia ite outou iho e parau mau anei teie mau mea ta matou i faa'ite atu.

E pahono mai paha vetahi o outou, « ua ti'aturi a'ena vau ia Iesu Mesia e te pee nei ho'i i Ta'na mau haapiiraa », e aore râ « Aita vau i papû e Atua anei ». Ta matou mau aniraa ia outou, e ere ia te hoê tamataraa ia haafauaa ore i to outou hiro'a pae faaroo e aore râ ite. A afa'i pauroa mai outou ta outou i ite ei parau mau, ei mea maitai e ei mea faahiahia—a tamata atu i ta matou poro'i. Mai ta Iesu i tarape mai e piti o Ta'na mau pīpī ia « haere mai, a hi'o » (Ioane 1:39), oia atoa ia ta matou e parau atu nei, ia haere mai e ia hi'o e faaaano anei te evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai i te mea ta outou i ti'aturi a'ena ei parau mau, e e apî anei outou.

Oia mau, e hopoi'a papû mau ta matou i te aa'u ia afa'i i teie poro'i i te mau fenua'toa, te mau nunaa'toa, te mau reo atoa e te mau taata'toa. E o te reira mau ta matou e rave nei na roto i teie nuu hau no na 88 000 misionare e haa nei i roto i na 150 fenua ti'amâ na te ao atoa nei. Te tauturu nei teie mau tane e teie mau vahine i te mau melo o ta matou Ekalesia ia rave faaoti i teie hopoi'a taata hoê tei horo'ahia mai e te Atua ia poro i te evanelia mure ore a Iesu Mesia (hi'o PH&PF 68:1).

Hau atu i te hoê hopoi'a pae varua

E ere râ teie hiaai ta matou ia faa'ite i teie poro'i i te hoê noa mea no roto mai i te hoê hopoi'a pae varua. Aita, to matou hiaai ia faa'ite i teie evanelia a Iesu Mesia tei faaho'i-faahou-hia mai, o te hoê ia faa'iteraa no to matou faariroraa i teie mau parau mau ei ohipa faufaa rahi no matou. Te ti'aturi nei au te rave'a maitai a'e no te faa'ite atu, no te aha matou e haere afaro noa no te faataa ia outou i to matou mau ti'aturiraa, o te hoê ia ohipa ta maua i ite e rave rahi matahiti i teie nei, ua tupu i ni'a i e piti o ta maua nau tamaroa.

I te hoê ahiahi, ua na roto atu maua Susan i te fare i te hi'oraa i ta maua na tamaiti iti te ha'uti ra na rapae. I roto i ta raua ha'utiraa, ua pêpê rii te teina i roto i te tahi ati na'ina'i. Ua ite ihoa maua e, aita i pêpê roa, e no reira ua faaoti maua eiaha e haere atu e tauturu. Ua hinaaro maua ia hi'o e ia ite e, ua manuia anei ta matou, te utuafare, mau parapauraa no ni'a i te maitai autaea'eraa. Ua anaanatae e ua haapii rahi mai maua mai roto mai i te ohipa i tupu.

Ua faanâ e ua tauturu te tuaana i to'na teina ia ho'i mai i te fare. Ua parahi noa maua Susan i piha'i iho

i te piha tunuraa maa no te hi'o i te ohipa e tupu, e ua ineine ihoa maua no te haere atu ia riro noa'tu te hoê mea i te haapêpê atu â ia raua e aore râ ia tupu noa'tu te tahi faahou ati.

Ua huti mai te tuaana i te hoê parahiraa i piha'i iho i te vahi faatahe-raa pape. Ua pa'uma oia i ni'a, e ua tauturu atura i to'na teina ia pa'uma atoa mai, e ua faatahe i te pape, e ua manii faarahi i te pu'a horoi au'a i ni'a i te rima pêpê o to'na teina. Ua tamatamata noa oia i te horoi marû noa i te repo. Te raveraa i te reira, teie ia te ohipa ta te teina i rave, ua papa'imaitai-hia i roto i te mau papa'iraa mo'a : « [E ua uuru], e te mihi, e te auê, e te auau i te niho » (Mosia 16:2). Ena ia te uururaa rahi !

Ia oti te 'ui'uiraa, ua tamaro-maitai-hia te rima i te tauera. E ua nâ atura to'na ta'i. Ua pa'uma a'era te tuaana i ni'a i te vahi ohiparaa i roto i te piha tunuraa maa, matara mai nei te tahi opani vairaa tauihaa, e ua itehia mai te hoê raau parai. E ere ho'i te pêpê o to'na teina i te mea rahi roa, ua tuu haapau râ te tuaana i te raau parai i ni'a i te rima taatoa. Aita te ta'i i faaroo-faahou-hia, ua au roa te teina i te ohipa tamârû o teie raau parai, e

mea au a'e i te ohipa tamâ o te pu'a horoi au'a.

Ua ho'i faahou te tuaana i te vairaa tauihaa i reira te raau parai i te iteraa-hia mai e ua itehia mai te tahi afata taamu ma'i mâ. Ua tataa i te puohu e ua taamu a'era oia i te rima o to'na taea'e mai ni'a e raro—mai te fatiraa rima i te poro rima. Te otiraa te ruraa ma'i, e ua apapa noa te pu'a aua, te raau parai e te mau puohu na roto i te piha tunuraa maa, ua ou'a na tamaiti i raro i te parahiraa ma te mata ataata e te oaoa.

O te ohipa i tupu i muri iho te mea faufaa roa a'e. Ua haaputu te teina i te mau taamu e toe ra, e te raau parai tei pau roa, e ua haere atura i rapae i te fare. Ua haere oiioi oia i to'na mau hoa e ua haamata i te tuu i te raau parai e ua taamu i to ratou rima. Ua hiti-mahuta roa maua Susan i te ateate, te anaanatae e te oiioi o ta'na pahonoraa.

No te aha teie tamaiti iti i rave ai i ta'na i rave ? E haamana'o na, oiioi roa oia e te ohie atoa i te hinaaro ia horo'a i to'na mau hoa i te mea iho i tauturu mai ia'na i te pêpêraa o'na. Aita teie tamaiti i tura'ihia, i faahepohia, aita i parauhia e aita i umehia ia na reira. Ua riro to'na hinaaro ia

faa'ite atu ei faahopearaa au no te hoê ohipa tauturu tei tupu i ni'a iho ia'na e te maitai.

E rave rahi o tatou te feia paari te na reira atoa nei ia itehia mai ia tatou te hoê rave'a rapaau e aore râ te hoê raa e tamârû i te hoê mauui i vai maoro na, e aore râ ia farii tatou i te parau a'o tei tauturu ia tatou ia faaruru i te mau tamataraa ma te itoito, e te mau ahuehueraa ma te faaoroma'i. Faa'iteeraa i te tahi taata te mau mea faufaa roa no tatou e aore râ te mea i tauturu mai, e ere ia i te ohipa maere roa.

E mea papû atoa ia no teie huru faanahoraa i roto i te mau ohipa pae varua rahi e te mau faahopearaa rarahi. Ei hi'oraa, te faateatea nei te hoê aamu i roto i te hoê buka tei parauhia te Buka a Moromona no te hoê orama tei fariiha e te hoê peropheta-arata'i tahito, o Lehi. Te ohipa rahi i roto i te orama o Lehi, o te tumu raa no te ora ia—e faahi'oraa no te « aroha o te Atua » o te « mea hinaarohia ia i te mau mea atoa » e « e mea oaoa roa ia i te varua » (1 Nephi 11:22–23 ; hi'o atoa 1 Nephi 8:12, 15).

Ua faati'a mai Lehi :

« Haere atura vau e ua rave atura i te maa no ni'a maira, e ite ihora vau e, e mea monamona rahi te reira i to te mau mea ta'u i tamata na. E ua ite atoa vau e, e teatea a'e ho'i to te hotu o taua raa ra i to te mau mea atoa ta'u i ite na.

« *A amu ai au i taua hotu ra, i ihora ta'u aau i te oaoa rahi roa ; i hinaaro ai au ia amu atoa ta'u fetii ra i to te reira* » (1 Nephi 8:11–12 ; reta tei faahuru-ê-hia).

Te faa'iteeraa rahi roa a'e o te here o te Atua no Ta'na mau tamarii, o te taviniraa tahuti ia, te tusia tareahara e te Ti'a-faahou-raa o te Fatu o Iesu Mesia. E nehenehe e parau e, te hotu i ni'a i te tumu raa, o te tapa'o ia no te mau haamaitairaa no te Taraehara a te Faaoa.

Te pahonora oioi a Lehi i te amuraa oia i te hotu o te tumu raa e te iteraa i te oaoa rahi, te hoê hinaaro rahi ia ia faa'ite e ia tavini i to'na utuafare. E no reira, i to'na fariuraa i te Mesia, ua fariu atoa oia i rapae ia'na na roto i te here e te taviniraa.

E aamu faufaa rahi atoa i roto i te Buka a Moromona o te faa'ite nei i te ohipa i tupu i ni'a i te hoê taata, o Enosa to'na i'oa, i muri mai ta'na pure papû e te taparu i te faarooraahia mai e i pahonoraahia mai e te Atua.

Te parau nei oia :

« Ua hiaai ihora ta'u aau, topa turi ihora vau i mua i te aro o Tei Hamani ia'u ra, e ua pii hua'tura vau ia'na ma te pure u'ana, i te aniraa'tu i te maitai no ta'u ihora varua ; e te pii noa'tura vau ia'na e hope a'era te ao, oia ia, e ahiahi ihora, te haapuai noa a'era vau i to'u reo i ni'a ra, e tae roa'tura i te mau ra i ra.

« Ua tae maira te hoê reo ia'u ra, i te na ôraa mai e, E Enosa, ua faaorehia ta oe mau hara, e e haamaitaihia oe.

« Ua ite ho'i au o Enosa e, aita e ti'a i te Atua ia parau i te parau haavare, ua horoi-ê-hia ta'u mau hara.

« Ua parau atura vau, E te Fatu, nahea hia te reira ?

« Parau maira oia ia'u, No to faaroo i te Mesia tei ore i itehia e aore ho'i

i hi'ohia e oe na... E tena na, a haere na, ua ora oe i to faaroo.

« E teie nei, *ia faaroo a'era vau i teie nei mau parau, tupu ihora te hinaaro i te ora no to'u ra mau taea'e, no te ati Nephi, i piihua'tu ai au i ta'u aa atoa i te Atua ra ia ratou* » (Enosa 1:4–9 ; reta tei faahuru-ê-hia).

A fariu ai Enosa i te Fatu « ma te aau atoa » (2 Nephi 31:13), ua tupu rahi atoa mai to'na mana'ona'oraa i te maitai o to'na utuafare, te mau hoa e te vai atura.

E haapiiraa vai maoro ta tatou e haapii mai roto mai i teie na aamu e piti, oia ho'i, te faufaa rahi no te iteraa i roto i to tatou iho oraraa te mau haamaitairaa no te Taraehara a Iesu Mesia ei titauraa no te taviniraa o te aau, te taviniraa mau, o te haere i ô atu i te « ohipa rave noa ». Mai ia Lehi te huru, e ia Enosa e ta maua tamaiti o ta'u aamu, ua tae atoa mai teie mana'o ia tatou te mau melo no Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, no

te ahoaho e apiti nei i te papû ore i te pae varua e te hara. Ua ite atoa na tatou i te tamâraa, te hau o te feruriraa, te faaoraraa ma'i pae varua e te faaapîraa, e te arata'iraa e roaa mai na roto ana'e i te haapiiraa e te oraraa i te mau parau tumu o te evanelia a te Faaora.

Na te Taraehara a Iesu Mesia e horo'a mai i te tamâraa tei titauhia no te riro ateate e te mâ, i te mono'i parai tamârû no te faaora i to tatou mau puta pae varua e no te tatara i te mana'o hara, e i te parururaa o te faati'a ia tatou ia vai haapa'o noa i roto anei i te tau au e te tau fifi.

Te vai nei te parau mau roa ino

O outou te mau melo utuafare e te mau hoa e ere i te melo o Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei, ua tamata rii au i te faataa'tu i te mau tumu rahi no to matou riroraa ei misionare.

Te vai nei te parau mau roa ino i roto i teie ao o te hi'o ê nei e o te faaru'e nei i te mau mea mau roa ino. Te vai ra te hoê mahana, e « tuu te mau turi atoa i raro » e « fa'i te mau vaha'toa, e o Iesu Mesia te Fatu, e hanahana'tu te Atua Metua ra » (Philipi 2:10–11). E parau mau roa ino, o Iesu te Mesia te Tamaiti Fanau Tahī a te Metua Mure Ore. Ei melo no Ta'na Ekalesia, te faa'ite papû nei matou e, te ora nei Oia e ua faaho'i-faahou-hia mai Ta'na Ekalesia i to'na îraa i teie mau mahana hopea nei.

Te mau aniraa ta matou e tuu nei i mua ia outou, no te haapii mai e no te tamata i ta matou poro'i, no roto mai ia i te ohipa maitai a te evanelia a Iesu Mesia i roto i to matou oraraa. Te tahi mau taime e mea ê rii paha, e mea afaro e e mea onoono rii matou. To matou râ hinaaro iti, o te faa'iteraa'tu ia ia outou i te mau parau mau ta matou e haafaufaa roa nei.

Ei hoê o te mau aposetolo a te Fatu, e na roto i te puai atoa o to'u varua, te horo'a'tu nei au i to'u iteraa papû no To'na huru Atua e To'na vai-mau-raa. E te ani manihini nei au ia outou ia « haere mai, a hi'o » (Ioane 1:39), na roto i te i'oa mo'a o te Fatu o Iesu Mesia, amene. ■

Na te peresideni Thomas S. Monson

Tae atu i te taime e farerei faahou ai tatou

Ia feruri maite tatou paatoa i te mau parau mau ta tatou i faaroo, e ia tauturu te reira ia tatou ia riro mai ei pîpî itoito a'e.

To'u mau taea'e e to'u mau tuahine, e piti mahana hanahana ma te poro'i faaûru ta tatou i ratere a'enei. Ua putapu to tatou aau e ua haapuaihia to tatou faaroo a farii ai tatou i te varua tei vauvauhia mai i roto i te mau tuhaa pureraa o teie amuiraa. E a faaoti ai tatou, te haamauuru nei tatou i to tatou Metua i te Ao ra no Ta'na mau haamaitairaa e rave rahi i ni'a ia tatou.

Ua faateiteihia tatou e ua faaûruhia tatou e te mau himene nehenehe tei faata'ihia mai i roto i te mau tuhaa

pureraa. Ua haafatata te mau pure, tei horo'ahia mai, ia tatou i te ra'i.

Te faatae atu nei au i te mauuruu o te Ekalesia taatoa, i te mau taea'e tei haamauuruhia i teie amuiraa. E mihi matou ia outou. E tautururaa rahi roa ino ta tatou i horo'a mai i roto i te ohipa a te Fatu e e vai noa te reira i roto i te mau u'i e haere mai nei.

Ia ho'i atu tatou i to tatou fare ma te hinaaro papû i roto i te aau ia riro maitai rii a'e tatou i ta tatou i riro na mua'tu. Ia hamani maitai rii a'e tatou i te taata e ia haapa'o rahi atu ho'i ia

ratou. Ia toro atu tatou i te rima tauturu rahi, eiaha i to tatou ana'e mau melo, ia ratou atoa râ e ere no to tatou faaroo. Ia amui atu tatou ia ratou, ia faa'ite atu tatou i to tatou faatura ia ratou.

Te vai ra o te taffi nei i te mau mahana atoa i te mau tamataraa.

Ia faatae atu tatou i to tatou mana'ona'oraa, e na reira atoa to tatou rima tauturu. A aupuru ai tatou te tahi i te tahi, e haamaitahia tatou.

Ia haamana'o tatou i te feia ruhi-ruhia e o ratou atoa tei mau i te fare. A rave ai tatou i te taime no te hahaere ia ratou, e ite mai ratou e, ua herehia ratou e e mea faufaa ratou. Ia pee atoa tatou i te faaueraa ia « aupuru i te feia paruparu, ia faateitei mai i te rima tautau ra i ni'a e ia faaetaeta i te mau turi avae paruparu ra ».¹

Ia riro tatou ei feia haavare ore e te parau ti'a, ma te tamata i te rave i te ohipa maitai i te mau taime atoa e noa'utu te huru oraraa. Ia riro tatou ei feia pee i te Mesia ma te haapa'o maitai, ei hi'oraa no te parau ti'a, oia ho'i ei « mau tiarama o te ao nei ».²

To'u mau taea'e e to'u mau tuahine, te haamauruuru nei au ia outou no ta outou mau pure no'u. Ua haapuai te reira ia'u e ua faateitei mai ho'i a tutava noa ai au ma to'u aau atoa e ma to'u puai atoa ia rave i te hinaaro o te Atua e ia tavini Ia'na e ia tavini ia outou.

A vaiiho ai tatou i teie amuiraa, te pii nei au i te mau haamaitairaa o te ra'i i ni'a ia outou tata'itahi. O outou tei atea i to outou fare, ia ho'i outou ma te paruruhia e ia nahonaho maitai te mau ohipa i reira. Ia feruri maite tatou paatoa i te mau parau mau ta tatou i faaroo, e ia tauturu te reira ia tatou ia riro mai ei pipi itoito a'e i ta tatou i riro i te omuaraa o teie amuiraa.

Tae atu i te taime e farerei faahou ai tatou i roto e na ava'e e ono, te ani nei au i te mau haamaitairaa a te Fatu i ni'a ia outou, e oia mau, i ni'a ia tatou paatoa, e te na reira nei au na roto i To'na i'oa mo'a—oia ho'i Iesu Mesia, to tatou Faora e Ora—amene. ■

TE MAU NOTA

1. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 81:5.

2. Philipi 2:15.

Na Linda K. Burton

Peresideni rahi no te Sotaiete Tauturu

Faaineinehia ma te rave'a aore i itea na

Ia faaineine tatou no te farii ma te ti'amâ i te mau oro'a faaora, hoê topata i muri mai i te tahi, e no te haapa'o i te mau fafauraa e au i te reira ma to tatou aau atoa.

I te ho'iraa mai ta maua tamahine apî roa a'e i te fare mai to'na mahana matamua i te fare haapiiraa, ua ani atu vau, « Ahani, e aha te huru ? »

Ua pahono mai oia, « Maitai ».

I te mahana râ no muri iho, i to'u faaararaa ia'na no te haapiiraa, ua tufene oia i to'na rima ma te amu-amu mai, « Ua haere a'ena vau i te haapiiraa ! » Ia hi'ohia, aita paha vau i *faaineine* e aore râ i faataa maitai ia'na e, e ere te haereraa haapiiraa i te hoê noa mahana, e pae râ mahana i te hepetoma e e rave rahi, rave rahi roa matahiti.

E feruri na tatou no ni'a i te parau tumu no te faaineineraa, e e feruri tatou i teie mau hi'oraa i muri nei. Tei roto outou i te piha tiritiera i te hiero e te ite ra outou i te tahi mau vahine e tane faaipoipo-apî-hia, te faatomo e te faahaerehia ra ratou ma te tura ; e te tia'i ra ratou ia faaipoipohia ratou no te tau e a muri noa'utu. Te tomo mai nei te hoê vahine faaipoipo-apî-hia i roto i te piha tiritiera, to'na rima i roto i te rima o to'na hoa here. E ahu tano noa i ni'a ia'na, te ahu uouo o te hiero,

e te itehia ra i ni'a i to'na mata ataata te marû e te hau e te mahanahana. Ua tano noa to'na rouru, aita i rahi roa. Te parahi ra oia, te hi'o ra ati a'e ia'na, ei reira, putapu ihora oia. E au e, to'na roimata, no to'na maere e to'na tura no teie vahi i reira oia e no te oro'a mo'a ho'i ta'na e tia'i i piha'i iho i te hoa iti here o to'na oraraa atoa. E au e, te parau mai nei to'na huru e, « Auê to'u maururu i te parahiraa i roto i te fare o te Fatu i teie mahana, ua ineine au no te haamata i te hoê tere mure ore e te hoê hoa here mure ore ». E au e, ua *faaineinehia* oia no te hoê mea rahi a'e i teie noa hoê mahana.

Aita i maoro a'enei, ua vaiiho ta maua mootua tamahine iti i te hoê nota i ni'a i to'u turo'a o tei na ô mai : « Te hoê mea tei puta mai i te tomoraa'utu vau i roto i te hiero, o te varua hau ia, te varua here e vai ra... E nehenehe i te taata ia haere i te hiero no te farii i te faaûruraa ».¹ Ua tano roa oia. E nehenehe ta tatou ia farii i te faaûruraa e te heheuraa i roto i te hiero—na reira atoa te mana no te faaruru i te mau fifi o te oraraa. Te mea

ta'na e haapii ra no ni'a i te hiero a haere tamau ai oia no te afa'i i te i'oa o to'na fetii no te mau bapetizoraa e te mau haamauraa i roto i te hiero, e faaineine ia te reira ia'na ia farii i te tahi atu mau oro'a, fafauraa e haamaitairaa o te hiero, no'na e no ratou i ô mai i te paruru.

Ua haapii Elder Russell M. Nelson, « Mai te mau hiero tei faaineinehia no te mau taata, titauhia i te mau taata ia faaineine ia ratou no te hiero ».²

Te tai'o faahou nei au no ni'a i te tapena Moroni i roto i te Buka a Moromona, e ua faahaamana'ohia mai te hoê o te mau ohipa rahi roa a'e ta Moroni i rave, o te faaineine-maiteraraa i te mau ati Nephi ia aro i te nuu ri'ari'a a te ati Lamana. Ua faaineine maitai roa oia i to'na taata e te tai'o nei tatou, « Inaha râ, ua maere roa [te mau ati Lamana] i te mea *ua ineine [te mau ati Nephi], ma te mau rave'a aore i itea na* ».³

Ua vai noa to'u feruriraa i ni'a i tera parau, « ua ineine... ma te mau rave'a aore i itea na ».

Nahea i te faaineine maitai a'e ia tatou no te mau haamaitairaa o te hiero? Ua haapii te Fatu, « E teie faahou â, e horo'a'tu vau ia outou te hoê hoho'a i te mau mea atoa ».⁴ E hi'o na tatou i te hoho'a i roto i te irava o te tauturu mai ia tatou ia faaineine maitai. I roto i te faaineineraa a Moroni i mua i te enemi, ua titauhia te rave-maitai-raa ma te tamau

e te haapa'o maitai, e titau-atoa-hia te reira i ô nei.

E au e, eita roa vau e fiu i te parabole nehenehe a te Faaora no na paretenia paari e pae e na paretenia maamaa e pae. Noa'tu te parau nei teie parabole no te faaineine no te Tae-piti-raa mai o to tatou Faaroa, e nehenehe atoa râ ia faa'ohipa i te reira no te faaineine no te mau haamaitairaa o te hiero, o te nehenehe e riro mai ei tamaaraa pae varua rahi no te feia ineine maitai.

I roto i te Mataio 25 te tai'o nei tatou : « E au te basileia o te ao i na paretenia tino ahuru i reira, tei rave i ta ratou mau lamepa e haere atura ia farerei i te tane faaipoipo.

« E feia paarii e toopae, e maamaa ho'i e toopae... »

« [O te] feia paari ra, ua hopoi i ta ratou mau lamepa ma te mori atoa i roto i ta ratou mau farii.

« Te maoro ra râ taua tane faaipoipo apî ra, tiaruhe paatoa ihora ratou e ma'iri ihora te ta'oto.

« E tae a'era i te tuiraa po ra, o te pii maira, Inaha, te haere mai nei te tane faaipoipo apî nei, e haere outou ia farerei atu ia'na.

« Ua ti'a a'era te mau paretenia'toa ra i ni'a, ua faanehenehe ihora i ta ratou mau lamepa.

« Ua parau atura te feia maamaa ra i te feia paari, Ho mai i te tahi vahi i ta outou mori na : te pohe nei ho'i ta mattou mau lamepa.

« Ua parau maira râ te feia paari, na o maira, Eiaha, o te ore ho'i o te nava'i ia opere na tatou atoa ; e haere râ outou i te feia hoo ra hoo atu ai i ta outou iho.

« E te haere atura ratou e hoo ra, tae maira taua tane faaipoipo apî ra, e te feia i ineine ra, haere atura ia e oia'toa i roto i te oro'a faaipoiporaa, e opanihia ihora te uputa.

« E muri a'era, ua haere maira te tahi pae paretenia ra, ua na o maira, E te Fatu, e te Fatu, a iriti a'e na ia matou.

« Ua parau atura râ oia, na o atura, Aore au i ite ia outou, oia mau ta'u e parau atu ia outou na ».⁵

Aita vau e mana'o ra e, aita te taata, ratou ihora râ e aau marû, i oto no teie feia apî tamahine maamaa. E te vai nei vetahi o tatou te hinaaro ia parau i te tahi atu nau feia apî tamahine e, « Eita anei ta outou e nehenehe e opere, ia oaoa te taatoaraa ? » E feruri na râ tatou. E aamu teie ta te Faaora i faati'a, e o Oia te parau nei e pae « paari » e e pae « maamaa ».

A feruri ai tatou i teie parabole ei hoho'a no te faaineineraa no te hiero, a feruri atoa na i te mau parau a te hoê peropheta i te mau mahana hopea nei tei haapii e, « eita e nehenehe e opere i te mori no te faaineineraa pae varua ».⁶ Ua tauturu mai te peresideni Spencer W. Kimball ia maramarama no te aha eita e nehenehe i teie na feia apî tamahine « paari » e pae

e opere i te mori o ta ratou lamepa i te feia apî tamahine « maamaa » e ua parau oia : « E tuu te haereraa i te pureraa oro'a i te mori i ta tatou lamepa, hoê topata i muri mai i te tahi na roto i te mau matahiti. Te haapaeraa i te maa, te pure utuafare, te hahaereraa utuafare, te haavîraa i te hiaai o te tino, te pororaa i te evanelia, te tuatapaparaa i te mau papa'iraa mo'a—ua riro teie mau ohipa haamo'araa e haapa'oraa ei topata i roto i te farii. Te mau ohipa hamani maitai, te aufauraa i te mau ô e te tufaa ahuru, te mau mana'o e te mau ohipa viivii ore—te reira atoa, te tuu atoa nei i te mori ta tatou e nehenehe e faa'i te lamepa pau i te tuiraa po ».⁷

Te ite ra anei outou i te hoho'a no te faaineineraa—hoê topata i muri mai i te tahi—o te nehenehe e tauturu ia tatou a feruri ai tatou nahea i te rave maitai a'e i ta tatou faaineineraa no te farii i te mau oro'a no tatou iho e no vetahi ê ? E aha te tahi mau mea iti e te ohie e rave no te tuu faahou mai i te mau topata pae varua faufaa rahi i roto i ta tatou lamepa no te faaineineraa ?

Te haapii nei tatou mai roto mai ia Elder Richard G. Scott, « e titauraa rahi te parau ti'a o te taata iho no te oaoaraa i te mau haamaitairaa o te hiero... E riro te huru parau ti'a i te hamani-maitai-hia i roto i te hoê oraraa no te mau ma'itiraa tano e te tamau noa tei faatumuhia i ni'a i te mau haapiiraa a te Fatu ».⁸ E mea au na'u te parau *tamau noa*. E vai tamau noa, oia ho'i e vai aueue ore, tamau noa e te nehenehe e ti'aturi atu. Auê ia tatararaa papû no te parau tumu o te parau ti'a !

I roto i te « Bible Dictionary », te faahaamana'ohia ra e : « O te fare noa te nehenehe e faaau i te hiero i te huru mo'araa ».⁹ Ua tu'ati anei teie faahoho'araa i to tatou fare e nohoraa tatusaa ? Aita i maoro a'enei, ua haere mai te tahi tamahine iti no to matou paroisa i to matou fare. No te mea no ho'i noa mai nei to'na taea'e mai te misioni, ua ani au ia'na e aha te huru to'na ho'iraa mai. Ua parau mai oia e mea au roa, i te tahi râ taime e ani mai oia ia haamârûhia te puai o te pehe.

Ua parau oia, « e ere ho'i i te pehe *fau'fau* ! » E mea tano paha ia hi'opo'a maitai tatou i teie nei e ananahi no te haapapû e, ua riro anei to tatou fare ei vahii no te faaineine ia tatou ia putapu i te Varua. Ia faaineine tatou i to tatou utuafare ia riro mai ei vahii e parahii mai te Varua, e riro ia tatou i te faaineine atoa mai i te mana'o e « tei te fare tatou » ia tomo atu tatou i roto i te fare o te Fatu.

Ia faaineine tatou ia tatou iho no te tomo i roto i te hiero ma te ti'amâ, e ua haapa'o maitai tatou i te mau fafauraa o te hiero, e tuu mai te Fatu « i te mau haamaitairaa e rave rahi »¹⁰ i ni'a ia tatou. Aita i maoro a'enei, ua faatahuri rii to'u hoa rahi o Bonnie Oscarson i te hoê irava i te na ôraa'tu oia, « No te rahi i titauihia'tu, e rahi atu â ia tei tuuhia'tu ».¹¹ Aita e nehenehe e parau tano faahou'tu ! No te mea te haere mai nei tatou i te hiero no te farii i te mau hamaitairaa *mure ore*, eiaha tatou e hitimahuta e titauihia mai te hoê faatureraa teitei a'e no te farii i teie mau haamaitairaa. Ua haapii Elder Nelson : « No te mea e fare na te Fatu te hiero, Na'na i faataa i te mau faatureraa no te tomo mai. E tomo mai te hoê taata ei manihini

No'na. Ua riro te maura i te hoê parau faati'a hiero ei hoê faufaa rahi roa ino e te hoê tapa'o ta te rima e nehenehe e fafa no to tatou haapa'oraa i te parau a Atua e a Ta'na mau peropheta ».¹²

Te faaineine nei te te mau ma'ona rahi o te ao e te mau piahi parau tu'ite taote rahi o te ao e rave rahi hora e mahana e hepetoma e ava'e e matahiti atoa ho'i. Titauihia te topata faaineineraa o te mahana tata'itahi no te tapae i ni'a roa. Hoê â huru no te feia tei hinaaro ia farii i te faateiteiraa i roto i te basileia tiritiera, titauihia ia ratou ia ora i te faatureraa teitei a'e no te haapa'o o te tae mai na roto i te faa'ohiparaa i te viretu no te haapa'o i tera mahana e tera mahana e tera topata e tera topata.

A tuu tamau noa ai tatou i te mori ma te rave maitai, hoê topata i muri mai i te tahi, i roto i ta tatou lamepa pae varua, na roto i te raveraa i teie mau mea iti na'ina'i e te ohie, e nehenehe ta tatou lamepa ia « faanehenehehia... e ia ama noa ho'i »¹³ na roto i te faaineineraa faahiahia. Aita i maoro a'enei, ua parau mai ta'u tane, e peresideni titi oia, e nehenehe roa ta'na e parau ia ineine e ia ti'amâ

ana'e te hoê taata no te tomo i roto i te hiero, no te mea e « turama ratou i te piha » ia haere mai ratou e tii i te parau faati'a no te hiero.

I roto i te pure haamo'araa o te hiero no Kirtland, ua ani te peropheta Iosepha Semita i te Fatu e, « ia ti'a i te mau taata atoa o te tomo mai i ni'a i te uputa o te fare no te Fatu ia ite i to oe mana... ia tupu mai ho'i ratou i roto ia oe, e ia farii i te îraa no te Varua Maitai... e ia faaineinehia ho'i no te noaa mai i te mau mea atoa i hinaarohia ra ».¹⁴

O ta'u nei pure e, ia riro te haereraa i te hiero no tatou ei ohipa rahi a'e i te ohipa no te hoê noa mahana. Ia faaineine tatou no te farii ma te ti'amâ i te mau oro'a faaora, hoê topata i muri mai i te tahi, e no te haapa'o i te mau fafauraa e au i te reira ma to tatou aau atoa. E a na reira ai tatou, ua ite au e, e farii mai tatou i te mau haamaitairaa tei parau-fafau-hia mai no te îraa o te Varua Maitai e no te mana o te Fatu i roto i to tatou mau fare e oraraa tata'itahi. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. E nota na Aydia Kaylie Melo no Linda K. Burton, 31 no atete 2014.
2. Russell M. Nelson, « Prepare for the Blessings of the Temple », *Liahona*, Atopa 2010, 41.
3. Alama 49:8; reta tei faahuru-ê-hia ; hi'o atoa te mau irava 6-7.
4. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 52:14.
5. Mataio 25:1-2, 4-11; Iritiraa Iosepha Semita, Mataio 25:12 (i roto Mataio 25:12, nota a).
6. Marvin J. Ashton, « A Time of Urgency », *Ensign*, Me 1974, 36.
7. Spencer W. Kimball, *Faith Precedes the Miracle* (1972), 256.
8. Richard G. Scott, « Receive the Temple Blessings », *Ensign*, Me 1999, 25 ; *Liahona*, Tiurai 1999, 29.
9. Bible Dictionary, « Temple ».
10. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 104:2.
11. Bonnie L. Oscarson, « Greater Expectations », (haapurorora pē'utari na te mau Haapiiraa Evanelia Séminaire e Institut, 5 no atete 2014) ; lds.org/broadcasts ; hi'o atoa Luka 12:48; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 82:3.
12. Russell M. Nelson, « Personal Preparation for Temple Blessings », *Liahona*, Tiurai 2001, 38.
13. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 33:17.
14. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 109:13, 15.

Na Jean A. Stevens

Tauturu matamua i roto i te peresideniraa rahi o te Paraimere

Tamahine rave fafauraa na te Atua

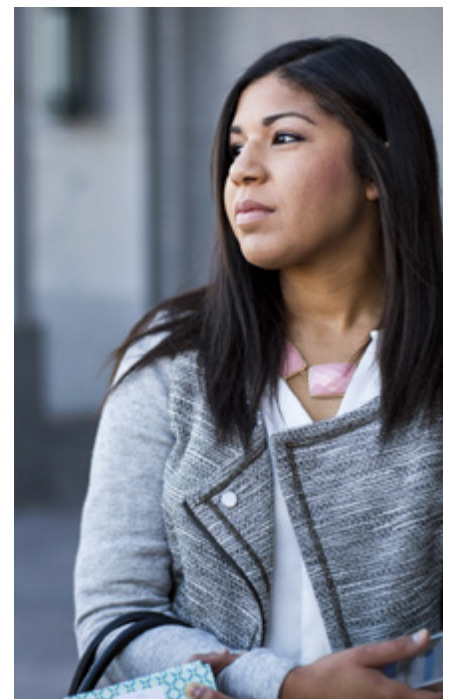
Mai te mea, e faatumu te mau tamahine a te Atua i ni'a i te hiero e i ni'a i ta ratou mau fafauraa mo'a, e ti'a ia i te Atua ia faatae mai i te mau haamaitairaa i te taata iho e ma te mana rahi.

E te mau tuahine here e, farii mai i te tapa'o no to'u here ia outou. I teie taime, noa'itu te vahi tei reira outou i te ao nei, te ti'aturi nei au e, te ite nei outou i te here o te Fatu ia outou tata'itahi, e i te faaiteeraa a te Varua i to outou aau i te parau poro'i tei himenehia iho nei e teie pūpū himene nehenehe roa. Te apiti nei au i to'u iteraa papū i to ratou : Ua ite au e, te ora nei to'u Faaora e ua here Oia ia tatou tata'itahi.

Te amui nei tatou i teie pō ei mau tamahine rave fafauraa na te Atua. Eita to tatou matahiti, to tatou huru oraraa, e to tatou huru taata e nehenehe e faataa ê ia tatou, i te mea e, i ni'a'itu i te reira, e mau tamahine tatou Na'na. Ua fafau tatou e haamana'o tamau noa tatou i Ta'na Tamaiti.

Ua putapū roa to'u aau i te puai o taua fafauraa ra, a toru hepetoma i ma'iri a'e nei a parahi ai au i roto i te hoê oro'a baptizoraa. I mua ia'u te parahi ra e va'u tamarii nehenehe roa ma te faatura, e tei î roa i te oaoa i te mea e, ua tae mai taua mahana taa ê ra no ratou. A hi'o ai au i roto

i to ratou mata oaoa, e ere hoê noa pūpū tamarii ta'u e hi'o nei. Te mana'o nei râ vau e, ua hi'o vau ia ratou mai te Fatu i na reira—ei taata hoê. Ua ite au ia Emma e ia Sophia e ia Ian e ia Logan e ia Aden e ia William e ia Sophie e ia Micah. E ravehia te fafauraa no te baptizoraa na te taata hoê. Ua faaahuhia ratou i te ahu uouo, teie ratou—ua ineine e te hinaaro nei

ma to ratou aau atoa e va'u matahiti, ia rave i ta ratou fafauraa matamua i te Atua.

A feruri na e a hi'o na i te mahana o to outou iho baptizoraa. Noa'utu e, e nehenehe ta outou e haamana'o i te mau mea e rave rahi, e aore râ, i te tahi noa mau mea rii, a tamata ia ite i teie nei i te auraa o te fafauraa ta outou iho i rave. I muri a'e i te faahitiraahia to outou i'oa, ua utuhihia outou i roto i te pape e ua ti'a mai ei tamahine na te Atua—e tamahine ma'itihia, e tamahine tei hinaaro ia pihia i te i'oa o Ta'na Tamaiti e tei fafau ia pee Ia'na e ia haapa'o i Ta'na mau faaueraa.

Na te mau fafauraa i te Atua e tauturu ia tatou ia ite e, o vai mau tatou. Na te reira e faatu'ati ia tatou tata'itahi i ni'a Ia'na, ei reira tatou e ite ai i to tatou faufaa i mua i To'na aro, e i to tatou parahiraa i roto i To'na basileia. Noa'utu eita tatou e taa hope roa, ua ite râ Oia ia tatou e ua here ia tatou tata'itahi. A feruri i te reira—te mau nei tatou tata'itahi i te reira huru parahiraa i roto i To'na mafatu. To'na hinaaro maori râ, ia ma'iti tatou i te e'a e faaho'i atu ia tatou Ia'na ra.

Noa'utu te faufaa rahi o te fafauraa o te baptizoraa, o te haamataraa noa ia te reira—te uputa te reira e ti'a ai tatou i ni'a i te e'a e tae atu ai i te ora mure ore ra. I roto i to tatou tere, te vaira te mau fafauraa o te hiero e ti'a ia ravehia e te mau oro'a no te autahu'araa e ti'a ia fariihia. Mai ta Elder David A. Bednar i faahaamana'o mai ia tatou, « A ti'a ai tatou i roto i te mau pape o te baptizoraa, ua haamata tatou i to tatou tere i te hiero. »¹

E ere te rave-noa-raa i te mau fafauraa, te haapa'oraa atoa râ ma te itoito i te reira mau fafauraa, e ineine ai tatou no te farii i te ora mure. Ta tatou ia tia'iraa, ta tatou ia titauraa, e to tatou ia oaoa.

Ua ite mata roa vau i te mana o te mau fafauraa a hi'ohi'o noa ai au i to'u na metua, tei here e tei ora i te evanelia. I roto i to'u metua vahine here, ua fana'o vau i te ite-papû-raa i te mau faaotiraa o te mau mahana atoa a te hoê tamahine ma'itihia e te Atua. Oia'toa i to'na apîraa, e itehia

ta'na mau ma'itiraa, ta'na mau titauraa matamua, e e faaite te reira e, e pipi mau oia na Iesu Mesia. E ite au i te hau, te puai, e te parururaa te tae mai i roto i to'na oraraa a rave ai oia e a haapa'o ai oia i te mau fafaufaa mo'a i roto i to'na tere. Ua roto to'na oraraa i ni'a i teie fenua ei faaiterara no to'na here i te Faaora e no to'na hinaaro ia pee Ia'na. Aue ia e, te hinaaro nei au e pee i to'na hi'oraa.

Ua haamata te oraraa amui o to'u na metua na roto i te hoê huru mataro-ore-hia. Ua haamata ia i te matahiti 1936. Te arapae papû ra raua e te faaineine ra no te faaipoipo, a farii ai to'u metua tane i te hoê rata e titau maira ia'na ia tavini i te hoê misioni rave tamau i te fenua Afirita Apatoa. Te na ô ra te rata e, mai te mea, e mea ti'amâ oia e te hinaaro nei ia tavini, titauhia ia'na ia farerei i to'na episekopo. Te ite oioi ra outou e, e mea taa ê rii te faanahoraa no te piiraa ei misionare i taua tau ra ! Ua faaite atura o papa i te rata i to'na hoa here, o Helen, e ua faaoti a'era raua ma te uiui ore e tavini oia.

I te roaraa e piti hepetoma na mua a'e oia a reva ai, e farerei o mama ia papa pauroa te mahana no te tamaa i roto i te Memory Grove i piha'i iho i te oire no Roto Miti. I roto i te hoê o taua mau tamaaraa ra, i muri a'e i te haapaeraa maa e te pure no te farii i te arata'iraa, ua parau atura to'u metua vahine i ta'na here o Claron e, mai te mea e, e hinaaro noa â oia,

e faaipoipo oia ia'na hou a reva'utu ai oia. I te omuaraa o te Ekalesia, i te tahi mau taime ua pihia te mau tane no te rave i te ohipa misionare e ua vaiiho ratou i ta ratou vahine e te utuafare i te fare. No reira, ua na reira atoa to'u metua vahine e to'u metua tane. Na roto i te parau faati'a a to'na feia faa-tere no te autahu'araa, ua faaoti a'era raua e faaipoipo hou a reva'utu ai oia i ta'na misioni.

I roto i te hiero no Roto Miti, ua farii o mama i to'na oro'a hiero, e i muri iho, ua faaipoipohia raua no te tau e no te tau a muri atu e te peresideni David O. McKay. E haamataraa ha'ihai roa to raua. Aita e hoho'a, aita e ahu faaipoiporaa nehenehe, aita e tiare, e aita e fariiraa no te faahanahana i taua taime ra. Ta raua faatumuraa maramarama maitai tei ni'a ia i te hiero e i ta raua mau fafauraa. No raua, tei roto i te mau fafauraa te mau mea atoa. E ono noa mahana i muri a'e i te faaipoiporaa e i roto i te aroha ta'i, ua reva'utu to'u papa i Afirita Apatoa.

Tera râ, ua hau atu to raua faaipoiporaa i to raua here rahi no te tahi e te tahi. E here atoa to raua i te Fatu e te hinaaro ia tavini Ia'na. Na te mau fafauraa mo'a o te hiero i ravehia e raua i horo'a ia raua i te puai e te mana no te amo ia raua i te roaraa o na matahiti e piti to raua taa-ê-raa. Te vai ra to raua ite-atea-raa i te opuaraa o te oraraa, e i te mau haamaitairaa tei fafauhia o te tae mai i te feia e haapa'o maitai i ta ratou mau fafauraa. Ua puai

Las Piñas, Fenua Philipino

a'e teie mau haamaitairaa atoa i to raua faatusiaraa e te taa-ê-raa no te taime poto.

E ere paha teie i te rave'a ohie roa no te haamata i te hoê oraraa faaipopo, ua itehia râ e, e rave'a maitai te reira no te haamau i te niu no te hoê utuafare mure ore. I te taeraa mai te mau tamarii, ua ite matou e, eaha te mau mea faufaa roa a'e no to matou na metua. O to raua ia here i te Fatu e to raua hinaaro aueue ore ia haapa'o i te mau fafauraa ta raua i rave. Noa'tu e, ua faaru'e mai to'u na metua toopiti, te haamaitai noa nei â to raua hoho'a o te parau ti'a i to matou utuafare.

E itehia te hoho'a o to raua oraraa i roto i te mau parau a te tuahine Linda K. Burton : « Te rave'a papû a'e no te haapuai i te hoê utuafare, to teie nei e to ananahi, o te haapa'oraa ia i te mau fafauraa ».²

Aita i hope to raua pu'e tau ati e te tamataraa. E toru matahiti i muri a'e i te ho'iraa mai o papa na ta'na misioni, te u'ana ra te Piti o te Tama'i Rahi o te ao nei, e mai te tahi atu mau taata e rave rahi, ua faa'o oia ia'na i roto i te nuu faehau. E ua taa ê faahou oia i te utuafare no na matahiti e maha no te tavini i roto i te nuu moana, i ni'a i te mau pahi tama'i i roto i te moana patifita.

Ua riro taua taime ra ei taime fifi roa no to'u na metua ia faataa-ê-faahou-hia raua. Area râ, no to'u metua vahine, ua riro atoa taua mau

mahana mo'emo'e ra, e te pe'ape'a, e te papû ore, ei taime faaiteraa rahi no te muhumuhu a te Varua tei parau mai i te mau fafauraa mure ore, te tamahanahanaraa e te hau i rotopu i te vero.

Taa ê noa'tu to'na mau fifi, ua ora to'u metua vahine i te hoê oraraa faufaa tei i te oaoa, te popou, te here e te taviniraa. Ua itehia to'na here i te Faaora i roto i te huru o to'na oraraa. Te vai ra hoê tu'atiraa taa ê roa to'na i te ra'i e tae noa'tu i te hoê horo'araa e te aravihi ia here e ia haamaitai i te mau taata atoa ati a'e ia'na. E itehia to'na faaroo i te Atua e to'na ti'aturi i Ta'na mau fafauraa : « i roto i te mau parau a te peresideni Thomas S. Monson no ni'a i te hiero a parau ai oia, « aita e tusia rahi atu, aita e hoo teimaha atu, aita e tautooraa fifi atu no te farii i te reira mau haamaitairaa ».³

I roto i te mau pu'e tau atoa o to'na oraraa, ua faaitoitohia e ua haamaitahia o mama na roto i to'na here i te Fatu e na roto i te mau fafauraa ta'na i rave e i haapa'o maitai.

E mea papû maitai e, e mea taa ê te huru o to outou oraraa i to'na. Tera râ, te mau parau tumu o to'na oraraa, e au atoa ia ia tatou paatoa. Mai te mea, e faatumu te mau tamahine a te Atua i ni'a i te hiero e i ni'a i ta ratou mau fafauraa mo'a, e ti'a ia i te Atua ia faatae mai i te mau haamaitairaa i te taata iho e ma te mana rahi. Mai te hi'oraa o to'u metua vahine no'u, e

vaiho atoa mai ta outou ma'itiraa ia ti'aturi e ia haapa'o i te mau fafauraa, i te hoê faufaa rahi o te faaroo no te feia e pee ia outou. No reira, e te mau tuahine here, nahea e noaa ai ia tatou te mana e te mau haamaitairaa o te mau fafauraa o te hiero ? Eaha ta tatou e nehenehe e rave i teie nei no te faaineine ia tatou no te reira mau haamaitairaa ?

A ratere haere ai au, ua itehia ia'u, te vai ra te mau tuahine no te mau huru faito matahiti atoa, te mau huru faito oraraa atoa, ua horo'a mai to ratou oraraa i te mau pahonora a teie mau uiraa.

Ua farerei au ia Mary i muri noa mai i te va'uraa o to'na mahana fanauraa. Mai te tahi atu mau taata e rave rahi, e oaoa rahi to'na no rave i te ohipa aamu utuafare, e ua roaa ia'na 1 000 i'oa no te ohipa hiero. Te faaineine nei o Mary ia'na i teie nei no te haamaitairaa ia tomo i roto i te hiero ia tae'ahia to'na matahiti i te 12.

E 13 matahiti to Brianna, e ua here i te rave i te aamu utuafare e te ohipa hiero. Ua farii oia i te titauraa hiero a Elder Neil L. Anderson.⁴ Ua faaineine oia e rave rahi hanere i'oa no te ohipa hiero, e, ua ani atoa oia i to'na utuafare e to'na mau hoa no te rave i te mau bapetizoraa. I roto i teie ohipa mo'a, te farii nei te aau o Brianna eiaha i ni'a noa i to'na hui metua i te fenua nei, i ni'a atoa râ i to'na Metua i te Ao ra.

Noa'tu e, e taure'are'a ohipa roa o Anfissa o te rave nei i te ohipa e te haere atoa nei i te haapiiraa, te faataa nei oia i te taime no te haere i te hiero i te mau hepetoma atoa. Te imi nei oia

i te heheuraa e te ite nei oia i te hau a tavini ai oia i roto i te fare o te Fatu.

Katya, te hoê tuahine here no Ukraine, e here rahi to'na no te hiero. Hou a hamanihia ai te hiero i Kyiv, ua faatusia oia e te tahi atu mau taata i roto i ta'na amaa no te tere e 36 hora na ni'a i te pereoo uta taata no te haere i te hiero i Helemani hoê taime i te matahiti. Ua pure teie mau Feia Mo'a itoito, ua tai'o i te mau papa'iraa mo'a, ua himene i te mau himene, e ua tau'aparau i ni'a i te evanelia a ratere noa ai ratou. Ua parau mai o Katya ia'u e, « i to matou taeraa i te hiero, ua ineine matou no te farii i te mea ta te Fatu i horo'a mai ia matou ».

Mai te mea e, e hinaaro tatou ia farii i te mau haamaitairaa atoa a te Atua o te horo'a-noa-hia mai, e ti'a ia i to tatou haerea i te fenua nei ia faatorohia i te hiero. Ua riro te mau hiero ei faaiteraa no te here o te Atua. Te ani nei Oia ia tatou paatoa ia haere, ia haapii mai no ni'a Ia'na, ia ite i To'na here, e ia farii i te mau oro'a autahu'araa i titauhia no te ora mure ore i piha'i iho Ia'na. E rave hoê-hoê-hia te fafauraa tata'itahi. E mea faufaa i te Atua te tauraa rahi o te aau. E taa-ê-raa rahi to te reira no outou. I te mea e, ia haere ana'e tatou i roto i To'na fare mo'a, e nehenehe tatou e « faata-rahia i [To'na] mana... [To'na] i'oa... i ni'a [ia tatou]... [To'na] hanahana... ati noa a'e [ia tatou], e [Ta'na] mau melahi ia haapa'o noa mai ia [tatou] ».⁵

Te faaite atu nei au ia outou i to'u iteraa papû e, te ora nei to tatou Metua i te Ao ra. Na roto i Ta'na Tamaiti here, o Iesu Mesia, e tupu ai te mau tia'iraa atoa, te mau fafauraa atoa, e te mau haamaitairaa atoa. E mata na tatou ia farii i te faaroo no te ti'aturi Ia'na e i Ta'na mau fafauraa, ta'u ia pure na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. David A. Bednar, « Mau ma te tura i te hoê i'oa e te ti'araa », *Liahona*, Me 2009, 98.
2. Linda K. Burton, « Titauhia : Te rima e te aau no te haapeepe i te ohipa » *Liahona*, Me 2014, 123.
3. Thomas S. Monson, « Te Hiero Mo'a—E Mori no te Ao nei », *Liahona*, Me 2011, 92.
4. Hi'o templechallenge.lds.org.
5. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 109:22.

Na Neill F. Marriott

Tauturu piti i roto i te peresideniraa rahi o te Feia Apî Tamahine

Faa'ite i to outou maramarama

E ti'a tatou ma te paari i roto i to tatou faaroo e e faateitei i to tatou reo no te poro i te haapiiraa tumu mau.

I teie pô te hinaaro nei au e paraparau i ni'a e piti hopoi'a faufaa ta tatou e amo nei. A tahi, ia tuu tamau maite noa i te maramarama i roto i to tatou oraraa, e te piti, ia faa'ite i te reira maramarama ia vetahi ê.

E te mau tuahine, ua ite anei outou i to outou faufaa rahi? Outou tata'itahi—i teie taime—e mea faufaa outou e e mea titauhia outou i roto i te faanahonahoraa no te faaoraraa a te Metua i te Ao ra. E ohipa tei titauhia ia tatou ia rave. Ua ite tatou i te parau mau o te evanelia i faaho'i-faahou-hia mai. Ua ineine anei tatou no te paruru i taua parau mau ra? Titauhia ia tatou ia ora i te reira ; titauhia ia tatou ia

faa'ite i te reira. E ti'a tatou ma te paari i roto i to tatou faaroo e e faateitei i to tatou reo no te poro i te haapiiraa tumu mau.

I roto i te *Liahona*, no setepa 2014, te papa'i nei o Elder M. Russell Ballard e : « E hinaaro rahi atu â tatou i te faaûruraa taa'e e te faaroo o te mau vahine. E hinaaro tatou i te reira no te haapii mai i te haapiiraa tumu e no te haroaroa i te mea ta tatou e ti'aturi nei, ia ti'a hoi ia ratou ia faa'ite i to ratou iteraa papû no ni'a i te parau mau o te mau mea atoa ».¹

E te mau tuahine, ua haapuai outou i to'u faaroo ia Iesu Mesia. Ua mata'i-ta'i au i to outou hi'oraa, ua faaroo i

to outou iteraa papû, e ua ite au i to outou faaroo mai Beresilia e tae atu i Bostwana ! Te taitai nei outou i te hoê hiro'a faaûruraa i ni'a ia outou i te mau vahî atoa ta outou e haere nei. Te ite nei te mau taata e haati nei ia outou i te reira—mai to outou atu utuafare e tae atu i te mau taata i roto i ta outou niuniu afa'iafa'i, e mai to outou mau hoa i ni'a i te itenati e tae atu i te mau taata e parahî nei i piha'i iho ia outou i teie pô. Ua tuati to'u mana'o i to te tuahine Harriet Uchtdorf tei papa'i e, « Ua... riro outou ei mori anaana e te oaoa i roto i te hoê ao poiri ia faa'ite ana'e outou, na roto i te huru o to outou oraraa e, e parau poro'i oaoa te evanelia ».²

Ua haapapû mai te peresideni Thomas S. Monson e, « Ia hinaaro outou e horo'a i te maramarama ia vetahi ê, titauhia ia outou ia faaanaana ia outou iho ».³ Nahea e nehenehe ai ia tatou ia tape'a i te maramarama o te parau mau ia anaana i roto ia tatou ? I te tahi taime e mana'o vau e, e au vau mai te hoê mori muhimuhi. Nahea e ti'a ai ia'u ia rahi te anaana ?

Te haapii mai nei te mau papa'iraa mo'a e, « O tei no ô mai i te Atua ra, e maramarama ia, e o oia o te farii i te maramarama, e e tamau noa hoi i ta te Atua ra, e farii mai â oia i te maramarama ».⁴ E ti'a ia tatou ia tamau noa i ta te Atua mai ta te irava e parau nei. E tia ia tatou ia haere roa i te pû o te maramarama—te Metua i te Ao ra e o Iesu Mesia. E nehenehe atoa ta tatou e haere i te hiero, ma te ite e, te mau mea atoa i roto i to'na mau papa'i, te

fariu nei ia i ni'a i te Mesia e i To'na tusia taraehara rahi.

A feruri i ta te mau hiero e faatupu i ni'a i te mau mea atoa e haati nei ia ratou. Te faa'una'una nei ratou i te mau oire ; te anaana nei ratou i ni'a i te mau aivi. No te aha ratou e faa'una'una ai e e anaana ai ? No te mea, mai ta te mau papa'iraa mo'a e parau nei, « O te parau mau te reira o te anaana mai nei »,⁵ e tei roto i te mau hiero te parau mau e te opuaraa mure ore ; Mai te reira atoa outou.

I te matahiti 1877, ua parau te peresideni George Q. Cannon e, « Te mau hiero atoa... e haaparuparu ia te reira i te mana o Satane i ni'a i te fenua nei ».⁶ Te ti'aturi nei au e, i te mau vahî atoa e patuhia te hoê hiero i ni'a i te fenua nei, e tura'i te reira i te poiri i muri. Te opuaraa o te hiero o te tavini ia i te tata nei e ia horo'a i te mau tamarii atoa a te Metua i te Ao ra i te ti'araa ia ho'i faahou e ia ora i piha'i iho Ia'na. E ere anei e, ua tuati noa ta tatou opuaraa i ta teie mau fare haamo'ahia, teie mau fare o te Fatu ? No te tavini ia vetahi ê e no te tauturu ia ratou ia tura'i i te poiri i muri e ia ho'i i roto i te maramarama o te Metua i te Ao ra ?

E faarahi te ohipa mo'a o te hiero i to tatou faaroo i te Mesia, e i reira e nehenehe ai ia tatou ia faaûru maitai a'e i te faaroo o vetahi ê. Na roto i te varua faaamu o te hiero, e nehenehe ta tatou e haapii mai i te ti'araa mau, te mana e te tia'iraa o te Taraehara o te Faaora i roto i to tatou iho oraraa

Tau matahiti i ma'iri a'e nei, ua farerei to matou utuafare i te tahi fifi

rahi. Ua haere au i te hiero e ua pure au i reira ma te tuutuu ore no te ani i te tauturu. Ua farii au i te hoê taime parau mau. Ua farii au i te hoê mana'o maramarama no to'u mau paruparu, e ua maere roa vau. I roto i taua taime haapiiraa varua ra, ua ite au i te hoê vahine aau teitei te rave ra mai ta'na i hinaaro, eiaha i te huru raveraa a te Fatu, e ua faateitei ia'na no te tahi mau ohipa i ravehia. Ua ite au e, te hi'o ra vau ia'u iho. Ua ti'aoro vau i te Metua i te Ao ra i roto i to'u aau ma te parau e, « Aita vau e hinaaro ia riro mai taua vahine ra, nahea râ vau i te tau'i ? »

Na roto i te varua mau o te heheuraa i roto i te hiero, ua haapiihia vau no ni'a i to'u hinaaro mau i te hoê Faaora. Ua fariu oioi au i ni'a i te Faaora ia Iesu Mesia, e ua ite au i to'u hepohepo i te matararaa, e ua hiti mai te hoê tia'iraa rahi i roto i to'u mafatu. Oia ana'e to'u ti'aturiraa, e ua hinaaro roa vau e taaamu ia'u i ni'a Ia'na. Nou nei, e mea maramarama maitai e, te vahine pipiri e no te tino nei, « o te enemi ia o te Atua »⁷ e no te mau taata atoa e haati ra ia'na. I roto i te hiero i teie mahana ua haapii mai au e, na roto ana'e i te Taraehara a Iesu Mesia e ti'a ai i to'u huru aau teitei ia tau'i, e e ti'a ai ia'u ia rave i te maitai. Ua farii au i to'na here rahi e ua ite au e, e haapii oia ia'u na roto i te Varua, e e tau'i Oia ia'u mai te mea e, e horo'a vau i to'u mafatu Ia'na ra, ma te tapea ore i te hoê mea.

Te aro nei â vau i to'u paruparu, te ti'aturi nei râ vau i te tauturu hanahana o te Taraehara. Ua tae mai teie haapiiraa mau no te mea ua tomo vau i roto i te hiero, no te imi i te ora e i te mau pahonora. Ua tomo vau i roto i te hiero ma te teimaha, e ua ite au e, te vai ra to'u Faaora puai hope. Ua rahi a'e to'u mômâ e to'u oaoa no te mea ua noaa ia'u To'na maramarama e ua farii au i Ta'na faanahonahoraa no'u.

Ua tuuhia te mau hiero i tera e tera vahî ati a'e te ao nei, e haamani-raa taa'e roa to ratou na rapae, area i roto ra, hoê â ia to ratou maramara, te opuaraa e te parau mau mure ore. I roto i te 1 Korinetia 3:6 te tai'o nei tatou e, « Aita outou i ite e, o te hiero outou o te Atua e te parahî ra te varua

o te Atua i roto ia outou na ? » Tatou atoa, ei mau tamahine na te Atua, ua tuuhia tatou i tera e tera vahi na te ao atoa nei, e e haamaniraa taa'e to tatou tata'itahi i rapae au, mai te mau hiero. Te vai atoa ra to tatou maramarama varua i roto ia tatou. Teie maramarama varua o te anaana ia o te maramarama o te Faaora. E hutihia mai vetahi ê i roto i teie anaana.

Te vai ra ta tatou iho ohipa i ni'a i te fenua nei—ei tamahine, metua vahine, ti'a faatere, e orometua haapii, tuahine, imi faufaa, vahine faaiipoipo, e rau atu. E huru faaûru to te ohipa tata'itahi. E mana morare to te ohipa tata'itahi mai te mea e, e faaanaana tatou i te mau parau mau e i te mau faafuraa o te hiero i roto i to tatou oraraa.

Ua parau o Elder D. Todd Christofferson, « I roto i te mau ohipa atoa, e nehenehe i te hoê metua vahine ia faatae i te hoê faaûruraa aita ta te tahi atu taata e aore râ ta te tahi atu taamuraa ».⁸

I te apîraa ta maua mau tamarii, ua feruri au, e au vau mai te tapena tauturu no te hoê pahi, i piha'i iho i ta'u tane, o David, e ua faairi vau i ta maua na tamarii hoê 11mai te hoê nahoa poti na'ina'i e faaati ra ia maua i mua i te uahu, te faaineine ra no te tere i ni'a i te moana o te ao nei. Ua hinaaro maua o David e hi'o i te avei'a a te Fatu i te mau mahana atoa no te ite i te avei'a maitai a'e no matou no te fano atu.

Ua î to'u mau mahana i te mau mea e haamo'ehia, mai te tufeturaa i te ahu, te tai'oraa i te mau buka na te tamarii, e te amuiraa i te mau pani no te tamaaraa i te pô. I te tahi taima i ni'a i te uahu o to tatou fare, eita tatou e ite e, na roto i teie mau ohipa rii ha'ihai, e te tamau, mai te pure fetii, te tai'oraa i te mau papa'iraa mo'a, e te pô utua-fare, e nehenehe te mau ohipa rarahi e tupu mai. Tera râ, te faa'ite papû nei au e, e auraa mure ore to teie mau ohipa. E tupu mai te oaoa rahi ia tupu ana'e i te rahi teie mau poti na'ina'i —ta tatou mau tamarii—ei mau pahi rarahi tei î i te maramarama o te evanelia e ua ineine no te « haamata i te rave i te ohipa a te Atua ».⁹ Na roto i ta

tatou mau ohipa ha'ihai e te taviniraa, te rahiraa o tatou e tamau noa ai i ta te Atua, e ia horo'a i te maramarama e te hanahana mure ore i to tatou utua-fare, to tatou mau hoa, e to tatou mau apiti. E nehenehe mau ta outou e ta'ita'i i ni'a ia outou i te hoê tapa'o no te faaûruraa !

A feruri na i te faaûruraa ta te faaroo o te hoê tamahine no te paraimere e nehenehe e faatupu i roto i to'na utua-fare. Ua haamaitai te faaroo o ta maua tamahine i to matou utua-fare i te taima a mo'e ai ta maua tamaiti iti i roto i te hoê vahi ha'utiraa. Ua horo haere noa to te utua-fare no te imi ia'na. I te pae hopea, ua huti mai ra ta maua tamahine iti e iva matahiti i to'u rima e na ô maira, « Mama, eita tatou e pure ? » Ua tano roa oia ! Ua haaputupu tu tu utua-fare i mua i te taata e rave rahi no te pure ia itehia ta matou tamaiti. Ua itehia mai oia. Te parau atu nei au i te mau tamahine atoa o te Paraimere, « A tamau noa i te faahaa-mana'o i to outou na metua ia pure ! »

I teie iho nei pu'e tau mahana-hana, ua fana'o vau i te amui atu i roto i te hoê puhaparaa na te feia apî tamahine e 900 i Alaska. E faaûruraa rahi ta ratou i faatupu i ni'a ia'u. Ua haere mai ratou i te puhaparaa ma

te ineine i te pae varua, ma te tai'o i te Buka a Moromona e ma te tamau aau i « Te Mesia Ora : Te faa'iteraa a te mau Aposetolo ». I te toru o te pô o te puhaparaa, ua ti'a amui teie e 900 feia apî tamahine e ua tai'o aau mai i te taatoaraa o te mau parau i roto i teie papa'iraa.

Ua î te fare rahi i te Varua, e ua hinaaro vau ia amui atu i roto. Tera râ, aita e ti'a ia'u. Aita vau i aufau i te hoo o te tamau-aau-raa.

Ua haamata vau i te haapii i te mau parau a « Te Mesia ora » mai tei ravehia e teie mau tuahine, e na roto i ta ratou faaûruraa, ua rahi roa'tu to'u faaohiparaa i te fafuraa o te oro'a mo'a ia haamana'o tamau noa i te Faaora, a faahiti noa ai au na ni'a iho noa i te iteraa papû o te mau Aposetolo no ni'a i te Mesia. Te hohonu noa'tura te auraa o te oro'a mo'a no'u.

Te hinaaro nei au e pûpû i te hoê tao'a aroha no te Noela i te Faaora i teie matahiti, oia hoi, ia haamana'o e ia tapea maite i « Te Mesia Ora » i roto i to'u aau i te 25 no titema. Te hinaaro nei au ia riro vau ei faaûruraa no te maitai—mai te mau tuahine no Alaska i riro no'u.

E nehenehe anei ta outou e ite ia outou iho i roto i te mau ta'o o teie

parau « Te Mesia ora » ? « Ua taparu Oia i te mau taata atoa ia pee i To'na hi'oraa. Ua haere Oia na ni'a i te e'a no Paratetina, ma te faaora i tei ma'ihia, ma te horo'a i te mata ite i te matapo, e ma te faati'a i tei pohe ».¹⁰

Tatou te mau tuahine o te Ekalesia, aita tatou e haere na ni'a i te e'a no Paratetina no te faaora i tei ma'ihia, e nehenehe râ ta tatou e pure ia faaohipahia te here faaora o te Taraehara i roto i te hoê autaatiraa ma'i e te fifi.

Noa'tu e, eita tatou e horo'a i te mata ite i roto i te matapo mai ta te Faaora i rave ra, e nehenehe râ ta tatou e faa'ite papû i te faanahonahoraa no te faaoraraa i te feia tei matapo i te pae varua. E nehenehe ta tatou e faaaraara i te mata o to ratou haroa-roaraa i ni'a i te faufaa o te mana o te autahu'araa i roto i te mau fafauraa mure ore.

Eita tatou e faatia i ni'a i tei pohe mai ta te Faaora i na reira, e nehenehe râ ta tatou e haamaitai i tei pohe na roto i te imiraa i to ratou i'oa no te ohipa o te hiero. Ei reira tatou e faateitei ai ia ratou mai to ratou vahi tapearaa varua e ia horo'a'tu ia ratou i te e'a o te ora mure ore.

Te faa'ite papû nei au e, e Faaora ora to tatou, o Iesu Mesia, e na roto i To'na mana e To'na maramarama e ti'a ia tatou ia tura'i i te poiri o te ao, ia horo'a i te reo i te parau mau ta tatou i ite, e ia faaûru ia vetahi ê ia haere mai Ia'na ra. Na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

TE MAU NOTA

1. M. Russell Ballard, « Men and Women and Priesthood Power », *Liahona*, Setepa 2014, 36.
2. Harriet R. Uchtdorf, *The Light We Share* (Deseret Book Company, 2014), 41 ; faaohipahia ma te parau faati'a.
3. Thomas S. Monson, « I matapo na vau, i teie nei râ te ite nei au », *Liahona*, Tiurai 1999, 69.
4. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 50:24.
5. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 88:7.
6. George Q. Cannon, i roto *Faaineineraa no te tomo i roto i te hiero mo'a* (buka iti, 2002), 36.
7. Mosia 3:19.
8. D. Todd Christofferson, « Te puai morare o te mau vahine », *Liahona*, Novema 2013, 30.
9. Te Parau Haapiiraa e te mau Parau Fafau 4:2.
10. « Te Mesia Ora : Te Iteraa Papû o te mau Aposetolo », *Liahona*, Eperera 2000, 2.

Na te peresideni Dieter F. Uchtdorf

Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua

Te oraraa i te evanelia ma te oaoa

A ti'aturi i te mana faaora o Iesu Mesia ; a haapa'o i Ta'na mau ture e mau faaueraa. Na roto i te tahi atu parau—a ora i te evanelia ma te oaoa.

E au mau tuahine here, e au mau hoa, e au mau pipi haamaitai na Iesu Mesia, ua mauruuru roa vau i te ti'araa i rotopu ia outou a haamata faahou ai tatou i te hoê amuiraa rahi a Te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei. I te hepetoma e haere mai nei, e farerei te Peresideniraa Matamua e te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo i te mau hui mana faatere rahi e na reira atoa te mau peresideniraa rahi o te mau pupu tauturu, e e tupu atu ai te tahi o te mau tuhaa pureraa no ta tatou amuiraa rahi na te ao atoa nei i te mahana maa e te sabati e haere mai nei. Ua mauruuru vau i te peresideni Thomas S. Monson, te peropheta o te Atua no tatou i teie mahana, te ani mai ia'u ia ti'a no te Peresideniraa Matamua no te paraparau i te mau tuahine o te Ekalesia.

I to'u feruriraa e aha ta'u e parau atu, ua ho'i to'u mau mana'o i ni'a i te mau vahine tei hamani i to'u oraraa e o tei tauturu ia'u na roto i te mau tamatamataraa o te tahuti nei. Ua mauruuru vau i to'u mama ruau tei faaoti e afa'i i to'na utuafare i te hoê pureraa na te Momoni, a rave rahi ahuru matahiti i teie nei. Ua mauruuru

vau i te tuahine Ewig, te hoê vahine ruhiruhia otahi, to'na i'oa ia iritihia na roto i te reo Peretane, o te « Tuahine Mure Ore » ia. O ona te taata matamua tei tuu i teie aniraa itoitoe e te faahiahia i mua i to'u mama ruau. Ua mauruuru roa ho'i au i to'u metua vahine, tei arata'i e maha tamarii na roto i te arepupureraa o te Tama'i Rahi II o te ao. Te haamana'o atoa nei au i ta'u tamahine, ta'u mau mootua tamahine e te mau u'i vahine e haere mai ananahi.

E, eiaha roa ia mo'ehia e, e mauruuru a muri noa'tu vau i ta'u vahine, o Harriet, tei faairi i to'u taure'are'araa ei taime au, tei amo i te hopoi'a teimaha roa a'e o to maua utuafare ei metua vahine, o te ti'a nei i piha'i iho ia'u ei hoa faaipoipo e o te here e o te poihere nei i ta maua tamarii, mootu e hina. I roto noa na oia ei puai no to maua utuafare, i te mahana maitai e te mahana fifi. Na'na e afa'i mai i te mahana i roto i te oraraa o te taata atoa i matau ia'na.

I te hopea, ua mauruuru roa vau ia outou paatoa, nau milioni tuahine haapa'o na te ao atoa nei noa'tu to outou matahiti, o te ohipa rahi roa nei ho'i no te paturaa i te basileia a

te Atua. Ua maururu vau ia outou no ta outou mau rave'a e rave rahi no te faa'uru, aupuru e haamaitai i te feia ati a'e ia outou.

E mau tamahine na te Atua

Ua maururu vau i te ti'araa i rotopu e rave rahi tamahine na te Atua. Ia himene ana'e tatou i te himene « E tamarii au na te Atua », e ô roa mai te mau parau i roto i to'u aau. Ia feruri tatou i teie parau mau—e tamarii tatou a na metua i te ra'i!—e î tatou i te mana'o no to tatou hiro'a matamua, te mana'o no ta tatou fa e te mana'o no te parau tei faataahia no tatou.

E mea maitai ia haamana'o e, e vai noa outou ei tamarii na te Atua. Na te reira ite e ta'ita'i ia outou na roto i te mau taime fifi roa a'e o to outou oraraa ma te faa'uru atu ia outou ia rave i te mau mea faahiahia. Teie râ, e mea faufaa atoa ia haamana'o e, e ere te riroraa ei tamahine a na metua mure ore i te hoê fetia ta outou e re e ta outou e ere. E vai noa outou e a muri noa'tu ei tamahine na te Atua. E mau tia'iraa teitei ta te Metua i te Ao ra no outou, are'a râ, e ere *no te mea noa* e hiro'a matamua hanahana to outou, ua roaa ia to outou tufaa ai'a hanahana. Ua tono mai te Atua ia outou i ô nei no te faaineine no te hoê ananahi rahi atu â i ta outou e nehenehe e feruri.

E mea hanahana mau e te faa'uru te mau haamaitairaa ta te Atua i parau fafau i te feia haapa'o. I roto i te reira te vai ra « te mau terono, te mau basileia, te mau hau hui arii, e te mau mana, te mau mana faatere, te mau vahi teitei atoa e te mau vahi hohonu ». ² E e titauhia hau atu i te hoê parau fanauraa pae varua e aore râ te hoê « taretā Tamarii na te Atua » no te farii i teie mau haamaitairaa e eita e roaa ia feruri pauroa mai.

Nahea râ te reira e ra'ehia mai ai ia tatou ?

Ua pahono te Faora i teie uiraa i to tatou anotau :

« Maori râ ia haapa'o mau â oe i ta'u ture nei e ere roa'tu oe e noaa i teie nei hanahana.

« No te mea ua afaro te uputa, e ua piriha'o te e'a o te arata'i atu i te faateiteiraa...

« ... A farii mai na outou i ta'u ture nei ». ³

No reira tatou e paraparau ai no ni'a i te haereraa i te e'a o te pipi.

Te paraparau nei tatou no ni'a i te haapa'oraa i te mau faauerua a te Atua.

Te paraparau nei tatou no ni'a i te oraraa i te evanelia ma te oaoa, ma to tatou aau atoa, to tatou mana'o atoa, to tatou puai atoa e to tatou varua atoa.

Ua ite te Atua i te hoê mea aita tatou i ite

Noa'tu râ, no te tahi o tatou, e ere roa te haapa'oraa i te mau faauerua a te Atua i te hoê mea oaoa. E oia mau : te vai ra ihoa te tahi e mea paari a'e ia haapa'o e aore râ e ere i te mea ananatae—o te mau faauerua ia ta tatou e hi'o ananatae nei mai te hoê tamarii i mua i te mereti pota, e mea maitai no te ea aita râ oia i au roa. E faaoromai noa tatou e e faaitoito tatou i te amu ia nehenehe ia tatou ia haere i mua i te tahi atu ohipa au a'e.

E peneia'e i te mau taime mai te reira te huru, e ui paha tatou e, « E mea titau ihoa anei ia tatou ia haapa'o i te mau faauerua atoa a te Atua ? »

Teie ta'u pahonora a ohie i teie uiraa :

I to'u mana'o, ua ite te Atua i te hoê mea aita tatou i ite—te mau mea i ô atu i to tatou haro'aro'a ! E mea mure ore to tatou Metua i te Ra'i e ua rahi atu â, ua rahi roa ino To'na ite, paari

e maramarama i to tatou. ⁴ E ere râ te reira noa, e mea here e e te arohā mure ore atoa Oia, e e fa haamaitai Ta'na e tutonu noa nei : ia faatupu i te tahuti ore e te ora mure ore. ⁵

Ia tauhia te huru faahitiraa, aita Oia i ite noa i te mea maitai roa a'e no outou ; ua *hinaaro roa'toa Oia ia outou ia ma'iti* i te mea maitai roa a'e no outou.

Mai te peu ua ti'aturi to outou aau i te reira—mai te peu ua ti'aturi mau outou e, te misioni rahi o to tatou Metua i te Ao ra, o te faateiteiraa ia e te faahanahanaraa i Ta'na mau tamarii, e ua ite maitai a'e Oia nahea i te rave i te reira—e ere anei ia i te ohipa maitai ia tauahi e ia pee i Ta'na mau faauerua, tae noa'tu te mea paari ? Eita anei tatou e poihere i teie mau pou mori Ta'na i horo'a mai no te arata'i ia tatou na roto i te pōiri e te mau tamataraa o te tahuti nei ? Na ratou e faa'ite i te puromu ho'iraa i to tatou fare i te ra'i ! Na roto i te ma'itiraa i te e'a a te Metua i te Ao ra, te patu ra ia outou i te hoê niu hanahana no to outou iho haereraa i mua ei tamahine na te Atua, o te riro i te haamaitai ia outou i te roaraa o to outou oraraa.

Hoê taffiraa no tatou, oia ho'i, i to'u mana'o, te mana'o nei tatou ua ponao te Atua i Ta'na mau haamaitairaa atoa i roto i te hoê ata rahi i ni'a i te ra'i, e aita Oia i hinaaro ia horo'a mai i te reira maori râ ia pee tatou i

te tahi mau titauraa eta'eta e titauraa metua Ta'na i tuu mai. E ere roa'tu te mau faaueraa mai te reira te huru. To'na vaira mau, te faatopa tamau nei te Metua i te Ao ra i te mau haamaitairaa mai te ua te huru, e na to tatou râ mata'u, feaa e hara, mai te hoê fare amarara, e tape'a nei i teie mau haamaitairaa ia topa i ni'a ia tatou.

Ua riro Ta'na mau faaueraa ei mau arata'iraa aroha e ei tautururaa hana-hana no tatou no te opani i te fare amarara, ia ti'a ia tatou ia faararihia i teie mau haamaitairaa no te ra'i mai.

Titauhia ia farii tatou e, e ere te mau faaueraa a te Atua i te hoê tapuraa ohipa roroa no te mau mana'o maitai. E ere te reira i te hoê rave'a ohie mai ni'a mai i te Itenati (blog) e aore râ te tahi mau parau faaitoito i ni'a i te faanahoraa Pinterest. E mau parau a'o hanahana te reira, tei niuhia i ni'a i te mau parau mau mure ore, tei horo'ahia mai no te faatupu i « te mana'o hau i roto i teie nei ao, e te ora mure ore i roto i te ao a muri atu ra ».⁶

E no reira, e ma'itiraa ta tatou. I te hoê pae, te vai nei te mana'o o te ao e ta'na mau haapiiraa tau haere e ta'na mau fa papû ore. I te tahi pae, te vai nei te parau a te Atua i Ta'na mau tamarii—To'na mana'o paari mure ore, Ta'na mau parau fafau e te papû e Ta'na mau arata'iraa aroha no te ho'i i mua i To'na aro ma te hanahana e te here e te hi'oraa arii.

Tei ia outou na te ma'itiraa !

Te toro nei te Hamani o te mau moana, o te one e te miria fetia i To'na rima ia outou i teie nei mahana ! Te horo'a mai nei Oia i te rave'a faatupuraa i te oaoa, te hau e te ora mure ore !

No te farii i teie mau haamaitairaa hanahana, e ti'a ia outou ia faahaehaa ia outou, ia faa'ohipa i te faaroo, ia rave i ni'a ia outou i te i'oa o te Mesia, ia imi Ia'na na roto i te parau e te ohipa, e ia haapapû e « ia ti'a ei ite o te Atua i te mau mahana atoa, e i te mau mea atoa, e i roto i te mau vahi atoa ta outou e parahi ra ».⁷

Te no te aha o te haapa'o

I te taima e maramarama ai outou i te natura mau o te Atua e Ta'na mau

faaueraa, e maramarama maitai mai outou ia outou iho e i te fa o to outou vaira. Na roto i te reira, e tau i te tumu no to outou peeraa i te mau faaueraa, e ua riro atura te reira ei hiaai o to outou aau ia ora i te evanelia ma te oaoa.

Ei hi'oraa, te feia e hi'o nei i te haereraa i te mau pureraa a te Ekalesia ei rave'a no ratou iho no te faarahi i to ratou here i te Atua, no te farii i te hau, no te faateitei ia vetahi ê, no te imi i te Varua e no te faaapî i to ratou iho fafauaraa ia pee ia Iesu Mesia, e ite mai ratou i te hoê apî rahi a'e i te feia e faataa noa nei i te hoê taima no te parahi i ni'a i te parahiraaa o te fare pure. E te mau tuahine, e mea faufaa roa ia haere mai i te mau pureraa i te sabati, i to'u nei râ mana'o, e mea mana'ona'o atu â te Metua i te Ao ra i to tatou faaroo e tatarahaparaa, rahi a'e i te numera i te sabati.

Teie te tahi faahou hi'oraa :

Ua roohia te hoê metua vahine otahi, e piti tamarii, i te ma'i oniho. E oia, aita i maoro roa ua roo-atoa-hia ta'na mau tamarii i teie ma'i. Ua riro atura te hopoi'a ia haapa'o ia'na iho e i ta'na mau tamariirii ei ohipa teimaha roa no te hoê metua vahine apî. E, i te hopea, ua hue e ua repo roa mai teie fare atuatu maitai. Ua apapa noa te mereti repo i roto i te vahi horoiraa au'a, e ua apapa atoa te ahu repo i tera e tera vahi.

E te fifi ra oia i te faanâ i teie mau tamarii—e ua hinaaro roa'toa ia ta'i—ua patotohia a'era i te uputa. O to'na ia nau tuahine hahae. Ua ite ihora raua tei roto teie metua vahine apî i te ati. Ua hi'o raua i to'na fare, te vahi

tunuraa maa. Ua faaroo raua i te ta'i o te mau tamarii.

I teie nei, mai te peu ua feruri noa teie na tuahine i te faotiraa i ta raua tonoraa hahaeeraa o te ava'e, ua riro paha ia raua i te horo'a'tu i teie metua vahine i te hoê mereti cookies, e parau atu ai ua mihi raua ia'na i te Sotaiete Tauturu i te hepetoma na mua'tu, e parau atoa'tu, « A faa'ite mai ia hinaaro oe i te tauturu ! ». I reira, e ho'i atu ai raua ma te anaanatae ua 100 i ni'a i te hanere faahou â i teie ava'e.

Aua'e râ, ua riro teie nau tuahine ei pipi mau na te Mesia. Ua taa maitai ia raua i te mau hinaaro o to raua tuahine e ua faa'ohipa ihora i ta raua mau tareni e ite. E ua faanaho raua i teie hueraa, ua veteahia te fare i te mori e te maramarama e ua pii i te tahi hoa ia afa'i mai i te tahi maa ta ratou ho'i i ere. I te hopea, ua oti ta raua ohipa e ua reva raua, ua parahi teie metua vahine apî ma te roimata—e roimata haamauruuru e e roimata no te here.

Mai te reira taima atu, ua tau i te mana'o o teie metua vahine apî no ni'a i te hahaeeraa a te mau tuahine. Ua parau oia, « ua ite au e, e ere au i te hoê noa tapa'o i ni'a i te hoê tapura ohipa ».

Parau mau, e ti'a i te mau tuahine hahaeere ia riro ei tuahine haapa'o no te raveraa i ta ratou mau hahaeeraa o te ava'e, eiaha râ ia mo'ehia te mea faufaa roa a'e, te no te aha i muri mai i teie faaueraa : ia here i te Atua e te taata tupu.

Ia hi'o tatou i te mau faaueraa a te Atua e ta tatou ho'i tuhaa no te paturaa i Ta'na basileia mai te hoê noa tapura ohipa ; ua ere ia tatou i te aau o te ti'araa pipi. Ua ere tatou i te tupuraa e tae mai na roto i te ora-oaoa-raa i te mau faaueraa a to tatou Metua i te Ra'i.

Eita e faufaa ia riro to tatou haereraa i ni'a i te e'a o te ti'araa pipi ei hoê ohipa maramara. Ua « hau to'na monamona i to te mau mea monamona atoa ra ».⁸ E ere te reira i te hoê hopoi'a e faateimaha roa ia tatou i raro. E faateitei te ti'araa pipi i to tatou varua e e haamâmâ ho'i i to tatou aau. E faaûru te reira i te faaroo, te tia'iraa e

te aroha. E faa'i te reira i to tatou varua i te maramarama i te taime pōiri, e te mana'o hau i te taime oto.

E horo'a te reira ia tatou i te mana hanahana e te oaoa mure ore.

Te oraraa i te evanelia ma te oaoa

E au mau tuahine here i roto i te evanelia, noa'tu to outou matahiti, e 8 anei e aore rā 108, te vai nei te hoê mea ta'u e hinaaro ia taa maitai e ia ite ho'i outou :

E mea herehia outou.

E mea poiherehia outou e to outou nau metua i te ra'i.

Ua ite te Hamani hope e te Hamani mure ore o te maramarama e o te ora ia outou ! Te mana'ona'o nei Oia ia outou.

Oia mau, ua here te Atua ia outou i teie iho mahana e a muri noa'tu.

Aita Oia e tia'i nei ia upooti'a outou i to outou mau paruparu e mau peu iino no te here ia outou. Ua here Oia ia outou i teie mahana e ua maramarama hope Oia i ta outou mau tafifiraa. Ua ite Oia e, te titau nei outou Ia'na na roto i te pure o te aau e te pure ti'aturi. Ua ite Oia i te mau taime ua haru outou i ni'a i te mori mohi-mohi ma te ti'aturi—noa'tu tei roto outou i te pōiri haame'ume'u. Ua ite Oia i ta outou mau mauui. Ua ite Oia i to outou mana'o inoino no to outou toparaa e haperaa. Noa'tu rā, ua here Oia ia outou.

E ua ite te Atua i ta outou mau manuiaraa ; e noa'tu pai e hi'o outou i te reira mai te hoê mea na'ina'i, te farii e te au roa nei Oia ia ratou tata'itahi. Ua here Oia ia outou no to outou faaaanoraa ia outou iho no vetahi ê. Ua here Oia ia outou no to outou tororaa i te rima no te tauturu ia vetahi ê ia amo i ta ratou mau hopoi'a—noa'tu pai te tafifi atoa ra outou i ta outou iho.

Ua ite Oia i te mau mea atoa no ni'a ia outou. Te ite maramarama nei To'na mata—ua ite Oia ia outou i to outou huru mau. E ua here Oia ia outou—i teie mahana e a muri noa'tu !

Te mana'o ra anei outou e, te haape'ape'a ra to tatou Metua i te Ao ra i te maitai-roa-raa o ta outou peni mata, te ahu, te hoho'a rouru e te maiuu ? Te mana'o ra anei outou e, e tau i to outou faufaa i mua Ia'na i te rahiraa o te mau taata e pee nei ia outou i ni'a i te mau faanahoraa Instagram e Pinterest ? Te mana'o ra anei outou e, ua hinaaro Oia ia haape'ape'a e aore rā ia faaturuma outou mai te peu ua faaea te tahi taata i te hoa e i te pee ia outou i ni'a ia Facebook e Twitter ? Te mana'o ra anei outou e, na to outou nehenehe rapae, te faito o to outou ahu e to outou roo e tau i rii mai i to outou faufaa i mua i te Taata tei hamani i te ao nui ?

Ua here Oia ia outou eiaha noa no te huru taata outou i teie mahana no

te taata hanahana atoa rā e te maramarama ta outou e nehenehe e riro mai e o ta outou e hiaai nei ia riro.

Hau atu i ta outou e nehenehe e feruri, ua hinaaro Oia ia rave faoiti outou i te parau tei faataahia no outou—ia ho'i i to outou fare i te ra'i ma te hanahana.

Te faa'ite papū nei au e, te rave'a no te rave faoiti i te reira, o te tuuraa ia i to tatou mau hiaai pipiri e ta tatou mau opuaraa ti'a ore i ni'a i te fata no te tusia e te taviniraa. E te mau tuahine, a ti'aturi i te mana faaora o Iesu Mesia ; a haapa'o i Ta'na mau ture e mau faauerua. Na roto i te tahi atu parau—a ora i te evanelia ma te oaoa.

O ta'u ia pure, ia ite mai outou i te hoê faito apî e te mea aano a'e no te nehenehe o te here o te Atua i roto i to outou oraraa ; ia itehia mai ia outou te faaroo, te faoiti-raa e te fafauraa ia outou iho no te haapiiraa i te mau faauerua a te Atua, no te poihereraa i te reira i roto i to outou aau e no te oraraa i te evanelia ma te oaoa.

Te parau fafau atu nei au e, ia rave outou i te reira, e ite mai outou ia outou iho i to outou faito maitai roa a'e—to outou faito mau. E ite mai outou i te auraa mau no te riroraa ei tamahine na te Atua mure ore, te Fatu o te mau parau ti'a atoa nei. Te faa'ite papū nei au i te reira e te vaiho nei au i ta'u haamaitairaa i ni'a ia outou ei aposetolo na te Fatu, na roto i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. E ere te Atua to tatou noa Faatere e Hamani ; o to tatou atoa Metua i te Ao ra. Ua riro te mau tane atoa e te mau vahine atoa ei tamaiti e ei tamahine na te Atua. Ua haapii te peresideni Joseph F. Smith e, « ua fanauhia te taata ei varua e na metua i te ao ra, e ua atuuhia tae roa'tu i to'na paairaa i roto i te mau fare mure ore o te Metua, hou a haere mai ai i roto i te ao nei no te vehi i te hoê tino [tahuti] » (*Te Mau Haapiiraa a te Mau Peresideni o te Ekalesia : Joseph F. Smith* [1998], 366).
2. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 132:19.
3. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 132:21–22, 24.
4. Hi'o Isaia 55:9.
5. Hi'o Mose 1:39.
6. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 59:23.
7. Mosia 18:9.
8. Alama 32:42.

Sobral, Beresiria

Faahorora no te mau aamu o te amuiraa

Teie te tapura no te mau aamu tei faati'ahia i roto i te mau a'oraa o te amuiraa rahi, e nehenehe te reira e faa'ohipahia i roto i ta outou iho tuatapaparaa, te pureeraa pō utuafare e te tahi atu mau haapiiraa. E faaiteraa te numera no te api matamua o te a'oraa

TAATA A'O	AAMU
Neil L. Andersen	(28) Te haapuui ra Neil L. Andersen i te iteraa papū no ni'a ia Iosepha Semita o te hoē taure'are'a tei ho'i mai na te misioni.
M. Russell Ballard	(89) Te faaara ra te hoē taata arata'i na ni'a i te anavai rahi ia « faaea noa i ni'a i te pahi » a faaineine ai ratou ia tere na roto i te vai pu'e.
David A. Bednar	(107) I muri iho to'na fariiraa i te rapaauraa no te tahi pēpē iti, ua haere te tamaiti a David A. Bednar e rapaau atoa i to'na mau hoa.
Linda K. Burton	(111) Ua faaoti te hoē misionare rave tamau i to'na misioni ma te hoē varua au i muri iho to'na horo'araa i to'na aau, to'na puai, to'na mana'o e to'na itoitō i te Fatu.
Tad R. Callister	(32) Ua tauu roa te oraraa o Ben Carson i to'na metua vahine. Ua haapii te hoē tamahine no Lebanona i te evanelia mai roto mai i to'na metua vahine. Ua haapii na metua o Tad R. Callister ia'na i te evanelia.
Craig C. Christensen	(50) Te parau nei te tahi mau diakono no te aha ratou e faahiahia nei i te peresideni Monson. Ua roaa to Craig C. Christensen iteraa papū na roto i te tuatapaparaa i te Buka a Moromona.
D. Todd Christofferson	(16) Te parau nei te arii Henry V, o te taata tata'itahi te fatu o to'na iho varua. Te farii ra te hoē taata aita i hinaaro e atuatu ia'na iho ia afa'ihia oia i te vahi hunaraa ma'i.
Quentin L. Cook	(46) Te imi ra Lucy i roto i te hoho'a arearea <i>Peanuts</i> i te mau parau otoharaa no to'na haamaruaraa i te popo. Te rave ra te hoē taure'are'a tamaroa i te mau ma'itiraa aita e tu'ati ra i to'na mau opuaraa ia tavini i te hoē misioni e ia faaipoipo i te hiero. Ua haapapū te hoē farereiraa e te hoē taata faaineine no te haapiiraa tuatoru i te faaotiraa a Quentin L. Cook ia pee i te parau a'o a to'na metua tane.
Dean M. Davies	(53) Te tauturu ra te Ekalesia e to'na mau melo i te fenua Philipino i te mau melo iho e te mau melo ore i muri mai i te hoē mata'i rorofa'i.
Cheryl A. Esplin	(12) Te haapii ra te tahi ti'a faatere i roto i te Feia Api Tamahine no ni'a i te mana faati'a o te oro'a mo'a. Te haere ra te hoē taata 96 matahiti i te pureeraa no te rave i te oro'a mo'a.
Henry B. Eyring	(59) Te tauturu ra te hoē taata faafariu-āpi-hia ia Henry B. Eyring e to'na taea'e ia faaineine no te taviniraa i roto i te autahu'araa. Te faa'ite ra te metua tane o Henry B. Eyring e to'na atoa episekopo i to'na raua ti'aturiraa ia'na na roto i to'na raua aniraa ia'na i to'na tauturu. Te faa'ite ra te tahi taea'e haapii utuafare aravahi i to'na ti'aturiraa i te tamaiti a Henry B. Eyring. (70) Te pure nei te metua vahine o Henry B. Eyring ia faaroo oia i te parau a te Atua i roto i to'na parau a'o. Te farii ra te feia faatere no Idaho i Marite i te heheuraa no te tauturu i te feia tei ati i roto i te tahi vai pu'e. Te ite ra te vahine a te hoē taea'e tei farii i te mana no te taafiraa, na roto i te heheuraa e, ua pihiia to'na tane e te Atua.
Eduardo Gavarret	(37) Ei misionare rave tamau, te haapii ra Eduardo Gavarret i hoē haapiiraa no ni'a i te peeraa i te reo o te Faaara. I Uruguay, ua pee na metua e na taea'e e tuahine o te hoē tamahine 14 matahiti i to'na hi'oraa e ua tomo mai i roto i te Ekalesia. Ua farii na metua o Eduardo Gavarret i te mau misionare e ta raua poro'i.
Carlos A. Godoy	(96) No te farii i te mau haamaitiraa tei parau-fafau-hia mai i roto i to'na haamaitiraa patereareha, ua imi Carlos A. Godoy i te ite rahi a'e, ma te paturuhia e ta'na vahine.
Robert D. Hales	(80) Ua farii te tamaroa api ra o Robert D. Hales i te hoē iteraa papū a haapii ai oia no ni'a i te Atuaraa mai roto mai to'na na metua, to'na mau orometua, te mau papa'iraa mo'a e te Varua Maitai.
Jeffrey R. Holland	(40) Ua ho'i mai Thomas S. Monson mai te fenua Heremani e tiaa fare noa i te avae, e ua horo'a i to'na mau tiaa e ahu i te taata i ô.
Larry S. Kacher	(104) Ua topa Larry S. Kacher e ta'na vahine i roto i te hoē opape faaho'i, au'e e rā te tauturu o te ra'i ua roaa ia raua ia ho'i mai i tatahi. E piti taata tei rave i te faaotiraa tei faatea roa i to'na raua utuafare i te Ekalesia. Ua tauturu na metua hooai o Larry S. Kacher i to'na raua huaai na roto i te oraraa i te evanelia e na roto i te haapiiraa i te reira i ta raua mau tamarii.
Jörg Klebingat	(34) Te a'o ra Jörg Klebingat i te hoē tuahine i roto i te misioni no Ukraine Kyev eiaha e faaea noa i ni'a i to'na mau paruparu.
Neill F. Marriott	(117) Te faaru'e ra Neill F. Marriott i te hiero ma te ite e, e nehenehe ta'na ia ti'aturi i te Faaara. Te faaitoitō ra te tamahine a Neill F. Marriott ia pure te utuafare i muri mai i te mo'eraa te tamaiti api. E iva hanere feia api tamahine e faahiti aau ra i te « Mesia Ora ».
Elder Hugo E. Martinez	(102) Te atuatu ra te peresideni Monson i te hoē metua tane, ta'na tamahine tei ma'ihia. Te afa'i ra te mau taea'e i te pape na te utuafare Martinez i muri mai i te hoē mata'i rorofa'i.
Thomas S. Monson	(67) Ua tupitahia te hoe faatere o te pahi tama'i ra <i>Bismarck</i> , e aita'tura ta'na e nehenehe e pee i te hoē avei'a. (86) Te hahaere ra te mau melo o te Ekalesia i Canada i te fare o na taata faaipoipo tei tae mai na Heremani ia roaa atoa ia ratou te varua hau i reira.
Russell M. Nelson	(74) I muri iho to'na raveraa i te hoē tapu i ni'a i te peresideni Spencer W. Kimball, ua farii Russell M. Nelson i te iteraa papū e, o te peresideni Kimball te riro mai ei peropheta.
Dallin H. Oaks	(25) No te faaoroma'i e te marū o ta'na vahine, ua faaoti te hoē tane melo ore e bapetizo ia'na.
Allan F. Packer	(99) No to'na faatumu-noa-raa i ni'a i te tapuraa i te raau, ua mo'e roa i te tamaiti api ra Allan F. Packer ia tatarā i te tapo'i o ta'na to'i.
Boyd K. Packer	(6) Ua puta mai i roto i te hoē vahine te mana'o e, ua aufau a'ena te Faaara i te ohipa hape tei ravehia i ni'a ia'na.
L. Tom Perry	(43) Te faahaamana'o ra te mootua a te peresideni Harold B. Lee i to'na metua vahine i te faufaa ia pure i te taime ta'otoraa.
Lynn G. Robbins	(9) Te ani ra te peresideni Boyd K. Packer ia Lynn G. Robbins i hea oia e farii ti'a'tu, ma te faahaamana'o ia'na e, e ti'a oia no te peropheta i mua i te taata.
Jean A. Stevens	(114) Ua haapa'o maite na metua o Jean A. Stevens i ta raua mau fafauaraa e to'na raua here i te Fatu. Te faaineine ra te feia api tamahine no te mau fafauaraa o te hiero.
Dieter F. Uchtdorf	(56) Ua faatumu roa te tahi taata i ni'a i te hoē aihere « pissenlit » e vai ra i roto i te 'avaa tapiri i to'na fare. Ua tuu te tahi taata eia i te pape taporo i ni'a i to'na mata ma te mana'o e, eita oia e itehia. I roto i te hoē paroisia hi'oraa maitai, e 11 faaipoiporaa tei faataa roa. (120) Te tauturu ra na tuahine hahaere i te hoē metua vahine otahi o te tafifi ra e ta'na na tamarii e piti tei ma'ihia.

Ua paraparau te peresideni Thomas S. Monson i roto i te tuhaa pureraa o te avatea sabati i te amuiraa rahi.

« E piti mahana hanahana no te mau poro'i faaûru »

« E piti mahana hanahana no te mau poro'i faaûru, ta tatou i ratere a'enei », te parau ia a te peresideni Thomas S. Monson i te ho-pereraa te 184raa o te amuiraa rahi afa matahiti i te sabati 5 no atopa 2014.

Tei roro i teie mau parau poro'i te faufaa no te faananearaa i te hoê iteraa papû o te faati'a ia outou ia faaoroma'i i te mau huru oraraa atoa ; te peeraa i te e'a o te Faaora e te riroraa ei pîpi itoito ; te peeraa e te patururaa i te mau peropheta ; te faaohiparaa i te ti'amâraa ma te paari ; e te faariroraa i te fare ei vahi no te here, te paruru, te hi'oraa maitai, e te haapiiraa i te evanelia.

I roto i ta'na a'oraa iritiraa i te mahana maa, ua faahiti te peresideni Monson e te tamau noa nei te Ekalesia i te tupu i te rahi. « Ua hau tatou i te 15 milioni ti'ahapa, pautuutu maitai e te rahi noa ra te numera » te parau ia a te peresideni Monson. « Te haere noa ra ta tatou tautooraa misionare i mua ma te taupupu ore. Ua hau i te 88 000 misionare e tavini ra, o te faa'ite ra i te poro'i o te evanelia i to te ao atoa nei ».

I te tuhaa pureraa o te avatea mahana maa, ua haamauruurua o Elder Carlos H. Amado e o Elder

William R. Walker ei melo te pûpû matamua o te Hitu Ahuru e ua faa-tuhaahia raua. Ua haamauruurua o Elder Arayik V. Minasyan e o Elder Gvido Senkans ei Hitu Ahuru Area.

No te taima matamua roa i roto i te amuiraa rahi, ua horo'a mai te tahi mau taata a'o i ta ratou a'oraa eiaha na roto i te reo peretane, na roto râ i to ratou iho reo tumu. Ua paraparau mai Elder Chi Hong (Sam) Wong na roto i te reo cantonais, o Elder Eduardo Gavarret e o Elder Hugo E. Martinez na roto te reo paniola e o Elder Carlos A. Godoy na roto i te reo potiti.

Ua î na parahiraa e 21 000 i te taata, i te Pû Amuiraa e i te mau tuhaa i te pae no Temple Square i Roto Miti, Utah, i te mau Hau Amui no Marite, i te mau tuhaa pureraa tata'itahi o te amuiraa, e ua hau i te 90 reo tei iritihia e ua haapurorohia i roto hau atu i te 170 mau fenua. Hau atu, ua roaa te reira na roto i te afata teata, te ratio, te haapurororaa pee'utari, e te itenati, oia'toa te mau matini afa'ifa'i. E tapa'o teie amuiraa no te 90raa o te matahiti no te mau haapurororaa ratio e te 65raa o te matahiti no te haapurororaa afata teata o te amuiraa. ■

Hoho'a teata no ni'a ia Iosepha Semita i ni'a ia Hulu i teie nei

Ua milioni taata i teie nei e nehenehe e farii i te hoê hoho'a teata tei hamanihia e te Ekalesia no te faahana-hanaraa i te peropheta Iosepha Semita. *Iosepha Semita : Te Peropheta no te Faaho'i-faahou-raa mai*, te hoê hoho'a e faati'a ra i te oraraa e te faufaa ai'a o te peropheta, e roaa te reira i teie nei no te mata'ita'i ma te tamoni ore i ni'a ia Hulu, hoê tahua natirara e opere nei i te maita'i-ta'iraa natirara.

Teie te hoho'a teata matamua a te Ekalesia tei ô atu i roto i te hoê rave'a haaparareraa rahi mai ia Hulu, i reira e 4 milioni taata tei tapa'ohia e nehenehe e mata'ita'i na ni'a i te aniraa i te maita'ita'iraa natirara na roto i te mau faanahoraa Roku, Apple TV, Xbox, PlayStation, e te mau niuniu afa'ifa'i e te mau tauihaa roro uira e tu'ati atu i ni'a i te Itenati. Te roaaraa te hoho'a teata i ni'a ia Hulu, e faati'a ia te reira eiaha i te mau melo ana'e o te Ekalesia, i te tahi atoa râ mau taata e ere i te melo no te Ekalesia, ia mata'ita'i e ia haapii rahi mai i ni'a i te Ekalesia.

Te mau melo e mata'ita'i, e tuu i to ratou mana'o, e e tapa'o i to ratou au i teie hoho'a, e faaohie atoa ia ratou ia vetahi ê ia ite mai i te reira. ■

Te tamau noa nei te haereraa i mua o te mau hiero

« I a oti te mau hiero atoa tei faarahia i te patuhia e i te haamo'ahia, ua 170 atura ia hiero matara ta tatou na te ao atoa nei », te parau ia a te peresideni Thomas S. Monson i te amuiraa rahi no atopa 2014. « No te mea te tutonu nei te mau tautooraa i ni'a i te faaotiraa i te mau hiero tei faarahia a'enei, eita matou e faaara'tu i te tahi hiero apî i teie taima. Ia itehia râ te hinaaro e te vahi ananahi, e faarahia'tu ia te mau hiero apî.

I to te peresideni Monson haamo'a-faahou-raa i te hiero no Ogden Utah i te ava'e setepa 2014, ua 143 atura ia hiero a te Ekalesia tei matara na te ao taatoa nei.

I te ava'e me 2014, ua haamo'ahia te hiero no Fort Lauderdale Florida e te peresideni Dieter F. Uchtdorf, Tauturu Piti i roto i te Peresideniraa Matamua. I te 16 no novema 2014, e haamo'ahia te hiero no Phoenix

Ua haamo'a-faahou-hia te hiero no Ogden Utah i te 21 no setepa 2014.

Arizona, e e pae faahou hiero e haamo'ahia e e haamo'a-faahou-hia i roto i te matahiti 2015. ■

TE MAU RAVE'A TAUTURU NO TE TAVINIRAA E ROAA I TE MAU APOORAA

Ua fana'o te mau melo o te apooraa tîti e paroisa i teie nei i te hoê tahua apî a te Ekalesia tei piihia « Ministering Resources [Te mau rave'a tauturu no te taviniraa] », e roaa i ni'a ia ministering.lds.org, no te tauturu i te mau taata e te mau utuafare i roto i to ratou mau hinaaro pae tino e pae varua, mai te mau fifi rahi e te atâta. E roaa te reira i te feia e piiraa mana i roto i te apooraa tîti e paroisa na ni'a i ta ratou parau tomoraa LDS.

Te mau tauturu tei roaa noa na mua'e nei i te mau episekopo e te mau peresideni tîti, ua faatanohia e ua matara i teie nei i te tahi atu feia faatere, mai te mau arata'iraa taa ê no ni'a i te rave'a tautururaa i te feia tei hamani-ino-hia, te feia e aro ra i te faatîtiraa, te mau metua otahi e fanau mai, te feia e hi'o nei te hoho'a faufau, te feia e faahinaaro nei i te hoê taata no to'na iho apeni, e te feia e aro nei i te fifi pae moni e te fifi ohipa.

I raro a'e i te arata'iraa a te episekopo, e nehenehe i te apooraa paroisa e faohipa i teie mau rave'a tauturu no te aparau amui no te maitai o te mau taata e te mau utuafare i roto i te mau oti'a o ta ratou paroisa. ■

HOMO'A NA SARAH JANE WEAVER, CHURCH NEWS

Te mau haapiiraa no to tatou anotau

Mai te ava'e novema 2014 e tae atu i te ava'e mati 2015, ia faaineinehia te mau haapiiraa a te Autahu'araa a Melehizedeka e a te Sotaiete Tauturu, te haapiiraa no te maha o te sabati, mai roto mai i te hoê e aore râ, i te tahi atu â a'oraa no te amuiraa rahi no atopa 2014. I te ava'e eperera 2015, e ma'itihia te mau a'oraa mai roto mai i te amuiraa rahi no atopa 2014 e aore râ, no eperera 2015. Na te mau peresideni

tîti e mataeinaa e ma'iti i te mau a'oraa e faa'ohipa atu i to ratou vahi, aita ana'e, e horo'a ratou i teie hopoi'a i te mau episekopo e i te mau peresideni amaa.

Te faaitoitohia nei te mau melo ia tai'o i te mau a'oraa tei ma'itihia no te maha o te sabati hou a haere mai ai i roto i te piha haapiiraa. E roaa te mau a'oraa no te amuiraa i roto i te mau reo e rave rahi i ni'a ia conference.lds.org. ■

TAUTURU E VAI RA NO TE FEIA E FAARURU NEI I TE FAATĪTĪRAA RAAU TAERO O TE TAHI TAATA HEREHIA

Enehenehe te mau hoa faaipoipo e te mau utuafare e faaruru nei i te faatītīraa raa taero o te tahi taata herehia ia fariu atu i ni'a i te hoê reni arata'i apî no te ite mai i te tauturu, te tia'iraa, e te faaoraraa.

O te buka « Spouse and Family Support Guide [Tauturu arata'i no te hoa faaipoipo e te utuafare] » e vai ra i ni'a ia AddictionRecovery.lds.org, tei faataahia no te tauturu i te mau hoa faaipoipo e te mau melo utuafare ia ora mai ratou i te mau tamataraa ta ratou e faaruru nei no te faatītīraa o te tahi taata herehia i te raa taero, te ava, te hoho'a faufau e aore râ te tahi atu mau raa e mau raveraa faatītī. Mea na roto i te reo peretane, e aita e maoro roa e roaa mai te reira na roto i te reo paniola, potiti, farani, italia, heleman, rusia, tinito, tapone e korea.

E 12 tuhaa to teie buka arata'i tei faatumuhia i ni'a i te faaoraraa, te faarahiraa i te tia'iraa, e te iteraa mai i te puai na roto ia lesu Mesia.

E rave rahi mau mana'o ohie tei horo'ahia, mai te rave'a no te haamauraa i te mau oti'a e te mau ture, te rave'a no te aparauraa i te faatītīraa e te faaoraraa mai i te hoê tei herehia, e no te rave-tano-maitai-raa i te topa-faahou-raa'utu i roto.

E faaohipahia te buka arata'i no te aparauraa i roto i te hoê apooraa omo'e no te patururaa i te hoa faaipoipo e te utuafare, tei pūpūhia e te LDS Family Services. E nehenehe atoa te reira e faaohipahia no te tuatapa-paraa a te taata iho e aore râ e faaohipahia e te feia faatere o te Ekalesia i roto i te mau farereiraa e te mau uiuiraa. ■

HOHŌA NA SCOTT G. WINTERTON, DESERET NEWS

Te faaroo ra te feia apî paari i te hoê pureraa i te pū Marriott Center i te Fare Haapiiraa Teitei no Brigham Young i Provo, Utah, i te mau Hau Amui no Marite.

Faatanoraa no te mau pureraa a te Feia Apî Paari, e haamata i te ava'e tenuare

Ua faaara te Peresideniraa Matamua e te Tuhaa Faatere o te Haapiiraa a te Ekalesia i te faatanoraa o te taime, te vahi, e te haaparareraa o te mau pure-raa na te feia apî paari, e mana i te ava'e no tenuare 2015. Teie te faatanoraa :

I'oa : Pureraa na te Feia Apî Paari na te ao atoa nei : Hoê pô e (te i'oa o te taata a'o).

Taime : E toru taime i te matahiti, i te piti o te sabati o te ava'e tenuare, te sabati matamua i te ava'e me, e te piti o te sabati i te ava'e setepa.

No vai ma : Te ani-manihini-hia nei te feia apî paari atoa, tei faaipoipo e tei ore i faaipoipo, ia tae mai. Te ani-manihini-atoa-hia nei te mau piahi e faaoti ra i te haapiiraa tuarua e aore ra i tera faito haapiiraa, ia tae atoa mai.

Vahi : E tupu te mau pureraa o te ava'e tenuare i te Fare Haapiiraa Teitei Brigham Young i Provo, Utah ; i BYU-Idaho ; e aore râ i BYU-Hawaii. E tupu te mau pureraa o te ava'e me i roto i te Pū Amuiraa i Roto Miti, e aore râ i te tahi atu mau tuhaa o te Pū Faatereraa a te Ekalesia. E tupu te mau pureraa o

te ava'e setepa i te tahi vahi no te mau Hau Amui no Marite.

Haaparareraa : Tau mahana rii noa i muri mai i te mau pureraa tata'itahi, e roaa te mau a'oaraa papa'i, te mea faaroo, e te hamani-raa video na roto i te reo peretane i ni'a ia LDS.org e te faanahoraa Vairaa buka Evanelia i roto i te hoê haaputuraa apî na te Feia Apî Paari. E matara mai te tahi mau reo i muri iho. E tuuhia'utu te mau haapotoraa o te mau a'oraa i roto i te *Liahona*, e e rave rahi mau faahitiraa papa'i, te mau faahitiraa hoho'a (memes), te mau tuhaa video e haaparare-ti'a-atoa-hia e i muri mai i te pureraa na roto i te mau reni rave'a haaparareraa sotiare a te Ekalesia, oia'toa te mau api sotiare a te mau taata a'o.

E tamau noa â te mau taata a'o i te ma'itihia e te Peresideniraa Matamua i rotopu i te mau Hui mana faatere rahi e te feia faatere rahi o te Ekalesia.

Ua faaarahaia'utu te mau faatanoraa i te feia apî paari i roto i te pureraa FHE i te 2 no novema 2014, e i te feia faatere autahu'araa i roto i te hoê rata a te Peresideniraa Matamua no te 28 no atete 2014, tei roto atoa te tapura haapuroraraa no 2015. ■

Ua horo'a te faanahoraa LDS Charities i te tauturu

Mai te mau mahana matamua o te Faaho'i-faahou-raa mai, ua mâtauhia te mau melo o te Ekalesia a Iesu Mesia i te Feia Mo'a i te Mau Mahana Hopea Nei no to ratou hinaaro rahi ia amo e ia paturu i te feia e mauui ra.

I te mau matahiti i ma'iri a'enei, ua horo'a te mau melo o te Ekalesia e vetahi ê atoa, na roto i te mau pûpûraa pipiri ore, i te mau rave'a i te mau faanahoraa a te Ekalesia no te tautururaa i to te ao nei, no te haamaitai i te oraraa o te mau taata. I te matahiti 2013 noa, ua tauturu te mau faanahoraa tautururaa i to te ao nei a te Ekalesia, hau atu i te 10,5 milioni taata i roto e 130 fenua.

Ua riro te tautooraa i te horo'araa i te au maitai e te mau mea e haamaitai i te ora, te roaaraa te pape mâ ; te haapiipiraa i te ohipa vahine faafanau e te ohipa taote no te faaora e tauatini mau aiû apî ; te horo'araa i te mau parahiraa tura'ira'i. Taa ê noa'tu te reira, ua tauturu te Ekalesia i roto i te raveraa e te haapiipiraa i te rapaauraa i te mata, te mau patia paruru, e te faaapuraa i te mau maa maitai no te tino i tera e tera vahi taata.

Tautururaa i te feia tei horo ê i to ratou fenua

Ua tautoo tamau e ua tautoo rahi te Ekalesia no te tauturu i te feia tei horo ê i to ratou fenua oia'toa te feia tei faaruru i te tama'i e te maa ore. Aita i maoro a'enei :

- Ua horo'a ô te Ekalesia e tauatini mau fare ie e te maa e hinaarohia i te mau utuafare no te fenua Chad e ua hamani i te mau apoo pape pamu rima, te mau vahi haumitiraa e te mau fare hapuraa pape i roto i te mau puhaparaa o te feia tei horo ê i to ratou fenua i Burkina Faso.

- I Ioridana, i Suria, i Lebanona, i Irakia e te tuhaa fenua Kurde, ua opere te faanahoraa LDS Charities i te mau puohu maa, te mau ahu taoto, te mau raau rapaau, te mau vairaa no te tama i te tino, te mau ro'i e te mau ahu mahanahana no te tau to'eto'e. I te tuhaa fenua Irakia e Kurde, ua horo'ahia te mau parahiraa tura'ira'i e te tahi atu mau tauihaa no te hahaere i te mau taata pêpê i roto i te mau tama'i.
- I Gaza, ua pûpûhia te mau raau rapaauraa, te mau mauihaa rapaauraa, e te û puehu i te fare ma'i rahi.
- I Iseraela, ua horo'ahia te tahi matini no te « échographie » i te hoê fare ma'i.
- I Ukraine e i Rusia, ua apiti te Ekalesia i te faanahoraa a te ONU no te horo'a i te maa, te ro'i, te ahu, e te mau mea no te tama i te tino, no e 30 000 taata tei faanuuhia i te taime o te arepurepuraa tivira.

Te haa nei te faanahoraa LDS Charities no te faaea i rapae i te mau aroraa poritita e no te tauturu i te feia noa'tu te huru o ta ratou faaroo.

Te mau tautooraa tautururaa

Ua pahono atoa te Ekalesia i te mau taime o te mau ati natura.

- I Sierra Leone e i Liberia, ua tihepu te Ekalesia e 1 600 feia tamoni ore o te fenua iho no te horo'a i te haapiipiraa e nahea ia ape i te mau tiroiro Ebola e ua horo'a i te maa e te mau rave'a tamâraa e te mau tauihaa rapaauraa ma'i.
- I muri mai i te mau pape pu'e tei tupu no te mau ua puai i Pakistan e i Initia, ua horo'a te Ekalesia i te maa, te mau tauihaa no te tamâ i te tino, e te mau tauihaa rapaauraa ma'i.
- I Tona, ua haamou te hoê mata'i rorofa'i e hanere rahiraa fare, oia'toa te fare o e 116 utuafare melo. E tauturu te mau melo i te patu-faahou-raa i to ratou fare. Ua farii ratou i te haapiipiraa e nahea ia patu i to ratou iho puhaparaa e i muri iho ua anihia ia tauturu atu e maha a'e taata ia patu i to ratou. Ua haamau atoa te Ekalesia i te

SARAH JANIE WEAVER, CHURCH NEWS

Te farerei nei te peresideni no te mataeinaa no Amman Jordan, e ta'na tamahine, i te tahi mau taata tei horo ê i to ratou fenua ai'a.

mau faaapu e ua horo'a i te haapiipiraa no te faaapuraa i te fare.

- I Mehiko, i to te mata'i rorofa'i tu'inoraa e aore râ tuparariraa e tauatini fare, ua horo'a te feia faatere o te Ekalesia o te fenua iho i te maa, te pape na te mau melo tei roohia te ati, e ua ohipa te Ekalesia na muri iho i te hau o te fenua no te horo'a i te mau tauihaa maa.

E aha ta outou e nehene e rave

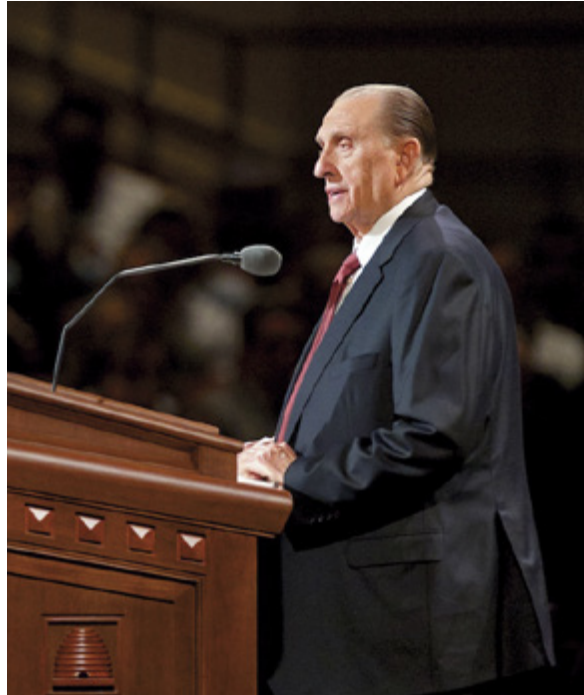
Na te mau ô i te afata Tautururaa i to te ao nei (Aide humanitaire) e faati'a i te Ekalesia ia pahono oioi i te mau ati. Hau atu, i te mau vahi tei reira ratou i te oraraa, e nehenehe te mau melo e faa'ite i te here huru Mesia, e horo'a i te taviniraa, e e faarahi i te faatura no te mau taata atoa. Ia hi'o tatou i te feia tei horo ê i to ratou fenua e te mau taata eê e tae mai nei i roto i to outou oire, e aore râ te feia tei roohia te ati, e ia horo'a'tu tatou i te faahoaraa, te mana'ona'oraa e te vahi au maitai, e ohipa huru Mesia ia te reira o te ore roa e mau'a.

Na roto i to'na rima tautururaa i to te ao nei, te tautoo nei te Ekalesia i te faatupu i te a'o a te peresideni Thomas S. Monson e « e nehenehe ia tatou ia faaitoito te tahi e te tahi ; e ti'a ia tatou ia tau'a atu i te feia tei tau'a-orehia. Ia mau ana'e tatou i te mata o te ite, te tari'a o te faaroo, e te aau o te ite, i reira e ti'a ai ia tatou ia toro i te rima no te faaora mai » (« Te piiraa no te Tavini », *Liahona*, Tenuare 2001, 58). ■

Pure mo'a, na Linda Curley Christensen

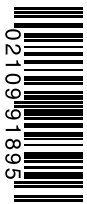
*Ua papa'i te peropheta Iosepha Semita i to'na aamu i te 14raa o to'na matahiti i roto i te Uru raau mo'a :
« Ua haere atura vau i roto i te uru raau... E poipoi ia te reira no te hoê mahana nehenehe e te ata ore, i te haamataraa no
te tau mahanahana o te matahiti 1820 ... I rotopu i to'u mau mana'o tapitapi, aita â vau i tamata i te pure vaha.
« ... Ua hi'o haaati au ia'u, e no te mea o vau ana'e to reira, ua tuturi ihora vau i raro e ua haamata i te pûpû
atu i te hinaaro o to'u aau i mua i te Atua » (Iosepha Semita—Aamu 1:14–15).*

« Mai te mea e, e rohi tatou no te tuu i te Mesia i ropu i to tatou oraraa na roto i te haapiiraa i Ta'na mau parau, na roto i te peeraa i Ta'na mau haapiiraa, e na roto i te haereraa na ni'a i To'na e'a, ua fafau mai Oia ia horo'a mai ia tatou i te ora mure ore i pohe ai Oia no te farii i te reira », ua parau te piresideni Thomas S. Monson i roto i te 184raa o te amuiraa rahi afa matahiti a te Ekalesia. « Aita e hopearaa teitei atu i teie, ia faaoti tatou e farii i Ta'na faatureraa e ia riro mai ei mau pipi Na'na e ia rave i Ta'na ohipa i roto i to tatou oraraa taatoa. Aore te tahi atu mea, aore te tahi atu faaotiraa ta tatou e rave, e nehenehe e faairi ia tatou mai Ta'na e nehenehe e faairi ».

TE EKALĒSIA A
IESU MESIA
I TE FEIA MO'A
I TE MAU MAHANA
HOPEA NEI

4

TAHITIAN

6